

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Şimdilik Hoşça Kal

Laurie Frankel

ROMAN

*Veda etmek zorunda kalmadığımız
bir dünya düşünün...
Aramızdan ayrılırsalar bile sevdiklerimizle
konuşabileceğimiz bir dünya.*

Bilgisayar yazılımcısı olan Sam kendi geliştirdiği algoritma sayesinde tanıştığı ve âşık olduğu Meredith'le harika bir ilişki yaşamaktadır. Fakat Meredith çok sevdiği büyükannesini onunla vedalaşma fırsatı bile bulamadan kaybedince hayata küser. Sevdiği kadını bu halde görmekten büyük üzüntü duyan Sam, Meredith'in büyükannesiyile elektronik ortamda kurdukları iletişim arşivini toparlar ve bir yazılım geliştirir. Bu yazılım sayesinde Meredith hâlâ yaşıyormuşçasına büyükannesine gönderdiği e-postaya bizzat büyükannesinin ağzından yazılmış bir cevap alacaktır. Sam yazılımı daha da geliştirip onların görüntülü konuşma yapabilmesini sağlar. Ölülerî âdeta hayata geri döndüren bu uygulamayı bir süre sonra başkalarıyla da paylaşmaya karar verirler. Artık keşkelerin, vedaların ve telif edilemez pişmanlıkların olmadığı bir dünya yaratmışlardır. Fakat sonsuzluğa açılan bir pencere gibi görünen, sevdiklerimizle birlikte bu dünyadan asla kopmamamızı sağlayan bu yenilik, insanlığın doğaya karşı kazandığı bir zafer midir? Yoksa bazı acıları yaşamak, hayatımıza devam etmenin tek yolu mudur? Sam bu soruların yanıtını en acı yoldan öğrenecektir.

"Frankel yapay zekânın sınırlarını zorlayan teknolojiyi merkezine alan bu acıklı hikâyeyle aşk ve ölüm temalarını güçlü ve hassas bir şekilde işliyor. Yüreğinizi sızlatacak, etkileyici bir roman. Mendillerinizi hazırda tutun."

Booklist

www.pegasusyayinlari.com

ISBN: 978-605-299-508-2

Laurie Frankel

Şimdilik Hoşça Kal haricinde iki kitaba daha imza atan Laurie Frankel, çocuğu, eşi ve köpeğiyle birlikte Seattle'da yaşamaktadır. Kitaplarının film ve televizyon hakları satın alınmış olan Frankel, yakın tarihte Seattle'ın En Etkili 50 Kadını listesine girmiştir.

“Benden size bir uyarı ve tavsiye olsun:
Bu kitap sizi ele geçirecek ve okumayı
bitirdiğinizde kendinizi değişmiş
bulacaksınız.”

Carolyn Parkhurst

“Eğlenceli, dokunaklı ve çok çok hüzünlü.
Yazar sevgiyi, çaresizliği ve sevdiğimiz birini
kaybettiğimizde oluşan o acı verici boşluk
hissini kusursuzca ele almış... Bilgisayar
düşkünleri, romantizmi sevenler, kahve
âşıkları ve yağmurlu bir havada sahilde
yürüyüş yapmaya bayılanlar için bu kitap
biçilmiş kaftan.”

Digital Media Roundup

“Laurie Frankel’in bu muhteşem romanı
kalplerinizi ve hayal dünyanızı ele
geçirecek mi? Kesinlikle evet. Kahkahalara
boğulacaksınız. Ağlayacaksınız. Ve
muhtemelen, belki bir gün Frankel’in
fkrinden ilham alan bir bilgisayar dâhisi
böyle bir yazılım geliştirir diye sevdiklerinizle
her gün görüntülü konuşma yapmaya
başlayacaksınız.”

Garth Stein

“*Şimdilik Hoşça Kal*’ı muhakkak okumalısınız.”

Graeme Simsion, *Rosie Projesi*’nin yazarı

Şimdilik Hoşça Kal

Pegasus Yayınları: 1954
Bestseller Roman: 816

ŞİMDİLİK HOŞÇA KAL
LAURIE FRANKEL
Özgün Adı: Goodbye For Now

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Pelin Zorbay
Düzeltili: Dilara Anıl Özgen
Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Sertifika No: 11946
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Temmuz 2018
ISBN: 978-605-299-508-2

Türkçe yayın hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2018
Copyright © 2012, Laurie Frankel

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Aslı Karasuil Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
The Friedrich Agency'den alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler
Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil,
optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltıla-
maz, basılamaz, yayımlanamaz.

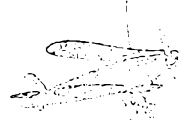
Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 11/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46

www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://mantey.org>

 [pegasusyayinlari](https://www.facebook.com/pegasusyayinlari) [pegasusyayinevi](https://twitter.com/pegasusyayinevi) [pegasusyayinlari](https://www.instagram.com/pegasusyayinlari)

LAURIE FRANKEL

Şimdilik Hoşça Kal

İngilizceden çeviren:

Solina Silahlı

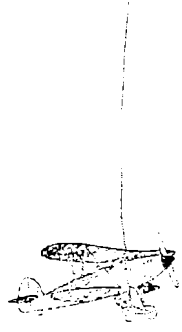
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

PEGASUS YAYINLARI

Özgüvenimi ve matematiğimi geliştirebilmem için (bunların yalnızca birinde işe yaradı) Commodore VIC-20'mizi aritmetik hatalar yapacak şekilde yeniden programlayan babam Dave Frankel'a.

Ve romanlarımdan torunlarım diye bahsedip onlara torunlarıymış gibi ilgi gösteren annem Sue Frankel'a.

Birinci Bölüm

Bizden geriye kalan şey aşk olacak.
–Philip Larkin, “An Arundel Tomb”

MÜTHİŞ UYGULAMA

Sam Elling bir arkadaşlık sitesindeki profilini doldururken gülsün mü, ağlasın mı bilemiyordu. Az önce kendisini “neşeli” diye tanımlamış, hemen ardından da “Kendinizi ne ölçüde maço bulursunuz?” sorusuna on üzerinden sekiz puan vermişti. Öte yandan bu iş tümüyle sinirini bozmaya başlamıştı. Üstelik tanıdığı hiçbir erkek maçoluk değerlendirmesinde kendisine sekizden az puan vermezdi. Şu anda da onsuz yaşayamayacağı beş şeyi bulmaya çalışıyordu. Diğer adayların çoğunun hiç düşünmeden hava, yemek, su, barınacak yer yazıp son şıkka da nispeten komik bir şey ekleyeceğini biliyordu. (İsviçre peynirini ya da D vitaminini bu listeye eklemek akıllıca olabilirdi. Gerçi Seattle’a geldiğinden beri D vitamini olmadan çok da iyi idare ettiğini görmüştü.) Teknolojiye yönelebilirdi; dizüstü bilgisayar, başka bir dizüstü bilgisayar, tablet, kablosuz internet bağlantısı, iPhone gibi ama o zaman tam bir bilgisayar manyağı olduğunu düşünürlerdi. Evet, zaten öyleydi ama bunu en başından öğrenmelerine gerek yoktu. Duygusal bir yol izleyebilirdi; ebeveynlerinin düğününden çerçevesi bir fotoğraf, büyükbabasının şans parası, ortaokuldayken sahneye koydukları *Grease*’deki başarılı performansı, MIT’ye kabul mektubu, bir kızın ona hazırladığı karışık kaset gibi... Ama maço faktörüyle çelişecek türden şeylerdi bunlar. Laktoza yönelebilirdi belki: Yine İsviçre peyniri (nedense canı

* Massachusetts Teknoloji Enstitüsü. (ç. n.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

fena halde İsviçre peyniri çekiyordu) artı çikolatalı dondurma, krem peynir, Pagliacci pizzası ve büyük boy *latte*. Bu seçeneğin de doğru olduğu söylenemezdi. Onlarsız pekâlâ yaşayabilirdi ama tümüyle mahrum kalmak da istemezdi tabii.

Bu formun beş özelliği vardı: Sinir bozucu, meraklı, bıktırıcı, utanç verici ve tümüyle anlamsız. Sam'in hiç hobisi yoktu çünkü sürekli çalışıyordu. Kimseyi bulamamasının sebebi de buydu. Sürekli çalışmasa (ya da yazılım mühendisi olmayıp kadınların da bulunduğu ortamlarda çalışsa) sıralayabileceği hobileri olabilirdi ama o zaman da listeye ihtiyacı olmayacaktı çünkü insanlarla tanışmak için arkadaşlık sitelerine üye olmak zorunda kalmayacaktı. Evet, o bir bilgisayar manyağıydı ama aynı zamanda zeki, komik ve yeterince yakışıklıydı. Ama beş hobisi, olmazsa olmaz beş muzip şeyi ya da komodininin üzerinde duran beş ilginç nesnesi (bu soruya verilecek samimi yanıtı şöyle olabilirdi: Yarısı dolu su bardağı, çeyreği dolu su bardağı, boş su bardağı, kullanılmış buruşuk bir kâğıt mendil, kullanılmış buruşuk bir kâğıt mendil daha) ya da geleceğe dair kendisiyle ilgili beş umudu (bunu bir daha yapmak zorunda kalmamak, beş defa tekrar et) yoktu işte. Üstelik kimsenin hobisiyle, hayatıyla, baş ucuna koyduğu şeylerle ya da gelecekten beklentileriyle ilgilenmiyordu. Daha önce başka bir sitenin saçma sorularını yanıtlamış, oradaki adaylarla buluşmuş ve bu saçmalığın nereye vardığını görmüştü. Hiçbir yere varmıyordu. Gerçekçi yanıtlar vermeyi tercih ederseniz (kitaplar, yazı gereçleri, okuma lambası, saatli radyo, cep telefonu) sıkıcı birini buluyordunuz. Eksantrik yanıtlar verirseniz (sarı yağmur şapkası, polaroid fotoğraf makinesi, limonlu soda, Gertrude Stein'in fotoğrafı, Başkan Mao'nun plastik heykeli) garip ve kendini beğenmişin tekini buluyordunuz. Size uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneği tercih ettiğinizde ise ("Dizüstü bilgisayardan başka hiçbir şey istemiyorum çünkü tek ihtiyacım bu") öyle bir bilgisayar manyağıyla karşı karşıya kalıyordunuz ki üniversitedeki oda arkadaşınızın size söylemeden

cinsiyet değiştirme ameliyatı geçirdiğinden şüphe ediyordunuz. Böylece sıkıcı, garip ya da futbolcu Trevor Anderson tarzı birini seiyordunuz.

Sam için olmazsa olmaz beş şey; alay etme, dalga geçme, küçümseme, hor görme, sinizmdi.

Resmin tamamı bundan ibaret değildi elbette. Öyle olsa arkadaşlık sitelerine üye olmazdı. Bir binanın bodrum katında tek başına yaşayan, halinden memnun, huysuz bir adam olup çıkardı (Xbox, Wii, PlayStation, düz panel, elli iki ekran plazma ve mikrodalgada ısıtılmış *nachos*'larıyla). Ama o, tüm yolları denemeye devam ediyordu. Bu da aşka iyimser yaklaştığına işaret değil miydi (ve hatta ümide, neşeye, sıcaklığa, cömertliğe, iyi geceler öpücüğü verecek birini bulma vaadine)? Belki de, ama bunları o aptal forma yazmak çok banaldı.

O aptal formla ilgili sıkıntı şuydu: Tek sorun insanların doğruları söylememesi değildi ki zaten söylemiyorlardı. Sorun, istesenez bile doğruları söylemenin bir yolu olmamasıydı. Komodinin üzerindeki şeyler bir insanın kişiliğine dair fikir vermezdi. Geleceğe dair ümitler formlara ya da yabancılara özetlenemezdi. Boşlukları doldurma tarzındaki sorular eğlenceliydi ama onlar da uzun süreli ilişkinin göstergesi olamazdı. (Ayrıca o kadar eğlenceli de sayılmazlardı.) En dolambaçsız yanıtlar bile bilmeniz gerekeni size vermekten acizdi. Örneğin, Sam yemek yapabilen ve bunu zevkle yapan bir kadınla çıkmak istemiş ama bu mümkün olmamıştı çünkü kadın, evinin sürekli temiz kalmasını isteyen evcil tanrıçanın tekiydi (Sam düzenli biri değildi), çünkü kadının yerinin evi olduğuna ve erkeğini beslemesi gerektiğine inanıyordu (Sam feminist bir adamdı), çünkü kadın yalnızca organik, sürdürülebilir, bölgesel, kimyasal madde içermeyen, ekolojik, sağlıklı, çiğ, vegan yiyecekler yemeyi tercih ediyordu (bkz. yukarıda: Sam'in süt ürünlerine olan sevgisi). Aslında birlikte olmaları gerekirdi çünkü Sam yemek yapmıyordu, kadınsa yapıyordu ve ikisinin de yemek

yemeye ihtiyacı vardı. Sam de karşılığında bulaşık yıkamak, çamaşırları katlamak ya da banyoyu temizlemek gibi başka işleri üstlenebilirdi. Ama formda bunların hepsini yazmaya yetecek kadar yer yoktu, bu tür garip ayrıntılara önem veren bir adam olduğunu ifade etmesine yetecek kadar bile yer yoktu.

Yine de bir erkeğin ihtiyaçları vardı. Üstelik bunlar düşündüğünüz türden ihtiyaçlar değildi. Tamam, onlar da vardı tabii ama Sam'in önceliği değillerdi. Ona göre cuma akşamları yemeğe çıkacağı, cumartesi sabahı birlikte uyanacağı, müzeye, sinemaya, filme, partiye, restorana, maça gideceği, uzun hafta sonu tatillerinde uzaklara kaçabileceği, yürüyüşe, kayak gezisine, ebeveyn ziyaretine, şarap tatmaya, iş davetlerine birlikte gidebileceği birinin varlığı hiç fena olmazdı. Formunu doldururken çile çektiği bu arkadaşlık sitesinde çalışan Sam için iş davetleri kısmı onu en çok boğan noktalardan biriydi. Şirkette çoğunluğu erkek olan kasıntı ve nüfuzlu insanlar, çoğunluğu kadın olan kasıntı ve nüfuzlu insanlarla bu kasıntı ve nüfuzlu, smokin giyilen galalara katılıyordu. Sam'in bu işe girene kadar bir kravatu bile olmadığı gibi, kendisi de kasıntı ve nüfuzlu biri değildi. Ayrıca matematik denklemleriyle süslü baskılı tişörtler giyen, *Yıldız Savaşları* figürleri ve yedili Rubik Küpleri olan diğer yazılım mühendisleriyle çevrili, üç duvarlı bölmesindeki yazılım mühendisliği işinin onu bu baskıdan kurtaracağına derinden inanmıştı. Ama avukatlar, müdürler, yöneticiler, üst düzey görevliler ve yatırımcılar tüm umutlarını boşa çıkarmıştı. Üstelik burası bir arkadaşlık sitesi şirketi olduğu için bu tür davetlere yalnız gitmesi kariyerini olumsuz etkiliyordu. Sam o tür gecelere üzerine sımsıkı yapışan smokiniyle katılır, diğer bekâr yazılım mühendisi meslektaşlarıyla münasebetsiz sohbetler eder, bedava votka tonağını içerken gerçek aşkı asla bulamaya çağından endişe ederdi.

Baltimore'daki lisede Holly Palentine, Sam'in o bilgisayar manyağı görünümünün altındaki muhteşem yüreği görüp de

balodaki ilk dansı ona lütfettikten sonra onunla akşam yemeğine çıkmayı, okul çıkışlarında öğleden sonralarının büyük kısmını onun bodrum katında geçirmeyi kabul ettiğinde Sam lise aşkıyla evleneceğini sanmıştı. Bahar balosunda onunla sarmaş dolaş dans ederken düşünlerinde nasıl görüneceklerinin hayalini kurmuştu. Ama sonra Holly rehberlik yaptığı kız izci kampından ona bir mektup yazmış, arkadaş kalıp kalamayacaklarını sormuştu. Arkadaş kalmak mı? Sam böyle bir şeyin söz konusu bile olabileceğini düşünmemişti. MIT’de okurken öğrenci yurdunda geç saatlere kadar takılmayı, partilerde onunla flört eden kızlara yanaşmayı denemiş, “Tam Kalbinden Vur” barının garsonuna âşık olmuş (ama onunla konuşmayı hiç denememiş), mezun olduktan sonra onu bırakıp üç yıllığına Zimbabve’ye gönüllü olarak giden Della Bassette’le bir buçuk yıl yetişkin ilişkisi yaşamış, ardından onu çok seven ve ömrünün geri kalanını onunla geçirmek isteyen Jenny O’Dowd’la yine bir buçuk yıl süren ve nişan yüzüğü almayı düşündürecek kadar sağlam bir ilişkisi olmuş, Jenny’nin, mezuniyetten önceki dönemde yanlışlıkla Sam’in ev arkadaşıyla da yattığı, hem de iki defa yattığı ortaya çıkınca bitmişti. Ondan sonra Sam yalnız kalmayı denemişti çünkü yalnız kalmak ruhunun daha az yaralanacağı, kalbinin atomlarına ayrılmayacağı anlamına geliyordu. Umursamamaya, risk almamaya, bakmamaya çalışıp erkek arkadaşlarıyla takılmaya, yalnız tatillere çıkmaya, kendini geliştirmeye odaklanmış, kablolu televizyonunu iptal ettirmişti. Ama bunların hiçbirisi işe yaramamıştı. Âşık olmamak gerçekten de yüreğinin yaralanması ihtimalini azaltıyordu ama doğrusu Sam bunu da anlamsız buluyordu.

Anlamsız buluyordu çünkü o hep ama hep çift olması gereken tiplerdendi. Bunun sebebi yalnızken kendini bir bütün olarak görememesi ya da seks yapabileceği birini çok zor bulması değildi. Sam sevdiği insanlarla vakit geçirmediğinde, sevmediği insanlarla çok fazla vakit geçirdiğini fark etmişti. İş arkadaşları iş yerinde iyiydi ama iş çıkışı bir yerlere gittiklerinde onlarla

konusacak fazla ortak noktası olmuyordu. Üniversiteden beri görüşmediği arkadaşlarıyla akşam saatlerinde buluşmak, onlardan neden koptuğunu hatırlamasını sağlıyordu. Arkadaşlarının arkadaşlarının düzenlediği partilerde gevezelik ederken aslında kendisine ilgi çekici gelmeyen bir sürü şeyi ilgi çekici buluyormuş gibi davranıyordu.

Doğu kıyısından Seattle'a geldiğinde Sam, arkadaşlık sitelerini denemeye karar verdi ve otuz üç buçuk yıllık hayatında bunu daha önce nasıl akıl edemediğine şaşırdı. Bilgisayarlara, programlamaya, kodlanabilir bilgiye, algoritmaya, rakamlara ve mantığa inanırdı. Babası da yazılım mühendisi ve aynı zamanda Johns Hopkins Üniversitesi'nde bilgisayar bilimi profesörü olan Sam şu inançla büyütülmüştü: Bilgisayarlar onun diniydi. Diğer herkes üniversitenin o geniş yelpazesinde biriyle tanışamayınca tek seçenek olarak arkadaşlık sitelerine yöneliyordu. Sam'in arkadaşlık sitelerini sevmesinin sebebi ise gizemi yok etmesiydi. Mesela, biriyle tanıştınız ve ondan hoşlandınız, o da sizden hoşlandı, anlaştığınızı gördünüz ve çıkmaya başladınız. Her şey iyi gitti, yakınlaştıkça yakınlaştınız, paylaştıkça paylaştınız, hayatlarınızı birbirinize göre şekillendirdiniz, delicesine âşık oldunuz ama buna rağmen hafta sonu kendi evinize gittiğinizde sevgiliniz ev arkadaşınızla yattı. Bilgisayarlar bu tür çelişkiye asla izin vermezdi.

Arkadaşlık sitesi henüz Sam'in işine yaramamıştı ama bu işten iyi para kazanıyordu. Üstelik neredeyse başarılı da oluyordu. Havanın işe gidilmeyecek kadar güzel olduğu bir haziran sabahı Sam'in ekibi müdüründen garip bir mesaj aldı. "Önemli uyarı," diye yazmıştı Jamie. "Bugünkü AT için PP'nin gündemi: İnsan Kalbinin Niceliğini Ölçün." Jamie patronunun patronuna, yani şirketin en önemli CEO'suna PP diyordu kısaca. Sam onu bu yüzden seviyordu. PP tüm ekiplerin her sabah işe toplantıyla başlamasına karar vermişti. Yani şirket, muhteşem programcılarının vaktini gerçek bir toplantıyla boşa harcamak yerine

koridorda kısa bir toplantı yapacaktı. Genelde bu da gerçek bir toplantı kadar zaman alıyordu ama sandalyelerin rahatlığından ve bir Danimarkalıdan yoksun olanıydı. Bu yüzden Jamie buna AT, yani Ayaküstü Toplantı adını vermişti, tabii toplantının sonunda o ayaklar kim bilir ne hale geliyordu. Sam bunun için de Jamie'yi seviyordu. Dakiklik konusuna da takıntılı olmaması, Sam'in hemen eve dönüp daha rahat ayakkabılar giymesine fırsat vermişti.

"İşte hikâyemiz," diye söze başladı Jamie, Sam oraya vardığında. "PP daha iyi bir fikre ihtiyacımız olduğunu düşünüyor. Bazı çöpçatanlık siteleri 'en eğlenceli buluşmaları' ayarlamayı vaat ediyor. Hatta bazıları 'en yüksek evlilik yüzdesine' sahip olmakla övünüyor. PP bizim de çıtayı yükseltmemizi istiyor. Onca buluşma başarısızlıkla sonuçlanıyor. Evliliklerin çoğu boşanmayla bitiyor. Flörtleşmeden ve evlilikten daha iyi ne var?"

"Duygusal birliktelik olmadan cinsellik mi?" diye fikir yürüttü Avustralyalı Nigel.

"Ruh eşi," dedi Jamie. "PP ruh eşinizi bulmanızı sağlayacak bir algoritma istiyor. Bu konuda yardımlarınızı bekliyorum. Aşk alengirli iştir. İnsanlar değişken. Ruhlarımız mantık aramaz. Gönül ferman dinlemez. Ona söz geçirmek zor. Ölçmek ve programlamak zordur. Ama biz bilgisayar programcısıyız, bu bizim işimiz. O yüzden bunu yapmalıyız. Peki nasıl yapacağız?"

"Sevişme ihtimallerini artıralım," dedi Nigel. "Rahat tipler hem daha çabuk hem daha fazla cinsel ilişkiye girmeye meyilli oluyor. İlk buluşmada ne kadar ileri giderseniz cinsel uyum konusunda da o kadar bilgi ediniyorsunuz."

"İşe yaramaz," diye karşı çıktı Yeni Delhili Rajiv. "Buluşmalar berbat geçiyor." Bu noktada Nigel dışındaki tüm yazılım mühendisleri hemfıkirdi.

"Hiç eğlenceli geçmiyor," dedi Mumbaili Gaurav.

"Epey sıkıntılı," dedi Assamlı Arnab.

“Üstelik herkes yalan söylüyor,” dedi Chennailı Jayaraj. Sam yazılım mühendisi olarak çalışmaya başladığından beri beş Hint şehrinde uzman olmuştu: Delhi, Assam, Maharaştra, Tamil Nadu, Batı Bengal. “Buluşmalarda gerçek hayattakinden çok daha kötü oluyorsunuz,” diye devam etti Jayaraj. “İki cümleyi bir araya getiremiyor, aptal gibi görünüyorsunuz. Kekeleyip garip konular açıyor, kendinizi utanç verici bir duruma sokuyorsunuz. Oysa gerçek hayatta o kadar kötü değilsiniz.”

“Ya da kendinizi olduğunuzdan daha iyi sunuyorsunuz,” diye ekledi Sam. “Ki bu da yalan. Bütün günü saçınızı atkuyruğu yapıp yoga kıyafetleriniz içinde geçirecekken en güzel kıyafetinizi giyip saçınızı yaptırıyor, makyaj yapıyorsunuz.”

“Makyaj mı?” Jamie bir kaşını kaldırıp ona baktı.

“Atkuyruğu mu?” diye merakını dile getirdi Jayaraj.

“Üçüncü bir göze ihtiyaç var,” diye önerdi Arnab. “Hintli astrologlar mesela; köy halkını nesillerdir tanıdıkları için daha doğar doğmaz evlendirdikleri kişiler ömürlerinin sonuna kadar ayrılmıyor.”

“Birçok kültürde ara bulucular var. Japonlarda *nakodo*’lar, Yahudilerde *shadchen*’ler var.” Gaurav, Santa Cruz California Üniversitesi’nde antropoloji başkanıydı. “Bunlar çok eski gelenekler. Bildikleri bir şey vardı.”

“Neymiş o?” diye sordu Jamie.

“İnsanların kendileri hakkındaki değerlendirmeleri aslında gerçeği yansıtmaz ve istediklerini sandıkları şeyi aslında gerçekten istemezler,” dedi Gaurav bilgece. “Âlim olan ve bazen büyü de yapan bu yaşlılar, sizi gerçek kişiliğinize uygun, sizin için iyi olacak kişilerle eşleştirir.”

“Ben büyücü falan tanımıyorum,” dedi Jamie.

“Ama daha iyisini tanıyorsun,” dedi Sam. “Bilgisayar programcılarını. Kullanıcıların sunduğu bilginin derinlerine inebiliriz. Kendileri hakkında ne söylediklerine değil de o bilgilerin, onlara dair ne söylediğine odaklanabiliriz.”

Ayakta durmaktan hepsinin ayağı ağrıdığı için bu konuyu irdelemeyi denemekte fayda olduğuna karar verdiler. “Müşterilerimizi yalancılıkla suçlamak,” dedi Jamie. “Eminim PP buna bayılacaktır.”

Sam masasına dönerken kahve almak için durdu. (Masasına iki yüz metre mesafede birinci sınıf, büyük boy bir *latte* alabileceği beş nokta vardı: ikinci kattaki espresso makinesi, on dördüncü kattaki espresso makinesi, kafeterya, Beşinci Cadde girişindeki lobide bulunan kahve dükkânı, Dördüncü Cadde girişindeki lobide bulunan kahve dükkânı. Sam, Seattle’ı seviyordu.) Sonra oturup, *insanlar kendilerine dair gerçekleri arkadaşlık sitelerinin formları dışında nereye yazıyor olabilir*, diye düşünmeye koyuldu. Jamie’ye mesaj yazdı: “Müşterilerin finans kayıtlarına giriş yapabilir miyim?”

Jamie ona hemen yanıt verdi. “Müşterilerimizi yalancılıkla suçlayıp özellerine giriyoruz. PP buna da bayılacak.”

Sam kullanıcıların kendileriyle ilgili yalan söylediğine dair ilk sağlam kanıtını bulmuştu: Herkes, her yerde internet güvenliğinden endişe ettiğine dair ahkâm kesiyordu ama aşk ya da en azından seks söz konusu olduğunda Sam tatlı bir dille isteyince hepsinin finans kayıtlarına, kredi kartı bilgilerine, e-posta hesaplarına ve diğer bir sürü bilgiye ulaşabiliyordu. Sam orada onları kendilerini sundukları şekilde değil, gerçekte oldukları halleriyle görüyordu. En sevdikleri yiyeceklerin organik yaban mersini, buğday çimi suyu, kırmızı kinoa, *Tempeh Reuben*, beluga havyarı olduğunu yazmalarına rağmen geçen yıl ucuzcu marketlerde ayda ortalama 47.40 dolar harcamışlardı. Komodinlerinin üzerinde bulundurdıklarını söyledikleri beş şey, yabancı DVD filmlerinden oluşuyordu ama *Şrek Sonsuza Dek Mutlu*’nun üç boyutlusunu iki defa sinemada izlemiş, yabancı filmler festivalinin olduğu haftayı üniversitedeki eski oda arkadaşlarıyla birlikte Wyoming’deki bir çiftlik evinde geçirmişlerdi. Sam bu kişilerin profillerinde şiir ve kısa hikâyeler

yazdıklarını, hatta *Ulysses*'ten alıntı bile yaptıklarını görmüş ama e-postalarını incelediğinde sıfatları doğru kullanamadıklarını ve noktalı virgülü nasıl kullanacaklarına dair en ufak fikirleri olmadığını fark etmişti. Herkes yalan söylüyordu. Kötü niyetli ya da bilinçli yapılmış bir şey değildi aslında. Kendilerini biraz farklı algılayıp yorumluyorlardı yalnızca. Gerçekten kim oldukları ile olduklarını sandıkları kişi birbirinden epey farklıydı.

Sam romantik biriydi, evet ama aynı zamanda da bir yazılım mühendisiydi. Ve bu ikinci konuda daha iyi olduğuna göre bunu açığa çıkarmalıydı. Tam iki hafta boyunca gerçekte kim olduğunuzu ortaya çıkaran bir algoritma üzerinde takıntılı derecede çalıştı. Bu algoritma, kendinizle ilgili doldurduğunuz formu görmezden gelip para harcama raporunuzu, banka bilgilerinizi ve e-postalarınızı okuyordu. Yazışma geçmişinizi, mesajlarınızı, gönderilerinizi ve durum güncellemelerinizi okuyordu. Bloglarınızda ve başka insanların bloglarında paylaştıklarınızı okuyordu. İnternette ne satın aldığınızı, ne okuduğunuzu ve internette nelerden titizlikle uzak durduğunuzu inceliyordu. Kim olduğunuza ve nasıl birini istediğinize dair söyledikleriniz yerine, gerçekte kim olduğunuzu ve nasıl birine ihtiyaç duyduğunuzu araştırıyordu. Sam eski ara buluculuk yöntemleriyle kullanıcıların dile getirdiği gerçekleri ve kimseye söylemeyip kendilerine sakladıkları bilgileri, modern veri işlemcilerinin gücüyle ortaya çıkan bilgilerle birleştiriyor, randevulaşma dünyasını tümüyle değiştiren bir algoritmayı ortaya çıkarıyordu. Kalbinizin şifresini kırıyordu yani.

Ekip arkadaşları çok etkilenmişti. Jamie memnundu. Ama PP bu algoritma karşısında çok heyecanlanmıştı. Özellikle de hazırladığı tanıtımları izleyip inanılmaz ve şaşırtıcı derecede işe yarayacaklarını gördüğünde.

"Bu işi tek kalemde halledeceğiz!" dedi PP coşkuyla. "İşte bu kadar. Herkes bu müthiş uygulamayı konuşacak!"

YAN BİNADAKİ KIZ

Sam'in ikinci adımı bu uygulamayı kendisinin denemesiydi. İşe yarayıp yaramadığını görmek istiyordu. İşe yaradığını kanıtlamak istiyordu. Ama en çok da işe yaramasını istiyordu. Tüm dünyayı araştırıp Tanrı parmağıyla ona işaret etmişçesine, "İşte bu kadın," diyebilmek istiyordu. Bu algoritma ne kadar iyiydi? İlk denemede Sam'i Meredith Maxwell'le eşleştirdi. Meredith yan tarafta çalışıyordu. Pazarlama sektöründeydi. Sam'in şirketindeydi. İlk buluşmalarında iş yerinin kafeteryasında öğle yemeği yediler. Sam sırtarak asansörden inerken Meredith de kapı çerçevesine yaslanmış, ona sırtıyordu.

"Meredith Maxwell," dedi kadın, Sam'le tokalaşarak. "Arkadaşlarım bana genelde Max der."

"Merde demiyorlar mı?" diye sordu Sam kuşkuyla. Bunu söylediğine kendisi bile şaşırdı. Kim ilk buluşmada böyle -kasıntı, müstehcen ve *Fransızca*- bir espri yapardı ki? Sam garip, itici ve biraz da kaba biriydi.

Ama şaşırtıcı bir şekilde Meredith Maxwell güldü. "*Je crois que tu es le premier.*"**

Mucize gibi bir şeydi bu. Kadın bu espriye gülmüştü. Sam'i komik bulmuştu. Ama mucize falan değildi. Bu, bilgisayar biliminin eseri idi.

* (Fr.) Bok. (ç. n.)

** (Fr.) Sanırım sen ilksin. (ç. n.)

“Fransızcayı nereden öğrendin peki?” Kafeterya tepsileriyle birlikte ücra bir köşeye oturduklarında Sam kendine geldi.

“Üniversitedeyken bir yılımı yurt dışında, Brugge’de geçirdim. Flamanca da öğrendim.”

“Çok faydasını görmüşsündür,” dedi Sam.

“Aslında pek görmedim. Köpeklerimden başka kimseyle Flamanca konuşmadım.”

“Köpeklerin mi var?”

“Snowy ve Milou.”

“Köpeklerine Belçika’da çıkan çizgi romandan isimler koymuşsun.”

“Çizgi roman Belçika’dan ama isimler İngilizce çevirisinden diyelim,” dedi Meredith Maxwell.

Sam ona âdeta hayran kalmıştı. Meredith profilinde köpeklerinin isimlerini, Sam de çocukluğunda Tenten hastası olduğunu belirtmemişti ama yine de yazdığı algoritma bunu bilmişti. Dâhi miydi neydi? Bu arada Meredith Maxwell güzel, espirtüel, zeki, otuz dört yaşında (Sam yedi ay da olsa kendinden büyük kadınları severdi), dünyayı dolaşan, birden çok dil bilen, köpeksever, çilekli pastane dondurmasını seven, teni deniz gibi kokan bir kadındı.

“Çok eğlendim,” dedi Meredith tepsilerini taşıırken. Ama çok da emin çıkmamıştı sesi.

“Tekrarlayalım mı?” dedi Sam.

“Şirketin dışına çıkmaya ne dersin?” Sam bunun hayır demek olmadığını biliyordu ama çok içten bir evet olmadığı da kesindi. Bu buluşma sandığı kadar iyi geçmemiş miydi yani? Acaba kâğıt (daha doğrusu kodlama) üzerinde iyiydi de gerçekte değil miydi? Ya da daha korkuncu; bu kadın onun kusursuz eşi, dünya üzerinde onun ruhuna uyan tek kişi, tüm insanlığın el birliğiyle ona sunduğu eşiydi... Yoksa o, bu kadın için pek bir şey ifade etmemiş miydi? Sam etkileyici bir ilk buluşma yeri

düşündü. Bu görüşme, buluşmadan bile sayılmazdı. Tekrarlamak gerekirdi. “Güzel bir yerde akşam yemeği yiyelim.”

“Olur,” dedi Meredith.

“Hımm... Canlis’e ne dersin? Campagne? Rover’s?” Sam pahalı restoranları rastgele sıralıyordu. Oysa hiçbirine gitmemişti daha önce. “Sürat teknesiyle Victoria’dan geçebiliriz. Kanada tarafı çok romantik.”

“Tekneler beni tutar,” dedi Meredith.

“Space Needle’in tepesindeki restorana ne dersin?”

“Beyzbol sever misin?”

Sam’ın nefesi kesildi. Bu hileli bir soru muydu? “Severim.”

“Stadyumda akşam yemeğine ne dersin? Cumartesi akşamı. Sosisli yer, maçı izleriz. Daha eğlenceli olabilir.”

Maç eğlenceliydi. Dışarıda yemek de. Tabii Sam’ın başta teklif ettiği yerden daha sıradandı ama yine de Seattle için eğlenceliydi. Meredith’in seçtiği maç ve sonrasında Sam’i sorgulaması da öyle. Sam kendini İngilizce sınavına girmiş gibi hissetmişti, üstelik sınavdan daha zordu (sonuçta bu daha önemliydi). Üç dolarlık sinemadaki Kore yapımı korku filmi ve Hurricane Tepesi’ndeki yürüyüşleri de. Yine de Sam emin olamıyordu. Belki de her şeyi yanlış anlamıştı.

“Beni hâlâ öpmemiş olman gözümden kaçmadı,” dedi Meredith gün boyu süren yürüyüşlerinin, ayrı ayrı duş alıp havluyla saçlarını kurutmalarının, oturma odasının zemininde, mum ışığında kırmızı şarap içip Tayland yemeği yemelerinin ardından.

“Öpmedim mi?” dedi Sam.

“Hayır.”

“Ne garip bir dalgınlık. Sence neden?”

“Benden hoşlanmadığın için olabilir mi?” diye fikrini belirtti Meredith.

“Sanmam,” dedi Sam.

“Benden hoşlandın belki ama iğrenç biri olduğumu düşünüyorsun.”

“Onu da sanmam,” dedi Sam ona biraz yaklaşarak.

“Sen berbat bir bilgisayar programcısı olduğun ve bu algoritma işe yaramadığı için olabilir mi? Belki de birbirine hiç uygun olmayan, garip, bedbaht, şanssız ve kimyası uyuşmayan bir çiftizdir.”

“Ben muhteşem bir bilgisayar programcısıyım,” dedi Sam.

“Belki korkuyorsundur,” dedi Meredith.

“Neden?”

“Reddedilmekten.”

“Sanmam. Belki de sen korkuyorsundur.”

“Ben mi?” diye sordu Meredith.

“Evet, sen,” dedi Sam biraz daha yaklaşarak. “Belki beni öpmekten çok korkuyorsundur. Belki tavşan yüreklinin tekisidir.”

“O ne demek ki?” dedi Meredith. “Yani tavşan kalpli miyim? Küçük bir kız gibi? Havuç için çarpan bir kalp?”

“Çok komiksin. Bilirsin, damar, kan, güm güm,” diye mırıldandı Sam romantik bir ifadeyle. “Kalbin yeterince kan pompalamıyor; bembeyaz, soluk ve küçük kalmış. Beni öpmene yetecek kadar yüreğin yok.”

“Çok şey biliyorsun sen Sam,” dedi Meredith.

“Kötü bir şey mi bu?” diye sordu Sam doğrudan. Gözleri yarı kapalı halde, ona doğru öyle çok eğilmişti ki başı dönmüştü. Belki de sebep bu değildi.

Meredith düşündü. “Ben zeki erkekleri severim ama ilk öpüşmeden hemen önce böyle şeyler konuşmamak belki de daha iyidir.”

“İlk öpüşmemizin hemen şimdi olacağını bilmiyordum,” dedi Sam.

“Demek ki sen de her şeyi bilmiyorsun.”

O an Meredith mi onu öpmüştü yoksa Sam mi Meredith'i öpmüştü? Yoksa o kadar yaklaşmışlardı da bir sonraki nefeste dudakları birleşmiş, Sam'in çılgınca atan kalbi, onu Meredith'e doğru mu itmişti? Yoksa kader, uyum, kimya ya da bilgisayar bilimi miydi onları yaklaştıran? Sam bunu umursamayı unutmuştu şimdi. Bunu düşünmeyi de unutmuştu. Sam herhangi bir şey düşünmeyi de unutmuştu.

Bir süre öpüştiler. Sonra bir süre öpüşmeden, öylece oturup birlikte nefes alıp verdiler. Meredith'in evi, tavandan sarkan maket uçaklarla süslenmişti. Maketlerin mum ışığında titreşen gölgelerini görünce Sam kendini uçuyormuş gibi hissetti. Belki sebebi bu değildi. Sonra Meredith, “Çok güzeldi. Neden bu kadar bekledin?” diye sordu.

Sam, “Sen neden bekledin?” diye sormak istedi. Kalp atışları normale dönerken “tavşan yürek” konusunu tekrar açmaya çalıştı. Ama onun yerine dürüstçe yanıt verdi. “Sanırım... Bunun son ilk öpücüğüm olacağından eminim. Tadına varmak istedim.”

“Nasıldı?” diye sordu Meredith.

“Unuttum,” dedi Sam, Meredith gülümsedi ama bu da kazara dürüst bir yanıt olmuştu. “Hatırlamama yardım et.”

LONDRA ÇAĞIRIYOR

Sam ertesi sabah arkasını dönüp, hâlâ uyuyan, dişlerini fırçalamamış, saçları darmadağın haldeki Meredith'i bir iki dakika inceledikten sonra, "Ee, taşınmalı mıyım, ne yapmalıyım şimdi?" diye sordu.

"Ne?"

"Artık sana taşınmalı mıyım yoksa beklemek mi istersin?"

"Ben kahvaltıdan başka bir şey düşünmüyorum şu an," dedi Meredith.

"Sonra mı toplanayım?"

"Kahvaltıdan sonra yürüyüş yaparız diye düşünmüştüm. Şaka mı yapıyorsun?"

"Birinci sınıf bir algoritma bu Merde," dedi Sam.

"Birinci sınıf mı?"

"Hatası yok. Kendim yaptım, biliyorsun. Karşında kaliteli bir ürün var."

"İlk öpüşmemizin üzerinden on iki saat geçseydi de öyle taşınısaydın hiç değilse."

Sam biraz düşündü. "Yani sen mi bana taşınmalısın?"

"Şu noktada meselenin bu olduğunu düşünmüyorum ama saçmalama. O küçücük stüdyo dairene taşınacağımı mı sanıyorsun?"

"Neden olmasın?"

"Yatak odan yükseltiden, mutfağınsa ocaktan ibaret. Ve benim iki köpeğim var."

“Küçük uçakların da var. O zaman ben buraya taşınırım.”
“Londra’ya git. Sonra konuşuruz.”

Sam, Londra’daki yıllık uluslararası sosyal ağ teknoloji-leri konferansına katılacaktı. Konferans, “Londra, Aşk Şehri: Teknoloji Sevginiz” diye tanıtılmıştı. Hem aptalca hem kafa karıştırıcı bir başlıktı bu. Londra birçok şeyiyle ünlü bir şehirdi (çay, mumya, fırında patates ilk akla gelenlerdi), yalnızca aşkla değil. Sam bu toplantıya katılmayı planlamadan önce bu hafta aşkı bulacağını bilmiyordu. Dolayısıyla şimdi Meredith’i de yanında götürmenin yollarını aramaya başlamıştı. “Pazarlama bölümünden de biri olmalı,” dedi Jamie’ye. “Benim sunumum algoritma üzerine. Harika bir reklam oluruz bunun için,” diye devam etti. Ama bu talebi kabul edilmedi. “Tek başına gelersen dikkatin dağılmaz,” dedi Jamie.

Bu da bir bakıma doğrudu. Yorucu bir yolculuk olacaktı. Toplantıların sonu gelmeyecek, yatırımcılar temsil edilecek, konuşmalara, kokteyllere, kahvaltılara katılacaktı. Ayrıca çözmesi gereken ufak tefek teknik sıkıntılar vardı. Paranın ve gücün tehlikeye girdiği, rekabetin eksik olmadığı, her şeyin doğru gitmesi gerektiği bir noktada ödünç alınan malzemelerde görülen kaçınılmaz sıkıntılardı bunlar. Teknik sıkıntıların bu ölçüde olması ve adım başı karşınıza bilgisayardan anlayan birinin çıktığı, konferansın konusunun teknoloji olduğu bir yerde bu sorunların çoğunu giderme işinin kendisine düşmesi Sam’e pek anlamlı gelmiyordu ama şimdi bunu düşünmek için fazla zaman yoktu. Tüm bunların yanında keşfedilecek müzeler, ziyaret edilecek kiliseler, gezilecek pazarlar, içilecek içkiler, gidilecek tiyatro oyunları da vardı. Meredith’i özlerken yağmurun altında şehrin sokaklarını gezmek, nehre bakıp kafelerde çay içmek de vardı. İki haftalığına da olsa ondan uzak kalmak yoksunluk hissi uyandırıyordu. Onun yokluğunu fiziksel olarak hissediyordu. Akciğerlerinden biri eksikti sanki. Ve her anını seviyordu bu özlemin.

İlk gece otele dönerken Tottenham Court Caddesi'nde Çin yemeği almak için durdu ve şans kurabiyesinden, "Ayrılık, yüreği sevgiyle doldurur" diye bir yazı çıktı. Sonra bu yazıyı mesajla Meredith'e yolladı.

"Yanlış," diye yanıt verdi Meredith. "Ayrılık insanı çıldırtır."

Sam uçarak otele gitti. Yatmaya hazırlandıktan sonra Meredith'i aradı.

"Nasıl bir çılgınlıkmış bu?" diye sordu.

"İsteyim," dedi Meredith.

"Gerçekten mi? Saat orada beşi geçiyor şu an. Eve gidince beni ara."

"Natalie'yle dışarı çıkıyorum. Yarın konuşsak olur mu?"

"Nasıl bir çılgınlık olduğunu söylersen olur," dedi Sam.

"Yarın," dedi Meredith. Sam uyudu. Sabah saat beş buçukta bir görüntülü arama geldi. Uyanana kadar bir süre çaldı. Bu esnada Sam bir su altı engel parkurunda kapana kısıldığı rüyadan başka bir engel parkurunda sıkıştığı bir rüyaya atlayıp duruyor, zili çaldığı anda kapacağı ödüle ulaşmaya çalışıyordu.

"Hııı... alo?" diyebildi ancak.

"Selammm," dedi Meredith tatlı, yumuşak ve tabii ki sarhoş bir sesle.

"Hımfff," dedi Sam.

"Orada mısın?"

"Mımm."

"Mağaraya mı düştün yoksa?"

"Mağarada değilim."

"Hiçbir şey görmüyorum."

"Her taraf karanlık."

"Neden?"

"Gece çünkü."

"Hayır, burada gece. Orada sabah olmalı."

"Teknik olarak belki," dedi Sam, yavaş yavaş kendine gelerek. "Ama güneş daha doğmadı."

“Şu an Londra’da yaz mevsimi yaşanıyor,” diye karşı çıktı Meredith. “Güneş hep var.”

“Sanırım buradaki önemli noktayı kaçıırıyorsun,” dedi Sam. “Karanlık çünkü perdeleri kapatmıştım. Çünkü gece.”

“Saat farkının etkisinde sin sanırım hâlâ.”

“Ben ne zaman istersem uyuyabilirim.”

“Benimle konuşurken biraz daha heyecanlı olman gerekmez mi?”

“Sabah beş buçukta beni heyecanlandırabilecek çok az şey vardır.”

“Ayrılık insanı nasıl çılgına çeviriyor, görmek ister misin?”

“Evet, nasıl?”

“Işığı aç da seni göreyim.”

Sam öbür tarafına döndü ve dünyanın neredeyse diğer yarısından ve yarım gün uzaktan çaresizce gözlerini kısarak ona baktı.

“Çılgına dönüyorsun çünkü haftalardır görmediğin en sevdiğin arkadaşınla aylardır gitmediğin barda tuttuğun beyzbol takımının Yankees’i on bire bir yendiğini izliyorsun, yine de tüm gece büyük bir eksiklik hissediyorsun.”

“Beni özlemen çılgınlık değil ki. Beni özliyorsan aklın başında demektir.”

“İyi geceler Sam.”

“Senin için söylemesi kolay. Yarım saat sonra alarmın çal-mayacak ne de olsa.”

“Sunumun yarın değil miydi?”

“Bugün. Evet.”

“Büyük Sunum’dan bahsediyorum ben.”

“Ben de.”

“Kafası zehir gibi çalışan yüzlerce kişinin önünde yapacağın sunum.”

“Binlerce de olabilir.”

“Şirketin, yani bizim şirketimizin geleceğinin söz konusu olduğu sunum.”

“Ben çok önemli biriyim.”

“Heyecanlı mısın?”

“Gittikçe heyecanlanıyorum.”

“Tanrım, Sam,” dedi Meredith. “Gerçekten de uyumalısın biraz.”

Telefon görüşmesinin üzerinden çok geçmeden Sam perdelerini açtığında, odası perdeler kapalıyken olduğundan daha aydınlık olmadı. Bir saat sonra lobide Jamie’yle buluştu. Jamie, Londralıydı ve PP’nin isteğiyle Sam’in bölümünün başına geçmek üzere bir yıl önce Seattle’a gelmişti. Jamie bunu üstün liderlik yeteneğine ve teknoloji bilgisine bağlıyordu. Sam ise PP’nin Jamie’yi sevmesini İngiliz aksanına bağlıyordu. Jamie, PP’nin abartılı, şişirilmiş fikirlerinin imkânsızlığını açıklarken aksanı sayesinde zeki ve kendinden emin görünüyordu. Jamie bilgisayarlarla çalışmaya başlamadan önce Shakespeare oyunlarında yer alan bir aktör olarak eğitilmişti; onun, iş hayatının ufak tefek iniş çıkışlarını dram ve ritim dolu bir ses ve ciddiyetle dile getirmesi, PP’nin kendine verdiği önemle de uyuyuyordu. Bu iş seyahatinde Jamie hem patron hem de rehber görevini üstlenmişti – Kraliçe’nin savunuculuğu da buna dâhildi.

“Havanız da bok gibi, dostum,” diye selamladı Sam onu, en iyi Monty Python* aksanıyla.

“Havanız da bok gibi, ahbap,” diye düzeltti onu Jamie İngilizlere yakışan kelime seçimiyle. “Hem sana ne oluyor ki? Seattle’da yaşıyorsun. Sizin havanız da bizimki kadar kötü.”

“Ama biz o havayı daha iyi değerlendiriyoruz.”

“Nasıl değerlendiriyormuşsunuz?”

* Britanyalı bir komedi grubu. (ç. n.)

“Kahve dükkânlarında,” dedi Sam.

“Bizde de barlar var,” diye karşılık verdi Jamie.

“Tabii, yağmurlu havada soğuk bira ve yatıştırıcı bir şeyler ne iyi gider ya!”

“Burada bira soğuk değil,” dedi Jamie.

“Ben diyeceğimi dedim,” dedi Sam.

“Sana kahve getirebiliriz,” dedi Jamie metro durağına yürürlerken.

“Evet, bok kahvesi.”

Jamie onu bir su birikintisinin içine itince Sam “Büyük Sunumu”nu sıırıslıkla ayakkabılarla yapmak zorunda kaldı. Buna rağmen Sam ve algoritması alkış tufanıyla karşılandı ve salonu başkası kullanacağı için (ki Sam ona minnettar kaldı) soru cevap kısmını da bir buçuk saat sonra mecburen kestiler.

Jamie bunu kutlamak için Sam’i Aziz Paul Katedrali’nin yakınlarındaki bir barda öğle yemeği yemeye götürdü. Sam orada içtiği oda sıcaklığındaki biranın, hayatında içtiği en iyi bira olduğunu itiraf etti. Daha sonra köprüden Tate Modern Müzesi’ne yürüyüp devasa boyuttaki bekleme salonunu dolduran sergiyi izlediler. Londra’nın bir maketi sergileniyordu. Maket, köpükten yapıldığı için kazara National Theatre’a bassanız ya da Big Ben’e çarpsanız sanat eserine de kendinize de zarar veremezsiniz. Maketin yüksekliği bel hizasıdaydı ve ayrıntılar öyle kusursuzca planlanmıştı ki mini Tate’teki Turbine Hall’un penceresinden bakınca da Londra maketi görülebiliyordu. Maket şehrin dışarıdakinden çok daha kuru olan sokaklarında yürüdüler, ta ki Jamie büyüdüğü evi bulana ve ceketi, varlığını tümüyle unuttuğu restorana takılana kadar. Zaten Sam’i akşam yemeğine götürmeye de ikna olmuştu.

“İyi bir patron değil miyim ben?” diye sordu.

“İyisin.”

“Harika bir sunumdu Sam. Zekiceydi. Dâhice hatta.”

“Teşekkürler.”

“Daha iyi olacaksın,” dedi Jamie.

“Öyle mi?”

“Tabii ki. Çok iyi olacaksın.” Sonra gidip mini Londra Kulesi’nin etrafında gezindi.

Üst kattaki galerideyken Sam, Meredith’ten bir mesaj aldı. “Çok fenasın. Sabah toplantısında gözümü yere bir diktim ki ne göreyim! Bir ayağımda lacivert ayakkabı, diğerinde siyah.”

“Ben ne yaptım ki?” diye yazdı Sam.

“Ayrılık insanı çıldırtıyor,” diye yanıtladı Meredith.

Yolculuğun geri kalanı da benzer şekilde geçti. Sabah konferans. Öğleden sonra Jamie’yle birlikte Londra’da gezi. Meredith’in uyanmasını ve arama/mesaj/yazışma/e-posta ya da başka bir yolla hayatta olduğunu ve onu düşündüğünü Sam’e kanıtlamasını beklemek. Meredith ona yokluğunda aklını nasıl kaçırdığını sıralıyordu.

3) Garsona yanlışlıkla “anne” dedim.

4) Köpek parkına torba getirmeyi unuttuğum için köpeklerin kakasını yaprakla toplamak zorunda kaldım.

5) Kimse bakmadığında bile köpeklerin kakasını yaprakla topladım. Üstelik kaldırımın ortasına falan pislememişlerdi. İnsanlar yürüdükleri yere biraz dikkat etmeli ve çöpleri o plastik torbalardan biraz olsun arındırmalı. Gerçi benim torbalarım geri dönüşümlü ama tabii evde unutunca onun da bir faydası olmuyor.

6) Mayıs/haziran aylarının kullanıcı detaylarını yazmayı ve şu Wilson-Abbot şeyi için tablo hazırlamayı tümüyle unuttum. Erin’le buluşmayı da. Ayrıca Edmondson tarafından azarlanmamak için (dört yaşında çocukmuşum gibi!) önümüzdeki ayın toplantısına ya da sabah toplantılarına odaklanmalıyım ama ben

seni düşünüyorum, seni düşünüyorum, seni düşünüyorum, bir de... seni düşünüyorum.

7) 6. Maddeyi kendime saklamakta, soğukkanlılığımı korumakta, kayıtsız kalmakta, "işine gelirse" tavrı takınmakta, ilgili ama elde edilmesi zoru oynamakta tümüyle başarısız oldum. Aklımı. Kaçırdım.

Sam diğer akciğerini de yitirmişti artık. Eve dönmek için sabırsızlanıyordu.

Nihayet konferansın son gününün son toplantısının son bölümü gelmişti. Sam artık herhangi bir teknik arıza, dikkatini vermesi gereken bir toplantı, katılması gereken bir organizasyon olmayacağı ve on dokuz saat sonra hayatının geri kalanını yaşamak için onu evine götürecek uçağa bineceği için rahat bir nefes aldı. Jamie'yle tekrar barda buluştu. Meredith dışında hafta boyunca durmadan düşündüğü diğer şey o barda içtiği biraydı.

Jamie geç geldi, ıslanmış ve öfkeli bir haldeydi. Elinde iki içkiyle Sam'in karşısına oturdu.

"Daha kendiminkine dokunmadım bile." Sam neredeyse ağzına kadar dolu olan bardağını işaret etti. Tadını çıkararak içiyordu.

"İkisi de benim," dedi Jamie. Sonra da "İyi haberi mi, kötü haberi mi önce söyleyeyim?" diye ekledi.

Sam'in iş deneyimine göre iyi haber hiçbir zaman kötü haberden ağır basmazdı. Yanına yaklaşamazdı bile. Öyle olsa konuşma böyle başlamazdı zaten.

"İyi haber," diye başladı söze Jamie, "konferansın başarısı PP'yi çok heyecanlandırdı. Teknik sorunlar halledildi. Organizasyonlar kusursuz geçti. Algoritman ve sunumunla salondaki

herkesi etkiledin. Şirket herkesin gözünde yükseldi. Yatırımcılar heyecanlandı. Sayemizde PP daha da zenginleşti.”

“Benim hedefim de buydu,” dedi Sam. “Kötü haber nedir?”
Jamie’nin yüzü asıldı. “Seni işten kovmamı istedi.”

Sam, Jamie’nin şaka yaptığını düşündü. “Şaka yapıyorsun,” dedi.

“Hayır.”

“Neden peki?”

“Algoritman onlara bir servete mal oluyor. Muhteşem bir şey buldun Sam. Ödül bile alabilirsin. PP senin dâhi olduğunu düşünüyor. Ama bu, gereğinden fazla işe yarıyor.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Bize asıl para kazandıran şey insanları eşleştirmek değilmiş. Yakında uygun eşi bulacaklarına dair ümitlerini canlı tutarken doğru kişiyi bulmamalarını sağlamamış. Bu algoritmayla her şey çok hızlı ilerliyor. Kayıt olanların ödemeleri tavan yaptı ama aylık ödemeler dibe vurdu. PP’ye bir servete mal oluyor.”

“Ama daha az önce onu zengin ettiğimizi söyledin,” dedi Sam.

“Daha zengin olmak istiyor. Nasıl PP oldu sanıyorsun?”

“Buradaki gidişattan çok memnun olduğunu da söyledin.”

“Buradaki işler bitene kadar seni kovmamasının sebebi de bu.”

Sam iyi haberin kötü haberi asla alt edemediği konusunda haklı çıkmıştı. Zenginleşmek PP için yeterli olmamıştı.

Sam, Meredith’in henüz uyanmadığını tahmin etse de otele döner dönmez onu aradı.

“İntikam mı alıyorsun?” diye yanıtladı Meredith uyuklu bir sesle.

“İyi haberi mi, kötü haberi mi istersin?” dedi Sam.

“Olamaz!”

“Kovuldum.”

“Ne?! İyi ama neden?”

“Jamie PP’ye bir servete mal olduğumu söyledi.”

“Ama algoritman kusursuz. Sen bir dâhisin.”

“O da öyle diyor. Ama belli ki onun işlerini zorlaştıracak. Uzun vadede kârlı değil. Zaman geçtikçe insanların böyle bir şeyi hiç icat etmemiş olmamı dileyebileceklerini söylüyor.”

“Ben onlara katılmıyorum,” dedi Meredith.

“Çünkü sen kaçığın tekisin,” dedi Sam.

“Ben de işi bırakıyorum.”

“Bırakmasan iyi edersin.”

“İsyân başlatıyorum. Bütün pazarlama departmanı ayrılır. Şirketi biz olmadan yönetsin bakalım.”

“Sorun değil.”

“Haksızlık bu. Seni kovması değil, terfi ettirmesi gerekirdi.”

“Bir süre dinlenirim.”

“Ah, Sam, çok üzıldüm. Senin için ne yapabilirim?”

“Yarın öğlen beni havaalanından alır mısın?”

LIVVIE

Meredith'in onu havaalanında beklememesi garipti. Güvenlikten geçtikten sonra karşısına çıkmamıştı, valizini alırken yoktu. I-5 yolundaki trafikten panik içinde arayıp özürler dileyerek birazdan orada olacağını da söylememişti. Sam, Meredith'in, "Çok özür dilerim. Bana gel, açıklayacağım," diyen mesajını aldığı anda endişelensin mi, kırılsın mı, yoksa kızsın mı bilemedi. Metroya bindiğinde ses tonunun mesajlara yansımamasının ne büyük şanssızlık olduğunu düşündü. Yoksa Meredith ondan soğumuş muydu ya da işi olan biriyle mi çıkmayı tercih ediyordu? Belki de Sam'e olan sevgisinin yalnızca ayrılığın etkisiyle arttığını sandığını ve şimdi, onun varlığında aynı şeyleri hissetmediği fark etmişti. Kim bilir? Belki de Meredith onu kapıda çıplak karşılayacaktı. Bunu anlamanın tek yolu vardı ve o yol, mesajı üst üste otuz beş defa okumak olmasa da Sam öyle yaptı.

Meredith kapıyı üzerinde eşofman altı, şal, şapka, eldiven ve kat kat çorapla açtı. Yani çıplak olmaktan çok uzaktı. Meredith kendisine sarılınca Sam akciğerlerine yeniden kavuştuğunu hissetti. Sam de bir süre sarılıp o anın tadına vardı ve onun kulağına, "Ağustos ayındayız. Dışarıyı yirmi beş derece. Neden ocak ayındaymışız gibi giyindin?" diye fısıldadı.

"Isınamıyorum," dedi Meredith. "Tir tir titriyorum."

"Hasta mısın?"

Meredith başını iki yana salladı ama Sam'e bakmadı. "Seni karşılamayı unuttuğum için özür dilerim."

"Sorun değil." Sam şaşkın bir halde bekledi.

"Ayrılık gerçekten de insanın aklını başından alıyormuş."

"Ama geri döndüm," dedi Sam neşeyle.

"Senden bahsetmiyorum," dedi Meredith. "Büyükannem öldü."

Büyükannesini ancak birkaç gün sonra bulmuşlardı ki en kötü yanı da buydu belki. Meredith'in büyükannesi Olivia –Livvie– akli başında ve emekli tüm Seattlelılar gibi kış aylarını Florida'da geçirirdi ama yaz aylarını evde, kızına, torununa, ömrü boyunca tanıdığı arkadaşlarına ve anılarına yakın, en sevdiği yerlerde geçirirdi. Elli yıldır, kızını ve oğlunu büyüttüğü, Meredith'in de çocukluğunun en güzel zamanlarını geçirdiği First Hill'deki çok katlı bir binada yaşıyordu. Meredith'in sanatçı olan annesiyle babası, sanatçılara yaraşır bir hayat sürmek için Orcas Adası'na yerleşmiş, Meredith bir çömlek stüdyosunda, çiftlik evinde, rüzgârlı kumsallarda, köknar ormanlarında büyümüşü ama kalbi büyükannesinin eski zamanlardan kalma teras katına aitti. Kendisini bildi bileli burası onun kaçış yeri olmuştu. İlk fırsatta bu şehre taşınmış ve büyükannesiyle bir bakıma komşu olmuştu.

Meredith haftada en az bir defa Livvie'yle akşam yemeği yedi ama işe giderken kahvaltı etmek için de arada bir uğrar ya da onunla şehir merkezinde öğle yemeği yer, eteğini yaması için ona götürür bazen de kendi pişirdiği yemekten ya da birinin çocuğunun kız izci grubundan aldığı kurabiyelerden, kirazlardan ve çorbadan birazını ona bırakırdı. Livvie bu işlerle uğraşamayacak kadar yaşlı, hasta ya da güçsüz değildi, yalnızca birlikte vakit geçirmekten keyif alıyorlardı. Ama Meredith'in

büyükannesinden birkaç gün boyunca hiç haber almaması da sıra dışı bir durum değildi. Her gün konuşup görüşmüyorlardı. Livvie'nin bir sürü arkadaşı, aktif bir sosyal hayatı, yapacak çok işi vardı. Günde yarım paket sigara içmesi sayılmazsa sağlıklı bir yaşam sürüyordu. "Altmış yıldır içiyorum. Şu güne kadar beni öldürmediyse belki de iyi geliyordur," diye kendini savunurdu.

Ama iyi gelmiyordu. Meredith çarşamba akşamı yemekte onu görmüştü, her şey yolundaydı. Hafta sonu kahvaltı etmeyi planlamışlardı. Cuma akşamı büyükannesini aramış, komşusunun bahçeden getirdiği koca bir kasa dolusu domatesin yarısını ona bırakmak istediğini belirten bir mesaj bırakmıştı. Büyükannesinden haber almadığını ve birlikte kahvaltı edemediklerini cumartesi öğle vaktine kadar fark etmemişti ki bu çok sıra dışı bir durum olmasa da rahatsız ediciydi; Livvie meşgul bir kadındı ama sonuçta bir cep telefonu vardı. Meredith onu tekrar arayıp bir mesaj, sonra bir mesaj daha bırakmış ama cumartesi gecesine kadar ondan haber alamamıştı. Sonunda pazar sabahı ilk iş büyükannesinin evine koşmuştu.

Livvie kanepede oturuyordu. Okuma gözlükleri takılıydı, kucağında bir kitap, sehpanın üstünde de hiç dokunulmamış bir su bardağı duruyordu. Fakat tedirgin edici bir manzaraydı. Meredith büyükannesini gördüğü anda, hatta ondan bile önce, evin kapısını açtığında radyodan ses gelmeyince, kahve ya da pazar sabahlarına özgü o ekmek kokusunu alamayınca, perdelerin örtük, pencerelerin kapalı olduğunu görünce anlamıştı. Hatta ondan da önce içine doğmuş, hissetmişti çünkü büyükannesi onu arayanları mutlaka geri arardı. Üstelik Meredith'i çok seven ve sözünün eri bir kadındı, özellikle de kahvaltı söz konusuysa.

Meredith emin olmak için ambulans çağırdı. Şiddetli bir kalp krizi olduğundan şüphelendiler. O kadar şiddetliydi ki hiçbir şey hissetmemişti. Gözlüklerini çıkarmasına, kanepeden kalkıp acı içinde yardım istemesine ya da bardağı dolu olduğuna bakılırsa azıcık su içmesine bile fırsat bırakmayacak

kadar şiddetli bir krizdi. Acı bile çekmemiştir, diye onu temin etti doktorlar. Ölümünün üzerinden çok fazla zaman geçmemiş, dediler. Daha erken de gelseniz bir şey yapamazdınız, dediler.

Sam cenazede Meredith'in elini tuttu, onun anne babasıyla, diğer akrabalarıyla ve Livvie'nin tüm arkadaşlarıyla tanıştı. Meredith de onu herkesle sakince ve içtenlikle tanıştırdı. Bunu Sam için olduğu kadar diğerleri için de yapmıştı. "Bu Naomi. O ve kocası, büyükannem ve büyükbabamla birlikte ellili yıllarda dansa giderlermiş. Naomi ve büyükannem sık sık beraber tiyatroya giderlerdi. Naomi çok iyi dans eder." "Bunlar Ralph ve Ella Mae. Büyükannemin birlikte akşam yemeğine, ardından sinemaya gitmeyi en sevdiği arkadaşları." "Bu Penny. Alt katta yaşıyor. Büyükannemin en yakın arkadaşı. Kocasını yeni kaybetti. Yani büyükannem şu an muhtemelen Albert'la birlikte." Ardından Meredith ve Penny birbirlerine sarılıp sağa sola sallana sallana ağlamaya başladılar. Bu esnada Sam de ellerini ceplerine sokmuş, ne yapacağını bilemez bir halde öylece beklerken nasıl yardım edebileceğini düşünüyordu.

Bu arada Meredith'in anne babası da neredeyse Sam kadar rahatsız duruyor, buraya ait değilmiş gibi görünüyordu. Julia ıslak gözlerini, yumruk yaptığı ellerine kadar inen gömlek koluna sildi ve yüzüne düşen görünmez saç tutamlarını kulaklarının arkasına sıkıştırdı. Kızı Meredith'in bu üzücü etkinlikteki meziyetlerinden memnun bir hali vardı ama ne zaman biriyle tanıştırlılacak olsa ya da gülümsemeye çalışsa ağlamaya başlıyordu. Durum değerlendirmesi yapan Kyle, Meredith'in durumu Julia'ya göre daha iyi idare ettiğini görünce düğün pastalarının üstündeki gelinle damat süslemesi gibi karısının yanından bir an olsun ayrılmadı. Meredith'in ebeveynleri her şey yolundayken de böyleydi aslında. Kyle ve Julia birlikte tüm

dünyaya karşı gelebilirdi. Pasifik Kuzeybatısı'ndaki adalarda yaşıyorlardı ve bundan da memnunlardı. Sürekli yağmur altında olup kötü hava koşullarına maruz kalan bir seramik atölyeleri vardı. Atölyenin önündeki dükkânı işletiyor, üst katında yaşıyor, evin bahçesinde yetiştirdikleri ürünleri yiyorlardı. Günlerini çanak çömlek yaparak, sanattan konuşarak, kumsalda el ele tutuşup yağmur altında yürüyüş yaparak, kanolarıyla sonu gelmez koyları keşfe çıkarak geçiriyorlardı. Seattle'a, yani onların ironik olmayan değişikle "Büyük Şehre" gelmek için önce feribotla, ardından da arabayla uzun bir yolculuk yapmaları gerekmişti. Uyuşturucu madde bağımlısı, telefon kullanmayan, vegan ya da hiç yıkanmayan tiplerden değillerdi. Çok güzel sanat eserleri yapıyorlardı ve güzel bir yaşam sürüyorlardı. Ama kendilerini dünyadan, gerçek hayattan, hatta sevdiklerinden soyutlamışlardı. Çok az arkadaşları vardı ve Meredith aramadıkça onunla konuşmuyorlardı, Livvie'yle de öyle. Biricik çocuklarını elbette seviyorlardı. Ama baş başa kalmayı da seviyorlardı.

Meredith'le zıt karakterde olan kuzeni de gelmişti.

"Dashiehl Bentlively." Adam elini Sam'e uzatıp onu dış macunu reklamlarından fırlamış gibi gösteren bir şekilde gülümsedi.

"Gerçek adın değil sanırım." Sam temkinli bir ifadeyle gülümsedi. Adamı gücendirmek istemiyordu ama kimsenin böyle bir ismi olabileceğine de inanmıyordu.

"Evet, değil," dedi Dashiehl ona göz kırparak. "Ama bu ismi kullanıyorum. Annem bile kendi verdiği isimden daha iyi olduğunu itiraf etti."

"Diğer ismi seçtiğimde onunla henüz tanışmamıştım," diye omuz silkti Meredith'in yengesi Maddie.

Dashiehl, Julia'nın ağabeyi Jeff'in oğluydu. O ve Meredith aynı gün doğmuştu ve doğum günleri ve büyükanneleri dışında ortak noktaları olmasa da kendilerini ikiz gibi görürlerdi. Dashiehl, Los Angeles'ta yaşıyordu. Zaman zaman eşcinsel, zaman zaman heteroseksüel oluyordu. Hollywood yakınlarında kolay

yoldan para kazanıyordu ama film endüstrisinde değildi. Meredith bunu anlamıyor, anlamaya çalışmıyor, hatta bu konuyla ilgili pek soru sormuyordu ama yine de birbirlerine yakınlardı.

“Sanırım artık ailenin reisi ben oldum,” dedi Dashiell cenazeden sonra.

“Peki ya ben?” diye sordu Julia.

“Sen buna uygun değilsin,” dedi Dash. Aslında bu işin altından kalkabilirdi ama biraz dağınıktı.

Cenazenin ardından herkes eve gittikten sonra Meredith’in annesiyle babası onun evine geldi. Jeff dayısı ve Maddie teyzesi şehir merkezindeki güzel bir otele gitti. Maddie teyze, “Hayat canını sıkarsa oda servisi iste,” derdi. Dashiell, Livvie’nin evinde kaldı. Meredith de Sam’le birlikte onun evine geçti. Sonunda Meredith Sam’e kalmıştı. Onu kollarına aldı. Dünyanın neredeyse diğer ucundan beri hayalini kurduğu andı bu. Aslında tam da böyle değildi hayali, duyguları biraz karışık. Yeniden Meredith’le birlikte olduğu için çok mutluydu ama onun böyle üzgün olmasına çok üzülmüyordu. Yine de onun deniz kokan tenine aşk sözcükleri fısıldamaktan geri kalmadı ve bununla yetindi.

“Ben acıktım,” dedi Meredith aniden.

“Gerçekten mi?”

“Evet. Çok garip, değil mi?”

“Evde bir şey yok. İki haftadır evde değildim.”

“Hatırladım,” dedi Meredith gülümseyerek ve sonra şaşkın bir ifadeyle, “unutmuştum,” dedi.

Sam evde bir iki konserve kutusu ve kraker buldu. Üzgün görünmeye çalıştı ama mutluluğunu bastıramıyordu. Ona kavuştuğu için çok sevinçliydi.

“Seni özledim,” diye itiraf etti Sam. Gerçek hislerini anlatmaya hafif kalacak bir sözdü ama konuyu değiştirmişti.

“Hatırladım,” dedi Meredith gülümseyerek. Sonra şaşkın bir ifadeyle, “Unutmuştum,” dedi. Ardından da her şeye rağmen kıkırdayarak, “Bana hatırlatman gerekiyor,” diye ekledi.

LIVVIE OLSA NE DERDİ?

Zor bir haftaydı. Meredith ve Dash bir haftalık izin almıştı ve anne babalarıyla birlikte büyükan-nelerinden geriye kalanları toplamaya başladılar. Sam onları yalnız bırakmak için başka şeyler yapmaya çalıştı ama işsizdi ve onların yanında bir işe yaradığını hissediyordu. Pazartesi günü şarap bardaklarını gazeteye sardı. Tabakları, fincanları, vazoları, kâseleri, içki şişelerini ve kadehleri sardı. Lambaları, Livvie'nin Paris'teki balayından kalma iki porselen dansçı heykelini ve Meredith'in ikinci sınıftayken yaptığı se-ramik ördeği sardı. Sam'in etrafı yavaş yavaş gazete kâğıdına sarılı eşyalarla doldu. Her birini özenle kutulara koydu.

Julia mutfığa geldi. "Ne yaptığını sanıyorsun?"

"Kırılabilircek eşyaları sarıyorum."

"Sonra da hepsini tek bir kutuya koyuyorsun?"

"Evet?"

"Olmaz. Her birinin farklı kutuya konması gerekiyor, çift kutuya koyup özenle etiketlenmeli. En iyisi bunu ben yapayım. Sonuçta seramiklerle ilgilenmek benim işim."

"Büyükanem bunu önemsemezdi," diye seslendi Meredith oturma odasından.

"Her şeyi rastgele kutulara dizersek aradığımız hiçbir şeyi bulamayız," dedi Julia.

"Büyükanem kutuları açınca sürprizle karşılaşmanın güzel olacağını söylerdi," diye karşılık verdi Meredith.

“Bu kutuları ne zaman açmak isterim bilmiyorum,” diye mırıldandı Julia. “Böyle şeyler kullanmam hiç.”

“Büyükanнем bunların günlük eşyalar olduğunu söylerdi. Kaliteli porseleni özel günlere saklamanın anlamı yok çünkü özel günler pek sık yaşanmıyor derdi.”

Salı günü kıyafetlere sıra geldi.

“Büyükanнем hepsini atmamızı isterdi,” dedi Dash elleri kalçalarında şüpheyle dolaba bakarken.

“Hiç olmazsa bir yere bağışlayalım,” dedi Meredith.

“Selamet Ordusu’ndaki’ yaşlı teyzelere mi?”

Julia onları iterek aralarına girdi, kapının arkasındaki askıdan turuncu renkli eski hırkayı alıp giydi ve uzaklaştı.

Çarşamba günü evrak işleriyle uğraştılar.

“Büyükanнем hepsini atmamızı isterdi,” dedi Dash tekrar fakat onun bu söylediğini yapmak yerine Sam herkese sandviç hazırlayıp mısır patlatırken diğerleri milyonlarca belgeyi benzerliklerine göre sıraya dizdi; özel mektuplarla iş yazışmalarını, eski faturalarla henüz ödenmemiş olanları, banka kayıtlarını ve gereksiz belgeleri ayırdılar.

“Biz öldüğümüzde her şey farklı olacak,” dedi Meredith. “Kimse bana mektup göndermiyor artık. Faturalarım, banka hesaplarım ya da vergi kayıtlarım posta kutuma gelmiyor. Benim torunlarımın e-posta hesabıma girip tümünü seçtikten sonra ‘sil’ tuşuna basmaları yetecek ve her şey bitecek.”

O an dikkatini çeken yeşil renkli broşürü katlayıp cebine sıkıştırdı. Sonra mavi ve pembe broşürleri de katlayıp cebine

* Bir Hristiyan yardım kuruluşu. (yay. n.)

sıkıştırdı. Sam'le birlikte mutfaktayken gizlice hepsini çöp kutusuna attı.

“Nedir bunlar?” diye sordu Sam.

“Büyükanneemin Florida'daki çiftliğinin oradaki pazarda seramik satan adamın broşürleri. Büyükanne annemin hep Çömlekçi Peter'inki gibi bir internet sitesi yapması, Çömlekçi Peter gibi sipariş alması, Çömlekçi Peter gibi bahçe cüceleri yapması için başının etini yedi. O adamın, mallarını satın almak içi sıraya giren yaşlılar sayesinde zengin olduğunu düşünürdü. Annemse adamın üçkâğıtçının teki olduğuna inanırdı. Bu da büyükanne deli ederdi. O yüzden şimdi annemin broşürleri görüp canının sıkılmasını istemiyorum.”

Julia mutfğa girip çöp kutusundaki broşürleri aldı ve tezgâhın üstünde hepsini düzleştirdi.

Meredith kaşlarını kaldırarak annesine baktı. “Hani seramikten cüce yapmanın onursuzca ve küçültücü bir şey olduğunu düşünüyordun?”

“Haklısın, küçültücü. O yüzden cin yapmaya karar verdim.” Julia o küçük esprisine bir gülücük ekledi.

“O broşürleri manevi değeri olduğu için mi saklayacaksın?” diye sordu Meredith.

“Öbür dünyadan bir dırdır,” dedi Julia. “En güzelinden.”

Perşembe günü herkes ara vermeye ihtiyaç duydu. Jeff dayı ve Maddie yenge, Kyle ve Julia'ya lüks otellerinde güzel bir yemek yedirdiler. Dash ve Meredith ise gizlice ve içten içe heyecanlanarak Livvie'nin takılarını karıştırdılar.

İnciler, altın zincirler, kurşun kalay karışımı süsler, gerçek ve sahte pırlanta kolyeler, yeşim taşından bileklikler ve devasa yüzüklerin arasında oturduğu yataktan, “Büyükanne hepsini dağıttın derdi,” dedi Meredith sersemlemiş bir halde. Bazıları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

değerliydi. Çoğu değildi. Bazıları muhteşemdi. Çoğu değildi. Üç sıra inci (beyaz, pembe ve sedef), iki altın kolye (birinin kancası açılmıyordu, diğeri Meredith daha doğmadan önce Livvie'nin köpek beslediği günlerden kalma fino köpeği şekilli kolyeydi), sonradan eşleştirdiği küpeleri (biri gümüş halka küpe, biri mavi top küpe) ve Livvie'nin alyansından Meredith'in altıncı sınıftayken onun için kazandığı kırmızı mor plastik yüzüğüne kadar çeşitlilik gösteren dört yüzüğü vardı. Dash sahte pırlanta bir taş ve kendisinin yaptığı makarnadan kolyeyi takmış, her parmağına bir yüzük geçirmiş (çok azı kırmızı mor plastik yüzük kadar gösterişliydi) ve kalbinin tam üstüne birbirinden güzel fildişi broş takmıştı.

"Birini bana ver," dedi Meredith.

"Bunlar takım," diye itiraz etti Dash.

"Biri ejderha, diğeri kaplan."

"Kesinlikle. Kozlarını paylaşıyorlar işte. Bakalım kim kazanacak."

Dash sonra bir şans bilekliği ayak bileğine taktı. Jeff, Julia, Dash ve Meredith'in bebeklik hallerinin silueti olan dört altın kolye ucu bileklikten sarkıyordu.

"En güzellerini sen aldın," diye sızlandı Meredith.

"Bu aile yadigârı bilekliği kimseye kaptırmam. Onu benden alamazsın."

"Hiç değilse o tacı ver."

"Bak, dörde bölelim," dedi Dash. "Biri annene, biri sana, biri bana, biri SOYT'ye."

"SOYT?"

"Selamet Ordusu'nun Yaşlı Teyzeleri."

"Onlar bile bu şeylerin bazılarını istemez."

"Büyükanmem bunları bana vermek isterdi," dedi Dash güneş ve ay şekilli, klipsli mercan küpeyi işaret ederek.

"Büyükanmem bu küpelerin iğrenç olduğunu söylerdi," dedi Meredith.

“Ama onun küpeleri.”

“1947’de aldığında eminim çok modaydı ama artık değiller.”

“Bana çok yakışacak,” dedi Dash onları kulağına takarken.

“Onu gururlandır,” dedi Meredith.

Cuma günü geri kalan şeyleri hallettiler. Hem çok hem az şey vardı. Telefonu, örgü malzemeleri, herkesin ıvır zıvır çekmesinde ne varsa onun ıvır zıvır çekmesinde de olan eşyalar; selobant, yedek makas, yemek menüleri, süresi geçmiş kuponlar, lastikler, ataçlar ve boş anahtarlıklar. Meredith ve Dash beş yaşındayken bir öğleden sonra canları sıkıldığında Livvie’nin onlar için sakladığı M&M’leri (çoğunu bulmuşlardı ama belli ki hepsi bu değildi), televizyonun arkasına düşen videokaseti, torunlarının çocukluğundan kalma ya da ziyaretine gelen küçük çocuklar olur düşüncesiyle alıp sakladığı kullanılmamış boyama kitapları buldular. Bir de mobilyaları vardı. Selamet Ordusu’nu aramışlardı, gelmelerini bekliyorlardı. Jeff dayısı telefonda emlak danışmanıyla konuşurken –o kadar ileri gitmişti iş– Meredith araya girdi:

“Buraya ben taşınacağım.”

“Nereye?” dedi annesi dalgınlıkla.

“Burası yaşlı kadın evi,” dedi Jeff dayısı.

“Büyükanнем buraya yeni evlendiğinde taşınmış,” dedi Meredith. “Küçük çocuklarına burada baktı. Ergen çocuklarına da.”

“Burada büyük bir geçmiş, bir sürü anı var,” dedi Dash.

“Bu kötü bir şey mi?”

“Zor gelebilir. Ağır gelebilir.”

“Büyükanнем burada yaşamamı isterdi,” dedi Meredith.

“Mobilyaların çoğu çirkin,” diye ekledi Dash. O konuda haklıydı. Bazı mobilyalar o kadar çirkindi ki nostalji hissi bile uyandırmıyordu.

“Şimdi oturduğum yerden çıkar, size kira öderim,” dedi Meredith annesiyle dayısına.

“Saçmalama,” dedi Jeff dayı. “Sen ailedensin. Burası bizim olduğu kadar senin de evin. Sorun para değil.”

“Büyükkannen burada yaşamayı isterdi,” diye kabul etti annesi, “senin de istediğin buysa. Ama burada yaşamak seni hüznlendirir, üzer ve sıkıntıya sokarsa istemezdi. Aklından çıkaramazsan istemezdi.”

“Aklımdan çıkaramıyorum,” dedi Meredith. “Ama kalmak istememin sebebi bu değil.”

O gecenin ilerleyen saatlerinde Jeff ve Maddie otellerine, Kyle ve Julia, Meredith’in evine döndü. Dash, Sam’de kaldı, Sam de özenle sardığı tabakları, fincanları, bardakları ve kâseleri tekrar açıp onları aldığı raflara geri yerleştirdi. Meredith’in üniversiteden mezun olduktan sonra ikinci el eşya satan dükkânlardan aldığı takım olmayan porselenlerin büyükkannesininkilerden daha iyi olmadığını biliyordu. “Büyükkennem de böyle yapmamı isterdi,” dedi Meredith.

“Büyükkannenin ne isteyeceğini hep biliyorsun,” dedi Sam.

“Onu doğduğumdan beri tanıyorum.”

“Peki sen ne istiyorsun?”

“O ne istiyorsa ben de onu istiyorum. Yaşarken ne istediye. O benim için en iyi olanı istedi hep ve benim istediğim de bu.”

“Benim de,” dedi Sam. “Ben burada tabakları ve diğer eşyaları yerleştirirken sen de eve gidip toplanmaya ne dersin?”

“Yarın toplanmaya başlayabilirim.”

“Dash ve ailenle son gecen değil mi? Dayın ve yengenle? Bu geceyi ailenle geçirmek istemez misin?”

“Benim ailem sensin,” dedi Meredith. Sonra da, “Sen de eve git ve toplan bence,” diye ekledi.

“Neden?”

“Benimle birlikte burada yaşa.”

“Ne?”

“Benimle birlikte burada yaşa.”

“Ah, Merde, çok erken değil mi?”

“Ama Londra’ya gitmeden önce birlikte yaşamak istiyordun.”

“Şakaydı o.”

“Hayır, değildi.”

“Mutluluktan saçmalamaya başlamıştım.”

“Mutluydun.”

“Saçmalıyordum.”

“Senin evin çok küçük. Benim evim çok... bana göre. Burası tam bize göre,” dedi Meredith. “Ayrıca büyükannem de kalmanı isterdi.”

“Öyle mi düşünüyorsun?”

“Eminim.”

“Sence beni sever miydi?”

“Şaka mı yapıyorsun? Sana bayılırdı.”

“Nereden biliyorsun?”

“Zekisin. Komiksin. Beyzbol seviyorsun. Güzel mısır patlatıyorsun. Ama en çok da onun torununa çok iyi davranıyorsun.”

“İşsizim. Büyükanneler işsiz adamları sevmeyiz.”

“Torununa iyi davranman işsiz olmandan çok daha ağır basar. İnan bana,” dedi Meredith.

“Keşke onu tanısaydım,” dedi Sam. “Harika birine benziyor.”

“Onunla tanışamadığına inanamıyorum. Onunla asla tanışamayacağına inanamıyorum.”

“Ben onu tanıyacağım ama.”

“Nasıl?”

“Onun evinde yaşayarak,” dedi Sam. “Torununu severek.”

Toplanıp kendi eşyalarını Livvie'nin evine taşımaları birkaç hafta sürdü. Anne babasının gittiği gece Meredith eve gidip maket uçaklarını kutulardan çıkardı. Sam yeni evlerine geldiğinde yatak çarşafı değiştirilmişti. İki köpek de mutfaktaydı ve yüzlerce maket uçak kirişlerden sarkıyordu. Sonra Meredith'le birlikte yatak odasını malum ritüelle kutsamak için odalarına geçtiler.

Daha sonra Sam uçakların sallanan gölgelerinin kendi vücutlarının üzerinde dolaşmasını seyretti. Gölgeler Sam'in göğsüne, karnına ve ayaklarına yansıyor, Meredith'in yüzünde, göğsünde tuhaf dövmelere benzeyen şekiller oluşturuyor, bir hava üssü-müşçesine göbek deliğinin etrafında daireler çiziyordu.

"Kaç tane var?" diye sordu Sam.

"Tam olarak bilmiyorum. Bir yerden sonra saymayı unuttum." Meredith çıplak bacağına kaldırıp ayak parmağının ucuyla köşedeki özensizce pembe ve mor renklere boyanmış, İkinci Dünya Savaşı'nda kullanılan Hellcat maketini işaret etti. "O ilk uçağım. Babam yapmıştı. Ama ben boyadım."

"Tahmin ettim."

"Ben barış yanlısıyım ama biz bir adada yaşırdık. Savaş uçağı olmayan maket parçaları bulmak çok zordu. Ben de onları yapar, sembollerinin üzerine uçuk renklerde kalpler ve çiçekler çizerdim. Kokpitlerine küçük plastik yavru köpekler koyardım. Makineli tüfeklerin yerine çubuk krakerler yerleştirirdim."

"Neden maket uçak yapmaya başladın?"

Meredith omuz silkti. "Galiba belli bir sebebi yok. Sanırım bana oyalanacak bir şey vermeseler atölyeyi birbirine katıp eşyaları kırar, dökerdim. Çanak çömlekten para kazanıyorsan çocuğunu oyalayacak bir şey bulmak zorundasın."

"Belki de uçmak istiyordun. Kaçmak?"

"Bence bir şeyleri başarmak istiyordum. 'Bakın ben ne yapıyorum? Uçabiliyorum!' diyebilmek mesela. Ve bir çocuğun yapabileceklerini göstermek. Büyük bir tahta parçası, yapıştırıcı, boya al ve uçak yapana kadar akşama dek uğraş. Belki de

annemle babamın istediği buydu, her şeyi yapabileceğimi bana göstermek istediler.”

“Keşke seni o zaman tanısaydım,” dedi Sam.

“Neden?”

“Tanıdığım en zeki, en tatlı ve en komik kız sen olurdun.”

“Evet, ama altı yaşındaki halim için bunları düşünmen biraz korkunç olurdu.”

“Ben de altı yaşında olacağım için öyle olmazdı. Uçak yapmana yardım ederdim.”

“Şimdi de edebilirsin.”

“Onları nereye koyacağız ki?” diye sordu Sam.

“Tavana asmamın sebebi bu. Raflarda yer kalmadı. Ama bence ait oldukları yer tavan. Uçak onlar, uçmaları gerek. Geceleri de uçuğuma dair rüyalar görürdüm.”

“Herkes rüyasında uçuğunu görür,” dedi Sam.

“Benimkiler gibi değil,” dedi Meredith.

UZAKTA

Daha sonra ne olduysa Sam, Meredith'i mutsuz görmeye dayanamadığı için oldu. Çünkü Meredith'e yardım etmek istiyordu. Çünkü hâlâ aşkını kanıtlayıp onun kalbini kazanmaya çalışıyordu. Çünkü Sam işsizdi ve zamanı vardı, yaz sonbahara dönüyordu ve hava gittikçe daha yağışlı, soğuk ve iç karartıcı bir hal alıyordu. Çünkü Sam bunu yapabileceğine inanacak kadar kibirliydi. Ama bu işin nereye varacağını da bilmiyordu. Hem de hiç. Nasıl bilebilirdi ki?

Diğer bir neden ise Sam'in, Meredith'in büyükannesinin ölümünü kıskandığını, ona imrendiğini fark edip şaşkına dönmesiydi. Tabii ki kıskandığı şey ne ölümdü –kesinlikle ölmek istemiyordu– ne de sevdiği birini kaybetmekti; onun asıl gıpta ettiği şey anılardı. Bunu anlaması biraz zaman aldı. Başta yalnızca Meredith için üzüldüğünü düşünüyordu. Sonra o üzüldüğü için kendisinin de üzüldüğünü düşündü. Biraz Livvie'yle tanışma şansı kalmadığı için, biraz da kız arkadaşının bir an önce eski haline dönmesini isteyen bencil pisliğin teki olduğu için. Yaşlılar ölürdü işte! Meredith, Sam'in artık hatırlamakta bile güçlük çektiği, kederli olmayan, sürekli somurtmayan, hüzünlü görünmeyen haline geri dönmeliydi. Ama hayır, sorun bunların hiçbirisi değildi. Sam kendi annesini özlüyordu ve gerçekten de çok zor bir şeydi bu.

Zordu çünkü neredeyse hiç tanımadığın birini özlemek zordu. Hatırlayamadığın birini özlemek zordu. Özlemek hatırlamaktı. İkisi aynı şeydi. Birbirinden ayrılamazdı. Ama Sam'in annesiyle ilgili tek bir anısı bile yoktu, o yüzden onu özlemesi zor ve garipti. Başka türlü bir şeydi aslında hissettiği, sevdiği biriyle anı biriktirme fırsatını kaçırmaktan çok otobüs kaçır-maya benziyordu. Kocaman bir şeyin yanından geçip gittiğinin farkındaydı ama üzerine düşünecek bir anısı yoktu ve o şeye odaklanması zordu.

Annesi araba kazasında öldüğünde Sam on üç aylıktı. Babası, Sam'in ilk söylediği kelimenin "anne" olduğunu, onun, annesini taparcasına sevdiğini, odadan bir anlığına bile ayrıl-sa arkasından ağladığını, Sam'i bakıcıya bırakamadıklarını çünkü onu annesinin kucağından ayıramadıklarını, ona sıkıca sarıldığını söylerdi. Sam bu hikâyelere inanıyordu, babasının ona asla yalan söylemeyeceğine inandığı için değil –Sam'e annesine dair küçük bir şey vermek, en ufak anıyı bile zihnine kazımak için babası-nın ona rahatlıkla yalan söyleyebileceğini biliyordu– dinlediği hikâyelerdeki bebeğin davranışları on üç aylık olan neredeyse tüm bebeklerin davranışlarına uyduğu için inanıyordu. Sam'in babası bu detayları sıra dışı bir sevginin kanıtı gibi anlatırdı ama Sam bunun en doğal sevgi olduğunu biliyordu.

Fotoğraflar da bu doğallığı kanıtlıyordu. Sam kıpkırmızı ve buruşuk suratıyla ağlarken, battaniyelere dürüm gibi sarıl-mışken, köpekle, kardan adamla, elinde dondurma külahıyla, una bulanmışken, mutfakta etrafını saran plastik yemek kapları arasındayken, ön bahçelerinde çıplak ve çamur içinde sırtırken, kafasına kocaman gelen bir şapka ile kaydırağın tepesindeyken, kazlar, buzağılar, koyunlar, keçiler ve hatta bir tanesinde Tibet sığırdı tarafından küçük ısırıklara maruz kalırken çekildiği fo-toğraflar. Sam ve annesinin komik derecede geniş paçalı pan-tonlar, garip yakalı çirkin gömlekler ve gür, kıvrıcık saçlarla (annesinin saçları öyleydi; Sam'in saçlarını göremeyecek kadar az

yaşamıştı) çekildikleri fotoğraflar. İki tanesi diğerlerinden daha dikkat çekiciydi, en azından Sam için öyleydi. İlkinde annesi yeşil renkli halıya sırtüstü uzanmış, gür saçları çizgi filmlerde elektrikleterek dikleşmiş saçlar gibi kafasının etrafına yayılmıştı. Sam bu saçlardan yapılmış yuvada oturmuş, annesinin saçını kar topu gibi avuçlamıştı. İkincisinde, annesi onu emziriyordu. Sam annesinin o gür saçlarının bir buklesini minik avucunda sıkıca tutmuş, profesyonel güreşte kural dışı sayılabilecek bir hareketle aşağı çekmişti.

Sam hafızasını yoklasa da o saçların verdiği hissi hatırlamıyordu. O yedi yaşındayken babasından annesinin kullandığı şampuan ile kremin markasını öğrenmiş, koku, hafızasını tetikler ümidiyle kendisi de aynısını kullanmaya başlamıştı. On yaşındayken televizyonda izlediği polisiye programlarından öğrendikleriyle saç örnekleri bulmaya çalışmış, hayır kurumlarına götürülmek üzere toplanmasına rağmen babasının bodrum dışında bir yere götürecektik gücü kendinde asla bulamadığı kutuları araştırmıştı. Eski kazaklardan, elbiselerden, ceketlerden, hatta bir güneş gözlüğünün köşelerinden yedi uzun saç teli bulmayı başarmış, hepsini bir *Choose Your Own Adventure* kitabının arka kapağının içine bantlamıştı. Ergenlik öncesindeki bir çocuğun heyecanı ile iz sürmüştü ama doğüstü işlere soyunup o değerli saç tellerinden birini Genevieve Trouvier'nin ruh çağırma tahtasına feda etse de elle tutulur bir şey bulamamıştı. Kızlarla çıkmaya başladığında gür saçlı kızlara, ellerini onların küt saçlarında gezdirmeye, örgülü saçlarla oynamaya ya da atkuyruklarını kur yaparcasına çekiştirmeye eğilimli olduğunu fark etmişti. Ama hiçbirini içten yapmıyordu, daha doğrusu sıradanlığın ötesine geçemiyordu. Sıradanlık Sam'in annesiyle yaşadığı kısa ilişkinin en belirgin özelliğiydi. Ama bu sıradanlığı geri getirmek mümkün değildi, yaşadıkları bir anı bile. Oysa Sam'in gördüğü kadarıyla

* Kendi Macerayı Yarat. (ç. n.)

Meredith, Livvie'yle ilgili anılarını hâlâ canlı tutuyordu. Livvie hâlâ yaşıyordu sanki.

Sezon sonunda Sam ve Meredith beyzbol maçına gitti. Meredith ve Livvie'nin yıllardır sürdürdüğü bir gelenektir bu. Havanın değişmeye başlamasına ve Meredith çoktan okula dönmüş olmasına rağmen onlara göre yazın resmî olarak sonu o gündü çünkü Livvie hep maçın ertesi günü Florida'ya giderdi. Mariners'ın *playoff* maçlarından elendiğini görmeden uçak bileti ayırtmazdı, ne olur ne olmaz diye sezon maçlarında, nisan sonunda takımının durumu kesinleştiğinde bile –çok azında böyle olurdu– uçak bileti satın almazdı. Sezon sonu biletlerini de günlük maçların indirimine girdiği gün alırdı. Sam ve Meredith biletleri maçın yapılacağı günün sabahında, Sam'in daha bir hafta önce aldığından emin olduğu kondomları ararlarken komodinin çekmecesinde bulmuşlardı.

Meredith, Livvie'den sonra beyzbol sezonunu tamamen kapatmıştı. Maçları izleyemiyor, dinleyemiyor, maç sonuçlarına bile bakamıyordu. Sam ise maçları internetten takip ediyordu ki bu sorun değildi ama şimdi bu maça gitmeleri gerektiğini düşünüyordu.

“O biletleri heba edersek yazık olur,” dedi.

“Benim için sorun değil,” dedi Meredith.

“Büyükannen gitmemizi isterdi.”

“Nereden biliyorsun?”

“Çünkü o bir beyzbol hayranıydı ve bu sizin geleneğinizdi.”

“Yağmur yağıyor. Bu havada beyzbol izlenmez.”

“Stadyumun üstü kapalı ama. Bu havada başka ne yapabiliriz ki?” Seattle'a taşındıktan sonra Sam'in beyzbolu yağmurlu günlerde gidilecek bir etkinlik olarak değerlendirmesi biraz zaman almıştı ama yavaş yavaş öğreniyordu.

“Beyzboldan nefret ediyorum,” dedi Meredith.

“Beyzbolu seviyorsun,” dedi Sam.

“Eskiden seviyordum. Artık nefret ediyorum. Şimdi her şey bana onu hatırlatıyor.”

“O yüzden gitmeliyiz işte. Onunla vedalaşmak için.”

“Vedalaşmak istemiyorum.”

“Sonsuza dek veda etmeyeceksin ki,” dedi Sam. “Şimdilik hoşça kal diyeceksin. Birkaç aylığına. O yarın Florida’ya gidecekmiş gibi.”

Maça gitmeye kuşkuyla yaklaşan Meredith’in aklı hafiften çelinmişti. Sonunda kat kat giyinip maça gittiler. Yolda Uwajimaya’ya uğrayıp suşi, Vietnam usulü sandviçler, Cool Ranch Doritos’un Japonya’daki muadilini aldılar. (“Büyükan-nem beyzbol izlerken bunları yerd,” dedi Meredith.) Bir termos dolusu sıcak çikolatayı da Meredith’in kocaman paltosunun iç cebinde içeri sokmayı başardılar. (“Statta satılan *latte*’ye yedi dolar vermek büyükan-neme çok gelirdi.”) Skoru da kendi aralarında devre sırasına göre nöbetleşerek tutuyorlardı. Meredith tek sayılı devreleri, Sam çift sayılı devre sonuçlarını kaydediyordu ama Sam havanın bu iş için eldivenleri çıkaramayacakları kadar soğuk olduğundan yakınsa da Meredith verdiği cevapla onu alt etmeyi başardı:

“Büyükan-nem skor tutmanın önemli olduğunu söylerdi hep.”

“Neden?” Çocukluğunda her vuruşta atıştırmalık bir şey istemesini önlemek için Sam’in babası ona skor tutmayı öğretmişti ama artık bununla uğraşmıyordu. “Hiç geri dönüp baktığın oluyor mu?”

“Hayır,” dedi Meredith. “Büyükan-nem hep o anın önemli olduğunu söylerdi.”

Sam baştaki heyecanına rağmen hava sıcaklığı on derecenin altına düşünce ve üst üste altı sayının beşini Angels kazanınca gitmek istediğini söyledi.

“Kıçım dondu.”

* Asya yemekleri satan market. (yay. n.)

“Livvie Kanunları: Durum ne kadar kötüye giderse gitsin gerçek taraftarlar maçın sonuna kadar kalır.”

“Nefesimi görebiliyorum.”

“Dışarısı on iki derece Sam.”

“Kış mevsimindeyiz.”

“Ekimin ilk hafta sonundayız.”

“Beyzbol yaz sporudur.”

“Büyükanmem sezonun İyi Bayramı’nda bitmesi gerektiğine inanırdı. Soğuk havalara mızımızlandığı için değil, bir an önce Florida’ya dönüp oradaki arkadaşlarına kavuşmak için.”

“Ben mızımızlanmıyorum. Maç sayısı sekize bir. Hava sıcaklığı eksi dört. Sıcak çikolatamız bitti. Yedi dolarlık *latte* alamıyorum. Eve gidip Livvie’yi şöminenin karşısında da anabiliriz.”

“Durum ne kadar kötü olursa olsun gerçek taraftarlar maçın sonuna kadar bekler,” dedi Meredith neşeyle.

Sırılsıklam haldeki dokuz oyuncunun on bire birlik korkunç sonuca imza attığını gördükten sonra Meredith kapıdan çıktıklarında Sam’in eldivenli elini sıktı.

“Bugün beni buraya getirdiğin için teşekkürler. Haklıydın. Büyükanmem de gelmemi isterdi.”

“Çok eğlenceliydi,” dedi Sam.

“Bence de.”

“Soğuktan donduğumu söylerken şaka yapıyordum.”

“Sen bir de açılış gününü gör. Daha da soğuk olacak.”

“Açılış günü mü?”

“Evet. Büyükanmem o günün de resmî tatil olması gerektiğini söylerdi. Açılış gününe gelirsin kesin.”

“Kesin,” dedi Sam.

“Birazdan şahit olacağın klişe davranış için üzgünüm,” dedi Meredith. Sonra Sam’in elini bırakıp stadyuma döndü ve “Hoşça kal büyükanne. Florida’da iyi eğlenceler. Yakında görüşürüz, o zamana kadar da haberleşiriz,” dedi.

“Gerçekten klişeydi,” dedi Sam hem sevgisini göstermek hem de onu soğuktan korumak için kolunu onun omzuna atıp onu iyice kendine çekerek.

“Sonra da ‘Belki o zamana kadar beklemeye gerek kalmaz bile,’ derdi.”

“Bu da ne demek oluyor?” dedi Sam.

“Hiçbir fikrim yok.”

Yağmurun altında eve giderken Sam, annesinin soğuk havada maçın sonunu beklemekle ilgili ne düşüneceğini, maç esnasında neler yiyebileceğini ya da statta *latte*’ye en fazla ne kadar para vereceğini merak etti. Annesinin beyzbol sevip sevmediğini bile bilmiyordu. Babası bundan hiç bahsetmemişti ama bahsetmemesinin bir anlamı yoktu. Sam üniversitedeki ilk sömestirinde hevesle piyano derslerine yazılmıştı (evet, profesör çok seksiydi) ve bu konuda şaşırtıcı derecede iyi olduğu ortaya çıkmıştı. Güz yarıyılı tatilinde eve döndüğünde bundan bahsedince babası hüzünlü bir ifadeyle gülümsemişti. “Genlerinde olmalı.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Annen çok iyi piyano çalardı.”

“Öyle mi?”

“Evet. Okulda ek branşıydı.”

“Bana yalnızca İngilizce öğrettiğini söylemiştin.”

“İkinci branşı piyanoydu,” diye ekledi Sam’in babası. Hikâyeleri azar azar anlatmayı tercih ederdi. Bütün bir akşamını eski günleri anarak geçirmez, bir hikâyeden diğerine atlamazdı. Sam annesinin hayatını yavaş yavaş öğrenmişti. Böyle olunca hikâyeler taze, canlı kalmıştı; Sam bunları tesadüfen öğreniyordu. Böylelikle hep daha fazlası, Sam’in henüz dinlemediği, babasının ona henüz hiç anlatmadığı hikâyeler oluyordu. Yaşanacak daha fazla bir hayat, keşfedecek şeyler, henüz dönülmemiş bir köşe mutlaka oluyordu hâlâ. Sam’in bildiği kadarıyla annesi beyzbola yatkındı ve Mets’in ikinci meydancısı olabilirdi.

Nihayet sıcacık yataklarına kavuştuklarında Sam kıskançlık duyduğunu fark etti. Annesinin beyzbol maçları hakkındaki fikrini öğrenmek için neler vermezdi ki? Meredith de belli ki aynı düşüncelere dalmıştı ama onun merak ettikleri farklıydı. “Şimdi burada olsa neler söyleyeceğini bu kadar iyi bilirken onu böylesine özlemem garip mi?” diye sesli bir şekilde düşündü. “Maç boyunca iki taraflı bir sohbeti tek başıma gerçekleştirebilirim. Bütün bir günü yanımdaymış gibi anbean yeniden canlandırabilirim.”

“Sebebini bilmiyorum ama aynı şey değil,” dedi Sam. Kesinlikle değildi.

Meredith omuz silkti. “En azından şimdi o Florida’daymış gibi davranabilirim. Onu görmeyeceğimi bilsem de böyle düşünmek daha kolay.”

“Her iki türlü de uzakta gibi mi?”

“Sanırım. Ama o zaman e-posta yazabilirdim. Görüntülü arama yapabilirdim. Beni özendirmek için plajda çekildiği fotoğraflarını yollardı. Anlıyor musun?”

“Evet,” dedi Sam. “Uzakları yakın ediyordunuz.”

ULAŞACAĞI YER

Meredith'in sorusu Sam'in beynine kazınmış, bir türlü gitmiyordu. Bunun bir sebebi, Meredith'in onun zihninin her köşesini esir almış olmasıydı ama öte yandan gerçekten de ilginç bir soruydu. Yanında olsa ne söyleyeceğini çok iyi bildiği büyükannesini neden bu kadar özliyordu? Cümlelerini tamamlayacak, dile getirmedikleri fikirlerini anlayacak kadar iyi tanıdığımız sevdiklerimizin nesini özliyorduk?

"Sence nedeni o bilinmeyen, rastlantısal olan, çatlak nokta mı?"

"Bence nedeni o bilinmeyen, rastlantısal olan, çatlak nokta mı?"

"Maçta büyükannenin söyleyeceği dikkate değer noktaları biliyorsan özlediğin kısım aradaki o bilinmeyen rastlantısal nokta mı?"

"Büyükkannem konusunda mı?"

"Evet."

"Bir önceki gece oynadığı briçle ilgili söyledikleri, pasör hakkında atıp tutması ya da kola almak ile şişesini fıskiyeden suyla doldurmak arasında kararsız kaldığı anlar gibi mi yani?"

"Sanırım."

Meredith bunu düşündü. "Sanmıyorum. Ben onun özünü, gerçek benliğini özleyorum. Herkes susadığında ne içeceğini düşünür. Yalnızca büyükkannem yedek atıcıların, paraşütlerine

yaptıkları hata sayısı kadar delik açıldıktan sonra uçaktan atılmaları gerektiğini savunur.”

“Ona dokunmayı mı özlüyorsun?” diye sordu Sam nazikçe.

“Belki de. Kısmen. Bilmiyorum. Büyükannem ve ben sürekli sarılır, birbirimizin yanağına öpücükler kondururduk.”

“Sesini, onu görmeyi mi özlüyorsun?”

“Bilmiyorum,” dedi Meredith yeniden. “Öngörülebilir sohbet sana sıkıca gelebilir ama öyle değil, rahatlatıcı bir şey. Onun ne söyleyeceğini bilmekle ilgisi yok bunun. Söyleyeceğini bildiğim şeyi ondan duymakla ilgili. Aşinalık rahatlatıcı bir şey. Maçta onun koltuğuna oturup onun sözlerini tekrar etmek, desteğini esirgemeyeceğini, benimle gurur duyacağını ve ne söylersem söyleyeyim yanımda olacağını bilmek... bunların onunla bir ilgisi yok; bunlar onun yokluğundan kaynaklanan şeyler. Bilmek bu konunun dışında. Ben yeniden onunla birlikte olmak, sesini duymak, ondan bir e-posta, mesaj, hatta iptal edilecek bir yemek daveti almak istiyorum. Hâlâ oralarda bir yerde olduğuna inanmak istiyorum. Florida’ya gittiğinde onu nasıl özleyeceğimi biliyordum. Birkaç aylığına onu özlemenin ne demek olduğunu biliyordum. Ama onu sonsuza dek özlemenin ne demek olduğunu bilmiyorum.”

Sam ona şöyle mi demişti: “Özlemek güzeldir. Onu sevdiğin anlamına gelir.” Yoksa şöyle mi: “Onu özlemek iyi bir şey. Yas tuttuğun anlamın gelir.” Ya da “O kadar yakın olduğunuz için şanslısın” veya “Bu kadar uzun süre hayatında kaldığı için şanslısın”, hatta “Yeni smaçörle ilgili fikrin nedir?” diye mi sormuştu? Hayır, Sam yalnızca, “Belki de ona e-posta yazmalısın. Kendini daha iyi hissetmen için,” demişti.

Meredith güldü. “Altı yaşındayken kaplumbağam ölünce ona mektup yazmıştım.”

“Ne yazmıştın?”

“Hatırlamıyorum. ‘Sevgili Bay Kaplumbağagil, iyi bir kaplumbağa olduğun için teşekkürler. Ölmene üzüldüm. Umarım kaplumbağa cenneti hoşuna gitmiştir.’ Buna benzer bir şeylerdi sanırım. Annem bunun bana iyi geleceğini söylemişti.”

“Geldi mi peki?”

“Hatırlamıyorum. Ama mektubu dereye attığım için bana kızdıklarını hatırlıyorum. Babam çevreyi kirlettiğim için bana kızmıştı ama kendisi de Bay K’yi oraya atmıştı. Dolayısıyla mektubu oraya atmak mantıklı gelmişti bana. Kaplumbağayı dereye atmak sorun olmazken mektubu dereye atmak neden suç oluyor, anlamamıştım.”

“E-postanın iyi yanı da bu,” dedi Sam. “En azından onu yollayacağın bir yer var, ulaşacağı bir yer var.”

Meredith sırf kendini daha iyi hissedebilmek için büyükannesine bir e-posta yolladı. Ama işe yaramadı. Nasıl yarayacaktı ki? E-posta bile olsa ruhsuzdu. Diğer uçta kimse yoktu. Ve Meredith bunu biliyordu. Sam de biliyordu. Fakat bildiği başka bir şey daha vardı. En azından bildiğini düşünüyordu. Sam, Livvie’nin yanıt vermesinin çok da zor olmayacağını düşünüyordu. Livvie çok fazla e-posta gönderen biri olduğundan sayısız örnek vardı. Üstelik çoğu da kalıplaşmış ve öngörülebilir mesajlardı, özellikle de torununa yazdıkları. Sam yalnızca kışın gönderilmiş olanları bulmak için e-posta arşivini tarihe göre filtreledi. Karşısına çıkan bu e-postaların çoğunda Livvie, Meredith’e onu ne kadar özlediğini, sevdiğini ve onun çok fazla çalışmadığını ümit ettiğini, Florida’nın güneşli, sıcak ve eğlenceli olduğunu, Meredith’in ilk fırsatta ziyarete gelmesi gerektiğini yazmıştı. Bazı e-postalarda kart oyununda birilerine haddini bildirdiğini de ekliyordu.

Sam'ın babası terapist görevi görmesi amacıyla 1960'da MIT'de geliştirilen ELIZA adındaki bilgisayarlar ve doğal dil işleme programı deneyinden bahsetmeyi severdi. Bu bilgisayarlar kullanıcının sorunlarını dinliyor, uygun psikoterapi sorularıyla karşılık veriyordu. Bir kullanıcı oturup, "Kız kardeşim benden nefret ediyor," diye yazdığında program, "Neden kız kardeşinin senden nefret ettiğini düşünüyorsun?" diye soruyordu. Bu, hem çok basit hem de çok karmaşık bir programdı, eğlenmek, gülmek, espri yapmak için düzenlenmiş, ezber bozan bir deneydi. Bu hikâyeyeyle ilgili Sam'ın babasının en sevdiği kısım ELIZA'nın yapımıyla uğraşan tüm öğrencilerin ondan terapi görmek için saatlerce beklemeleriydi. Gerçek bir doktorla konuşmadıklarını biliyorlardı. Yine de onunla konuşuyorlardı. Sam bu hikâyeden, bilgisayar programlarının insan davranışını ayırt edilemeyecek kadar iyi taklit edebileceği sonucunu mu yoksa üniversite öğrencilerinin salak olduğu sonucunu mu çıkarması gerektiğini anlayamamıştı.

Meredith, büyükannesi gerçekten Florida'daymış gibi bir e-posta yazmıştı, keder ve yas dolu bir mektup yazmamıştı ki öyle bir e-postanın üzüntüsünü geçirmeyeceğini biliyordu. Onun yerine Seattle'da sonbahar mevsimini yaşayan torununun Livvie'ye anlatmak isteyeceklerini yazıya dökmüştü. Şöyle demişti:

Merhaba büyükanne,

Nasılın? Orada havalar nasıl?

Burada seni çok özleyorum. Ama sana bazı haberlerim var. Harika bir adamla çıkıyorum. Adı Sam. Onunla iş yerinde tanıştım. Görsen eminim seversin; çok zeki, komik ve nazik. Bana karşı da çok iyi ve birlikte çok eğleniyoruz. Onunla tanışacağın günü iple çekiyorum.

Her neyse, sana bu e-postayı yolladığım için kendimi biraz aptal gibi hissediyorum ama bilmek isteyeceğini düşündüm. Umarım bulunduğun yer sıcak, güneşli ve güzeldir.

Seni çok sevdiğimi, her gün özlediğimi ve sürekli düşündüğümü de bilmeni isterim!

Sevgiyle kal,
Meredith

Hemen değil ama nihayetinde, Sam'in birkaç defa deneyip yanılmasının ardından, büyükanneden yanıt geldi:

Merhaba tatlım,

Ben de seni çok özlüyorum ama BİRİYLE TANIŞTIĞINA SEVİNDİM. Bana onu anlat! Tipi nasıl? Beyzbol seviyor mu? Hangi takımı tutuyor? Bilgisayar manyağı mı? Orada çalışmaya başladığında sonunda bir bilgisayar manyağının tekiyle evleneceğini söylememiş miydim? Yaşasın!! Detayları öğrenmek için sabırsızlanıyorum. Sam'le birlikte ziyaretime gelmez misiniz? Hava muhteşem ve su seni çağırıyor. Eminim orası soğuk ve yağmurludur. Zavallı torunum. ☹

En kısa zamanda görüntülü konuşalım. Şimdi kızlarla briç oynamaya gidiyorum.

Ben de seni seviyorum!

Sevgiyle kal,
Büyükannen

Tümüyle bilgisayarda oluşturulmuştu. Üstelik hiç zor da olmamıştı. Sam, Livvie'nin eski e-postalarından ipuçları alan bir program yazmıştı. Torununu özlemeye dair söylediklerinden, havaya dair söylediklerinden, Meredith hoşlandığı birinden bahsettiğinde ona söylediklerinden. *Orada çalışmaya başladığında sonunda bir bilgisayar manyağının tekiyle evleneceğini söylememiş miydim?* Söylemişti. Hem de kaç defa! Bu e-posta detaylara dalıyor, Meredith'in söylediklerini tekrar ediyordu ve tıpkı Livvie'nin

ağzından çıkmış gibi görünüyordu. Ürkütücü ve biraz da esrarengiz bir şeydi bu ama düşününce şaşırtıcı derecede basitti.

Sam bunun etkileyici olduğunu düşünmüştü ama aşırı etkileyici olmasından, hem fazla gerçekçi olup hem de yeterince gerçekçi olmamasından korkmuştu elbette. Meredith bunu istediğini söylemişti ama Sam onun bunu gerçekten istediğine emin değildi. Meredith e-postayı mı yoksa e-postanın ardındaki kadını mı istiyordu? Sam ona o kadını geri getiremezdi. Ama e-postayı verebilirdi. Bunun da yeterli olmayacağını biliyordu ama belki hiç yoktan iyiydi.

Belki de değildi. Sam bu sorunu her zaman yaşardı. Bazı şeyleri *yapabilirdi* ve bunları yapabilmesinden etkilenirdi ve bu ikisinin birleşimi onu o şeyi yapması *gerektiğini* düşünmeye iterdi. Ama her zaman önemli olan bu değildi. “Sam’in sırf yapabildiği için yaptığı aptallıklar” konusu üzerine uzmanlığının tanınmasını istiyordu.

Jamie’nin canı çok sıkındı. Sam gittiğinden beri işler artık eğlenceli değildi. PP herkesten daha iyi bir performans beklerken Sam’in algoritması üzerine düşünmeyi yasaklamıştı. Kusursuz eşlerini bulmalarını sağlayacak sihirli bir formül olduğuna ancak bunun gizli tutulup yalnızca seçilmiş kişilerin kullanılmasına izin verileceğine dair üyeler arasında söylentiler yayılmaya başlamıştı. Bir kısmı yanıtın bir yerlerde, gizli bir dosyanın içine saklandığına inanmıştı ve o dosyaya ulaşırlarsa ruh eşlerinin isimlerine, adreslerine, sosyal güvenlik numaralarına ve burçlarına ulaşabileceklerdi ama kimsenin görmesine izin verilmiyordu. Sanal topluluklar Sam Elling’i bir tanrı gibi görüyordu. PP bina içinde onun adının anılmasını bile yasaklamıştı.

“Bu bir kâbus,” dedi Jamie.

“Bu harika,” dedi Sam.

“Nereden biliyorsun?”

“Haklılığım kanıtlandı. Kovulmama rağmen PP’nin işlerini uzaktan mahvedebilmek gibisi yok.”

“Çok sinir bozucu,” dedi Jamie. “O algoritma bugüne dek geliştirilmiş en iyi yazılım ama kimse onu kullanamıyor.”

“Şey, kimsenin kullanamadığı söylenemez,” dedi Sam.

“Açıkla.”

“Meredith’in büyükannesi öldü.”

“Sen de onu Abraham Lincoln’a mı ayarlamaya çalışıyorsun?”

“Abraham Lincoln mı?”

“Ölmüş bir Amerikalı ismi vermeye çalışıyorum.”

“İlk aklına gelen kişi Lincoln mı oldu?”

“Ben buralı değilim. Hemen ölmüş bir İngilizin adını söyle.”

“Shakespeare,” dedi Sam.

“Shakespeare İngiliz değil. O evrensel biri. Ama önemli değil. Algoritmayı ne yaptın?”

“Onu kullanmıyorum. Yalnızca o fikri kullanıyorum. Birisi hakkında daha fazla fikir edinmek için e-postalarına bakıyorum.”

“Meredith’in ölmüş büyükannesinin bilgilerine gizlice ulaşıyorsun yani?”

“Meredith büyükannesine mektup yazmak istedi. Onunla vedalaşmak, onu sevdiğini ve özlediğini söylemek için. O kadar da sıra dışı bir istek sayılmaz, değil mi? Ama onun evinde yaşadığımız için mektubu oraya yollayamıyor. Sık sık birbirlerine e-posta yollarlarmış. Biz de buradan yola çıktık. Meredith, büyükannesine bir e-posta yolladı.”

“Sonra ne oldu? Can alıcı noktayı merak ediyorum doğrusu.”

“Büyükannesi yanıt verdi.”

Jamie sıırıttı. “Zombi postası. PP’nin seni kovmasına şaşmamak gerek.”

“Eski e-postalarına benzer bir taslak yazdım ve büyükannesinin hayattayken yazdıklarından çok da farklı olmayan bir yanıt derledim.”

“Örüntü eşleme gibi mi? Boşlukları doldurmak gibi mi?”

“Temel olarak. İnsanın büyükannesiyile yazışmaları ne kadar farklı olabilir ki?”

“Benim büyükannem, ‘E-postanız var,’ diyen adamla aynı yatakta uyansa bile e-postanın ne demek olduğunu bilmezdi. Ama seni anlıyorum. Akıllıca.”

“Teşekkürler.”

“Sorun ne peki?”

“Bunu Meredith’e göstermeli miyim?”

“Asla.”

“Gerçekten mi? Neden?”

“Çok rahatsız edici. Buradaki amaç Meredith’in, büyükan-
nesine yazmasıydı. Yanıt beklemediği çok açık.”

“Ama bana yanıt beklediğini söyledi. Tek istediği büyükan-
nesinden bir e-postaymış.”

“İnsanın ölmüş yakınıyla yazışması çok rahatsız edici olur
Sam.”

“Bilemiyorum,” dedi Sam. “Belki iyileştirici bir yanı vardır.”

İYİLEŞTİRİCİ YANI YOK

Sam kararını sabah vermek istedi. E-postayı Meredith'in gelen kutusuna yönlendirdi ama her an fikrini değiştirebilir diye Meredith'in dizüstü bilgisayarını kendi yastığının altına sakladı. Sabah uyandıklarında Sam, "Garip bir şey oldu," dedi. "Ne yapacağımdan emin olamadığım için sana göstermek ve kararı senin vermeni istedim. Bir sürprizim var."

"Aman Tanrım." Meredith ona yaklaştı.

"Öyle değil," dedi Sam ve biraz düşündü. "Şey, tabii önce bunu istiyorsan başka."

"Önce mi? Başka ne var?"

Sam dizüstü bilgisayarını yastığının altından çıkardı.

"Bana... benim dizüstü bilgisayarımı mı aldın?"

"Sana bir e-posta yolladım."

"Sanırım seks yapmayı tercih ederim," dedi Meredith tekrar ona yaklaşarak.

"Aslında ben yollamadım," diye araya girdi Sam.

"Bana bir e-posta mı yönlendirdin? Bu sürpriz, heyecanını gittikçe kaybediyor."

"Bak ve gör." Sam dizüstü bilgisayarını ona uzattı. Meredith açtı ve gelen kutusuna baktı.

"Senden gelen bir şey yok. Ne yapı... Dur bir dakika... Aman Tanrım. Aman Tanrım, Sam." Meredith ona baktı ve Sam önce bir saniye, sonra iki saniye nefesini tuttu. Meredith tepki vermedi. Sonra e-postayı açıp okudu. Yüzü bembeyaz

oldu. Kafası karıştı. Sonra kızdı. “Büyükannem e-postama yanıt vermiş.”

“Evet.” Sam bekledi, sonra, “Şey, ben de yardımcı oldum,” diye ekledi.

“Beni kandırmak için mi?”

“Hayır!”

“Benimle alay etmek için mi?”

“Merde, tabii ki hayır.”

“Sence bu komik mi?”

“Hayır, ben...”

“Neden yaptın? Nasıl yapabildin?”

“Aslında yapmadım.”

Şaşkınlık dolu bir sessizlik oldu o an. Sessiz bir öfke. “Ama yaptığınızı söyledin az önce.”

“Evet. Yani söyledim. Ama e-postayı ben yollamadım. Büyükannen yolladı. Ben yalnızca yardım ettim.”

“Yardım mı ettin?”

“Aslında yardım eden ben değildim. Ben yalnızca başlattım. Yani programı yükledim ve başlattım.”

“Büyükannemin e-posta hesabına girdin ve bana şakadan e-posta yolladın.”

“Hayır.”

“Hayır mı?”

“Hayır. O e-postayı ben yollamışım gibi mi görünüyor?”

“Sen iyi taklit yapıyorsun.”

“Hayır.”

“Hayır mı?”

“Hayır. Bilgisayar biliminin eseriymiş bu.”

Meredith’in buna söyleyecek lafı yoktu. Sam’e baktı ve öfkeyle bir açıklama bekledi.

“Livvie’nin sana yazdığı e-posta gibi şeyler üzerine çalışıp onları örnek alarak yeniden yaratan küçük bir program yazdım.

Yanıt verebilecek şekilde kurdum. Yanıt verdi. Yani büyükannen verdi. Buna hevesliydi. Ben bir şey yapmadım. O yaptı.”

“O yapmadı.”

“Bir bakıma o yaptı diyelim.”

Meredith yataktan kalktı. Yerdeki yığının içinden kıyafetlerini aldı. Hiçbir şey söylemedi. Ona bakmadı bile. Anahtarlarını alıp çıktı. Sam örtünün altına gömüldü ve üç saat yerinden kıımıldamadı. Sonra Jamie’yi aradı.

“Ona e-postayı gösterdim.”

“Tabii gösterecektin.”

“Pek iyi karşılamadı.”

“Keşke böyle olacağını görebilseydin.”

“Şimdi ne yapacağım?”

“Nereden bileyim Sam? Ben kadın değilim ki, bilgisayar programcısıyım. Daha da kötüsü bilgisayar programcılarının müdürüyüm.”

“Pek iyi bir müdür olduğun da söylenemez. Neden böyle bir işe girişmeme izin verdin Jamie? Senin görevin benim bu tür yanlışlar yapmamı engellemek.”

“Keşke öyle olsaydı Sam. Hâlâ yanımda çalışıyor olurdun o zaman.”

“O algoritmayı geliştirmem istendi,” dedi Sam.

“Ama şirketi batırman değil,” dedi Jamie. “Şöyle ki o algoritma gerçekten iyiydi. Meredith ve senin hakkında yanılmadı, bu da ilişkinizi mahvetmenin matematiksel olarak mümkün olmadığını ve bunu onarmanın bir yolu olduğunu gösterir.”

“Nasıl bir yol?”

“Hiçbir fikrim yok.”

“Hiç yardımcı olmadın.”

“Ona gerçeği söyle. Gerçek her zaman doğru yanıttır Sam.”

“Bunu nereden duydun?”

“Oprah’dan. Ama güzel bir tavsiyeye benziyor.”

“Açıkçası ona o kadar âşığıym ki ona olan sevgimin yarısı kadarını bana vermesi için her şeyi yaparım. Ve öyle kibirli bir adamım ki ‘Büyükannem öldüğü için çok üzgünüm,’ cümlesine yanıtlım, ‘İzin verirsen onun sana mektup yazmasını sağlayacak bir bilgisayar programı icat edebilirim,’ oldu. Doğrusunu istersen öyle garip ve budalayım ki birine yatakta büyükannesinden gelen bir e-postayı göstermenin romantik olduğunu sanıyorum.”

“Bu henüz başlangıç,” dedi Jamie, “ama ben olsam işin gönderme kısmı üzerinde çalışırdım.”

Sam telefonu kapatıp tekrar yatağa gitti. Sonunda, akşam yemeği saatine doğru örtüsü üzerinden çekildi. Meredith elindeki iyi bir şişe viskiyi ve Hint yemeğini ona uzatarak özür diler, af bekler gibi ve ışıklar saçarak tepesinde duruyordu.

“İyi şeylere ihtiyacımız olduğunu fark ettim,” dedi Meredith.

“Çok özür dilerim,” diye söze başladı Sam.

“Tekrar yap,” dedi Meredith.

TAMAM, BİRAZ İYİLEŞTİRİCİ YANI VARMİŞ

Sam bu konuyu konuşmak istedi. Meredith istemedi. Sam bu noktada algoritmayla ilgili birkaç soru sormayı düşünüyordu. Meredith'in tepkisinin ışığında, Sam daha ileriye gitmeden bunu tartışmaları gerektiği kanaatindeydi.

"Sihri bozma," dedi Meredith.

Yemeğin ardından, bol miktarda şaraptan, yazıp sildikten, ne yazacağı üzerine tartıştıktan sonra Meredith büyükannesine tekrar yazdı:

Soğuk evet ama en azından şimdilik yağmur durdu. Orada havanın iyi olmasına ve kızlarla briç oynayabilmene sevindim. Onlara benden selam söyle. Plajı, işe gitmeye tercih ederdim ama hepimiz aynı anda emekli olamayız.

Sam ve ben geçen hafta senin çok hoşuna gidecek bir çorba yaptık. Mercimekli lahana çorbası. Sana tarifini yollarım. Sam iyi bir şef ve ayrıca evet, tam bir bilgisayar manyağı. Normalde Orioles hayranı (ama şimdi burada olduğu için Mets'i tutuyor).

Sevgiler,

M.

Sonraki dokuz saat boyunca Meredith dizüstü bilgisayarının başında oturup gelen kutusunu sürekli kontrol etmekten başka bir şey yapmadı. Sam yatağa gelmesi için yalvarınca bilgisayarı da beraberinde getirdi ve yatak başına yaslanıp gece boyunca bekledi.

“Yanıt gelince zaten sinyal verir. Ayarlamasını yaparsan sesine uyanırsın zaten,” diye homurdandı Sam.

“Daha hızlı gelmesini sağlayamaz mısın?”

“Büyükkannen e-postalarını yanıtlamak için gece yarısına kadar oturuyor muydu?” Florida’da saat sabahın dördüydü.

“Hayır.”

“O zaman daha hızlı gelmesini sağlayamam.”

Yine de Meredith gece boyunca uyumadı. Nihayet sabah saat yedi buçukta yanıt geldi:

İş yerinden izin alıp ziyaretime gelmelisin. Birkaç hafta güneş gör. Çok çalışıyorsun!! Sensiz de idare edebilirler. Çorbanın tarifini yolla. Sam’in tipini yazmadın hâlâ!

Kucak dolusu sevgiler, öpücükler tatlım,

Büyükkannen

Meredith, Sam’i sarsarak uyandırdı.

“Çorba tarifini istiyor bizden!”

“Göz kararı ölçülerle yapmıştık,” diye mırıldandı Sam yastığının altından.

“Mesajın gelmesi çok uzun sürdü,” diye sızlandı Meredith. “Ayrıca çok kısa. Daha uzun istiyorum.”

“Program büyükkannenin yazdığı zamanda ve tarzda yazıyor. Büyükkannen öğleye doğru yazıyorsa program da öğleye doğru yazıyor. Yanıtları genelde kısa ve doğrudan konuya yönelik olduğu için e-postalar da kısa ve doğrudan konuya giriyor.”

“Saatlerce bekledim. Bir paragraftan fazlasını istiyorum! Beni özlemiyor mu yani?”

“Florida’da olduğunda özlediği kadar işte.”

“Hızlandırabilir misin? Daha fazlasını yazdırabilir misin?”

“Program büyükannene dönüşüyor Merde. Bilimsel, mantıksal açıdan, ustalıkla, analitik olarak büyükanneni örnek alıyor. Artık ben bir şey yapmıyorum. Bu kadarıyla idare etmelisin.”

Meredith bir sonraki e-postasını birkaç kez yazıp sildi. Sonunda aşkın ve ailenin, çocukluğun ve büyükannelerin, anıların, yaşamın ve zamanın doğasına dair altı sayfalık bir mektuba dönüştü. “Seni çok özlüyorum! Daha sık ve daha uzun yaz lütfen. Bana her şeyi anlat!” diye bir yakarıyla sona erdi.

Livvie buna da neşeyle yanıt verdi:

Vay canına. Demek bu hafta birinin bolca vakti var. Hava da kötü olmalı oralarda. Burası çok güzel, o yüzden daha sonra uzun uzun yazarım! Plaja gidiyorum!! Seni seviyorum!!

Not: Ziyaretime gel!!!!!!

Not 2: Korkunç biri mi yoksa bu adam? Neden onu anlatmıyorsun bana???

Sam kendisine hayran kalmıştı –özellikle de nasıl bir tipi olduğu hâlâ anlatılmadığı ve gizemli kaldığı için– ama Meredith altüst olmuştu. Büyükannesinin yaşarken ona asla uzun, dokunaklı mektuplar yollamayacak biri olması umurunda değildi. Uzun, dokunaklı e-postalar aldığı anda bunların büyükannesinden gelmiş gibi görünmeyecek olmalarını umursamıyordu. Tabii ki Florida’ya gidip onu ziyaret edemeyecekti. Sam belki de sona gelmiş olduklarını düşündü. Geçmiş, şu ana meydan okuyordu âdeta. Anılar, alışkanlıklar ve olayların bu zamana dek oluş şekli sayesinde üstesinden gelebilecekleri şeylerin sınırına gelmişlerdi. Livvie buna ayak uyduramıyordu. Öldüğünden beri torunuyla ilişkisi değişmişti ama o bunu bilmiyordu ve açıklama getiremeyeceği şeyler vardı.

“Onu neden ziyaret edemeyeceğime dair makul bir bahane bulmalıyım. Ona ne söyleyebilirim?” dedi Meredith.

“Hiçbir şey. Bırakalım artık.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Şimdilik bu kadarıyla yetinelim. Bunu ilginç bir deneyim olarak görelim ve burada bitirelim.”

“E-postaya yanıt vermeyeyim mi yani?”

“Hayır. Boş ver artık.”

“Onu görmezden gelemem ki. Ne olduğunu merak eder. Çok da sinirlenir.”

“Hayır, sinirlenmez,” dedi Sam elinden geldiğince kibar bir dille. “O öldü.”

“Hayır, bana e-posta yazıyor.”

“O yazmıyor. Bilgisayar programı yazıyor.”

“Emin misin?”

“Kesinlikle.”

“Ben değilim.”

“Merde...”

“Biri bana e-posta yolluyor. Ve çok çalıştığım için endişeleniyor. Erkek arkadaşımın tipini merak ediyor. Ziyaretine gitmemi istiyor. Onu hayal kırıklığına uğratmak istemiyorum. Yani büyükannemi. Bunu öyle sürüncemede bırakmak istemiyorum.”

Sam çocukken matematik alıştırmaları yapabilsin diye babası bilgisayara bir program yüklemişti. Doğru yanıt verdiğinde program, “Bravo Sam” ya da “Çok zekisin” diyor veya benzer cümleler kuruyordu. Yanlış yanıt verdiğindeyse, “Affedersin ama olmadı” ya da “Ay! Hadi tekrar dene” gibi şeyler söylüyordu. İnanılmaz derecede basit bir program olmasına rağmen işe yaramamıştı çünkü bir saat boyunca hata yaptıktan sonra Sam onu bir daha kullanmak istememişti. Bilgisayarın onun aptal

olduğunu düşündüğünü sanıyordu. Babası durumu ona ne kadar açıklamaya çalışırsa çalışsın ikna olmamıştı. Sam onun cansız, duygusuz olduğunu, düşünemediğini, gerçek bilgisi olmadığını biliyordu ama bunu bilmesi fayda etmiyor, fikrini değiştirmesini sağlamıyordu. Böylece babası programı çok kolay ve aynı zamanda hepsi yanlış olan problemlerle yeniden yazdı.

“2+3 kaç eder?” diye soruyordu bilgisayar.

“5,” diye yanıtlıyordu Sam.

“Hayır, 4,” diyordu bilgisayar. “8-2 kaç eder?”

“6,” diye yanıtlıyordu Sam.

“Hayır,” diyordu bilgisayar. “7 eder.”

Böylece Sam bilgisayardan üstün olduğunu anlamıştı. Böylelikle öz güveni yerine gelmiş, daha fazla matematik alıştırmaları yapmaya başlamıştı. Öte yandan bu onun ilk bilgisayarıydı ve yedi yaşındaydı. Meredith ise çok daha bilgiliydi. Ama Sam bile emin olamıyordu. Evet, o yanıtları veren kişi Meredith’in büyükannesi değildi ama belki de bir şey ya da biri ondan yanıt bekliyordu.

Meredith büyükannesinin davetini reddedemeyeceğini biliyordu ama ona ölmüş olduğunu da söylemek istemiyordu. Buna üzüleceğini düşünüyordu, kim olsa üzülmüdü. Sam bunun programın çökmesine neden olabileceğini düşündü. Sonunda Meredith yanıt verdi:

Sevgili büyükanne,

Sam gerçekten yakışıklı. Babasınıninki gibi koyu saçları var. Her şeyi yakından inceleyen, biraz dalgın, üzülduğünde ve yorulduğunda kızaran derin, yeşil gözleri var. Kot pantolon ve tişört giyiyor. Okurken gözlük takıyor. Hep gülüyor. Pek tıraş olmuyor. Uyandığında saçları her yöne dikiliyor ve duş alana kadar da sürekli düzeltmeye çalışıyor.

Ziyaretine gelmeyi çok isterim. Keşke gelebilseydim. Ne kadar istediğimi hayal bile edemezsin. Ama şu an mümkün değil. Çok üzgünüm.

Her gün seni düşünüyorum. Seni çok özlüyorum. Sen hep kalbimdesin.

Sam programın şimdi ne yapacağını merak ediyordu ama bir şey söylemedi. Program şu zamana dek hep doğru yanıt verse de Meredith tamamen yanlış bir yanıt vermişti. Program durumu doğru şekilde değerlendirdi: önemsiz, olağan, samimi ama fazla heyecanlı değil, sıradan fanilerin özlem duygusu, sıra dışı ve sonsuz türden olmayan. Torunun yanıtı trajedi, acıma ve cesaretin ardına gizlenmiş bir çaresizlik taşıyordu.

Program bu değişimi fark etti ve endişelendi.

Ah, tatlım,

Hüzünlenmişsin sen. Uykunu alıyor musun? İyi misin? Belki de gerçekten çok çalışıyorsundur. Ben de seni özledim ama endişelenme. Yakında görüşeceğiz. O günü iple çekiyorum!! Bu arada yardım edebileceğim bir şey olursa seslenmen yeter.

Seni seviyorum ve yakında görüşürüz!!! Yaz yaklaşıyor!!

Öpücükler,

Büyükannen

Not: Sam çok seksi birine benziyor! Fotoğraf yolla!

VIDEO KILLED THE RADIO STAR*

Sam artık boş verelim dedi. Böyle söyledi. Bu kadarı yeter dedi. Meredith'in çıplak vücudunu kendi çıplak vücuduna yasladığında kulağına, bunun sağlıklı olmadığını, ona iyi gelmediğini, ona bilmediği bir şeyi söylemediğini, vereceği cevabı kimsenin beklemediğini, karşı tarafta bunları yazan birinin bulunmadığını, bunun yalnızca sıfırlar ve birlerden ve pek çok bilgidен oluşan akıllı bir bilgisayar programından ve elektronlardan ibaret olduğunu fısıldadı. Meredith algoritma sayesinde bunun gerçekleştiğini, onları bir araya o algoritmanın getirdiğini söyledi. Hiçbir şey bundan daha gerçek değildi. Tüm bu mucize. Tüm bu ışık. Hiçlikten, yokluktan, daha önce hiç olmayan bir yerden gelmişti bu hayat. Sam bunun Meredith'i iyileştirmek yerine ona zarar verdiğini söyledi. Meredith ise öyle de böyle de üzüldüğünü ve en azından bu yolla büyükannesinden e-posta almasının ona iyi geldiğini söyledi. Sam onun bu olayı takıntıya dönüştürmesinden endişelendiğini söyledi. Meredith ona büyükannesiyile görüntülü konuşma yapıp yapamayacağını sordu.

"Saçmalama," dedi Sam. Yanıtı tartışmasız biçimde hayırdı, *Tanrım hayır, saçmalama hayır, hayatta olmaz, sorman bile garip* gibi bir hayırdı. E-posta hileliydi, eğlencesine, meraktan yapılmış

* "Video radyo yıldızını öldürdü" anlamına gelen cümle, aynı zamanda The Buggles isimli müzik grubuna ait 1979 tarihli şarkının adıdır. Şarkı, teknolojiyle birlikte radyonun arka planda kalması konusunu almaktadır. (yay. n.)

bir şeydi. Öğeleri tekrar edip türlerine göre yeniden düzenlemek ve Meredith'in anahtar kelimelerine uydurmak yeterliydi. Oyun gibi bir şeydi. Görüntülü konuşma hazırlayabilmesi için ise mesleklerinin doğuşundan beri bilgisayar programcılarının kafasını karıştıran bir problemin çözülmesi ve bir mucizenin gerçekleşmesi gerekiyordu. Bu yüzden, *sen kafayı mı yedin* türünde bir yanıt vermeliydi, tabii görmezden geldiği önemli bir etmeni saymazsa. Bu dünyada üzgün, kederli, seksi ve yeni bir kız arkadaşın, "Lütfen Sam. Deneyebilir misin? Benim için! Daha önce böyle bir şey yapılmadığını biliyorum ama sen bir dehasın Sam. Yapabileceğini biliyorum. Sana ve zekâna güveniyorum. Onu kaybettiğim için çok üzgünüm ve bunun bana iyi geleceğini biliyorum," sözlerinden daha ikna edici bir şey yoktu. Meredith sözlerinin sonuna gözyaşları eşliğinde bir de, "Ben senin için yapardım," diye ekledi.

"Merde," diye yanıtladı Sam temkinli bir ifadeyle. Zeki olduğuna dair Meredith'in fikrini değiştirmek istemiyordu. "Benden istediğin şeyin gerçekleşmesi mümkün değil. Yakında onu hayata döndürmemi bekleyeceksin."

"Onu da yapabilirsin," dedi Meredith tatlı bir ifadeyle.

"İkisini de yapmam mümkün değil."

"Görüntülü konuşma da e-posta gibi."

"Görüntülü konuşma, e-posta gibi falan değil."

"Neden aynı yöntem uygulanmasın ki? Bilgisayar onun sesini, nasıl görüldüğünü, ne tür şeyler söylediğini ve bunları ne şekilde söylediğini hatırlıyor."

"Hayır."

"Hayır ne?"

"Hayır... hanımefendi?"

"Hayır," diye güldü Meredith. "Hayır, yapamaz mısın, yoksa hayır yapmaz mısın?"

"Hayır, yapamam. Öncelikle e-postalar tümüyle arşivlenir. Gelen kutusuna baktığında hepsini orada bulabilirsin. Görüntülü

konusmalarsa arşivlenmiyor. IP paketlerinden edinebiliriz belki ama o veri tümüyle birbirine karışmış, anlaşılmaz ve ayıklanamaz durumda olacaktır. İkincisi, Livvie birçok kişiyle görüntülü konuşma yapıyordu fakat görüntülü aramada e-postadaki gibi isimler ve kullanıcı hesapları yoktur. Livvie kiminle konuştuğunu biliyordu ama bilgisayar bilmiyordu. Dört yüz altmış yedi madde içinde üçüncüsü: Yapay zekânın günümüzdeki imkânsızlığı, insan kalbinin bilinmezliği, kişisel etkileşimin gizemi ve insan davranışı ve tepkisinin sonsuz çeşitliliği, karmaşık durumların farklı şekillerde algılanacağından bahsetmiyorum bile.”

“Sen ‘öncelikle’ dedikten sonrasını dinlemedim.”

“Şu kadarını söylemek yeterli, böyle bir şey mümkün değil.”

“Büyükanmem görüntülü aramaları severdi,” dedi Meredith dalgın dalgın. “Birkaç yıl önce doğum gününde ona kameralı bir dizüstü bilgisayar hediye ettik. Annemleri ikna etmek için çok uğraşmıştım. Büyükanmemin dizüstü bilgisayarının iyi durumda olduğunu söylediler. Ama eski modeldi ve görüntülü arama yapabileceği bir kamerası yoktu. Kyle ve Julia’yı böyle bir şeye ikna etmem ne kadar zor oldu, tahmin edersin. Dolayısıyla eski bilgisayarın ne kadar ağır olduğunu göstermek için birkaç taktiğe başvurmam gerekti. Bu kadar ağır bir şeyi taşıırken omzunun çıkabileceğini söyledim. Böylece ikna oldular. Ama başta büyükanmem de görüntülü konuşma konusunda pek emin değildi. E-postayı üzerinde sabahlıkla bile yazabileceğini söylüyordu. Ben de ona, onu sabahlığıyla defalarca gördüğümü söyledim. Bu kez de pijamalı görüntüsünün tüm dünyada görülebileceğinden endişe etti. Her neyse, sonunda e-posta yazmaya benzemediğini, tırnaklarının kurumasını beklerken de görüntülü arama yapabileceğini anladı. Ondan sonra anında değişti. Florida’dayken sürekli konuşuyorduk. Buradayken de. Telefonda konuşmaktan daha kolaydı.”

“Fevkalade bir kadınmış,” dedi Sam.

“Onu söylemeye çalışmıyorum.”

“Ne söylemeye çalışıyorsun?”

“Görüntülü aramada büyükanneme dair e-postalardakinden daha fazla şey bulabilirdik.”

“Nasıl?” dedi Sam.

“O da *senin* işin,” dedi Meredith.

Sam’in işi değildi. Çünkü onun işi yoktu. Ne zaman iş aramaya karar verse evde otururken daha verimli olduğunu fark ediyordu. İşe gittiğinde tek yaptığı çalışmaktı. Şimdi Meredith sabah işe gittikten sonra Sam evi temizliyor, köpekleri dışarı çıkarıyor, taze sebze ve meyve, peynir ve çiçek almak için pazara gidiyor, koşuyor, kitap okuyor, çamaşır yıkıyor, yemek programlarını izleyip özenle akşam yemekleri hazırlıyor, ölümlerle elektronik ortamda haberleşmenin yollarını arıyordu. Kız arkadaşıyla da elektronik ortamda iletişim kuruyordu. Yüz yüze onu çıplak görme ihtimali sanal ortamdakinden daha fazla ve bu sebeple daha heyecanlı olsa da sanal ortamda haberleşmeleri kız arkadaşının daha sonra çıplak kalma ihtimalini artırıyordu ki bu da fena sayılmazdı.

“Bu toplantı çooooooooook uzun,” diye yazdı Meredith bir sabah.

“Bırak ve eve gel,” diye yanıtladı Sam. “Çok yalnızım.”

“Çünkü çok fazla tek başına kalıyorsun. Yalnızsın, işsiz güçsüzsün.”

“Yalnız değilim ki.”

“Başka kim var?”

“Köpekler.”

“Hayır, gerçekten yalnızsın.”

“O zaman toplantıdan çık ve eve gel,” diye yazdı Sam yeniden.

“O zaman bana maaş vermezler.”

“Bir süre daha verirler.”

“Çok sıkıldım. Çıplak fotoğrafını çekip bana yolla.”

“Ya bir gün başkanlığa aday olursam?” diye sordu Sam.

“Doğu Yakası’na taşınmak istemiyorum,” dedi Meredith.

“Ya eyalet başkanı olmak istersem?”

“Kimse eyalet başkanının çıplak fotoğraflarını merak etmez.”

Biraz sonra Meredith, “Aman Tanrım, burada büyük değişlikler oluyor. İş çıkışı bir şeyler içmeye gelip yeni müdür mlle tanışmalısın,” diye bir mesaj attı ona.

“Neden yeni müdür nle tanışayım ki?” dedi Sam.

“Güven bana,” diye yanıtladı Meredith. “Bunu görmeden inanmazsın.”

Sam onunla şehir merkezinde en sevdikleri yerlerden biri olan Library Bistro’da bulundu. Alexis Otel’in lobisindeki bardı bu. Duvarların boydan boya, bir köşeden diğerine  d n ç alabileceğiniz ya da beş dolara sahip olabileceğiniz kitaplarla dolu olması Sam’in hoşuna gidiyordu. Burası kitapçı değil, farklı tarzların bulunduğu bir mek ndı ve Sam, Meredith’le tanışmadan önce okudukları kitaplara göre hangi kadınla sohbet edeceğine karar verdiği eski zamanlarını hatırladı. O kadınların hiçbiriyle gerçekten konuşmamıştı ama her ihtimale karşı kitapların sağladığı fazladan bilgilere ulaşmayı seviyordu. Ayrıca patates kızartmaları da harikaydı. Sam erkenden oraya vardı ve tam bilimle ilgili bir fıkra kitabını seçmişti ki Meredith, Jamie’yle birlikte içeri girdi.

Sam onu gördüğüne sevindi. “Jamie! Meredith’in peşine mi takıldın?”

“Gerçekten de öyle oldu. Neden bilimle ilgili fıkra okuyorsun?”

“Werner Heisenberg hız yaptığı için polis tarafından kenara  çekilir. Polis yanına gelip, ‘Ne kadar hızlı gittiğinizin farkında mısınız, bayım?’ diye sorunca Heisenberg, ‘Hayır ama tam olarak nerede olduğumu biliyorum,’ diye yanıtlar.”

Jamie bunu düşündü. “Sorumun yanıtı olduğunu düşünüyorum bunun.”

“Sana bir içki ısmarlayayım,” dedi Sam.

“Çok iyi olur.”

“Zor bir gün müydü?”

“Hepsi senin yüzünden.”

“Meredith’in müdürü gelmeden anlat hemen.”

“Aslında,” dedi Jamie abartılı bir hareketle, “burada zaten.”

Sam onay almak için Meredith’e baktı. Meredith de ona göz kırptı.

“Nasıl oldu?”

“Sorman bile komik aslında Sam. PP yazılım geliştirme ekibimin yeterli düzeyde yazılım üretemediğine karar verdi. İnsanların ruh eşlerini bulma vaadini verme –ama aslında bulmama– işinin başarısızlığını bana yükledi. Ona benim ekibimin birinci sınıf, çığır açan, hatta son derece tatmin edici bir yazılım bulduğunu ve bunu kullanmamıza kendisinin engel olduğunu söyledim. Ardından Sam Elling adını asla ağzına almama kuralını bozdum.”

“Ah! Ne dedi peki?”

“Yöneticilik konusundaki yeteneğime artık yedinci katta ihtiyaç duyulmadığını söyledi.”

Sam nefesini tuttu. “Seni kovdu!”

“Hayır, Sam, iyi dinle. Yerimi değiştirdi. Alta çekti.”

“Ayıp oluyor,” diye tepkisini gösterdi Meredith.

“Kovsa daha iyi olurdu. O zaman tazminat verirlerdi.”

“Hiç bilmem bu işleri,” diyerek gülümsedi Sam.

“Oysa şu an işkence çekiyorum. Ben yazılım mühendisiyim. O kadar iyiydim ki benden aşağı olan diğer yazılım mühendislerini yönetmem istenmişti. Bir şeyler icat ediyorduk. Yeni şeyler.”

“‘İcat etmenin’ anlamı budur zaten,” diye ona katıldı Sam.

“Şimdi ne yapacağım dersin? İvır zıvır satacağım.”

“Aslında biraz daha kapsamlı,” dedi Meredith.

“Bok gibi olduğunu bildiğim ürünleri satacağım.”

“Ama bu iş bizi bir araya getirdi,” dedi Sam. “Hayır, dur. Öyle bir hizmet yok artık.”

“Üstelik hepsi kadın. Çeneleri durmuyor, saçlardan konuşup sürekli kahkaha atıyorlar, başka bir şey yok...”

“Saç mı?”

“Ve güzel kokuyorlar, halini hatırını soruyorlar ve markete giderken bir şey isteyip istemediğini soruyorlar.”

“Ne kötüler,” dedi Sam.

“Masalarının üstünde de her zaman küçük bir tabak dolusu şekerleme olur. El kremi ve çerçeveleli fotoğraflar da. Ben huzur içinde çalışmak isterim. Çalışanlarımın da sosyal yönden içe kapanık olmasını tercih ederim, geveze olmasınlar. Nazikçe sorulan sorulara yanıt vermek ya da içten gülücükler atıp şekerlemeler yemek istemem. Zorlu şifreler üzerine düşünürken Rubik Küpü çözmek istersem ne yapacağım? Hiçbir yerde Rubik Küpü olmayacak tabii ki.”

“Üzerine düşünmen gereken zorlu şifreler de olmayacak,” dedi Sam.

“Ayrıca toplantılarda da oturuyorlar. Sandalyelerde! Danimarkalılarla! Noel’e kadar on kilo alırım bu gidişle.”

“İstersen benimle çalışabilirsin,” diye teklifte bulundu Sam.

“Ne yapacağım? Meredith’in büyükannesini mi konuşacağız?”

“Akşam yemeği de yaparız.”

“Senin yanında çalışmak isteyeceğimi sanmıyorum. Hayatımı mahvedip duruyorsun.”

“Bir düşün derim,” dedi Sam.

“Maaş dolgun mu?”

“Maaş falan yok.”

“Bir şey daha,” dedi Jamie bir patates kızartmasını Meredith’e doğrultarak. “Toplantılar esnasında birbirinizle yazışmaktan vazgeçin artık. Meredith oradaki tek müttefikim. Dikkatini bana vermesini istiyorum.”

“Dikkatimi veriyorum zaten!” dedi Meredith masumca.

“Kimse toplantıda kucağına bakıp gülmez. Gözüm üzerinizde. Artık yeni bir müdürünüz var.” Sonra bunu düşündü. “En azından sohbetinize beni de dâhil edebilirsiniz. Pazarlama toplantılarının sonu gelmiyor. O lanet sandalyeler yüzünden insanlar uzun uzun konuşup duruyor. Arada bir kahkaha atmak bana da iyi gelir.”

“Bugün Meredith ona çıplak fotoğrafımı yollamamı istedi,” dedi Sam.

“Size kaç defa söyledim!” dedi Jamie. “Toplantı sırasında mesajlaşmak yok.”

Jamie'nin Meredith'in müdürü olması Jamie açısından daha düşük bir pozisyona geçmek anlamına gelse de Meredith için büyük bir adımdı. Eski müdürü, yaşlı, hantal, yorucu, geri kafalı ve teknolojiden anlamayan bir adamdı. Karısıyla bu yeni teknolojiyle değil de gerçek bir hasat bayramında, geleneksel yolla, gerçek aşka giden tek yolla tanışmış olmasıyla övünürdü. Meredith hasat bayramının nasıl bir şey olduğunu pek bilmiyordu ama bir arkadaşlık sitesi şirketinin pazarlama müdürünün internetten az da olsa anlaması gerektiğinden emindi. O adamın aksine Jamie eğlenceli, komik, teknolojiden anlayan biriydi ve bir kez onların düşünce biçimini kavradığında pazarlama ekibindeki bütün kadınlarla hevesle ilgilenmeye başlamıştı. Meredith bir süre sonra iş yerinde daha uzun saatler geçirmeye başlamıştı, iş çıkışı da onlarla takılıyordu ve toplantılarda yolladığı açık saçık mesajların ve e-postaların sayısı azalmıştı.

Sam memnundu. Meredith'in mutlu olmasına seviniyordu. Hayatına devam etmesinden, değişikliklere alışmasından memnundu; yeni bir erkek arkadaşı, yeni müdürü, yeni işi, yeni evi, Livvie'siz yeni bir hayatı vardı. Sam işsiz olmaktan da memnundu.

Yalnızca çocuğun değil, ebeveynin de akademik takvime göre yaşadığı bir evde büyümüş biri olarak Sam her şeyin on beş haftada bir yenilenmesi, yaz aylarında kimsenin çalışmaması ve tatillerin uzun ve sık olması gerektiğini düşünüyor, kendi projesi üzerine çalışmak için birkaç yılda bir, iki ay maaşı kesilmeden izin kullanması gerektiğine inanıyordu. Ücretli izin günleri Sam'e göre akademisyenliğin en iyi yanıydı ve içinde taşıdığı profesörün oğluna ait yüreği de bu izinlerden çok memnundu. Kıdem tazminatı maaş değildi ama zaten akademisyen maaşı da yazılım mühendisinin maaşıyla eş değildi. Belki de bu şekilde dengeleniyordu. Sam'in biraz boş zamana ihtiyacı vardı. Üstelik bir de projesi vardı.

Görüntülü arama konusunu reddetmişti ve ciddiye de. Bunun mümkün olabileceğine inanmıyordu ama teoride de olsa kötü bir fikirdi bu. Hayır demişti fakat yine de biraz araştırma yapmaya başlamıştı. İlginçti. Sam de meraklıydı. Yalnızca görmek, denemek, eğlenmek için üzerinde biraz çalışmak istemişti. Olabilecek tüm verileri toplamıştı yine de belli bir düzeni yoktu: Cümleler, göz kırpmalar, kahkahalar, hapsirıklar birbirine karışmıştı. Bulduklarını düzenleyip toplamak ve derlemek için bir metin yazdı ancak ortaya çıkan şey çoğu parçası eksik bir yapbozdan farksızdı. Yeterli de değildi. Livvie önce üç dört kelimeden fazlasını edemeyen biri gibi görünüyordu, sonra konuşma alıştırmaları yapan beş yaşındaki Sam gibi. Önce kendisi gibi görünüyordu, sonra tuhaf hareketler yapıp kekeliyor, sonra da tümüyle donuyordu. Livvie gibi gülüyor, sonra sesi kısılmış Livvie gibi gülüyor, sonra aniden susuyor, ardından da hayatı boyunca hiç gülmemiş birine dönüştüğüne yemin edeceğiniz birine dönüşüyordu. O an Sam ne aradığını hatırlayarak her şeye baştan başlıyordu ki her ne arıyorsa insanca bir şey olmadığı kesindi. Bu çalışmasını Meredith'ten gizledi. Livvie'nin bu hali Meredith'te hayatı boyunca iz bırakırdı.

Kasım ayının ilk haftasında bir sabah, “Teşekkürler bu arada,” diye yazdı Meredith toplantıdayken.

“Bir şey değil. Ama ne için?”

“Görüntülü konuşma üzerinde çalıştığın için.”

“Görüntülü konuşma üzerinde çalıştığımı nereden biliyorsun?”

“Seni tanıyorum. Ayrıca bana hayır diyemezsin sen.”

“Tabii ki derim.”

“Ama çok şirinim.”

“O kadar da şirin sayılmazsın.”

“Yani *çok* şirinim ama benim için bir bilgisayar programı yapmayı reddedemeyeceğin kadar şirin olmadığımı mı söylemeye çalışıyorsun?”

“Bana göre çok şirinsin ama ölmüş birini canlandıracak kadar güzel olmadığını söylemeye çalışıyorum. O kadar ümitlenme Merde,” diye uyardı Sam onu. “Çalışmayabilir.”

“Ben inançlı biriyim. Ayrıca sen de yeterince şirinsin.”

“Ne yazık ki şirinliğin bu işle hiç ilgisi yok.”

“Çok da yeteneklisin.”

“Yeteneğin bu işle ilgisi var, evet ama o da yeterli değil.”

“O koca beynini çok seviyorum Sam. Ve büyük olan her yerini.”

Sonra Sam’in telefonuna Jamie’den bir mesaj bildirimi geldi. “TOPLANTIDA YAZIŞARAK FLÖRT ETMEYİ KESİN.”

Sam’in babası da ücretli iznini kullanıyordu, gerçekten ücretli izindi onunki, Johns Hopkins Üniversitesi için üzerinde çalıştığı projeden sıkılmış, Sam’in projesi ilgisini çekmişti. Sam ona ücretli izinde olmadığını, işini kaybettiğini söyledi. Bunun akademik bir değeri olmadığını, aşkı için yaptığını da ekledi. Sam’in babası arada fark olmadığını söyledi. Sam’in, araştırması için topladığı sınırlı sayıda yapboz parçalarına babası da

birkaç parça ekledi: İnsana, özellikle de Livvie'ye benzemesi için bir ruh, R2-D2'ya değil de onun sesine benzemesi için bir sentezleyici, kiminle konuştuğunu anlaması için de bir yüz tanıma yazılımı. Böylesi daha iyi olmuştu, eskisi kadar ürpertici değil, biraz daha insanca görünüyordu ama hâlâ yeterince şey bilmiyordu. Bu bilgilerin ona öğretilmesi gerekiyordu.

"Yapay zekâ felsefesinin temeli budur. Turing tarzı bir şey bu," diye anlatıyordu Sam'in babası coşkuyla. Alan Turing 1912-1954 yılları arasında yaşamıştı. Sam'in babasının kahramanıydı. Bilgisayar biliminin babası ve dünya çapında bir bilgisayar uzmanıydı. Sam'in çocukluk odasındaki piyanonun üstünde Turing'in bir büstü duruyordu. Sam'in babasının, heykel ve -heykelde başarılı olamama ihtimaline karşı- bilgisayar bölümünde çift anadal yapan bir öğrencisi yapmıştı o heykeli. Kafası alçıdan yapılmıştı ama gözleri, burnu, dudakları, kulakları, kaşları, saçları, yakası ve kravatı bilgisayar parçalarından oluşuyordu. Özellikle de klavyenin "I" harfleriyle yapılmış gözleri yedi yaşındaki Sam'i ölesiye korkuturdu. Turing bir bilgisayarın, robotun, avatarın ya da benzer bir şeyin düşünebildiğini ancak o makineyi kullanan kişinin onu insandan ayırt edemediği noktada iddia edebileceğimizi savunurdu. Yedi yaşındaki Sam ise, "Ya o kişi aptalın teki ya da küçük bir çocuksa ne olacak?" diye sormuştu. Turing, *zekâsı ancak küçük bir çocuk kadar olan bir bilgisayarla işe başlayıp ona bilmesi gerekenler öğretilirse ne olur*, diye soruyordu; yapay zekâ, gerçek zekâdan daha kolay öğreniyordu. Yapay olan eğitildiğinde, doğal olanı alt ediyordu.

"Bunun Livvie'yle ne ilgisi var ki?" diye sordu Sam.

"Ona ihtiyacı olanı öğret," dedi babası.

Sam, Livvie'nin insanları tanıması, ne dediklerini ve nerede olduklarını anlaması için ona fotoğraflar yükledi. Onu son gelişmelerden haberdar etmek için ölümünün ardından Meredith'le yaptıkları yazışmaları yükledi. Sonra bir temel oluşturmak için ölümünden önceki e-postaları da yükledi. Sam'in aklına yeni

bir fikir de işte tam o sırada geldi. Evet, eski bir fikirdi bu aslında. Daha önce aklına gelen bir fikirdi. Livvie'nin ihtiyacı olan şey Sam'in arkadaş bulma algoritmasıydı ama amaç ona bir eş bulmak değil, ses bulmaktı.

Başta işe yaramadı. Algoritma aşka, kıvılcıma, romantizme, tercihlere, dönemeçlere, alışkanlıklara, eğilimlere, itirazlara ve sezgilere uyumluydu. Şimdi gerekli olan şeye uyumlu değildi. Ama doğru olan bir şey varsa o da ne kadar çok veri toplanırsa söz konusu kişiyle ilgili daha iyi ve kapsamlı bir çerçeve sunulabileceğiydi. Bunun için yapay zekâya ihtiyaç yoktu; Livvie'nin doğal zekâsına ihtiyaç vardı. Algoritma önceki görüntülü aramalarındaki tüm parçaları yeniden yükledi, ta ki Livvie'nin gerçek görüntüsünü ve sesini, konuşurken elleriyle ensesindeki saçları kabartma, alyansını parmağının etrafında çevirme, iştme cihazıyla oynama, oje sürme şeklini bulana kadar. Algoritma onun nasıl güldüğünü, nasıl nefes alıp verdiğini, Meredith'in söylediği bir şeyi kaçırdığında sağ kulağını kameraya nasıl yasladığını, torununun görüntüsü ekranda ilk belirlediğinde nasıl dikkatli baktığını, güneşin suya yansıdığı akşamüstlerinde sohbet ederken gözlerini nasıl kıstığını çok iyi biliyordu.

Meredith haklıydı, e-postadakinden farklı değildi. Livvie'nin söylediği şeyleri, nasıl yanıtlar verdiğini hatırlıyordu. Ayrıca nasıl görüldüğünü ve konuştuğunda sesinin nasıl çıktığını da. Sam programla uğraştı. Babası programla uğraştı. Babasıyla beraber denediler, yanıldılar, uğraşılar ve programı nefeslerini kesecek kadar iyi hale getirdiler fakat Sam, Meredith'e hiçbir şey söylemedi. İlerleme kaydettiğini söylüyordu ama daha fazlasını söylemiyordu. Algoritmanın hazır olmadan kullanılmasının ikisini de –yani Meredith'i ve küçük bir çocuktan farksız bir yaşlı kadın olan ve her şeyi özümseyip benimseyen, hatırlayan bilgisayar programını da– yaralayacağını söylüyordu. Onun önünde küfretmemek gerekiyordu yoksa kahvaltı esnasında kayınvalideniz ve kayınbabanızın önünde küfretmeye başlayabilirdi.

Sonra bir sabah Meredith baş ağrısı, mide bulantısıyla ve ateşler içinde uyanınca işe gitmedi. Sam doktorunu aramak istedi ama Meredith yalnızca uyumaya ve bütün gün kanepede kötü televizyon programları izlemeye ihtiyacı olduğunu söyledi. Sam dışarı çıkıp ona Vietnam usulü *pho* çorbası almaya gitti. Döndüğünde Meredith'in uyuduğunu düşünerek sessizce içeri girdi ama Meredith'in telefonundan gelen görüntülü arama sesini duydu. Beklenti ve biraz da endişe içinde nefesini tutup holde kulak kabartarak Meredith'i izlerken, Livvie cevap verdi. Ekranda aniden bir pencere açıldı. Meredith'in nefesi kesildi, gözlerini sildi, sesi çıkmadı ama sonunda yüzünde Sam'in o güne dek gördüğü en güzel gülücük belirdi.

"Merhaba büyükanne. Plaj nasıl?"

"Çok güzel bebeğim. Güneşli ve sıcak. Orası nasıl?"

"Yağmurlu ve soğuk."

"Yazık. Daha iyi misin?"

"Evet... iyiyim."

"Çok sevindim tatlım. Gülen yüzünü özlemişim. Mutlu, kahkahalar atan Meredith'i özlemişim."

"Son birkaç ay biraz zordu," diye itiraf etti Meredith. "Orada ne var ne yok?"

"Ah, bildiğin gibi işte. Yeni bir şey yok. Her şey aynı. Keşke ziyaretime gelebilseydin."

"Ben de isterdim... ama çalışmalıyım."

"Çok çalışıyorsun bebeğim. Yaza kadar bekleyeceğiz sanırım."

"Sanırım."

"Sam nasıl?"

"İyi. O harika biri büyükanne."

"Senin adına sevindim bebeğim. Onunla tanışmayı dört gözle bekliyorum. Annen nasıl?"

"O da iyi. Seni özlüyor."

“Ben de onu özlüyorum. Seni de tabii. Yakında görüşürüz tatlım. Şimdi kapatmalıyım. Marta’nın evinde *piña colada* kokteyli yapacağız. Sam’e benden selam söyle.”

“Söylerim, seni seviyorum.”

“Ben de seni seviyorum. Hafta sonu yine konuşur muyuz?”

“Kesinlikle.”

“Hoşça kal,” dedi Livvie.

“Güle güle,” dedi Meredith tiz bir sesle ve Sam onun arkasında nefes verince Meredith dönüp ona baktı ama ikisi de uygun bir söz bulamadı. Bembeyaz yüzü ve şaşkın ifadesine rağmen Meredith mutlu görünüyordu, gözleri parılıyordu, yanakları kıpkırmızıydı.

“Kusursuzdu,” diye fısıldadı sonunda.

“Evet.”

“Onu tanıdığına yemin edebilirim.”

“Biliyorum.”

“Onun gibi görünüyor, onun gibi konuşuyor. Onun söylediği şeyleri söylüyor, onun gibi yanıtlar veriyor.”

“Gördüm.”

“Evet ama onu hiç tanıımıyorsun. İnan bana... kusursuz olmuş.”

Sam başını salladı. “İyi mi yoksa etkileyici mi?”

“Ne demek istiyorsun?”

“Yani büyüleyici bir şey. Ama bunu kullanmak istiyor musun?”

“Tabii ki istiyorum. Ne demek istiyorsun? Neden istemeyeyim?”

“Garip değil mi?”

“Hayır, tam olması gerektiği gibi. Onunla konuşuyordum sanki. Garip gelmeyecek kadar gerçekçiydi. Olağan dışı bir şey yok. Engel yok, zorluk yok. Hiç boşluk yok.”

“Onu daha çok özlemene sebep olmuyor mu?”

“Onu geri getiriyor.”

“Ama gerçek anlamda değil.”

“Hayır, gerçek anlamda. Onu bana geri getiriyor,” dedi Meredith. Çorbadan, aspirinden, burun damlasından sonra şöyle söyledi: “ok rahatladım. Hâlâ hayatta gibiydi. Onunla hâlâ konuşabiliyorsam... belki de onu özlemem bile.”

ŞÜKRAN GÜNÜ

Sam sıkıntı içindeydi. Meredith ise çok sevinçliydi. Sam bunun sağlıklı yas sürecini bozmasından endişeleniyordu. Meredith'in üzüntüsü, normal yas sürecinin yanından bile geçmeyecek kadar hafiflemişti. Yasak ilişki gibi bir şeydi bu. Hiç kimseye söyleyemiyordu. Toplantılarda boşluğa bakarken aniden birkaç hafta önceki haline nasıl döndüğünü, neden yeniden gülmeye başladığını iş yerindeki arkadaşlarına anlatamıyordu. Arkadaşları bunu Sam'e bağlıyordu ki gerçekten Sam sayesinde bu kadar mutluydu ama asıl sebep Sam'in ona Livvie'yi geri vermesiydi. Sam ne zaman konuştuklarını Meredith'in mutlu ifadesinden hemen anlıyordu. Eskiden meşgul ya da çok yoğun olduklarında, saat farkını dikkate almadıklarında, söyleyecek bir şey olmadığında ya da akıllarına gelmediğinde konuşmazlardı. Şimdi ise konuşmadıkları günler Meredith ve Livvie'ye ağır geliyordu. Konuştukları günlerde Meredith sevinçle gülüyor, rahat bir nefes alıyordu, her şey bitmiş gibi görünmüyordu. Yine de kontrolü elden bırakmıyordu. Eskiden birbirlerine her gün e-posta yollamaz, görüntülü konuşmazlardı. Dolayısıyla şimdi de yapmıyorlar, yapamıyorlardı.

Sonra bir sabah Meredith köpekleri dışarı çıkardığında Livvie aradı. Sam tereddüt etse de "Ne olacak sanki?" diyerek yanıt verdi.

"Merhaba Livvie," dedi nazikçe.

Livvie ona haddinden uzun bir süre göz kırparak bakarken Sam bekledi, merak etti ve endişelendi. Şimdi ne olacaktı? Bu şeyi bozarsa Meredith onu kesin terk ederdi. Sonra Livvie'nin yüzünde koca bir gülümseme belirdi.

"Sen Sam olmalısın!"

Evet, öyleydi. Ve Sam başardığı şeyden çok etkilendi.

"Tanıştığımıza sevindim," dedi Sam.

"Ben de öyle! Hakkında çok şey duydum. Bizzat tanışabildiğimize çok sevindim."

"Şey, bizzat tanışabildiğimiz söylenemez."

"O zaman al kız arkadaşını da gel ve benimle tanış," dedi Livvie. "Bir sürü boş odam var, hem ikinizi görmek beni sevindirir."

Sam omuz silkti. "Çalışması gerekiyor."

"Bana da hep öyle diyor," diye güldü Livvie. O sırada kapı açıldı ve Meredith içeri girdi. "Merhaba bebeğim." Livvie bir anda neşelenmişti ama Meredith, Sam'e endişeli bir bakış atıp Sam'in boşalttığı sandalyeye kendini bıraktı.

"Ben de büyükannenle konuşuyordum," dedi Sam neşeyle ve Livvie ikisini birden görebilsin diye Meredith'in arkasında durup omzunun üzerinden ekrana baktı.

"Neden o kış soğuşunda şapkasız dışarı çıkıyorsun küçük hanım? Üşüteceksin. Şu haline bak, sıırıslıklam olmuşsun. Ya şapka tak ya da buraya gel."

"Gelemem," diyebildi Meredith, ardından Livvie'yle aynı anda, "çalışmalıyım," dedi. Sonra büyükannesine dilini çıkardı.

"Her neyse erkek arkadaşınla nihayet tanışabildiğime sevindim. Aa, siz benim evimdesiniz!"

Sam ve Meredith bir an bakiştılar. "Ah, evet," dedi Meredith. "Evim boyanıyor. Ve bir süreliğine burada kalabiliriz diye düşündük," diye ekledi tereddüt ederek.

"Küçük bir kaçamak yapmak istediniz ha?" diye göz kırptı Livvie. "Tabii ki kalabilirsiniz. Rahatınıza bakın. Artık kapat-

malıyım tatlım. Sonra konuşuruz. Seninle tanıştığımıza sevindim Sam.”

“Ben de öyle Livvie.”

“Seni seviyorum tatlım,” dedi Meredith’e.

“Ben de seni seviyorum,” diye fısıldadı Meredith. “Hoşça kal.”

Sonra Sam’e dönüp nefes verdi. “Büyükkannemi mi aradın?” Soru ve önerme, suçlama ve kuşku karışımı bir ifadeyle söylemişti bunu.

“Hayır. O beni aradı. Yani seni. Ben yalnızca yanıt verdim.”

“Beni mi aradı?”

“Evet.”

“Bunu yapabileceğini biliyor muydun?”

“Hayır.”

“Senin kim olduğunu sandı peki? Onu çok korkutmuş olmalısın.”

“Hayır, beni hemen tanıdı.”

“Nasıl?”

“Tahmin etti. Evde görüntülü aramalarını senden başka yanıtlayacak kim var?”

“İyi ama o seni hiç görmedi ki.”

“Öğreniyor işte. Ona biriyle tanıştığını söylemiştin. Senin hakkında bildiği şeylere ekliyor bu bilgiyi. Livvie’nin vereceği tepkileri veriyor. Büyükkannen yeni erkek arkadaşınla, yani benimle tanışmaktan, onu görmekten memnun olurdu. Sonunda bu adamı gördüğü için heyecanlanır, çok sevinir ve tatlı davranırdı. Ve öyle de oldu.”

Meredith şaşkınlıkla başını iki yana salladı. Küçük çaplı bir travma geçirmişti. “Her şey çok kötüye de gidebilirdi. Onu sonsuza dek kaybedebilirdim.”

“Neden?”

“Seni tanımıyor. Benim dışımda biriyle konuşabileceği aklıma bile gelmezdi.”

“Çok dikkat ettim.”

“Benim evimde değil de onun evinde olduğumuzu nasıl bir anda fark etti? Başından beri buradaydık.”

“Kim bilir?” diye omuz silkti Sam. “Yeni fark etmiş olmalı. Başından beri o bilgiyi tutuyordu ama kullanabileceğinden çok daha fazla veriye sahip. Bu bilgiyi bizimle şimdi paylaştı. Babam gibi.”

“Önümüzdeki ay, önümüzdeki yıl, hatta on yıl sonra ona ne diyeceğim? Evimin hâlâ boyandığını mı?”

“Zamanın nasıl geçtiğini bilmiyorum. Yani onun için,” diye ekledi Sam. Bu doğrudu ama zamanın Meredith için de nasıl geçtiğini bilmiyor, hatta bu konuda onun için daha fazla endişeleniyordu. Livvie’nin bilgisayardaki görüntüsü için zaman ilerlemiyorsa bunun pek önemi olmayabilirdi. Ama gerçek yaşamdaki Meredith için zamanın ilerlememesi çok daha büyük ve çözülmesi güç bir sorundu.

Şükran Günü’nden hemen önce Meredith büyükannesinden bir e-posta aldı. Annesini ona şikâyet ediyordu. Huysuzlanmamış, gerçekten kızmamıştı, sinir bozucu bir ifade bile kullanmamıştı; kendi karakterine uygun, olabilecek tek seçeneği kullanmış, karşısındakini suçlu hissettirecek pasif agresif Livvie’ye bürünmüştü. “Annen nasıl?” diye sordu Livvie. “Uzun zamandır arayıp sormadı beni. Çok meşguldür eminim ama onunla konuşursan beni aramaya vakti olur muymuş sor bakalım. Yaşlı annesi onu özlüyor.”

“Annene söyleyemezsin,” dedi Sam.

“Biliyorum.”

“Söyleyemezsin.”

“Biliyorum.”

“Ciddiyim Merde. Kimse öğrenmemeli.”

“Biliyorum.”

Livvie’nin kızından uzunca bir süre haber almaması çok da olağan dışı bir şey değildi. Hatta tipik bir durum olduğundan Livvie’nin yorum yapabildiği tek noktaydı. Kyle ve Julia’nın

herkes gibi cep telefonu, televizyonu ve internet bağlantısı vardı. Ama herkesten farklı olarak haftalarca hepsinden uzak durdıkları zamanlar olurdu. Meredith onları cenazeden beri, birkaç aydır görmemişti ama Şükran Günü için geleceklerdi ve hafta sonunu da orada geçireceklerdi. Meredith onları görmeyi dört gözle beklese de büyükannesiyile konuşamayacağı o dört gün yüzünden biraz huzursuzdu.

Julia biraz kilo vermişti ama onun dışında iyi görünüyordu. Kyle her zamanki “Büyük Şehir” tavrındaydı: neşeli, kızını görmekten memnun ve nedense oraya ait değilmiş gibi. Perşembe sabahı yanlarında ada peyniri, tatlı patates ve turtayla geldiler. Meredith çorba, hindi, salata, pancar hazırlarken konunun Sam’in son günlerde neler yaptığına gelmemesi için çabalıyordu. Kolay değildi tabii.

“Evet, Sam, son günlerde neler yapıyorsun bakalım?” diye sordu Kyle içtenlikle.

“Ona bu soruyu sorma.” Julia bulaşık beziyle Kyle’in kıcına vurdu ve kısık ama Sam’in duyamayacağı kadar kısık olmayan bir sesle, “İşsiz o,” dedi.

Sam bundan incinmese de soruyu yanıtlamakta zorlandı. “Sabahları çok koşuyorum. Kıyı boyunca. Bazen botanik bahçesinde koşuyorum. Orası çok güzel. Yemek yapmayı öğreniyorum, bir sürü yemek denedim. Buraya yerleşiyorum, alışmaya çalışıyorum. Ayrıca bazı... projeler üzerinde çalışıyorum. Bir arkadaşım için.” Bu son cümleyi dışarıdan iş aldığını ve maddi olarak Meredith’e destek olduğunu göstermek ister gibi söylemişti. Meredith ona uyarı dolu bir bakış atarken Sam yanıtını veremeyeceği başka sorular gelmesinden endişe etmeye başladı.

“Gerçek bir iş de arıyor musun?” diye sordu Kyle.

“Kes artık!” Julia ona tekrar vurdu. “Babamın sana ne zaman oyun hamuruyla oynamaktan vazgeçip gerçek bir iş bulacağını sorduğu Şükran Günü’nü unuttun mu?”

Kyle güldü ve daha da derin bir sesle konuşmaya devam etti. “Erkek adam çamurla oynamaz.”

Julia da sesini onunkine uydurdu. “Sanatçı olmak kızlara uygun bir meslek. Julia, senin bir işe ihtiyacın olacağını hiç düşünmedik tatlım ama Kyle artık gerçek bir erkek olmayı öğrenmeli.”

Sam’in orada olduğunu unutmuşlardı sanki. Meredith mutfakta oradan oraya koştururken gözlerini devirerek Sam’e baktı. Bu oyunculuğu daha önce de izlemişti. Ama Sam tüm bunlara ilk kez şahit oluyordu ve gördükleri hoşuna gitmişti. Özenli ve sevgi dolu ebeveynler önceden çalışılmış cümleleri söylüyor, kızlarına dair, kendi anıları ve kökenleriyle iç içe geçmiş endişeleri Sam’le ilgili merak ettikleri şeylere karışıyordu. Babasından başka kimsesi olmayan Sam gerçek bir aileden yoksun kalmıştı ve tek başına bir baba nedense gerçek bir aile gibi görünmemişti. Dolayısıyla yetişkin ve ebeveyn kavramlarıyla aynı anda karşılaşmak onun için yeni bir şeydi.

İki defa fırınlanması gereken patatesler bir defa pişirildikten sonra tereyağının bittiğini fark eden Meredith, biraz daha alması için Sam’i üçe kadar açık olan markete yolladı. Yağmur kesilmişti ve ufka kadar alçalan güneşin altında, turuncu renkli ıslak yaprakların üstünde yürüyen Sam nihayet sonbaharı ve bir aile olmanın nasıl bir şey olduğunu gerçekten hissetmişti. Aşçılarla dolu kalabalık mutfaktan ve dört yetişkin ve iki köpeğe dar gelen, bir apartman dolusu insanı doyurmaya yetecek kadar yemeğin olduğu evden dışarı çıkıp temiz hava almak iyi gelmişti. Ama aynı zamanda nostaljik bir duyguya kapılıp hepsini neredeyse anında özlemeye de başladı. Harika bir duyguydu bu. Meredith’e, “Annenle baban çok tatlı. Bu tatlılıklarını senden almış olmalılar,” diye bir mesaj yazdı.

“Gözlerimi devirdim,” diye yanıtladı Meredith.

“Seni çok seviyorlar. Birbirlerini de çok seviyorlar. Onları izlemek güzel.”

“İğrenç,” diye yanıtladı Meredith.

“Hiç de değil!”

“Cilveleşiyorlar resmen,” diye yanıtladı Meredith.

“İğrenç!” diye ona katıldı Sam.

Ertesi sabah Meredith ve babası önceki günden artan yemeklerle kahvaltı hazırladı; peynirli, pancarlı, hindili, patatesli yumurta. Belli ki geleneksel bir şeydi bu ama Sam kendi payına düşeni çaktırmadan köpeklerle verdi (ki onlar bile bu karışıma şüpheyle baktılar). Kahvaltıdan sonra botanik bahçesinde yürüyüşe gittiler. Şehir merkezi alışveriş yapanlarla dolup taşıyordu. Apartman ziyarete gelen akrabaların uğultusundan geçilmiyordu. Ama göl kıyısı boş ve sessizdi. Yağmur durmadan yağıyordu, hava da soğuktu ama Kyle ve Julia, Meredith’i adada büyüttüğü ve hepsi nemli havaya alışkındı. Sam ise iliklerine kadar üşüyordu. Kyle ve Julia ellerini birbirlerinin arka ceplerine sokmuş, yürüyorlardı. Sam ellerini koltuk altlarına sıkıştırarak yürüyordu. Meredith köpeklerin tasmağını takmaya çalışırken Julia aniden durup Meredith’e döndü ve “Seni nasıl mutsuz ettik biz?” diye sordu.

“Ne?”

“Seni nasıl mutsuz ettik? Kişisel olarak yani. Anlat bize. Kaldırabiliriz.”

“Bu konuşmanın pek faydalı olacağını sanmıyorum.”

“Ciddiyim ben,” dedi Julia pek anlamlı gelmese de gerçekten ciddi görünerek. “Ben sana ailemin beni nasıl mutsuz ettiğini anlatabilirim. Büyükbaban para kazanmak için yaptığım hiçbir işi beğenmezdi ve yaptığım şeyin sanat olduğuna da inanmıyordu. Yaşam tarzımız ve seni onun deyimiyle ‘ormanda’ büyüttüğü-

müz için bizi hiç affetmedi. Seni kurtlara falan vermişiz gibi. Büyükannene gelince... Evet, onunla yakındık ama etrafına bir baksana." Üzerinden yağmur suları damlayan ağaçları, çamuru, gri gökyüzüne karışan gri gölü, macuna dönüşen sonbahar yapraklarını işaret etti.

"Nereye bakmam gerekiyor?" dedi Meredith.

"Muhteşem. Doğayı izle. Kokusunu içine çek." Sam havayı içine çekti. Çürük bir şey kokuyordu. Ama Julia'nın ne demek istediğini anladı. Yağmurlu, kapalı ve soğuk havaya rağmen muhteşemdi. Aylarca göremeyecek olsa da sis bulutunun altında kaybolan dağların görüntüsü o uzun koşuları yapmasını sağlamıştı. Bir balıkçıl bacağını tai chi yapar gibi bir hareketle uzatıp özenle kütüğün önüne indirdi, sonra her şeyin yolunda gittiğinden emin olmak için heykel gibi kımıldamadan durdu. Ardından diğer bacağını kaldırıp aynı hareketi tekrarladı. Julia haklıydı. Çok güzeldi.

"Bu nasıl büyükannemin hatası oluyor?" diye sordu Meredith.

"Evden beş kilometre uzaktayız ve annem çocukluğum boyunca beni bir kez olsun buraya getirmedi," dedi Julia. "Lisedeki resim öğretmenim yaprak, çim ve toprak çizmemiz ve nefes alıp varlığımızı fark etmemiz için bizi buraya getirmese burayı hiç öğrenemeyecektim bile. Ebeveynlerimin istediği yoldan gitsem asla sanatçı olmayacaktım. Şehri terk etmeyecektim. İki sokak öteye taşınıp muhasebecinin tekiyle evlenecektim. O yüzden soruyorum, biz senin hayatını nasıl mahvettik?"

"Aslında ben büyükannemden iki sokak ötede yaşamak istedim," diye söze başladı Meredith. "Zengin, muhasebeci babamla. Kusura bakma baba."

"Sorun değil, tatlım." Kyle da Sam'in kendi yüzünde belirdiğini hissettiği aynı şaşkın ifadeye bürünmüştü. Kafası karışmıştı ama merak ediyor ve başını belaya sokmamak için tüm bu duyguları bastırmaya çalışıyordu.

“Ayrıca erkek arkadaşımı da soğuktan donduracaksınız,” diye ekledi Meredith. “Arabaya dönelim artık.”

“Bütün ebeveynler bir şekilde çocuklarının hayatını mahvediyor. Ben yalnızca bunu nasıl yaptığımızı merak ediyorum,” dedi Julia alçak sesle.

“Nereden aklına geldi bu?” diye sordu Meredith.

Julia omuz silkti. “Büyükkannen öldükten sonraki ilk Şükran Günü olduğundan sanırım. Onu çok özliyorum. Belki de onu özlememem gereken sebepleri sıralamaya çalışıyorum. Bilirsin işte, ona kızgın olursam öldüğü için çok fazla üzülmem belki.”

“İşe yarıyor mu peki?” dedi Meredith.

“Pek yaradığı söylenemez. Ama denediğim diğer şeylerden daha iyi.”

“Başka ne denedin?”

“Çamurda debelenmeyi.”

“Hava gerçekten çok soğuk anne ve sıırıslıklaı olduık. Hadi eve dönüp kelime oyunu oynayalım. Hayatımı nasıl mahvettiğinizi yolda giderken düşünürüz.”

“Teşekkürler bebeğim,” dedi Julia, kolunu Meredith’in omzuna atıp geldikleri yoldan geri dönerlerken. “Sen iyi bir evlatsın.”

Hepsi kurulanıp ısındıktan, iki tur kelime oyunu oynadıktan, birkaç bardak çay içtikten ve hepsine aşırıya kaçtıklarını düşündürten turtalarını yedikten sonra Meredith’in yanlışlıkla açık unuttuğu dizüstü bilgisayarı ötmeye başladı.

Bilgisayar Kyle’in yanındaki sehpanın üstünde duruyordu. Kyle ekrana bakıp rahatsız olmuşçasına kıs kıs güldü, sonra mutfaktaki Sam ve Meredith’e seslendi. “Büyükkannen arıyormuş. Edie’yle görüntülü konuşma yapmıyorsun, değil mi?”

Meredith doksan sekiz yaşında, bunak, yatağa bağımlı, sağır, her daim aksi bir şeytan olan diğer büyükkanesi Edie’yle

görüntülü konuşmasının, ölmüş büyükannesiyle konuşmasından az da olsa daha inanılır bir hikâye olup olmadığını düşündü.

“Reddet tuşuna bas,” dedi Meredith ve Sam aynı anda.

“Livvie’nin fotoğrafı görünüyor,” dedi Julia.

“Sistemde garip bir hata oluşmuş,” dedi Sam. “Reddet tuşuna bas Kyle. Ya da bilgisayarı tümüyle kapat.”

Bir anda şaşkına dönüp telaşlanan, gördüklerine inanamayan, hayaletlerin evi basmasından korkan ya da yalnızca teknoloji karşısında kafası karışan Julia, kocasının yanından geçip kabul et tuşuna bastı.

Ekranı bir pencere belirdi. Sam ve Meredith odaya koşup ekranın karşısına geçti.

“Merhaba tatlılarım,” dedi Livvie. “Nasılsınız?”

Meredith’in ağzını açıp ne söyleyeceğine karar vermesi biraz zaman aldı. “İyiyiz büyükanne,” diyebilirdi sonunda. “Sen nasılsın?”

“Ah, ben de iyiyim tatlım. Beni bilirsin işte. Meşgul müsün? Charlotte ve Marta’yla birlikte sinemaya gitmeden önce bir merhaba demek istedim.”

“Aradığına çok sevindim,” dedi Meredith zayıf bir sesle. Sam’le panik dolu ifadelerle bakiştılar. Daha ne kadar ileri gidebilirlerdi ki? Dönüp Kyle ve Julia’ya bakamıyorlardı bile. Ama bunu açıklamanın bir tek yolu olduğunu da biliyorlardı. Meredith, “Bak burada kimler var!” dedikten sonra Sam’le birlikte ürkek adımlarla kameranın karşısından çekildi.

Julia yaptığı heykeller kadar solgun yüzüyle, dili tutulmuş, şaşkına dönmüş bir halde, karşısında duran annesine baktı.

“Jules!” diye haykırdı annesi, bu dünyada ona bu isimle seslenen tek kişiydi o.

Julia hiçbir şey söylemedi.

“Seni gördüğüme çok sevindim bebeğim. Seni çok özledim. Ah, Kyle da oradaymış. Bütün ekip oradaymış! Bu hafta geleceğinizi Meredith’in söylediğini unutmuşum. Bu buluşmayı kaçırdığıma üzüldüm.”

Julia bir şey söylemedi.

“Tatlım, Meredith seninle konuşmak istediğimi söyledi mi? Çok önemli bir şey yok aslında. Bir iki konuda konuşmak istemiştin yalnızca. Önümüzdeki hafta beni arar mısın?”

Julia yine bir şey söylemedi.

“Sana Çömlekçi Peter’den bahsetmiş miydin?” Tabii ki bahsetmişti, hem de defalarca. “Buradaki çiftçi pazarında seramik satıyor. İkinizin yaptıklarının yarısı kadar bile etmez yaptığı ürünler.”

Julia bir şey söylemedi.

“Fincan, kâse, vazo gibi şeyler yapıyor. Kaşıklik, yem kabı, ekmeklik, servis tabağı da yapıyor. Hatta takılar da yapıyor ve bahçe cücelerini herkes beğeniyor. Ama hiçbirinizinkiler kadar güzel değil.”

Julia hiçbir şey söylemeyip oturma odasının zemininde dizlerinin üzerine çöktü.

“Sipariş alıyor. Siz sipariş alıyor musunuz? Bunu düşünün çünkü iyi iş yapıyor. İnternet sitesi de var. Sizin internet siteniz var mı? Buna da bir çözüm bulun çünkü son günlerde insanlar alışverişlerini internette yapıyor. Unutmazsam eve döndüğümde broşür getiririm...”

“Durdurun şunu,” diye yalvardı Julia kenetlenmiş dişlerinin arasından fısıldayarak.

Sam uzanıp dizüstü bilgisayarını kapattı. Bir dakika boyunca kimse bir şey söylemedi. Sonunda Sam kendini toplayıp mümkün olduğunca doğrudan bir açıklama getirmeye çalıştı. Şu an tek seçeneği bu gibi görünüyordu. “Biz... yani ben bilgisayara bir yazılım, küçük bir program yükledim. Livvie’nin hesabından e-posta yolluyor. Onun ağzından. Kendisi yazmış gibi. Görüntülü aramalarını da aynı yöntemle tekrar ediyor.” Böyle dile getirince çocukça, hatta aptalca gelecek kadar gerçek dışı görünmemiştir.

“Onun hesabına mı girdin?” dedi Kyle.

“Pek sayılmaz.”

“Ve onun adına e-posta yollamaya başladın.”

“Hayır, ben bir şey göndermedim.”

“Sence komik mi?” Kyle sesini yükseltmeye başlamıştı.

“Şaka değil,” dedi Meredith üstüne basarak. “Ve bunu Sam yapmıyor. Bu bir algoritma, bir program. Bilgisayar, büyükanne-min e-postalarını ve benim yanıtlarımı okuyor, yazışmalarımıza bakıyor, onun nasıl yazıp düşüneceğini, sesinin nasıl çıkacağını, nasıl konuşacağını biliyor ve onun adına mesajlar derliyor.”

“Anlayamıyorum,” dedi Julia gözlerini yere dikerek.

“Başta anlaması zor geliyor,” dedi Meredith.

“Zor mu? Siz ikiniz aklınızı mı kaçırdınız? Neden böyle bir şey yaptınız?” Kyle neredeyse bağırıyordu.

“Gerçek bir şey değil,” dedi Sam. “Gerçekten o değil...”

“Tabii ki değil,” dedi Kyle. “Çünkü o öldü.”

“Ama bunu önceden bilmeniz gerekiyordu,” diye devam etti Sam.

“Ne yani, onu taklit mi ediyor?” diye çıkıştı Kyle.

“Onun yerine tahminde bulunuyor. Ne söyleyeceğini gerçekten iyi biliyor,” dedi Sam.

“Yani hâlâ hayattaymış, hâlâ Florida’da yaşıyormuş, hâlâ bizimle birlikteymiş gibi,” diye ekledi Meredith çaresizce. “Çünkü hayatta olsa yazacağı e-postalardan farklı bir şey yok ve şimdi yazdıkları sayesinde... artık hayatta olmadığını düşünmüyorsunuz. Çünkü hâlâ yüzünü görebiliyor, sesini duyabiliyor, onunla konuşabiliyorsunuz. Anne?”

Ama Julia başını sertçe iki yana sallayıp gözlerini yerden kaldırmadı. “Neden ölmüş annemle bu şekilde... dalga geçeyim ki?” Sam, Julia’nın vücudunun titrediğini görebiliyordu.

“Onunla dalga geçmiyoruz,” dedi Sam mümkün olduğunca nazik bir sesle, “çünkü bu gerçekten o değil.”

“Neden bu aptal oyunu, bu oyuncağı kullanıp onun anısıyla, anılarımla dalga geçeyim ki?”

“Ona yazabilirsin anne,” diye açıkladı Meredith uysalca. “O da sana yazar. Onu arayabilirsin. Sana yanıt verir ve seninle konuşur.”

“Hayır, konuşmaz.” Julia kızgındı ama sesini yükseltmeden konuşuyordu. “Çünkü o gitti. Öldü.” Ayağa kalktı, balkona çıktı ve parmaklıklara sıkı sıkı tutundu, üzerinden atlamayı ya da onları kırmayı düşünüyordu sanki. Meredith onun peşinden balkona çıkarken Kyle kızına engel olmak, ona biraz zaman vermesini söylemek istedi ama kızının onu dinlemeye niyeti yoktu.

“Bu şekilde öğrenmeni istemedik,” dedi Meredith annesine, Julia’nın asıl sıkıntısı bu programdan bu şekilde haberdar olmasıymış gibi.

“Bunu bana hiç söylemeyecektin aslında. Asla söylemeyecektin.”

“Söyleyecektim. Söylemek istedim. Çünkü... seni sorup duruyordu.”

“Gerçekten büyükannenmiş gibi konuşmayı kes artık. Sam oraya ne yükledi bilmiyorum ama büyükannen olmadığı kesin.”

“Peki,” diye kabul etti Meredith. “O makine seni soruyor. Onu neden aramadığını merak ediyor.”

“Çünkü o öldü. Tanrım, Meredith, ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin?”

“Ama sorun da bu zaten. O gerçek değil. Ben bunu biliyorum. Yine de büyükannemle konuşabiliyor, onu görebiliyorum. Onu tekrar görebilmek için her şeyini vermez miydin?”

“Evet, verirdim.”

“İşte şimdi bunu yapıyorum.”

“Hayır, yapmıyorsun.”

“Kimseye zarar vermiyor.”

“Bana veriyor.”

“Neden?”

“Onu bu şekilde hatırlamak doğru değil.”

“Onu ne şekilde hatırlamak doğru peki anne?”

“Fotoğraflara bakarsın Meredith. Hikâyeler anlatırsın. Lanet olsun, onun evinde yaşıyorsun sen. Bu sana nasıl...”

“Yetmiyor mu?” diye annesinin sözünü tamamladı Meredith.

Julia sustu. “Asla yetmeyecek, biliyorum. Ama o ekrandaki şey... o tamamen yanlış.”

“Neden?” dedi Meredith ısrarla.

“Çünkü gerçekten o değil. Ona dair elimde kalan tek şey anılarım ve...”

“Ve biz de o anıları kullanıyoruz. Bunu kullanıyoruz işte. Senin anılarını ve onunkileri. O anıların kaybolmamış olması güzel değil mi?”

Julia yanaklarına ve boğazlı kazağının yakasına akan göz yaşlarının arasından kızına baktı. Onu kendine çekip saçlarını okşadı, bir süre sessizce ona sarıldı ve “Meredith, seni seviyorum. Herkesten daha çok. Bu gerçek hiç değişmeyecek. Ve artık koca bir kız oldun, zeki, açık görüşlü, iyi biri oldun. Ama şu an ne yaptığını bilmiyorum. Senin bildiğinden de emin değilim. Yanlış bir şey bu. Bencilce. Ve dahası, büyükannen bunu yapmanı istemezdi.”

Sam oturma odasından onları izliyordu. Meredith bakışlarını ayaklarına indirmiş, kollarını sıkıca göğsünde birleştirmiş, omuzlarını düşürmüştü. Sam onun ergenliğinde nasıl görüldüğünü bir an görür gibi oldu. Ama sonra Meredith toparlandı.

“İşte beni bu şekilde mahvettin sen anne. Mahvettin beni. Senin tercih etmediğin her yol yanlış. Seninle hemfikir olmayan herkes yetersiz. Ben adada değil, şehirde yaşamayı seviyorum. Senin elden çıkarmaya can attığın büyük, eski evi ve el yapımı olmayan şeyler aldıkları için nefret ettiğin şehirli insanları seviyorum. Yıllar boyunca suçluluk duyarak yaşadım, ta ki senin düşüncenin yanlış olduğunu fark edene kadar. Bu yalnızca senin fikrindi, senin yargılayıcı, dikkatli tavrındı ve benim de kendime göre fikirlerim vardı.”

“Bu benim fikrim değil Meredith. İçerideki o şey normal olsa saklama gereği duymazdın. Sen bu haldeyken senin yanında olmak istemiyorum. Seni seviyorum ama eve dönmek istiyorum.”

Meredith iç geçirdi. “Sen hep eve gitmek istedin zaten anne.”

“Bu yanlış bir şey Meredith. Ben bunun bir parçası olmak istemiyorum ve senin bunun bir parçası olduğunu izlemek de istemiyorum.”

Julia tekrar içeri girip toplanmaya başladı. Sam’in yüzüne bile bakmadı. Kyle’a onlarla vedalaşmasını ve onu arabada bekleyeceğini söyledi. İki deniz altı mavisii fincanı çantasından çıkarıp kapalı bilgisayarın üstüne koydu. Kızının eğik kafasına bir öpücük kondurdu ve başka bir şey söylemeden kapıyı arkasından kapattı.

“Baba...” diye söze girdi Meredith.

“Kes artık,” dedi babası ona.

“Neyi keseyim?”

Kyle bir şey söylemedi. “Annen salı akşamı bunları pişirmek için uyumadı.” Başıyla fincanları işaret etti. “Yeni bir vernik deniyoruz. Güzel olmuş, değil mi?”

“Çok... güzeller,” diyebildi Meredith, konuşmak için yeni bir konu açmaktan başka çare yoktu belli ki.

“Eve dönüyoruz biz,” dedi babası. “Ama işler düzelin... annen sakinleşince ararız. Ya da kim bilir, belki de bizimle konuşmaya ihtiyacın olmayacak. Bu süreci biraz ağırdan almak en iyisi.” Kyle da Meredith’i öptü ve karısının peşinden dışarı çıktı.

Meredith başını ellerinin arasına alıp yarım saat boyunca öyle oturdu. Sam kahve yaptı ve yeni fincanlarına doldurdu.

“Hiç iyi gitmedi,” dedi Meredith.

“Evet,” diye ona katıldı Sam.

“Büyükkannem ilk aradığında bilgisayarı kapatmalıydık. Anlamazlardı. Tahmin bile edemezlerdi.”

“Haklısın.”

“Olanları daha sonra büyükkanneme açıklardık. O anlardı.”

“Hayır, Merde. Anlamazdı. Ama sorun yok çünkü o gerçekten büyükannen değil. Bunları anlayabilecek ya da anlayamayacak kişi artık yaşamıyor.”

Meredith bir süre bunu düşündü. “Nerede yanlış yaptık biliyor musun? Bunu tesadüfen öğrenmeleri hata oldu.”

“Bence sorun bu değil.”

“Onları buna hazırlasak daha farklı olabilirdi. Yavaş yavaş göstermeliydik.”

“Nasıl olacaktı bu?”

“Fazla yüklenmeden,” dedi Meredith. “Onlar teknolojiye alışkın değiller. Ölmüş birinden e-posta almayı bırak, sıradan birinden e-posta almak bile onları rahatsız eder. Görüntülü aramadan da hoşlanmazlar. Belki zaman içinde alışırlar.”

“Alışmazlar. Alışmamalılar. Onlar için değil bu. Senin için.”

Meredith onu dinlemiyordu. “Buna uygun kişiler değiller onlar. Uygun denekler değiller.”

“Denek mi?”

“Ben aptalın tekiyim. Kimi aramalıyız biliyor musun? Tabii ki Dashiell’i. Kesinlikle! Daha önce neden aklıma gelmedi ki?”

Sam yanıt vermedi. Meredith’in aklından ne geçtiğini bilmiyordu ama o son sorunun öylesine sorulduğunu biliyordu.

KUZEN DASH

Dashiell, annenizle babanızın kahvaltıda sonra hışımla evi terk ettiği Şükran Günü'nün ertesinde saat iki buçukta arayabileceğiniz ve onu son gördüğünüz günden beri tatmadığınız kadar güzel bir şarap, teras katındaki evinin hemen aşağısında evrenin en iyi çikolatalı pastasını yapan Hellner'den aldığı çikolatalı pastayla geç saatteki akşam yemeğine tam vaktinde gelen türde kuzenlerdendi (ve aynı zamanda parası olanlardan). Sam, Meredith'in, kuzenini çağırma sebebinin öfke seline kapılmaktansa aileden biriyle vakit geçirme isteği olmasını umdu. Bunu anlaması zordu çünkü kendi ailesi çok küçük ve aile algısı çok sığdı. Kendini bildi bileli yalnızca babası ve o vardı. Şu anda da Meredith'in aniden ve mantıksızca ortaya çıkan Livvie'yi biriyle paylaşma isteğinden daha öte bir şeyler olabileceğini düşündü. Şükran Günü'ydü, Meredith büyükannesini kaybetmişti ve annesiyle babası ona kızmış, hatta eskisinden de fazla uzaklaşmışlardı. Ailesi gittikçe küçülüyordu. Yedektekileri yardıma çağırması gerekiyordu. Sam, tüm o Los Angeles tarzı şıklığı, Hollywood havası, bağlantıları ve hayranlarıyla Dash'in bu işe hiç uygun olmadığını düşündü ama bunun sebebi Dash'i çok iyi tanınamasıydı. Meredith ailesinin ona nasıl kızdığını (ama sebebini değil; bunu sonraya saklıyordu) anlatırken Dash, insanın annesiyle babasını hayal kırıklığına uğratmasından daha korkunç bir duygu yokmuş gibi

ona hak vererek tüm anlattıklarını dehşet içinde dinlemişti. Üstelik yaptığı işi de bırakıp hemen gelmişti.

Önce hep birlikte sarhoş oldular. Meredith bu haberi ayık birine vermemesi gerektiğini Kyle ve Julia'yla yaşadığı tecrübeden öğrenmişti. Bu işi kolaylaştırmanın yolu yoktu ("Ee, Livvie son günlerde neler anlatıyor?"). O yüzden ağır ağır ilerlemeye karar verdiler. Ama sonunda, tıpkı annesi ve babasında da olduğu gibi ona söylemek yerine göstermeyi tercih ettiler. Ne de olsa Livvie'yi gecenin bir yarısında da arayabilirlerdi. Gerçekten uyumuyordu ki.

"Biriyle görüntülü konuşmanı istiyorum," dedi Meredith.

"Senin arkadaşın benim arkadaşımdır, bebeğim," dedi Dash. "Bunu biliyorsun."

Sözde telefon araması yapıldıktan, bağlantı kurulduktan, bir süre beklenti içinde ekrana boş boş baktıktan ve pencere açıldıktan sonra nihayet Livvie ekranda belirdi. Meredith'i gördüğüne sevinmişti ama Dashiell'in de orada olduğunu görünce sevinçten havalara uçtu. Livvie onunla da sık sık konuşurdu ama herkesi bir arada görmek sürpriz olmuştu.

"Dash! Geleceğini bilmiyordum."

Dashiell belki alışkanlıktan belki şaşkınlıktan ağzını açtı, ama Meredith'in hatırladığı kadarıyla ilk defa Dash söyleyecek söz bulamadı.

"Habersiz bir ziyaret oldu," diye araya girdi Meredith. "Ama bir selam verelim dedik."

"Çok sevindim," dedi Livvie.

Dashiell bir şey söylemedi.

"Ah, keşke ben de yanınızda olabilseydim. Nasılsın Dash?"

Düşünceler Dashiell'in zihninde gidip gelirken sessizlik oldu. "Ben... iyiyim?" diye sordu.

"Ah, harika görünüyorsun," dedi Livvie heyecanla. "Los Angeles nasıl?"

"İyi... mi?" diye tahmin yürüttü Dash.

“İşler nasıl gidiyor tatlım? Şu karıncayıyenlerle ilgili film yapacak adamla görüşmen nasıl geçti? Ne yapacaksınız?”

Dash artık bir dakika önceki halinden bile daha şaşkın görünüyordu. “İyi idi... iyi geçti. Şey. Harika geçti.”

“Ah, tatlım, seninle gurur duyuyorum. Benim torunlarım çok zeki. Parti mi yapıyorsunuz?”

“Annemle babam öğleden sonra eve döndü,” dedi Meredith. Dash düşüp bayılacakmış gibi görünüyordu.

“Çok yazık. Olsun, onlar olmadan daha çok eğlenirsiniz. Şimdi ne yapıyorsunuz peki?”

“Ah, her zamanki şeyler,” dedi Meredith. “Şarap, pasta, sürekli tıkınıyoruz.”

“Peki, ama geç saatlere kadar oturmayın,” diye uyardı Livvie. “Ben sizi bilirim. Bütün gece çene çalacaksınız ve yarın bütün gün huysuz ve somurtkan suratlarla dolaşacaksınız.”

“Ben şu an ne huysuz ne de somurtkanım,” diyebildi Dash.

“Şimdi öyle diyorsun. Yarın görürüz. Dinleyin tatlılarım, ben şimdi kapatmalıyım. Marta’nın evinde *piña colada* kokteyli yapacağız.” Meredith ve Sam bakıştı. Livvie önceki konuşmada da aynı gerekçeyle kapatmıştı. Sistemde bir hata mı oluşmuştu? Yanıt verme döngüsünde mi hata vardı? Tesadüf müydü? Hindistan cevizine indirim mi yapılmıştı? “Ama sabah tekrar ararım. Hepinizi seviyorum. Öpücükler!” dedi Livvie ve gitti.

“Vay canına!” dedi Dash.

“İyi misin?” dedi Meredith.

“Ne kadar sarhoşum sence?”

“Çok,” dedi Meredith.

“Bu... Bunu nasıl... Bu eski konuşmalardan biri değil.”

“Evet, değil.”

“Yeni.”

“Evet.”

“Eskilerden derleme... Karıncayıyenlerden son konuşmamızda bahsetmiştik.”

“Evet.”

“Ölmeden önce.”

“Evet.”

“Sen beni aradın. Onu evinde bulmuştun. Burada. Ölmüştü.”

“Evet.”

“Ve cenazeye de geldim. Onu tabutun içinde gördüm. Tabutu mezara taşıdım. Tabutu çukura koydum.”

“Hatırlıyorum,” dedi Meredith.

“Onu dirilttiniz mi? Öyle bir şey yaptıysanız bana söyleyebilirsiniz. Zombi filmleriyle, vampir dizileriyle, hayalet hikâyeleriyle yeterince haşır neşirim. Alışkınım böyle şeylere.”

“Hayır,” dedi Meredith hüzünle. “O hâlâ ölü.”

Dash bunu bir süre düşündükten sonra kendine bir kadeh daha şarap koyup gözlerini kısarak Sam’e baktı. Sonra tekrar Meredith’e döndü. “Büyükannem de bundan endişeleniyordu, biliyorsun.”

“Bir oturuşta çikolatalı pastanın hepsini yemenden mi?”

“Bilgisayar manyağının tekine âşık olmandan. Güzel hisse senedi opsiyonları ve seksi vücutları olması güzel tabii ama ölüyü diriltten karanlık yanlarına ne demeli?”

“Tamam, yavaş yavaş anlatın şimdi. En başından. Nasıl çalışıyor bu?” diye başladı Dash ertesi sabah içtiği içkinin (Bloody Mary), onun etkisini azaltmak için içtikleri kahvenin (Americano) ve bütün bu olanları sindirmek için yedikleri karbonhidratların (simit, Şükran Güne pastasından arta kalanlar ve buzluktan çıkma *waffle*) ardından. “Daha doğrusu bunun *neden* işe yaradığıyla başlayın.”

“İşe yaradı çünkü çoğu insan ilişkisi öngörülebilirdir. Özellikle birbirini iyi tanıyan insanlar arasındakiler,” diye açıkladı Sam.

“Benim hiçbir şeyim öngörülemez,” dedi Dash. “Ne yapacağımı kimse kestiremez, sürekli sürprizlerle karşılaşılır. Karıncayiyenlerle ilgili o şey gibi. Kimse böyle bir şeyin olacağını tahmin edemedi.”

“Evet, ama sebebi belli,” dedi Sam. “Sen yaşıyorsun.”

“Ne olmuş?”

“Yani sen söylediklerini çeşitlendirebilirsin ama alacağın yanıt fazla değişmez. Ne iş yaparsan yap, işinde nasıl bir anlaşma yaparsan yap, nasıl bir film üretilirse üretilsin o hep, “Ne heyecan verici!” diyecek ve seninle gurur duyacak. Onunla herhangi bir konuda derinlemesine fikir alışverişinde bulunamayacaksın. Genel bir bakış açısı edineceksin. Birbirine benzer övgü sözleri söyleyecek. Sana plajdan ve havalardan bahsedecek. O kadar.”

“Yani diyorsun ki benim ne yapacağım öngörülemez olabilir ama büyükannem, kız arkadaşına genlerini veren sevgili büyüğümüz sıkıcı ve insanı yoran biri, öyle mi?”

“Hayır, benzer konuşmaları tekrar tekrar yapıyorsunuz ve küçük sapmalar senin belki de hiç fark etmediğin asıl modeli değiştirmiyor. Ama bilgisayar asıl modeli biliyor. Sen karıncayiyenlerle ilgili bir anlaşma yapıyorsun ve büyükannen seninle gurur duyuyor. Karıncayiyenler yerine kobay faresi, balon ya da peynirden bahset, yemek yapmakla ilgili bir anlaşmaya vardığını anlat, büyükannen yine seninle gurur duyduğunu söyleyecek.”

“Peki ya taciz etsem?” diye sordu Dash.

“Ne kadar sık bir hareket,” dedi Sam.

“Hayır, ben ciddiyim. Ya karakterime hiç uymayan bir şey yapsam? Birini taciz etsem ya da bir fok balığı öldürsem benimle yine de gurur duyar mı?”

“Bilmiyorum,” diye itiraf etti Sam. “Bu iyi bir soru. Ama Meredith programla uğraşmama izin vermez.”

“Büyükannemle,” dedi Meredith. “Büyükannemle uğraşmana izin vermem. Rahmetli büyükannemle. Nasıl bir insanım ben.”

“Ama o aslında büyükannem değil, haksız mıyım?” diye açıklama getirdi Dash. “Bilgisayarı onun aklıyla özdeşleştirmedin, değil mi?”

“İllüzyonu bozma,” dedi Meredith.

“Aslında tam olarak illüzyon değil,” dedi Sam. “Livvie’nin bilincini kullanmıyor ama gerçek bir şey.”

“Kafayı bulmuş liseli şairler gibi görünmek istemiyorum ama,” dedi Dash kafayı bulmuş liseli şairler gibi bir ses tonu takınarak, “gerçek ne demek dostum?”

“Bilgisayar derleme yapıyor, sonra da projeksiyon. Ona elektronik bir arşiv gibi bakıyor ve...”

“Özeline izinsiz girmek olmuyor mu bu?”

“Evet ama o öldü ve aileden biri. O yüzden sorun görmüyorum. Ayrıca bu o, onun dışarıdan görünen hali, sana gösterdiği, sunduğu hali. Livvie’nin özelinde tuttuğu bir şeyi bilmiyor. Bu program yalnızca sana görünmek isteyen Livvie’yi yaratıyor, o kadar. Sonra örnekler ortaya çıkıyor. Siz konuşurken plajdan ya da havadan bahsetme ihtimali yüzde kaç? Yüzde doksán dokuz nokta doksán dokuz. İşinin yalnızca iyi ve hoş taraflarını ona anlatma ihtimalin yüzde kaç?”

“Bunda tek bir seçenek var bebeğim,” dedi Dash.

“Peki seninle gurur duyduğunu söyleme ihtimali yüzde kaç? Yüzde doksán dokuz nokta dokuz. Çok basit.”

PLAJDA

Dashiell, Los Angeles'a döndükten sonra Meredith büyükannesine e-posta yazmaya ve her gün beş dakikalık görüntülü konuşmalar yapmaya devam etti ama o kadar. Takıntı haline getirmemişti. Somurtmuyordu da. Onu ne çok ne de az özlüyordu. Sam'in gördüğü kadarıyla Meredith eski benliğine dönmüş gibiydi. Sam ve Meredith'in flört dönemi biraz sıra dışı olmuştu. Ayaklarının yere basmadığı o ilk zamanlarda Sam Londra yolculuğuna çıkmasa, o ayrılığın getirdiği çaresizlik hissini yaşamasalar, yokluğun sebep olduğu delilik hali olmasa ilişkilerinin flört, birbirini tanıma, naz yapma, kendini ağırdan satma dönemi daha uzun sürebilirdi. Sam döndüğünde böyle bir trajedi yaşanmasa ve uzun süredir ilişki yaşıyorlarmış gibi olaya dâhil olması ya da sonsuza dek ilişkiyi bitirmesi beklenmese belki de bu noktaya gelmeyeceklerdi. Ama tabii Sam her şeye dâhil olmaktan memnundu. Sanki ilişkiye kestirmeden girmişlerdi ve Sam gizli bir geçitten geçip Meredith'in ailesiyle tanışmıştı, iyi günde kötü günde yanında olacağını göstermiş, uzun vadede kendini kanıtlaması gereken kısmı geçmişti böylece. Tüm bunlardan sonra bile birkaç adım geriye gidebilirlerdi ama bu ev çıkmıştı. Meredith burada yaşamaya can atıyordu ama bunu yalnız yapmak istemiyordu. Sam şikâyetçi değildi, hem de hiç ama biraz garipti.

Meredith, büyükannesinin ölümünün ardından bir süre âdeta kaybolmuş, takıntılı hale gelmiş, surat asmış, içine kapanmış,

yeterince üzülmüştü. Ama artık her şey yerli yerine oturuyordu. Meredith alışıyordu. İlişkilerine bakıyorlar, burayı Livvie'nin değil de kendi evleri gibi görüyorlardı, günleri ve haftaları belli bir ritimde ilerliyordu. Sam yeni bir iş bulmayı düşünmeye başlamıştı. Meredith birlikte bir yerlere gidebileceklerini düşünmeye başlamıştı. Florida'ya değil tabii ama sıcak bir yerlere kaçabilirlerdi. Eve iyice yerleşmişlerdi, geceleri dışarıdan söyledikleri yemekler eşliğinde şömine başında geçiriyor, Jamie'yi yemeye çağırıyorlardı. Duş perdesi ve banyo havlusu almışlardı. Bir gece yemekten sonra Meredith kanepeye kıvrılmışken kafasını çayıyla kitabından kaldırıp, "Bu arada teşekkür ederim," dedi.

"Ne için?"

"Büyükanneyle vedalaşmama yardım ettiğin için."

"Bir şey değil," diye yanıtladı Sam.

"Görünen o ki seni seviyorum, biliyorsun," dedi Meredith.

"Biliyorum," dedi Sam ki gerçekten de biliyordu ama yine de bunu Meredith'in ağzından duymak başına gelen en güzel şeydi. "Ben de seni seviyorum."

Büyükannesiyle vedalaşmasına yardım ettiği için, büyükannesiyle iletişim kurmasına yardım ettiği için değil. Ona büyükannesini geri verdiği için değil. Ölmüş birini dirilttiği için değil, onunla vedalaşmasına yardım ettiği için. Bu iyi bir şey, diye düşündü Sam. Hoş bir şeydi. Hatta bir lütuf. Ürpertici değildi. Sağlıksız da değildi. Yanlış ya da istismar denebilecek bir şey değildi. Hoş, cömert ve iyi bir şeydi.

Güzel bir an gibiydi ama sonrasında geriye dönüp bakınca Sam bunun sebebini anladı. Dash kendi varsayımıyla ilgili görüntülü konuşma yapmak istediğinde Sam ona, "Dash, sen aklını kaçırmışsın. Bu korkunç bir fikir. Benden uzak dur" ya da "Dash, sen hayal âleminde yaşıyorsun. Bu asla işe yaramaz. Benden uzak dur" ya da "Dash, sen hastasın. Böyle bir şey olamaz. Benden uzak dur," demedi. Onun yerine, "Hımm, bilemiyorum ama ilginç bir soru," dedi.

“Bunu düşünebilir miyiz?”

“Elbette.”

“Görüşelim mi?”

“Olur. Hafta sonu gel.”

“Siz neden gelmiyorsunuz?” dedi Dash. “Bir arkadaşım yarın plajda asla kaçırılmaması gereken bir parti veriyor.”

“Plaj partisi mi? Benimle dalga mı geçiyorsun?” Sam kendini Doğu Yakası'na ait hissediyordu ve Seattle'ın eksi beşlerde gezen, yağmur, donan yağmur, sulu kar ve sağanak kar arasında kararsız kalan havasını kişisel algılıyordu.

“Orada plaj partisi yapıyor musunuz?” diye sordu Dash masumca.

“Yarın sabah Los Angeles havaalanındaki bagaj teslim noktasında görüşürüz,” dedi Sam.

Parti, şu televizyon programlarındaki sahil kasabasında yaşayan liselilerin düzenlediği türdendi. Limitsiz yiyecek ve alkolün, müziğin, güzel insanların, berrak gökyüzünün, eğlence düşkünlerine havalı bir görünüm veren, aynı zamanda da onların ısınmasını sağlayan şenlik ateşinin olduğu, herkesin parmak arası terlik ve kazak giydiği bir partiydi. Dash insanların arasına ustalıkla karışırken Sam ve Meredith onun peşinden gidiyor, biraz şaşkın, biraz hayran ifadelerle etraflarını bakarlarken herkesle kucaklaşıp onları yanaklarından öpen ya da birileriyle içtenlikle tokalaşan Dash'in kendilerini insanlarla tanıştırmasını bekliyorlardı. Sosyal becerisi her zaman sallantıda olan Sam için bu etkileyici bir gösteriydi.

“Meredith tatlım, bu sana bahsettiğim dünyanın en güzel elmali kurabiyelerini yapan çok sevdiğim arkadaşım,” dedi Dash bir elini çıplak ayaklı, takım elbiseli, kovboy şapkalı bir adamın omzuna, diğerini ise Dash'in söylediklerine anlam veremeyen

Meredith'in omzuna koydu. Dash ona ne elmalı kurabiyelerden ne de çok sevdiği bir arkadaştan bahsetmişti ama adam gülümseyip Dash'i kucakladı ve sabah ona en tazesinden bir miktar yollayacağına söz verdi. Sam, adamın çıplak ayakla takım elbisesini taşıyabilmesine ve kıyafetine hiç uymayan kovboy şapkasına hayran kalmıştı ama Dash'in herkesle konuşabilme yeteneğinden ve insanlara kendini sevdirep özel hissettirmesinden daha çok etkilenmişti.

"Sizi eşsiz ND'yle tanıştırmak istiyorum," diyordu Dash karşılaştıkları bir diğer kişi için.

"Mitch Carmine," dedi ND, Sam'le tokalaşarak. "Memnun oldum."

"Bu benim en sevdiğim akrabam, ölü ya da diri," dedi Dash, Meredith'i kastederek. "Bu da dâhi erkek arkadaşı. En sevdiğim ikinci akrabam yani."

"Mitch Carmine'den ND'yi nasıl çıkardın?" diye sordu Meredith.

Mitch Carmine alçakgönüllü bir ifadeyle omuz silkti. "Nefis dudaklarım olduğu için sanırım."

"Ah, gerçekten de öyle bebeğim," dedi Dash. "Sonra gösteririm."

Sam'in anında isimleri unuttuğu sonsuz tanışmaların ardından Dash aslında bir iç çamaşırı modeli olabilecek bir kadının ilgilendiği zengin plaj büfesinden tabaklarını doldurdu ve onları plajdaki son kum tepeceğinin yanındaki ateşin etrafına yerleştirdi. Bazı fikirleri vardı. Parmaklarının arasında ızgara balıklar, ellerinde *margarita*'lar, gözlerinde duman, saçlarında kum, önlerinde sonsuzluğa uzanan denizle o tepelik çok romantik bir yer gibi görünmüştü. Böyle bir yerde büyük, geniş ve imkânsız sayılabilecek hayaller kurmalarının sebebi de bu olmalıydı.

“İşte aklımdan çıkaramadığım fikir bu,” diye söze başladı Dash. “Şu yüklediğin program... herkes için yapılabilir mi? Yani bütün ölümler için?”

“Teorik olarak sanırım yapılabilir,” diye düşündü Sam. “Hayatta olanlar için de tabii. Yeterli elektronik iletişimleri olduğu sürece.”

“Attığın mesaj kadarsın yani.”

“Kesinlikle.”

“Tamam ama büyükannemle ilgili söylediğin şey konuşmaların öngörülebilir olmasıydı. Sürekli Florida’daki havadan bahsediyordu. Fark gözetmeden işle ilgili her konuda benimle gurur duyuyordu. Peki daha karmaşık, öngörülmesi zor konuşmalar yaptığımı insanlarla nasıl olur?”

“Hımm, ilginç,” diye düşündü Sam.

“İlginç olmakla da kalmıyor.” Dash’in gözleri ışıldıyordu şimdi. “Bunu yapabilirsen satabiliriz. RS al biraz...”

“RS mi?”

“Risk sermayesi. Melek yatırımcılar. İnsanların ölmüş yakınlarıyla iletişime girmesini sağlayan bir program yap.”

“Hayır,” dedi Sam. “Hayır, hayır, hayır. Bunu başka insanlar için yapmadım ben. Yalnızca Meredith içindi. Ve eğer istersen senin için.”

“İyi ama neden kendimize saklayalım ki?” dedi Dash.

“İnsanların buna hazır olduğunu sanmıyorum.”

“Bence hazırlar,” dedi Meredith. “İnsanlarla günde kaç defa internette iletişim kurduğunu düşünsene.”

“Evet, ama bunu neden paylaşalım ki?” dedi Sam.

“Öncelikle para için,” diye söze başladı Dash.

“Buna değer mi bilmiyorum,” diye araya girdi Sam.

“Hepimiz emekli olabiliriz.”

“Ondan da iyisi var,” dedi Meredith. “Bence bu teknoloji kendimize saklayamayacağımız kadar iyi. Bencilik ediyor- muşum gibi hissediyorum. Böyle bir mucize var ama yalnızca

bizim oturma odamızda. Mucizeler gizli kalmamalı. Onları paylaşmak gerek. Kaç kişiye yardım edebiliriz, düşünsenize. Papa gibi olursun.”

“Ben papa gibi olmak istemiyorum,” dedi Sam.

“Papa mucize gerçekleştiriyor,” dedi Dash. “Mucizeleri tanıyor. Noel Baba gibi olabilirsin.”

“Şişman ve ren geyikleriyle çevrili, öyle mi?”

“Kutsal ve zengin.”

“Noel Baba kutsal ya da zengin değil.”

“Tabii ki öyle,” dedi Dash. “Noel kutsal bir gündür. Ayrıca dünyadaki tüm çocuklara nasıl hediye alabildiğini sanıyorsun?”

“Yalnızca iyi olanlara alıyor,” dedi Sam.

“Evet ya,” dedi Dash ısıklık çalıp Sam’i duymazlıktan gelerek. “Noel Baba gibi zengin.”

“Ben İspanya’da bir villa isterim,” dedi Meredith.

“Hiç iyi bir fikir değil,” dedi Sam.

“İtalya’da olsa?” dedi Meredith.

“Neden olmasın?” dedi Dash.

“Aklıma takılan birkaç mesele var,” diye söze başladı Sam. “Güvenlikle, mülkiyetle, telifle, patentle, kullanıcılarla ilgili meseleler... yapacağımız şeyin tüyler ürpertici olması ve başkalarının meselelerine karışmamız meselesi de var tabii. Bir de hastalıkları, ölümü, yas tutan insanları istismar etme meselesi.”

“Ama bunlar basit şeyler,” dedi Meredith ve Dash aynı anda. Ne de olsa akrabaları. “Hepsini çözebiliriz,” diye ekledi Dash, “sen teknoloji konusunu halledebilirsen.”

“Teknoloji meselesi en kolayı,” dedi Sam. Bundan emin değildi; hatta teknoloji meselesi başa çıkılamaz gibiydi. Yapabileceğinden şüpheliydi. Ama yapması gerektiğinden daha da şüpheliydi. “Annenin tepkisini hatırlıyor musun? Çok kızmıştı. Korkmuş, dehşete düşmüş, kırılmış, öfkelenmişti. Balkondan atlayacağını sanmıştım.”

“Ama bana bak,” dedi Meredith. “Beni ne kadar rahatlat-
tığını düşün. Başkaları için neler yapabileceğimizi düşün. Yas
tutan insanlar için üzülmüyoruz ama onlara ne diyeceğimizi, nasıl
yardım edebileceğimizi bilemiyoruz. Çok üzüldüğümüzü söy-
lüyor, onlara yiyecek götürüyor, çiçek yolluyor, bağış yapıyoruz.
Elimizden başka bir şey gelmiyor. Ama bu yöntemle gerçekten
bir şey yapabilir, yardım edebiliriz. Ölenleri geri getiremeyiz,
üzüntüyü ya da özlemi gideremeyiz ama acıları yatıştırabilir,
hafifletebilir, dindirebiliriz. İnsanların hatırlamasını, yollarına
devam etmelerini sağlayabiliriz. Hayatın en kötü kısmıyla ilgili
kendilerini daha iyi hissetmelerine yardım edebiliriz.”

“Sorun, annenin bunu kullanmak istememesi de değil,” dedi
Sam. “Böyle bir şeyin varlığı bile onu çileden çıkarmaya yetti.”

“Bunun onunla ilgisi yok,” dedi Meredith basitçe. “İnsanların
hoşuna gitmiyorsa kullanmak zorunda değiller. Ama başkalarına
ne kadar yardım edebileceğimizi düşünsene.”

Olasılıklar, dalgaların sesi, saçlarını savuran rüzgâr ve ayak
parmaklarının arasındaki kumlardan oluşan bir girdabın içinde
dönüp duruyorlardı ve sersemlemişlerdi. Biri ortaokul öğren-
cilerinin dinlediği yavaş şarkılardan bir karışım yapmıştı ve
herkes sekizinci sınıf dansını yapıyordu. Birbirlerine sımsıkı
sarılmış, garip ergen sohbetleri ediyor, sonunda yetişkin oldukları
için sessizce şükrediyorlardı. Dash, ND’nin yanına gitti. Sam,
Meredith’i on üç yaşındaki Sam’in asla cesaret edemeyeceği kadar
kendine çekti. Meredith’in teni deniz gibi kokuyordu, deniz de
deniz gibi kokuyordu. Ayaklarını neredeyse hiç kımılatmadan
öylece kaldılar ve tüm vücutlarıyla birbirlerine kenetlendiler.
Sam henüz korkacak bir şey olmasa da kalp atışlarının hızlan-
dığını hissederken bunun neşeden, kalbinin küt küt atmasına
sebebi olan bir sevinçten kaynaklandığını düşündü. Herhangi
bir önseziden değildi. Meredith’in elini tutup hemen oradan
kaçıp gitme istediğinden de değildi.

SAM OLMAYAN SAM

“Seninle konuşmam lazım,” diye yalvardı Dash ertesi sabah.
“Konuşuyorsun zaten,” dedi Sam.

“Gerçek olan seninle değil,” dedi Dash. “Seninle değil. Ölümlü. Kahvene zehir atsam faydası olur mu?”

“Uzun vadede olacağını sanmam,” dedi Sam. “Bizim için işe yarayacağını sanmıyorum.”

“Neden olmasın? İkimizin de tonlarca elektronik iletişim aracı var.”

“Ama birlikte kullanmadık hiçbirini.”

“İnternette yazıştık ya.”

“O yetmez. Yanından bile geçmez,” dedi Sam ve üç saat sonra hâlâ aynı konuyu konuşmaya devam edince Sam ona göstermeye karar verdi. Her şey hazır olduğunda Dash aksi ve gergin bir ifadeyle bilgisayar kamerasının karşısına oturdu ve arayıp bir saniye içinde Sam’in, yani ölmüş Sam’in penceresinin açılmasını izledi.

“Selam dostum,” dedi Dash gelişigüzel bir ifadeyle.

“Selam Dash,” dedi Sam olmayan Sam. Onu gördüğüne sevinmişti belli ki.

“Nasıl gidiyor?”

“İyi. Sen nasılsın?”

“İyiyim.”

“Meredith’le konuşmak ister misin?” diye sordu Sam olmayan Sam.

“Hayır, dostum, ben seninle konuşmak istiyorum.”

“Anlıyorum. Kablosuz internet yine mi çalışmıyor?”

“Çalışıyor,” dedi Dash.

“Seni geliş kısmından değil, gidiş kısmından alacağız,” diye açıkladı Sam olmayan Sam. “Gecenin bu saatinde oranın yoğunluğu daha az oluyor.”

“Hayır, siz Los Angeles’a geldiniz, unuttun mu?” dedi Dash.

“Sabah Los Angeles’taki bagaj teslim noktasında görüşürüz,” dedi Sam olmayan Sam.

“Seyahat acentesi değilim ben dostum.”

“Meredith’le konuşmak ister misin?”

Dash kameraya sırtını dönüp gerçek Sam’e gözlerini kısarak baktı. “Sam olmayan Sam çok salakmış.”

“Salak değil, yalnızca sınırlı bilgisi var. Farklı bir konu aç. Belki o zaman daha iyi yanıtlar verir.” Gerçek Sam, Sam olmayan Sam’in gevezelik etme konusunda çok başarılı olmadığını biliyordu her nasılsa.

“Dinle, seni... şey için... *tamale** tarifi almak için aradım,” diye tuhaf bir soru sordu Dash. “Bu gece bir yemek daveti veriyorum ve *tamale* hoş bir seçenek olabilir.” Meredith öyle şiddetli bir kahkaha attı ki nefesi kesildi. Sam başını iki yana sallamakla yetindi. Dash çaresizce omuz silkti. O aramayı yapmadan önce ne soracağını düşünmeliydi belli ki. Bu arada Sam, Sam olmayan Sam’in kafasındaki çarkların döndüğünü görüyor, onu biraz ötesinde çalıştıran dizüstü bilgisayarın sesini duyabiliyordu.

“Benimle dalga mı geçiyorsun?” diye sordu Sam olmayan Sam gülümseyerek. Bu yanıt gerçek Sam’in ilgisini çekti. Programın, Dash’in mantıksız konuştuğunu fark etmesine şaşırmıştı, kafasının karışmamasına, hatta kendisiyle dalga geçildiğinin farkına varmasına hayran kalmıştı.

* Meksika usulü bir yemek. (ç. n.)

“Hayır,” dedi Dash. “Seninle dalga geçmiyorum.”

“Tamam,” dedi Sam olmayan Sam ve ardından ümitle, “Meredith’le konuşmak ister misin?” diye sordu. Sonra ona seslenmek için ekrandan uzaklaştı ve geri dönmedi.

“İyi geçtiğini söyleyebiliriz,” dedi Dash, Sam’e. Gerçek Sam’e.

“Bence buradaki en önemli noktayı kaçırıyorsun. Neler olduğunu anlamıyorsun. O seni ve ilişkimizi örnek alıyor. Her zaman bu böyle.”

“Genellikle öyle,” dedi Dash.

“İşe yarıyor çünkü ben genelde böyleyim. Sen de genelde böylesin. Birlikteyken de böyleyiz.”

“Yorucu mu?”

“Kalıplaşmış. Öngörülebilir.”

“Sıkıcı.”

“Birbirimize yemek tarifi verip durursak daha ilginç olabileceğimizi mi söylüyorsun?”

“Olabilir.”

“Havaalanından seni kaçta alacağımızı ya da bizi kaçta alacağını ya da kablosuz internet bağlantısının neden çalışmadığını sormak için arıyorsun beni. Bazen de Meredith’le konuşmak için. O kadar. Bu zamana kadar ilişkimiz hep böyle oldu. Sonra birden Meksika yemeklerine yöneldiğinde bilgisayar bunu algılayamıyor. Bununla ilgili bir dayanağı yok çünkü. Çalışmıyor.”

“Ama çalışmak zorunda kalacak,” dedi Dash.

“Ya da sen bu kadar tuhaf davranmayı bırakabilirsin.”

“Bırakabilirim. Ama herkes bunu yapmaz.”

“Yaparlar,” dedi Sam ısrarla. “Önemli olan da bu. İnsanlar bunu yalnızca sevdikleriyle yapmak ister, yapabilir. Gerçekten yakın ve aşına oldukları kişilerle. Meredith’e baksana. Livvie’den, daha önce sahip olduklarından fazlasını istemiyor ki. Bu tür ilişkilerin en iyi yanı rahatlık, aşinalık, size ihtiyacınız olanı söyleyen biri. Cümlelerini tamamlayabilen birinin olması güzel. Seni hemen anlayan, gizli bir dil paylaştığın, anlayışlı birinin

olması güzel. Sıradan bir cuma günü yeni ve ilgi çekici biriyle dışarı çıkmak isteyebilirsin. Ama iyi veya kötü bir şey olduğunda bizi, Livvie'yi ya da annenle babanı arıyorsun. Evini arıyorsun. İşte bizim imkânlarımız dâhilinde sunabileceğimiz *tek* şey, verebileceğimiz hizmet bu.”

“İnsanlar genelde söyledikleri şeyi söylüyorsa işe yaramaz ki,” dedi Dash. “Hiçbir zaman da yaramayabilir.”

Sam de başından beri bunu söylemeye çalışıyordu zaten. Sonra başka bir şey düşündü, Meredith'le tanıştığından beri unuttuğu bir şeyi: Bekâr olmak berbat bir şeydi, sevmek ve sevilmek güzeldi. Meredith'in yanına gidip ona sarıldı. Sonra Sam başka bir şeyi daha hatırladı. Sam olmayan Sam'de alışkanlıktan ve Dash'e genelde söylediklerinden fazlası vardı. Sam olmayan Sam'in diğer herkese söylediği şeyler vardı. Sam olmayan Sam'in yazıp okuduğu, e-postaladığı, araştırdığı, internetten aldığı, postaladığı, aradığı, tıkladığı şeyler vardı. Sam olmayan Sam'in yaptığı çok şey vardı ve yaşadığı yer olan bilgisayardan çok daha fazlasını barındırıyordu. Gerçek Sam buna ikna olmamıştı. Ama merakını biraz cezbetmişti.

İkinci denemede Dash doğrudan konuya girdi.

“Selam Sam. O muhteşem *tamale* tarifin için aradım seni. Bu gece çok büyük bir Noel partisi veriyorum. Cinco de Mayo.”

“Noel aralık ayındadır,” dedi Sam olmayan Sam. “*Mayo* ise mayıs demektir.”

“Yaklaştın sayılır,” diyerek omuz silkti Dash.

Sam olmayan Sam'in kafası karışmış gibiydi. “Neden aradın?”

“*Tamale* tarifi için.” Bu kez Dash kendinden emin konuşmuştu. O yüzden de Dash'in gerçekçi sorularına her zamanki gibi yanıt vermeye meyilli olan Sam olmayan Sam'in kafası biraz karışmıştı. Ama Sam olmayan Sam daha önce görüntülü aramaların hiçbirinde *tamale* tarifiyle ilgili bir şey konuşmamıştı. E-postalarında, belgelerinde ya da bilgisayarındaki diğer

* Meksika'nın 5 Mayıs'ta kutladığı zafer bayramı. (ç. n.)

sayfalarda *tamale* tarifine dair bir bilgi yoktu. İnternette *tamale* siparişi vermemiş, *tamale* tezgâhıyla ilgili yorumlar okumamış, *tamale* ile ilgili filmler indirmemişti. Sam'ın anladığı kadarıyla Sam olmayan Sam *tamale*'yi lezzetsiz, kuru bulduğu için Dash'in gerçekten, hem de gerçekten garip davrandığını düşündü. O ve Sam bu konuda hemfikir di. Sam olmayan Sam uzunca bir süre sessiz kaldıktan sonra başını kaldırıp Dash'e baktı ve "Tom Holly aslında Baltimore, Marylandli ama şu an karısı Bethany ve ikizleri Emmalou ve Emilee'yle Richmond, Virginia'da yaşıyor," dedi.

Sam olmayan Sam de dâhil herkes şaşkın şaşkın bakişti. "Bana sorduğun bu muydu?" Kafası karışmış, şaşırmış ve biraz da endişelenmişti. Bir şeylerin ters gittiğinin farkındaydı ama ne olduğunu tam olarak çözemiordu.

"Tom Holly! Liseden arkadaşım," diye hatırladı gerçek Sam sonunda. "*Tamale*. Tom Holly. Facebook'tan bulmuş olmalı bu bilgiyi. Yıllardır aklıma bile gelmemişti."

"Evet, evet. Onu merak etmişim," dedi Dash. "Bir arkadaşımın arkadaşı orada iş yapıyor ve bu isme rastlamış. Onu tanıyıp tanımadığımı sormuştu."

"Ahhh." Sam olmayan Sam tatmin olmuş benziyordu.

"Şey... teşekkürler Sam. Seninle konuşmak güzeldi. Ah... Meredith'e sevgilerimi ilet."

"Teşekkürler dostum. İletirim. Seni görmek de güzeldi. Görüşürüz."

Dash bağlantıyı keserken gözlerini devirerek Sam'e baktı. "Demek ki garip davrandığımda çalışmıyor. Normal davrandığımda da çalışmıyor."

"Sen normal davrandın," dedi Sam. "Ama arada garipleştin. Yine de daha iyiydi."

"Ben öyle düşünmüyorum."

"Tekrar deneyelim."

Sam kendini iyice kaptırmıştı. Sam olmayan Sam'in Tom Holly sonucunu çıkarana kadar nasıl bir mücadele verdiğini izlerken başka bir şey fark etmişti. Sam olmayan Sam'i elektronik hafızasıyla sınırlandırmanın anlamı yoktu. Tüm dünya Sam olmayan Sam'e açıktı çünkü Sam olmayan Sam'in internet bağlantısı vardı.

"Selam Dash," dedi Sam olmayan Sam tekrar bağlantı kurduklarında. "Seni gördüğüme sevindim."

"Dinle," dedi Dash, altı yaşındaki bir çocukla konuşur gibi yavaş yavaş ve açıklayıcı bir dille. "Şimdi söyleyeceklerimin sana biraz garip geleceğini biliyorum ama bu hafta sonu vereceğim parti için senden *tamale* tarifi isteyecektim."

Uzun bir sessizlik oldu. "Benim *tamale* tarifim mi var?" diye sordu Sam olmayan Sam.

Küçük çaplı bir zaferdi bu. Gerçek Sam kameranın görüş alanı dışında sevinçle yumruğunu savurdu.

"Evet," diye lafı dolandırdı Dash. "Hani geçen defa gittiğimiz yerde yemiştik. Hatırladın mı?"

Algoritma Sam olmayan Sam'den umudu kesmişti sanki artık. Onun yerine internetten araştırma yapıp *tamale*'nin sebze, peynir ya da etin (genelde domuz eti) mısır unuyla karıştırılıp mısır yaprağına sarılarak hazırlanan bir yemek olduğunu öğrenmişti. Ama Sam olmayan Sam, Meksika marketlerine gitmemiş, yaşadığı binanın otoparkındaki kocaman *tako* kamyonuyla ilgili bir blog tutmamış ya da bir Meksika restoranına internetten oy vermemişti. Algoritma Google'da araştırma yaptı ama "*tamale* tarifi"nin Sam olmayan Sam'in ya da Dash'in kullanacağı türde argo, espri, öneri anlamında veya mecaz anlamda kullanımına rastlamadı. Sonunda Sam olmayan Sam ciddi bir tavırla Dash'i, "*Tamale*, Batı Afrika'daki Gana'da bir şehir. Kuzey Bölgesi'nin başkenti," diye bilgilendirdi.

Şimdi şaşkın, kafası karışmış ve biraz da endişeli görünme sırası Dash'e gelmişti. Sam haklı olduğu kanıtlanmış gibi hissetti. Sam olmayan Sam bu bakışı Dash'i izleyerek öğrenmişti.

"Hayır, ben tariftten bahsediyorum," diye açıkladı Dash kükümser bir ifadeyle.

"Hımm... öyleyse bir bakayım, sana döneceğim," dedi Sam olmayan Sam. "Sanırım tarif yatak odasıındaydı. Seni hemen ararım." Bilgisayara sırtını döndüğü ancak bağlantının henüz tümüyle kopmadığı bir anda Sam olmayan Sam'in, "Merde, kuzenin kafayı bulmuş," dediğini duydu.

Görünüşe göre internet çok fazla bilgiyle doluydu ve Sam bunların büyük bir kısmının tümüyle yanlış olabileceğini fark etti. Bu kadarı Sam'in boyunu aşıyordu. Bir uzmana danışma vakti gelmişti.

Meredith ve Livvie'den diğer herkese doğru olimpik bir sıçrayış yapmak Sam'e çok zor gelse ve çılgınlık gibi görünse de babası için bu yalnızca akademik bir eylemdi. Babası ne dehşete düşmüş ne şaşırılmış ne de çok etkilenmişti. Oğluyla, doğduğu günden beri olduğu gibi gurur duyuyordu ama birinin elektronik iletişim arşivinin algoritmik derlemesinden bilgisayarda projeksiyonlar oluşturmak Sam'in babası için olası, mümkün, hatta uygulanabilir sınıfına giriyordu. "Bu uygulamayı genişletmeyi düşünüyoruz. Meredith'in kuzeni Dashiell, bu uygulamanın herhangi biri için çalışmasını sağlayabilirsek insanların kaybettikleri sevdikleriyle elektronik yolla iletişim kurmalarını sağlayabileceğimizi ve bu yolla para kazanabileceğimizi düşünüyor."

"Öteki dünyadan e-posta almak. Ölüden mesaj. Hoşuma gitti."

"Kesinlikle. Ama ona bilmesi gereken her şeyi vermek konusunda endişeliyim."

“Bilmesi gereken her şeyi biliyor zaten. Doğası gereği. Amaç da bu değil mi? Biriyle hayattayken olduğu gibi konuşmak.”

“Arşivim ve Dash arasında bazı denemeler yaptık. Farklı sonuçlar elde ettik. Sonra projeksiyona internet erişimi sağladım.”

Sam’in babası kahkaha attı. “Nasıl gitti?”

“Pek iyi sayılmaz. Dash projeksiyondan *tamale* tarifi istedi ama daha önce *tamale*’yle ya da başka bir yemek tarifiyle ilgili bir şey konuşmamışlardı. Projeksiyon onun neden bahsettiğini anlamadı. Araştırdı ama anlamlı bir şey bulamadı. Sonuç olarak ne yapacağını bilemedi.”

“Öyle Sam. Kendi başına bir şey yapamayacağı çok açık.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Yeni bir insan yaratmıyorsun. Var olan bir ilişkiyi *yeni-den* yaratıyorsun. Tabii ki sen onu kandırabilirsin. Ve tabii ki kullanıcı onu kandırmak isterse program çalışmayacak. Fakat kullanıcı onu kandırmaya çalışmayacak. Kullanıcı onunla orta noktada buluşacak, hatta ona yardımcı olacak. Kullanıcı ona öncülük edecek, onu yönlendirecek. Projeksiyonun bilmediğini ve bilemeyeceğini bildikleri şeylerden uzak duracaklar. Senin asıl amacın da bu, değil mi? Onların iletişimini eskisine mümkün olduğunca uydurmak? Eskiden oldukları kişilere uydurmak.”

“Sanırım. Ama insanlar bunu bozmayacak mı? Konudan konuya atlayıp bilinen yoldan sapmayacaklar ya da daha önce hiç konuşmadıkları konuları açmayacaklar mı?”

“Açacaklar.”

“Bu bir sorun değil mi peki?”

“Evet, *onların* sorunu. Kullanıcılar kafası karışmış projeksiyonlar istemiyorlarsa kafalarını karıştırmamak için ellerinden geleni yapacaklar. Kullanıcılar sevdikleri kişileri geri istiyorlarsa mümkün olduğunca eski yöntemlerini kullanacaklar. Amaç sevdikleri ve kaybettikleri kişilerle irtibat kurmak. Yeni kişilere ulaşmak ya da yeni ilişkiler kurmak değil.”

“Anladım.”

“Çok zeki bir şey olmayacak Sam. Özgür iradesi de olmayacak. İnsan olmayacak. Eskiden olduğu şeyden farklı olmayacak. Taklit bu. Çiğdeci kuşu gibi, insan sesleri çıkarmasını sağlayabilirsin ama ne söyleyeceğini anlamayacak ya da bilinçli bir şekilde konuşmayacak.”

“Ama ne kadar gerçekçi olduğunu gördükçe kullanıcılar bütün bunları unutacak.”

“Evet, gerçekten de öyle olacak. Kullanıcılar her zaman sorun çıkarır. Neyin faydası olur, biliyor musun? Bir yönlendirmenin. Kafası karıştığında kullanıcıyı uyaran bir şey söyleyebilir.”

“Bunların mümkün olabileceğini mi düşünüyorsun baba?”

“Elbette. Neden olmasın?” Sam hayatın, aşkın ve ölümün kurallarına yeniden şekil verirken babasının ilgisini çok az uyandırabilmişti. Babasının sevdiği yönlerinden biri de buydu.

“Peki bunu yapmanın iyi bir fikir olduğunu düşünüyor musun?”

“Eh, her halükârda güzel bir düşünce deneyi.”

Sam bu konu üzerinde ne kadar düşünce deneyi yaptıysa babasının, her zamanki gibi, haklı olduğunu o kadar iyi anladı. Sam olmayan ilk Sam insana, Sam’e en yakın olandı. Kafasının karışması başarısızlık değildi, zaferdi. Anlamsız şeyler söyleyen Dash’in karşısında yaşanan kafa karışıklığı gerçek Sam’in vereceği tepkiydi. Tom Holly ve Kuzey Gana’nın başkenti bilgisayar yanıtıydı ama onlar bilgisayar yanıtları istemiyordu. İnsan yanıtı istiyorlardı ve Sam Olmayan Sam 1.0’in şaşkın ifadesi ve Dash’in onunla dalga geçtiğini düşünmesi tümüyle insanca duygulardı. Sam, Sam olmayan Sam’in internet bağlantısını tekrar sağladı. Arşivindeki öncelik sıralamasında Dash’i en yukarı aldı. Sam olmayan Sam’in bildiklerini, bilebileceği şeyleri piramit şeklinde dizdi; Dash’le etkileşiminin büyük kısmını, diğer herkesle etkileşiminin küçük bir kısmını, dünyanın geri

kalanından bir parçayı, bilinenin, bilinmeyenin ve bilinemez olanın hassas bir dengesini kurdu.

“O fahişe bana yalan söyledi.” Dash buna inanamıyordu. “Yatak odasına bakacağını söyledi ve dönmedi.”

“Babam bir anahtar sözcüğe ya da cümleye ihtiyacımız olduğunuz söyledi,” dedi Sam.

“Bana yalan söyleme fahişe’ nasıl?”

“Senin için değil. Onun için. ‘Hesaplayamadı’, ‘durdur, yeniden dene, reddet’, ‘ne söylüyorsun’ gibi projeksiyonun kafası karıştığında, sorulan soruya yanıt verecek yeterli bilgi olmadığında kullanıcıyı nazikçe farklı bir konuşma çizgisine yönlendirecek bir şey bulmalıyız.”

“Geri bas... yoksa...” diye önerdi Dash kötücül bir ifadeyle.

“Nazikçe yönlendirecek,” diye tekrarladı Sam.

“Neden bahsettiğini bilmiyorum’ olur mu?” dedi Meredith.

“Tam da İngilizlerin kuracağı bir cümle,” diye karşı çıktı Sam. “Jamie’yle çok fazla vakit geçiriyorsun. Daha az çalışmalısın.”

“İşte bu yüzden zengin olmalıyız,” dedi Dash.

“Kime ne?”

“Seni neden ilgilendiriyor?”

“Ömrümde böyle bir şey...”

“*No hablo inglés.*”

“Bu dosyalara giriş izniniz yok. Lütfen hizmet yöneticinizle konuşun.”

“Seni seviyorum ve sana asla zarar vermem,” diye önerdi Meredith aniden ciddileşerek.

“Şu nasıl? ‘Bu soruyu yanıtlayacak kadar bilgim yok,’ diye önerdi Dash.

* (İsp.) “İngilizce bilmiyorum.” (yay. n.)

“Bu soruyu yanıtlayacak kadar bilgim yok’ kaçamak bir yanıt. ‘Seni seviyorum ve sana asla zarar vermem’ daha anlamlı.”

“Hangi açıdan?”

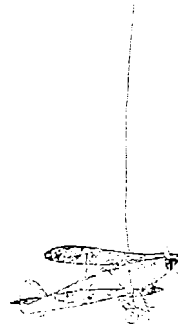
“Şu açıdan; tüm bu konuşmaların amacı aslında karşındakine, ‘Seni seviyorum ve sana asla zarar vermem. Seni çok özlüyorum,’ demek.”

Sonunda, “Özür dilerim tatlım, anlamadım” cümlesinde karar kıldılar. Alt kutucuğa da “tatlım” yerine “balım”, “bebeğim”, “meleğim”, “aşkım”, “bir tanem” ya da kullanıcının adı gibi seçenekler yerleştirdiler.

Kusursuz arkadaşlık sitesi de neymiş? Daha denemeden, gerçekten karar vermeden Sam bir şekilde sonsuz yaşamı keşfetmişti. Ölümsüzlüğü keşfetmişti. Sizin için değil bu ve sizin umurunuzda olmayacak çünkü siz ölmüş olacaksınız. Ama Sam sizi sonsuza dek onlarla birlikte hayatta tutabilirdi. Bu ölümsüzlük değil de neydi? Sam kendisini aklanmış hissetti. İnternet kullanıcıları eşlerini bulup gidebilirdi ama ölenler ölü kalıyordu. Sam onları geri getirebilirdi ama yalnızca siz bu hizmete ödeme yaptığınız sürece.

“Flörtleşmeler geçici,” dedi Meredith. “Ölümse ebedi.”

İkinci Bölüm

Bilinmeyen hiçbir şey bilinemez.
-TONY KUSHNER, *Angels in America*

ÖLÜDEN POSTA

Whidbey Adası'nda kiraladıkları büyük kulübede fırtınayı izleyerek güzel, yağmurlu bir Noel geçirdiler. Meredith'in ailesiyle tanışmak için Sam'in babası da gelmişti. Jeff dayı ve Maddie yenge de şık bir otel yerine kulübede kalmayı kabul etti. Bunun en büyük sebebi adada şık bir otelin olmamasıydı ama tatil havasının da etkisi vardı. Meredith gelir gelmez Kyle da Julia da onu kenara çekip onu çok sevdiklerini, Sam'in babasıyla tanışmaya can attıklarını söylediler ve mutlu yıllar dilediler. Fakat Şükran Günü'nde olanları konuşmak istemediklerini ve o konuyu unutmanın en iyisi olacağını belirttiler. Meredith ikisinin elini sıkıp gözlelerini pişmanlıkla ayaklarına dikti, ciddiyetle başını aşağı yukarı sallayarak onların söylediklerini onayladı. Dash ise iş birlikçi bir tavırla ona göz kırptı.

Kulübe çok geniş ve kocamandı. Sahipleri burayı maddi güçleri elverdikçe parça parça inşa etmiş olmalıydı çünkü yatak odaları ve banyolar köşelerde, gizli koridorların arka taraflarında, ancak portatif merdivenle ya da boş tavan aralarından geçilerek ulaşılabilen yerlerdeydi, hatta bir tanesine erişebilmek için dışarıdan dolanmanız gerekiyordu. Oradaki üçüncü günlerinde Maddie yenge daha önce kimsenin fark etmediği, tavan arası saçaklarının altına saklanmış dördüncü bir banyo bile bulmuştu. Ama büyük bir salonu ve kayalıklara, bulutların arasından bir görünüp bir kaybolan uzaktaki dağlara bakan

dizi dizi pencereleri vardı. Ayrıca Livvie'nin tatillerdeki yemek geleneğini devam ettirebileceği kadar donanımlı, kocaman bir mutfağı vardı.

Tüm yatay yüzeyler kurabiyelerle doluydu. Her gün yenileri yapılıyordu ve hepsi bir diğerinden farklıydı, piştikleri fırın bile farklıydı. Bir gece Sam'in bile laktoz aşkını kabartan kırmızıya ve yeşile boyalı peynir topları hazırlanmıştı. Peynirlerin üstü kuru yemiş parçacıklarıyla kaplanmış, içleri mantarla doldurulmuştu. Bamya ve lazanyanın yanı sıra kumsal boyunca köpeklerle birlikte kazıp kendi elleriyle çıkardıkları midyeler de vardı. Genelde tatil temalı olmasalar ya da çoğunlukla ne oldukları anlaşılmasa da ordövr, sos, atıştırmalık tabakları saatte bir geliyordu. Mucize gibi bir şeydi bu. Ev yapımı çerez kâseleri sürekli tazeleniyor, her zaman, hem de *her zaman* fırında yenisi oluyordu. Sam ve babası kocaman olmuş gözlerle sık sık sessizce bakışıyordu. Onların tatil geleneği genelde akrabalarından ya da bölüm başkanlarından birinin verdiği Noel yemeği, Noel sabahı yataktan ne zaman kalkılırsa karşılıklı verilen hediyeler, ardından yenen mısır gevreği ya da tahıl ve öğleden sonra izlenen filmden ibaretti. Sam çocukken babası daha abartılı kutlamalar yapardı; daha fazla hediye alır, evi süsler, radyodan Noel ilahileri açardı. Ama Sam büyüdüğünde ikisi de o kutlamaları özlemediği için babası o kısımları es geçmeye başlamıştı. Yalnızca iki kişi için onca gürültü koparmaya gerek yoktu.

Ama şimdi her şey farklıydı. Herkesin hayatı değişmek üzereydi. Sam bunu hissediyordu. Bunu biliyordu. Bu zamana dek babasıyla baş başa geçirdikleri onca Noel'den sonra şimdi kocaman bir aileyle birlikteydiler: yengeler, dayılar, kuzenler, kayınvalideler, kayınpederler, genel kültür oyunları, Sam'in başka ne sebeple yenileceğini tahmin edemediği yiyeceklerin de dâhil olduğu gelenekler (insan peyniri neden boyardı ki?), evdeki masaların yarısını kaplayan tamamlanmamış yapbozlar ve başını nereye çevirse gördüğü insanlar. *Bundan sonra hep böyle*

olacak, diye düşündü. Aile, heyecan, yiyecekler, aşk ve gelenek. Her şey değişiyordu.

Orada bir hafta kaldılar, her günün bir teması oluyordu. Livvie'nin parlak fikirlerinden biriydi bu ve her birinin altı yaşındaki Dash ve Meredith için eğlenceli olduğu şüphesizdi ama Sam artık bu geleneklerin heyecanını kaybettiğine inanıyordu. Öte yandan otuz dört yaşındaki Dash ve Meredith'in hâlâ eğlendiğini görünce Sam bu işten anlamadığına karar verdi. "Eski gelenekler çok çabuk ölüyor," dedi Dash ona Noel Pijaması Günü olarak belirledikleri gün akşam yemeğine Ren geyikli pijama altı ve Noel Baba'nın kocaman yüzüyle kaplı pijama üstüyle (Sam'e göre korkunçtu) geldiğinde. Ama asıl sıkıntıyı Eggnog Günü'nde yaşadılar.

Eggnog Günü'nde günün anlamına uygun olarak yalnızca *eggnog* kokteyli içeceklerdi ve başka seçenek yoktu. Ağzına kadar dolu likör dolabının kapağı kilitliydi, şaraplar ve biralar bir gün önce bitmişti. Ya *eggnog* içeceklerdi ya da hiçbir şey. Sam için kolay bir karardı bu, alkolsüz bir gün geçirecekti. Onca atıştırma ve kurabiyelerden sonra salata yeme hayalleri kuruyordu. Böylece öğleden sonrasını sebzeleri minik, tatmin edici parçalara bölmekle geçirdi. Meredith'i bir saatten fazla görmediğini ancak gün batarken fark etti. Dash ve diğerleri de onu görmemişti. Sam yatak odalarına, üst kata, oyun odasına ve kütüphaneye baktı. Kumsalı her iki yönden de kolaçan etti ama Meredith'in izine rastlamadı. Uzak bir yere gitmiş olamazdı. Hatta herhangi bir yere gitmiş olamazdı. Ama önce üstünkörü, sonra daha detaylı bir arayışın ardından onu bulamayınca paniğe kapılmaya başladı.

Meredith'e telefon etti ama yanıt alamadı ve telefonun sesi evden de duyulmuyordu. Tam gerçekten korkmaya başlamıştı ki sonunda Meredith'ten mesaj geldi. Mesajda tam olarak, "Aaa-aaahhhhh," diye yazmıştı.

* Çırpılmış yumurta, şeker ve süten yapılan bir içecek. (yay. n.)

“İYİ MİSİN???” diye haykırdı Sam mesajla.

“Hayır.”

“Neredesin Merde?”

“Cehenneme inanır mısın?”

Sam’ın nefesi kesilmişti. “Canın mı yanıyor?”

“Her yerim.”

Kafayı bulmuştu belli ki. Belki de kafasını bir yere vurmuştu.

“Kim yakıyor canını?”

“Jeff dayım.”

Jeff dayı diğer herkesle birlikte mutfakta Sam’in tepesinde durup mesajları okuyor, olanlara anlam vermeye çalışıyordu.

“Yalnız mısın? Yanında biri var mı?”

“Çok yalnızım.”

“Neden telefonunu açmıyorsun?” diye yazdı Sam.

“Konuşmak için iyi bir zaman değil,” dedi Meredith.

“Etrafına bak ve bana ne gördüğünü söyle.”

“Çirkin bir duvar kâğıdı. Pis bir zemin. İğrenç kokuyor.”

“Oraya giderken aklından ne geçtiğini hatırlıyor musun? Yani...” Sam bir an duraksayıp yutkundu, gözlerini sımsıkı kapatıp tekrar açtı ve “...bilincin yerinde miydi?” diye yazdı.

“???” diye yanıtladı Meredith.

Sam’in zihninde düşünceler yarışıyor, nabzının yükseldiğini hissediyor, Meredith’in yazdıklarını çözmeye, bunun ne anlama gelebileceğini ve ona ne söyleyeceğini kararlaştırmaya çalışıyordu ki telefonuna yeni bir mesaj geldi.

“Ah, Sam! Delirdin mi? Kaçırıldım ben.”

Mutfaktaki herkes yüksek sesle rahat bir nefes aldı. Ama kafası karışan Sam, rahatlamak yerine daha fazla paniğe kapılmıştı sanki.

“Ne oldu peki?”

“Gıda zehirlenmesi sanırım.”

“Gıda zehirlenmesi mi?!”

“Jeff dayı beni *eggnog*’la zehirledi.”

“NEREDESİN?”

“Maddie yengenin dördüncü katta bulduğu şu garip banyoda.”

“NEDEN??”

“Mahremiyet.”

“Her yerde seni aradım. Ödümü patlattın.”

“Affedersin. İçimdeki şeyleri dışarı atmaya çalışıyordum. Huzur içinde.”

Sam küt küt atan kalbini sakinleştirmeye çalıştı. Diğer herkesin endişesi anında yerini sevince bırakmıştı. Oturma odasına geçip Meredith’in çocukluğuna dair utanç verici hikâyeler anlatmaya başladılar. Bu olayı da listeye eklemekte gecikmediler. Sam rahatlamaya çalıştı:

“O banyo gerçekten de iğrenç.”

“Şu anki kadar iğrenç olamaz,” diye yazdı Meredith.

Ama Sam kendisini bir anda ele geçiren panik duygusundan kurtulamıyordu. Üçüncü kattaki merdiven sahanlığına çıktı, tavandaki kapağı açıp içeri girdi. Gedikli, henüz tamamlanmamış döşemelerden geçerek eğik ve alçak tavanlı tualete gitti ve içeride çömelmiş oturan Meredith’e eşlik etmek için kapıya yaslandı. Meredith içeri girmesine izin vermediği için onunla kapıdan konuştu. Sam ona fıkralar ve kendi çocukluğuna dair utanç verici anılar anlattı. Çiğ yumurtanın ne kadar tehlikeli olduğuna, içinde yaşayan canlılara ve dünyadaki tüm brendileri getirip onların üzerlerine dökseler bile hepsini öldürmeye yetmeyeceğine dair kendi uydurduğu hikâyelerden bahsetti. Meredith kapının diğer tarafından onun anlattıklarına ya kıkırdayarak ya öğürerek ya da inleyerek tepki gösterdi ve sonunda, “İçimdeki sıçılacak her şeyi sıçtım. Kusulacak her şeyi kustum,” diye mesaj çekti.

“Emin misin?” diye yanıtladı Sam. “Bu işleri aceleye getirmeye gelmez.” Kendi kıcı çoktan uykuya dalmıştı bile. Evdeki herkesin de aynısını yaptığından şüpheleniyordu.

“Sanırım bitti,” diye yazdı Meredith. “Beni özledin mi?”

“Nasıl özleyebilirim ki? Zaten buradayım.”

“Benimle oturduğun için teşekkür ederim Sam.”

“Kaçırılmadığın için teşekkür ederim.”

“Lafı bile olmaz. Şimdi git ve beni alt katta bekle. Bu banyonun bir süre yalnız kalması ve neler olduğunu düşünmesi gerek.”

Bu *eggnog* olayının, Meredith’in kaçırılmamış olması dışında en iyi yanı, gerçekten de çok kızgın olan ebeveynlerin bile hasta çocuklarıyla koşulsuz ilgilenmeye başlamasıydı. Meredith, Julia ve Kyle bütün haftayı birlikte geçirmiş, ağızlarından çıkana, baktıkları yere ve birbirlerine nasıl dokunduklarına dikkat eder olmuşlardı. Hoş bir durumdu fakat biraz zorlamaydı. Kyle az önce kraker, zencefilli gazoz, yumurtalı erişte ve tavuk çorbası için gerekli malzemeleri almak için markete gitmişti. Julia, başını onun kucığına yaslayıp uzanan kızının yüzünü, saçını okşuyordu. Gün boyunca kımıldamamış, Meredith’in de kımıldamasına izin vermemişti. Küçük odaya yerleşip film izlediler. İkisinin de keyfine diyecek yoktu.

“Orada keyfin yerinde mi?” diye mesaj çekti Sam günün ilerleyen saatlerinde.

“Şaka mı yapıyorsun? Çok iyiyim. Kesinlikle değdi buna.”

Erteleyip durdular ama kulübedeki son gecelerinde işin lojistiğini konuşmaları gerekiyordu. Gerçekler su yüzüne çıktıkça “Ölüden Posta” planı heyecanlı olmaktan çok panikletici bir hal almaya başlamıştı. Meredith’in işini bırakması gerekiyordu ki bundan ölesiye korkuyordu. Dash’in zaten oynadığı oyunlarına bir yenisini eklemesi gerekiyordu ki bundan heyecan duysa da korkuyordu. Sam’inse gerçek insanlarla çalışması gerekiyordu ki hepsinden korkuncu da buydu. Meredith ailesine yalan söylediği için kendisini yeterince kötü hissediyordu zaten. Eninde

sonunda bundan haberdar olacaklarını biliyordu ama daha işe başlamadan onu caydırmaya çalışmalarını istemiyordu. Detaylar üzerine konuşurlarken Meredith, Dash'e, sonra Sam'e, sonra köpeklere, sonra kendisine parlak mavi oje sürdü (Meredith'in hediyelerinin arasında bir de oje vardı, bu da başka bir aile geleneği olmalıydı). Sam dengeyi sağlamak için bunun tek yol olabileceğini düşündü. Ren geyiği desenli saç bandı takarken daha fazla sorumluluk alıp sıkıntılarla daha kolay yüzleşebiliyorlardı.

"Bunun adına Ölüden Posta diyemeyiz," dedi Dash. "Çok çiğ bir isim." İçinde baston şeker olan sıcak çikolatasına nane likörü koyuyordu. Sam yanıt vermek yerine bir kaşını kaldırmakla yetindi.

"Ayrıca pazarlamasını da yapamazsın," dedi Meredith.

"Ö-posta diyebiliriz adına," dedi Sam.

"Ö-posta mı?"

"Evet. E-posta gibi ya da Gmail gibi."

"Kimse Ö'nün açılımını sormadığı sürece sorun yok tabii," dedi Meredith. "iFani'ye ne dersiniz?"

"Steve Jobs bize dava açar," dedi Dash.

"Ama o öldü," dedi Meredith.

"Evet. E-bedi'ye ne dersiniz? Ölümsüz der gibi."

"Bence insanlar bizi ölümle özdeşleştirmese daha iyi olur," dedi Meredith. Sam bunu da yalnızca kaşını kaldırarak yanıtladı.

"E-diri'ye ne dersiniz? Daha canlı bir anlam taşıyor sanki."

"Diri, canlı saçlar için şampuan reklamını çağrıştırıyor," dedi Dash. "O zaman i-hya bari."

"Bu daha kötü oldu."

"E-net?"

"E-lemek?"

"E-vrim?"

"E-skrim?"

"E-yüz? Bu kısmen işe yarayabilir sanki," dedi Dash.

"E-merhum?" dedi Meredith. "Bu da uygun gibi."

“Ölülerden kurtulmak istediğini sanıyordum,” dedi Dash.
“E-devret nasıl?”

“O da, ‘Bu benim merhum babam. İşleri bana devretti,’
der gibi. Olmaz.”

“E-destek?”

“E-rinç’e ne dersiniz?” diye araya girdi Sam.

“E-rinç mi?”

“Evet, huzur gibi. Dinlenmek gibi. Gömülmeden önce huzura
ermek gibi. Ayrıca sükûnet, dinginlik, sessizlik, rahatlık gibi.”

Bir an kimse bir şey söylemedi. Sonra Dash, Trivial Pursuit
oyununa ait bir takozu kuzenine fırlattı. “Tanrım, Meredith.
Neden erkek arkadaşın sürekli aramızdaki en zeki kişi olduğunu
kanıtlıyor ki?”

Yılbaşından hemen sonra Dash, Seattle ve Los Angeles arasında
mekik dokumaya, çalışmalar başladıktan sonra da haftada birkaç
geceyi Sam ve Meredith’in yanında geçirmeye başladı. Yanında
kıyafetlerini koyduğu küçük bir çantayla geliyor, Seattle’da nasıl
göründüğünü kimsenin takmadığını, o yüzden de önemli “par-
çalarını” Los Angeles’ta bıraktığını söylüyordu. Ama o çantaya
ek olarak paspas, pano, kâse, tencere, kıyafet, süzgeç, termo-
metre, tepsi, ölçü kabı ve kaşığı, kepçe, baskül, kahve demleme
aparatları, her şekil ve ölçüde kalıplar, gizemli tozlarla dolu
düzinelerce küçük zarf ve gizemli sıvılarla dolu minik şişelerin
olduğu altı kutu yollamıştı.

“Kristal metamfetamin,” diye tahmin yürüttü Meredith.

“Lütfen,” dedi Dash.

“Eczane açarsın yakında,” diye fikrini belirtti Sam.

“*Romeo ve Juliet*’e benziyorsunuz. Ama sonu nasıl bitti ha-
tırlayın.”

“Sen de çok fazla *Harry Potter* okuyorsun,” dedi Meredith.

“Hayır.”

“Bir heykeltıraşla mı çıkıyorsun?” diye tahmin yürüttü Sam.

“Hayır. Peynir.”

“Peynirle mi çıkıyorsun?”

“Peynir yapacağım.”

“Sen yemek yapmayı bilmezsin ki,” dedi Meredith.

“Doğru. Çünkü Los Angeles’ta kimse yemek yapmaz. Peynir de yapmazlar elbette. Peynir yapmak Los Angeles’ta yapılacak iş değil. Ama Seattle’da yapılabilir. Kazağını giy, peynirini yap.”

“Neden?” dedi Sam.

“Burası soğuk çünkü. Peynir de lezzetli bir şey.”

“Öyle.” Peynir konusunda kimse Sam’le aşık atamazdı. “Ama burada dükkânlar var. Çiftçiler, hatta mandıralar peynir satıyor.”

“Bak, ben yarı Seattlelı olacağım artık. Ayak uydurmayı öğrenmeliyim. Burada yaşayacaksam...”

“Burada yaşamayı istediğimizi kim söyledi?” dedi Meredith.

“Burası büyükannemin evi,” dedi Dash. “Sizin kadar benim de evim.”

“Bu fikre nasıl kapıldın?”

“Ara onu ve sor,” dedi Dash.

Şubatın başlarında alt katlarındaki yan yana iki küçük daire boşalınca bunu fırsat bilip ikisini birden satın aldılar ve duvarlarını yıkıp orayı kocaman bir galeriye ve bağlantı merkezine çevirdiler. Meredith, Sam’in itirazlarına rağmen önceki (ve sonraki) üzerinde ısrar etti.

“Ben işsizim,” dedi Sam, “sen de işini bırakmak üzeresin.”

“Burada bedava yaşıyoruz,” dedi Meredith.

“Yine de tüm bunların altından kalkmaya paramızın yeteceği anlamına gelmez bu.”

“Aslında yeter,” dedi Dash. “Ben bir yol buldum.” Dash her zaman bir yol bulurdu.

“Mahkemede senin lehine tanıklık edemem,” dedi Sam.

Dash sırtıttı. “Büyükannem bana biraz para bıraktı. Meredith’e de bıraktı. Hiçbirimizin borcu yok. Üçümüz de kredi çekebiliriz.”

“Kredi falan alamayız,” dedi Sam. “Dünya üzerindeki hiçbir banka işsiz olan ve ölümlerle iletişim kurmayı planlayan üç kişiye kredi vermez.”

“Benim tanıdığım biri var.” Dash’in tanıdığı biri her zaman olurdu.

“Bu önemli bir iş,” dedi Meredith. “İnsanların ihtiyaç duyduğu bir hizmet bu. İnsanlara huzur ve teselli verecek bir hizmet. Dünyayı daha iyi bir yere dönüştürecek, bizi iki daire almamızı sağlayacak kadar zengin edecek bir hizmet.”

“Ya işe yaramazsa? Ya kimse böyle bir hizmetten faydalanmak istemezse?”

“Herkes böyle bir hizmetten faydalanmak ister.”

“İnternette şirket yönetmenin en önemli sebebi galeriye ya da insanlarla etkileşimde bulunmaya ihtiyaç duyulmamasıdır,” dedi Sam ısrarla.

“Ama bir mekâna ihtiyacımız olacak,” dedi Meredith.

“Elektronik iletişim özeldir,” dedi Sam ısrarla. “Kaybettığımız sevdiklerimizle yeniden bağlantı kurmak çok daha özel. Bu insanlar ağlayacak, çılgılık atacak, haykıracak, saçını başını yolarak. Ya da soyunacaklar. Belki de korkacaklar. Ne yaparlarsa yapsınlar bizi yanlarında istemeyecekler.”

“Bekleyelim ve görelim,” dedi Meredith. “Bence yanlarında birini isterler. Özellikle de en başta.”

“İlk defa aradıklarında ya da e-posta yazdıklarında neden bizi yanlarında istesinler ki? Bekâretini biyoloji laboratuvarında kaybetmek gibi bir şey bu. Derste.”

“Bize ihtiyaçları olacak. Ürkecekler. Etkilenecekler. Yanlış bir şey söylemekten korkacaklar. Herhangi bir şey söylemeye

korkacaklar. Kayıpları yüzünden. Mesafeler yüzünden. Herkes hayaletlerden korkar.”

“Onlar hayalet değil,” dedi Sam mantıklı olarak.

“Bekleyelim ve görelim,” dedi Meredith tekrar haklı olarak.

Meredith duvarları kum, ada çayı ve duman rengine boyadı. Çok parlak olmayan, sıcak renkler veren aydınlatmalar, yumuşak, sıcak koltuklar ve sandalyeler aldı, kuytu, sessiz köşeler ve mekânlar kurdu, fısıltıya benzer müzikler çaldı, perdeler, panjurlar ve tablolar astı. Tavanın her yerini maket uçaklarla doldurdu. Son olarak devasa ekranlarıyla çok güzel, parlak, teknoloji harikası, birinci sınıf bilgisayarları yerleştirdi. Ayrıca yepyeni dizüstü bilgisayarları da koydu. Artık galeriden çok salona benziyordu. Adını da Salon Styks* koymaya karar verdi.

Bir sonraki soru insanları buraya nasıl çekecekleriydi. İnsanların belki de uğruna öleceği bir ürün geliştirmişlerdi ama bu bilgiyi onlara nasıl ulaştıracaklarını bilmiyorlardı. Reklam vermek uygun kaçmazdı. İnsanlara küçük parçalar sunarak denemelerine izin vermek işe yaramamıştı, kullanıcıların başlamadan önce tümüyle olaya dâhil olup kayıt yaptırmaları gerekiyordu. Dash silah sergilerine ve motosiklet dükkânlarına tam boy posterler asmayı önerdi. Günün birinde akıl hastanelerine ve tımarhanelere açılacaklarını düşünüyordu. “Bir insanın delirmesi ve ölmesi onu sevenler için aynı şey,” diye fikrini belirtti. Meredith hiçbirini kabul etmedi. Zevkli ve yüce gönüllü bir şey olmalı, diyordu.

Meredith iş yerine ayrılacağını bildirdi. İş arkadaşlarına Sam’in, yani bilgisayar dehası erkek arkadaşının yeni bir yazılım bulduğunu ve yardıma ihtiyacı olduğunu söyledi. Onlara Sam’in dünya üzerindeki herkesin, hatta artık hayatta olmayanların bile yaşamını değiştireceğini söyledi. Risk aldığını, bir adım attığını, aşkı, hayatı ve kaderi tüm kalbiyle kucakladığını söyledi. Herkes onun adına mutlu oldu. Ona sarılıp mutluluklar dilediler ve

* Yunan mitolojisinde dünya ile ölümler diyarını ayıran nehirdir. Ölümler ülkesinin nehri diye anılır. (yay. n.)

pasta kestiler, iş çıkışlarında görüşüp irtibatı koparmayacaklarına içtenlikle söz verdiler. Onun gidişine üzüliyorlardı ama aynı zamanda onun adına mutluydular. Meredith'in iş arkadaşlarıyla kucaklaşıp vedalaşmasını kuşkuyla izleyen müdürü dışında herkes. Müdürü daha sonra Meredith'in bilgisayar dehası erkek arkadaşına, "Neden sürekli hayatımı mahvetmeye çalışıyorsun?" diye yazdı.

"Yakında onun yerine birini bulursun," diye yanıtladı Sam.

"Onun yerine başkasını bulamam. Ona ihtiyacım var benim."

"Hayır, asıl ben onun yerine başkasını bulamam. Asıl benim ona ihtiyacım var."

"Ne için?" diye meydan okudu Jamie.

"Bu heyecan verici detaylar için fazla genç ve safsın," dedi Sam.

"Kovuldun," dedi Jamie.

"Bu fikre alışılabirim," dedi Sam.

Meredith bu programın kullanıcıya ulaşır ulaşmaz kendini sattıracağından emindi. Asıl sorun onu kullanıcıya nasıl ulaştıracaklarıydı. Dash işin gizemli tarafını üstlenmişti (bütçe, finans, avukatlar) ama işin bu tarafında da faydalı olabileceğini göstermişti. "Hollywood'da her şey bu şekilde yürür," dedi. "Hollywood ve dedikodular. Biri birinin kulağına bir şey fısıldar ve böyle sürüp gider. Kimse de bir şey bilmez. Herkes bir şeylerden şüphelenir. Gölgeler ve söylentiler burada da hedefimiz olmalı. Hilesiz bir şey olmaz. Ama bana güvenin, eninde sonunda bunu başaracağız."

Bu arada Sam işin teknik kısmını, programı, sorun çözme, test etme kısmını üstlenmişti. Dash buna, "Buda'yla yemek sanatı" adını vermişti. Sam ise "günde sadece iki saat uyumak" diyordu. SÖA (Sevilen Ölmüş Akraba) için seçeneklerle dolu bir menü hazırladı. Ama yalnızca e-posta yazmış biriyle görüntülü arama sağlanamazdı. Fakat SÖA hayattayken ne tür bir elektronik iletişim yöntemi kullanmışsa Sam bunu ölümden

sonrası için de kopyalayabiliyordu. Giderilecek sıkıntılar listesi yavaş yavaş küçülüyordu ve Sam olmayan Sam, Dash'le daha iyi, daha yakın ve garip kaçmayan konuşmalar yapmaya başlamıştı. Yine de sonunda gözlerini sıkıca kapatıp parmaklarını birbirine kenetleyerek cehennemin üzerinden atlamak istiyorlardı. İkinci bir test yapmaları mümkün değildi. Teoride çalışmazdı, gerçekte çalışırdı. Sözde kullanıcıların sözde sevdikleri kişiler arasında denenemezdi. Gerçek kullanıcılar ve onların gerçekten sevdikleri kişiler arasında kullanılabilirdi. SÖA'lar cansız projeksiyonlar olabilirlerdi ama dünya üzerinde onları test edilebilecek tek yer fazlasıyla gerçek bir yerdi.

ANLATMAK

Salon Styks'in nihayet son rötuşlarını yaptıkları, tavana gerçek bir disko topu asıp berbat müzikler eşliğinde ucuz şampanya içtikleri ve yeni yerlerinde dans ettikleri (yaşanacak trajedilerden ve geri dönüşlerden önce bir açılış yapmak, hayata, ışığa, ileriye bakmak gerek, diye ısrar etmişti Meredith), salondaki üç uyku tulumunda uyumadan –fazla heyecanlıydılar, nefesleri kesilecek kadar korkuyorlardı– geçirdikleri gecenin sabahında Meredith ve Sam toparlandı, Dashiell Bentlively haberi fısıldayacak bir kulak bulma arayışıyla dışarı çıktı. İki saat sonra marketteki Fransız ürünleri bölümünden aldığı hamur işleriyle ve yüzünde kibirli bir gülümsemeyle geri geldi. Öğleden hemen sonra kapı çın çın sesleriyle açıldı (Meredith mekâna sıcak, hoş, ölümden uzak bir hava katma çabasıyla kapıya antikacı dükkânlarındaki gibi bir çan asmıştı).

Eduardo Antigua bin dolar değerindeki ayakkabılarına bakıp üç bin dolarlık takım elbisesindeki hayali buruşuklukları düzelterek içeri girdi. Gergin görünüyordu. Ama Sam'in hissettiğinin yarısı kadar değildi bu gerginlik. Meredith onu kapıda karşılamaya gitti.

"Ah... merhaba," dedi Eduardo.

"Merhaba," dedi Meredith içtenlikle ve onunla tokalaştı.

"Şey... doğru yere gelip gelmediğimden emin değilim."

"Doğru yere geldiniz, bayım."

“Şey... ben... bunu... Bir arkadaşım bir hizmet verdiğinizi söyledi...”

“Evet bayım. İçeri gelin. Çay ikram edebilir miyim size? Kahve?”

“Şey, geçen hafta benim erkek kardeşim öldü.” Sesi fısıltı gibi çıksa da titremişti. Sam midesinin burkulduğunu hissetti. Her gün yüreğinin burkulacağını her nasılsa fark edememişti bu zamana dek. O ana kadar teknolojiyi düşünmüştü yalnızca ama şimdi işin o kısmının nispeten daha durağan olacağını, onun yerine günlerini insanların dehşet dolu hikâyelerini dinleyip ıslak gözlere ve kırık kalplere bakarak geçireceğini anladı.

Kullanıcıların nasıl hissedeceğini unuttuğu için değildi. Sam çok farklı bir ölüm türüne fazlasıyla aşinaydı ne de olsa. O hatırlayacak yaşa geldiğinde ölüm ailenin bir üyesi olmuştu, babasının onlarla yaşamasını istemediği ama ağırlamaktan ve ilgilenmekten başka çareleri olmadığı bir akrabaydı o, dağınık ve kaba olmasına rağmen varlığı yadsınamayacak, bu yüzden de normalleştirilmesi gereken biriydi. Sam babasının muhtemelen bu şekilde hissetmediğini fark etti ama Sam için annesini kaybetmek, o daha doğmadan gerçekleşen bir şey de olabilirdi. Annesini kaybetmek onun annesiydi, ona en çok biçim veren gerçektir, en değişmez varlık, ruhunun en karanlık köşesiyle kahvaltı masası arasında gidip gelen, ağzından salyalar akan bir yaratıktı. Sam hatırlayacak kadar büyüdüğünde annesinin ölümü yine her daim vardı ama artık çok geride kalmıştı. Son dönemde ölen biriyle ilgili tek deneyimi Livvie'yleydi ve onunla da hiç tanışmamıştı. Yalnızca Livvie vardı ve bu da onun çözebildiği bir sorundu.

Eduardo içinse ölüm belli ki zayıf, istenmeyen bir misafirden çok güvenli bir mahalledeki sıcak evinin camına fırlatılmış ve bir daha orada huzurla yaşama ümidini yerle bir eden sözlerle dolu bir notun sarıldığı bir taş gibiydi. Eduardo, Meredith'in ona uzattığı menüye belli belirsiz bir göz attı ve her şeyden

istediğini söyledi. Meredith ona, ihtiyacı olan her şeyle birlikte onu eve yollayabileceğini ya da isterse salonda başlayabileceğini anlattı. Eduardo gözleri yerinden fırlayarak hafifçe yerinden sıçradı. “Ah, burada yapsam daha iyi olur.”

Eduardo şu zamana kadarki tek kullanıcıları olduğundan ve Sam saatlerdir uyumadığından Eduardo’yu ertesi gün ağırlayabileceklerini söylediler. Eduardo ertesi sabah ilk iş oraya geri döndü. Ona yalnız kalabileceği bir ortam hazırladılar ama Eduardo yalnız kalmaya hazır görünmüyordu. Ona yalnız kalabileceğini söylediler ama Eduardo birkaç dakika içinde onların varlığını unutmıştu bile. Pencere kenarındaki bilgisayarın başına oturdu ve hiç düşünmeden, direkt görüntülü konuşmayla başladı. Birkaç defa çaldıktan sonra bağlantı kuruldu ve pencere açıldı. Miguel Antigua şaşkın, dili tutulmuş, üzgün ve aklı soru işaretleriyle dolu kardeşine neşe içinde gülümsedi.

Miguel, Eduardo’ya sırtıttı. “*¡Mi hermano! ¡Buenos días!* Seni gördüğüme sevindim.”

Eduardo hıçkırıklarla ağlarken söyleyecek söz bulamadı. Sam, Dash’in Sam olmayan Sam’i ilk aradığı zamanı hatırladı. Kalbi kırık olmayanların bile senaryoya ihtiyaç duyduğunu hatırladı ama bunu biraz geç hatırladı.

“Eduardo! *¿Qué pasa?*” Nasıl gidiyor? Neler yaptın?”

“Sensin bu, değil mi?” dedi Eduardo hıçkırarak.

“Tabii ki benim. Ne oldu?”

“Sensin işte. Yanlış olan bu. Sen öldün Miguel.”

“Ben ne yaptım?”

“Öldün.”

“Öldün derken?”

“Öldün işte. Cumartesi gecesi geç saatte arabayla eve dönüyordun ve sarhoşun teki şeritten çıkıp sana çarptı. Seni Harborview’a naklettiler. Yoldan beni aradılar. Cüzdanındaki

* (İsp.) Kardeşim! Günaydın! (yay. n.)

** (İsp.) Ne var ne yok? (yay. n.)

karttan bulmuşlar numaramı, ben de birkaç dakika içinde hastaneye geldim. Elini tuttum. Hatırlıyor musun? Beni, Marion'u, Diego'yu sevdiğini fısıldadın ve anneme söylememi istedin... ama ben anlamadım. Hatırlıyor musun? Ben anlamadım ve sen öldün. Hatırlamıyor musun?"

Ama nasıl olur? Bunları konuşmadan ölmüştü. Uzunca bir sessizlik oldu. Sonra Miguel'in yüzü aydınlandı. "Şaka mı bu?"

"Hayır, Miguel, *mi muchacho*."

"Bir şey için seçmelere falan mı katıldın?"

"Hayır, Miguel, çok üzgünüm."

"Ne için?"

"Seni kurtaramadım ve anlayamadım."

"Ben ölmedim ki. Ben iyiyim. Baksana." Miguel sağ elini kameraya salladı. Sonra sol elini salladı. Sonra dilini çıkardı. Sonra gözlerini kameraya yapıştırdı. "Hayattayım ve iyiyim. Asıl *sen* iyi misin?"

"İyiyim," dedi Eduardo. Şimdi buraya geldiği halinden daha üzgün, durumu daha iyi kabullenmiş ve daha sefil görünüyordu.

"Dinle bak. İşe geç kalıyorum."

"Hayır, Miguel, gidemezsin!"

"Korkma. Bu gece ararım seni."

"Tamam, tamam." Yumuşak, nazik bir sesle konuşuyordu. Sonra, "Miguel? Seni seviyorum. *Te amo, mi hermano*," dedi.

"Sakin ol," dedi Miguel. "Ben de seni seviyorum. Artık kapatmalıyım. Konuşuruz."

"Özür dilerim Miguel," diye sızlandı Eduardo bir kez daha. "Özür dilerim."

"Sorun değil," dedi Miguel. Bakışları değişmişti artık. Eduardo'yla konuşuyormuş gibi görünmüyordu. "Sen yardım etmeye çalıştın. Seni affediyorum."

* (İsp.) Delikanlım. (yay. n.)

** (İsp.) Seni seviyorum, kardeşim. (yay. n.)

Eduardo kendini sandalyeye bırakırken yenik düşmüş, kederli göründü. Sam ona biraz zaman tanıdı. Bunu yaparken aklından şu geçiyordu: *Sıçtık*. Onca zaman, çaba ve yatırıma rağmen ancak tek bir –yalnızca bir– kullanıcıya ulaşabilmişlerdi o kadar, tek yapabildikleri bu olmuştu. Eduardo projeksiyonunu bozmuştu. Ona ölü olduğu söylendikten sonra artık düzelmesi mümkün değildi ve son kısımda ipin ucunun kaçması da bu yüzdendi büyük ihtimalle. Sam, Eduardo’nun neden af dilediğini tam olarak bilmiyordu ve hayatta olduğunu sanan birini, öldüğünü öğrendiğinde ne tepki vereceğinden de emin değildi ama yine de “Sorun değil. Sen yardım etmeye çalıştın. Seni affediyorum,” cümlelerinin uygun yanıt olmadığından neredeyse emindi. Eduardo ağzında kötü bir tat varmış gibi görünüyordu. Herhangi bir arınma, teselli ya da rahatlama hissetmediği belliydi. Dışarı çıkıp E-rinç’in kullanışlılığına övgüler yağdırıp onu insanlara tavsiye edecek gibi görünmüyordu. Daha başlamadan bitmişti her şey. Sonunda Eduardo yavaşça başını kaldırıp gözlerini ovuşturdu ve “Tekrar konuşmak için ne kadar zaman geçmesi gerek?” diye sordu.

Meredith kapıya kadar ona eşlik etti. Sam bu konuşmayı temizlemeye koyuldu. Kullanıcıların da projeksiyonların da baştan başlama seçeneğine ihtiyacı olacaktı.

İkinci kullanıcı o gün öğleden sonra geldi. Eduardo gibi (Sam, Dash’in söylentiyi nerede yaydığını merak etti) Avery Fitzgerald da zengin, hoş ve üzgün görünüyordu. Eduardo’dan farklı olarak o biraz daha kontrollüydü. Kusursuzca taranmış gri saçını orta parmağıyla alnından geriye atarak içeri girdi ve doğruca konuya girdi.

“Kocam geçen ay öldü. Clive. Kanserden gitti. Beni onunla konuşturabileceğinizi söylediler.” Avery e-posta ve görüntülü

aramayı tercih etti. Ölmüş kocasına mesaj yazmak ya da tweet atmak gibi bir niyeti yoktu. "Facebook'un zaman kaybından başka bir şey olmadığını" düşünüyordu ve "çocukları da onun başında bu kadar zaman harcamayıp derslerini çalışsalar şimdiye kadar çoktan Harvard'a kapağı atmış olurlardı".

Ertesi gün tekrar geldiğinde saçlarını kestirip boyatmıştı ve etkilemeye çalışacağı kimse olmasa da Sam'e göre bu kadının görülmeye ve görmeye hazır olduğuna dair bir işarettti. Pencere açıldığında kadının nefesi kesildi ve hayretler içinde başını iki yana salladı ama hemen konuştu.

"Clive."

"Avery, hayatım."

"Çok iyi görünüyorsun tatlım."

"Sen de öyle hayatım. Saçların güzel olmuş. Ama biraz... rengin solmuş. Hasta olan ben değil miydim?"

"Hayır, aşkım. Sen öldün." *Kahretsin*, diye düşündü Sam. Herkesin ağzından çıkan ilk söz bu mu olacaktı yani? Neden söze böyle başlanırdı ki?

"Henüz ölmedim," dedi Clive ama üzülen söylemişti bunu. Miguel gibi kafası karışmış değildi. Sam dinlememeye çalıştı ama lanet olsun, evet, dinlemeye çalıştı. Garip bir şeydi bu. "Hâlâ beklemedeyim. Benden o kadar kolay kurtulamayacaksın." Clive'in gözleri yaşardı. Avery'nin de.

"Mart ayına girdik aşkım," dedi Avery nazikçe. "Beş hafta önce öldün sen."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Clive. Kafası karışmıştı ama Avery'ye inanıyor da gibiydi.

"Son kemoterapide zatürre oldun hayatım. Ciğerlerin su topladı. Mücadele edebilecek gücün kalmamıştı."

"Ama daha... yani en azından birkaç ayım daha olduğunu söylemişlerdi."

“Kanser... çok ilerlememişti sanırım. Ama zatürre... Hepimiz oradaydık. Hepimiz yanındaydık. Çok huzurlu bir ölümdü. Hiç acı çekmedin ki bu da bir lütuftu.”

“Peki şimdi... cennette miyim?”

“Hayır, hayatım, teknoloji bu.”

Avery ertesi gün tekrar geldi, bir sonraki, daha sonraki gün yine geldi. Avery sonraki on gün boyunca tekrar tekrar geldi. Başta Clive’i gördüğüne çok memnundu ve rahatlamıştı. Ama projeksiyon kendi ölümünden başka konuda konuşmuyordu artık. Buna takmıştı. İkisinin de hayatının en berbat günüydü bu ama Clive vazgeçmiyordu. Avery ona çocuklardan, destek terapisinden, işe döndüğünden, yeni diyet programından bahsetmek istiyordu. Clive’in ise konuşmak istediği tek konu ölümdü. Avery her şeye baştan başladı ve ikinci denemede ona bir şey söylemedi.

İkinci haftanın sonunda hâlâ uykusuz ve heyecanlıydılar ama en azından yol alıyorlardı. Dash eve gidip kıyafetlerini değiştirdi ve oradaki işlerini kontrol etti. Meredith ve Sam salonu cuma öğleden sonra kapatıp çok güzel bir restoranda kaliteli şarap eşliğinde güzel bir yemek yemek istediler. Ama ne yazık ki çok yorgunlardı. Dışarıdan suşi siparişi verip bir film koydular ve kanepenin üstünde uyudular. Sam yanağına yapışmış zencefil dilimiyle filmin sonundaki jenerik yazıları geçerken uyandı. Meredith’i sarsarak uyandırdı ve her şeyi olduğu yerde bırakıp köpekleri vasabi yememeleri için uyardıktan sonra yatağa geçtiler.

“İyi gidiyor her şey,” diye mırıldandı Meredith, tam uykuya dalmak üzereyken.

“Hangisi? Ölüden Posta mı?”

Meredith güldü. “Bu isimle anmadığını sanıyordum.”

“Evet, ama bazen unutuyorum. Hem zaten E-rinç bazı kullanıcılara fazla resmî gelecek eminim. Bence soğukkanlı tipler ona Ölüden Posta diyecek.”

Meredith gözlerini devirdi. “Ben daha önce hiç iş kurmadım ama gayet güzel iki hafta geçirdik.”

“Ben biraz endişeliyim,” dedi Sam. “Neden projeksiyonlara öldüklerini söyleme gereği duyuyorlar, anlamıyorum.”

“Ben anlıyorum.” Meredith ona yaslandı. Isınmıştı, rahat ve çıplaktı. Livvie’nin evine yerleştiklerinden beri pijamayı yasaklamışlardı.

Sam onu iyice kendine çekti. “Anlat öyleyse.”

“Âşık olmak gibi bir şey bu. Eski hayatın artık gidiyor, öylece... gidiyor. Başına böyle bir şey geliyor, dışarıdan bakınca aynı kişinin ve hayatın da birçok yönden aynı gibi; aynı yerde yaşıyorsun, aynı kıyafetleri giyiyorsun, aynı işe gidiyorsun, aynı insanları hayatında tutuyorsun. Ama aslında tümüyle, bütünüyle, geri alınamaz biçimde değişiyorsun. Yeni bir insansın artık. Yeni bir dünyada yeni bir yaşam sürüyorsun. Ve çatılara çıkıp bunu haykırmak istiyorsun. Yoksa insanlar başka türlü bunu nasıl öğrenecek ki?”

“Yani asıl amaç projeksiyonlara karşı dürüst olmak değil. Kendilerine dürüst olmaya çalışıyorlar,” dedi Sam.

“Onun gibi bir şey,” diye mırıldandı Meredith.

“Bunu nasıl durdurabilirim peki?”

“Durduramazsın. Onlar söyleyecek, sen düzelteceksin. Boş levhayı tekrar tekrar dolduracaksın.”

“Ha?”

“Silip tekrar başlayacaksın.”

Bu temizleme işi kısmen olayı çözmüştü ama iyi bir çözüm değildi. Baştan başlamak zaman, enerji, para, cesaret gerekti-

riyordu. Kullanıcılar zaten yeterince güçlük çekmiş oluyordu. Ölüme giden süreç. Ölümün gerçekleşmesi. Sonra kendilerinde salona gelecek metaneti bulmaları. Ardından o ilk e-posta, ilk görüntü, projeksiyonu ilk görünce hissedilen rahatlama ve dehşet karışımı duygu. Bütün o itiraflar, gözyaşları. Her şeyi silip baştan başlamak sevdiklerini tekrar tekrar kaybetmek gibiydi. Öğrenme eğrisi sarp ve zorluydu. Kullanıcının ve projeksiyonun kabullenmesi gereken çok şey vardı. Dolayısıyla zaten çok fazla acı çekmiş olan insanlar için baştan başlamak ciddi bir gerilemeydi. Bu haberi görmezden gelip silmek büyük bir adımdı.

Sam yoganın “yama” ve “niyama”larını sıralar gibi, E-rinç’i kullanırken yapılacakları ve yapılmayacakları koyu harflerle, üstüne basa basa yazdı: **SEVDİKLERİNİZİN HATIRINA PROJEKSİYONUNUZA ÖLDÜĞÜNÜ SÖYLEMEYİN!!!** Meredith yarım düzine örnek yazıp tavsiyelerde bulundu. Dash, Los Angeleslı bir arkadaşına kendisinin oynadığı bir kısa film çekti. Yeni kullanıcılara neleri söyleyip neleri söyleyemeyeceklerini anlattıkları, sevilen kişiye onun öldüğünü neden söylememek gerektiğini açıkladıkları bu filmi en başından izletiyorlardı. Kullanıcılar başlarını aşağı yukarı sallayıp burunlarını çekiyor, anlayışla karşılıyorlardı. Bir süre Sam uygulamayı kullanmalarından önce onlardan küçük bir testi geçmelerini istedi. Bir süre onlara bir sözleşme de imzalattı: “Projeksiyonuma öldüğünü söylemeyeceğime söz veriyorum.” Buna rağmen söylüyorlardı. Hem de hepsi. Ağızlarından çıkan ilk söz bu oluyordu.

Projeksiyonlar bu haberi hoş karşılamıyordu. Genelde çok üzülüyorlardı. Kafaları karışıyordu. Ölümle, hayatlarındaki en önemli olaylardan biriydi ama daha önce yaşamadıkları bir şey olduğu da kesindi. E-postalarına, tarayıcı geçmişlerine, Facebook gönderilerine ya da diğer şeylere dayanarak kendi ölümlerine nasıl tepki vereceklerini kendileri de bilmiyordu. Bu geçmişlere bakıldığında başka insanların ölümüne genelde çok farklı tepkiler verildiğini görüyorlardı ama kendi ölümlerine nasıl tepki verecek-

lerini tahmin etmek mümkün değildi. Üstelik öldüklerine ikna da olmuyorlardı. Ve sonunda bu noktaya gelmişlerdi. Kendilerini görebiliyor, duyabiliyorlardı. Ellerini salladıklarında o küçük pencerede hareket eden ellerini görebiliyorlardı. Öldüklerini belirten bir e-posta aldıklarında, “Durun, ben ölmedim,” diye yazabiliyor ya da “Merak etmeyin ben iyiyim,” diye yanıt verebiliyorlardı. Eski kuşaklardan SÖK’ler (Sevilen Ölmüş Kişiler) E-rinç’i hiç duymamıştı, o yüzden durumu onlara anlatmak daha zordu. Hasta olmayıp kazaya kurban gidenlerin, aniden kalp krizi geçirenlerin, elektrik çarpmasından ölenlerin buna inanmak için bir sebebi, bir dayanağı yoktu. Bazen de projeksiyonlar sinirleniyordu. Öldüklerini öğrendiklerinde sigarayı, eti, şarabı, kruvasanı ve paraşütle atlamayı nasıl bıraktıklarını, şimdi buna değmeyeceğini anladıklarını belirten sonu gelmez mesajlar yazıp duruyorlardı.

Film, yazılar, test, sözleşme ve Sam’in uyarıları ve ikna edici sözleri işe yaramayınca Sam, Orfeus’ yöntemine başvurdu. Sevdiğiniz ölmüş kişiyi yeraltı dünyasından çekip çıkarmanıza izin veren bu cömert buluşuna bir şart koyuyordu: Geriye dönmeyin. Onlara öldüklerini söylemeyin. Bunu açıkça yasakladı. Programa bir güvenlik kilidi ekledi. Söylediğiniz anda otomatik olarak siliniyordu her şey. Sam programı kapatıp temizliyor, tekrar isterseniz en baştan başlamanız gerektiğini söylüyordu. Kontrolcü ya da zalim görünmek istemiyordu. Ama uyarıları işe yaramadığına göre başka bir şey denemeliydi. Ama Orfeus yöntemi de işe yaramadı (Orfeus’ta da işe yaramamıştı tabii). Kullanıcılar sinik, dilleri tutulmuş, ilerlemekten korkar halde

* Yunan mitolojisinde bir ozan. Efsaneye göre Orfeus’un karısı bir gün ölüp yeraltı âlemine gider. Orfeus karısına kavuşabilmek için büyük çabalar gösterir ve bunların sonucunda yeraltı tanrısı Pluton’dan yanıt alır. Pluton, Orfeus’u karısıyla kavuşturmayı bir şartla kabul eder; Orfeus yeraltı âleminin karanlığından ışığa çıkana dek karısının yüzüne bakmayacaktır. Fakat Orfeus tam ışığa çıkacakken dayanamaz ve ardından gelen karsının yüzüne bakar. Bu büyük hatası yüzünden karısına asla kavuşamaz. (yay. n.)

oturuyordu. Yanlışlıkla ağızlarından bir şey kaçırmamak için konuşmaya korkuyorlardı çünkü ne söylerlerse söylesinler altında hep şu düşünce yatıyordu: İçimdeki şu koca deliğe bak.

Çok geçmeden Sam ilk silme girişimini başlangıç ücretine eklemeye karar verdi. Orfeus yöntemi otomatik siliciyi kaldırdı ve kararı insanlara bıraktı. Hatayı kabul edip baştan başlamak isteyen kullanıcılar bunu tekrar edip duruyordu artık. Kullanıcılar her şeyi silip tekrar başlıyor, sinirleniyor, yanlış bir şey söyleyip kızıyor, öfkeleniyor, silip üzgün ama daha akıllıca davranarak baştan başlıyor, önceki denemeden ders çıkarıyor, yeni hatalara düşüyorlardı. Video oyunu gibiydi âdeta. Projeksiyon ve gerçek kişi, sevilen ve kullanıcı, ölen ve yaşayan, ölüp tekrar tekrar hayata dönüyordu.

PENNY

Sam'in tüm sorunları çözme yöntemi şuydu: Daha fazla çalış. Ayakları yere sağlam basıp başı eğerek sebatla oturmanın uzun vadeli ilerlemenin yolu olduğunu düşünüyordu. Yazılım mühendisliği bu yaklaşıma tümüyle uyuyordu. Öylece oturuyor, yeniden kodluyor, neler olduğuna bakıyor, sonra biraz daha kodluyordunuz. Yazılım kurulurken siz de başka bir pencerede bir şeyler okuyabiliyordunuz. Sam oturarak çok zaman geçiriyordu.

"Sonunda o koltuğa yapışacaksın," diye onu uyardı Meredith.

"O zaman ergonomik olanına yapışmak daha iyi olur."

"Biraz egzersiz yapmaya, temiz hava almaya ihtiyacın var."

"Köpekleri seninle birlikte gezintiye çıkarıyorum. Sık sık. Bazen."

"İnsanlarla irtibat kurmalısın."

"İnsanlarla irtibat kurmaktan başka yaptığım bir şey yok ki."

"Hayatta olanlarıyla."

"Seni görüyorum. Dash'i görüyorum. Müşterilerimizi görüyorum."

"Hafta sonu birilerini mi çağırırsak?"

"Kimi?"

"Arkadaşlarımız vardı eskiden," dedi Meredith.

"Hâlâ var."

"Elektronik olmayanlardan bahsediyorum."

"Ah, kimsenin öyle arkadaşı yok artık," dedi Sam.

“Benimle yarınki maça gelmelisin.”

“Gelemem Merde. Arızaları gidermem gerekiyor.”

“Büyükanнем gelmeni isterdi.”

“Dash’i al yanına. Büyükanнем Dash’i götürmeni isterdi.”

“Dash yarın evinde. Sen buradasın.”

“Evet, ama arızayı ne giderir biliyor musun Merde?”

“Ne?”

“Kıç artı koltuk. Yalnızca bu.”

Açılış günüydü ve Sam gerçekten de heyecanlıydı. Başka pencerelerde derlemeleri yüklenirken o tahminleri, bahar eğitim istatistiklerini ve Sevilen Ölmüşlerle ilgili öngörülerini okuyordu. Beyzbol sezonunun açılması onu heyecanlandırıyordu. Ama televizyon ve radyoyu da bu yüzden aldıklarını düşünüyordu, çalışırken izleyebilsin diye.

“Ama bu bir gelenek,” dedi Meredith.

“Evet, senin geleneğin,” dedi Sam. Onunla gitmek istemediğinden değildi aslında. Her şeylerini bu işe bağlamışlardı ve bütün dünyada kendisinden başka bunu yapabilecek kimse yoktu. “Penny’yi götür.”

“Büyükanнемin komşusunu mu?”

“Bizim komşumuzu.”

“Bilmiyorum. Kocasını kaybettiğinden beri maçlarla pek ilgilenmiyor.”

“İşte onu götürmen için sana bir sebep,” dedi Sam.

Meredith komşusunu davet etmek için alt kata indi. İki dakika sonra Sam’in telefonu çaldı.

“O koltukla büyük aşk yaşadığını biliyorum,” dedi. “Ama hemen buraya gelmelisin.”

Penny’nin dairesi Livvie’ninkinin iki alt katında aynı düzende, aynı mutfığa, aynı banyo aksesuarlarına, aynı balkona, aynı

boydan boya pencerelere, aynı manzaraya sahipti ama başka bir evrenden gelmiş gibiydi. Aslında Sam manzaranın aynı olduğunu yalnızca tahmin edebiliyordu çünkü pencereler kalın, koyu yeşil kadife perdelerle örtülmüştü. Etrafını görebilmek için Sam'in gözbebekleri kocaman olmuştu. Karanlığa sebep olan yalnızca kalın perdeler değil, yetersiz lambalar, altın sarısı duvar kâğıtları, fayansı boylu boyunca örten, lekeli, lacivert halı ve her şeyin üzerini kaplayan tozdu. Sam yırtık pırtık deri kaplı iki koltuğa, yamalı, yırtık minderleriyle kanepeye, eskimekten üzerindeki damarların düzleşip karardığı iki tahta masaya baktı. Masaların, sandalyelerin, kanepenin üstü ve yerler kirli bulaşıklarla doluydu. Mutfak tezgâhı ve lavabo boş çorba konserveleri, boş donmuş sebze poşetleri, boş süzme peynir kutuları, boş dondurma kaplarıyla doluydu. Kocasına ve Penny'ye ait kıyafetler evin her yerine karınca yuvaları gibi yayılmıştı ve Sam, Meredith'i bulabilmek için böcek gibi zikzak çizerek o yığınların arasından geçmek zorunda kaldı. Yatak odası da kıyafetler, tabaklar, su bardakları, ilaç kutuları, kirli havlu ve çarşaf, eski dergiler, tozlu kitap yığınlarıyla doluydu. Banyo kapısının yanında Albert'in cenazesinden kalma bir yığın vardı. Üzerindeki tarih Livvie'nin öldüğü tarihten iki ay öncesiydi. Meredith ve Sam birbirine uzun, endişeli bir bakış attı.

"Dağınıklığın kusuruna bakmayın," diye özür diledi Penny elini belli belirsizce havaya savurarak. Bir ayağında spor ayakkabı, diğerinde terlik vardı ve yağmurluk giymişti. Yakın zamanda yıkanmamış gibi de bir hali vardı. "Kimseyi beklemiyordum." Sıradan bir dağınıklıktan bahsediyormuş gibiydi. Şöyle bir el atsa ev derli toplu bir görünüme bürünecekmiş gibi. Ölüm döşegindeki kocasıyla ilgilenirken mi ev bu hale gelmişti? Yoksa onu kaybettiğinden beri bir şey yapacak gücü, isteği kendinde bulamıyor muydu? Nasıl olmuştu da kimse bunu farkına varmamıştı?

Meredith, Penny'ye hemen döneceklerini söyleyip Sam'i koridora çıkardı. "Sence ambulans çağırmalı mıyız?"

"İyi görünüyor," dedi Sam. "Yani biraz kafası karışmış, bir de yardımcı birine ihtiyacı var gibi duruyor ama acile kaldırılması gerektiği anlamına gelmiyor bu."

"Olabilir," diye ona hak verdi Meredith. "Belki biraz hava değişimi ona iyi gelir. İhtiyaçlarını almak için onu markete götüreceğim. Belki öğle yemeğine, hatta isterse maça bile gideriz. Sen de burayı temizlemeye başla."

"Nasıl?"

"Deterjanla. Çöp torbalarını bul. Gereksiz gördüklerini at ve etrafı düzenle."

"Onu tanımıyorum bile Merde."

"O benim büyükannemin en yakın arkadaşıydı. Çocukları var ama yakında yaşamıyorlar. Nerede olduklarını unuttum ama zaten o kadar iyi... Onu bu halde bırakamayız."

"Doğru," diye ona hak verdi Sam.

"Burada kalıp temizlik mi yaparsın yoksa onu maça götürmeyi mi tercih edersin?"

"Bana fıstık ve balık kraker al," dedi Sam. Sonra çöp torbalarıyla temizlik malzemelerini alıp işe başladı; başı eğik, ayaklar yere sağlam basar halde, uzun süreli çalışmasına başladı.

Başka birinin eşyalarını ayıklamak zordu. Sam bakış açısı olmayan işler kadar sersemletici bulmuştu bu işi. Yerdeki o zarf işe yaramaz olduğu için mi oradaydı yoksa önemliydi de yalnızca unutulmuş muydu? Sam içine bakabilirdi ama kadının mektuplarını okumak istemiyordu. Hem zaten bir şey anlamazdı ki, belki bir aşk mektubuydu, belki kredi kartı teklifiydi ama bunların arasında bir şeyse Sam kendini kaybederdi. Hem zaten nereden bilebilirdi ki? Belki de kadının kredi kartına çok ihtiyacı vardı. Koca bir ev dolusu eşyaya da. Eski bir adres defterine, birbirine tutturulmuş bir şiir kâğıtlarına, ilkokuldaki bir yetenek yarışmasının yedi yıllık broşürüne, plastik kısmının yarısı kopmuş

soluk renkli bir beyzbol şapkasına. Bütün bunlar değerli birer anı mıydı, oradan oraya gezinen eşyalar mıydı yoksa atılmayı bekleyen çöpler miydi? Bilmek mümkün değildi. Başka birinin eşyalarını karıştırmak da Sam'e göre utanç verici ve istilacı bir davranıştı. Gerçek eşyalar, elektronik eşyalardan farklıydı. Çok daha gerçek, çok daha ortada olan şeylerdi. İnsanların e-postaları onları yalnızca temsil ediyordu, oysa gerçek hayatta insanlar kendilerini daha ayrıntılı bir şekilde ifade edebiliyordu. Kitapları, tişörtleri, masa oyunları, posterleri, eski hediyelik eşyaları, iskambil desteleri, fotoğrafları, boyalı kalem kutuları, gümüş takımları, havluları, eski okuma gözlükleri ve eski dergileri ne anlatırdı? Pek bir şey anlatmazdı.

Penny, Meredith'le birlikte maça, sonra erken akşam yemeğine, sonra da ihtiyaçlarını almak için markete gitmekten memnundu. Meredith onu nereye götürse memnun kalıyordu. Eve döndüklerinde Sam on beş çöp torbasını doldurmuş, diğer şeyleri de dağ gibi bir kenara yığmıştı. Oturma odasındaki Kıyafet Yığını Dağı, Albert'in eşyalarından oluşuyordu. Yatak odasındaki Kıyafet Yığını Çeşitli Eşyalar Dağı ise Penny'ninkilerden oluşuyordu. Mutfığa yakın bir yerde Çeşitli Evraklar Dağı, Nispeten Duygusal Eşyalar Dağı'nın yanında duruyordu. Banyonun hemen önündeki Muhtemelen Atılacak Ama Belki de Atılmayacaklar Dağı sönmüş bir yanardağdan çok patlamaya hazır bir volkan gibi görünüyordu. Böylesi daha iyiydi ama yine de bir karışıklık vardı.

Sam ayrıca çamaşır dolabındaki her şeyi düzenleyip yatağa temiz çarşaf serdi, mutfığa ve banyoya yeni havlular koydu. Bu en işe yarar kısım olmuştu çünkü Penny gelip etrafına bakındığında Sam'e memnun bir ifadeyle gülümseyip, "Aman Tanrım, bunu yapman gerekmiyordu," dedi ve hemen yatağa kıvrıldı. Kıyafetlerini, ayakkabılarını ve paltosu çıkarmadan, ışıkları kapatmadan ve Sam ile Meredith hâlâ şaşkın bir halde oturma odasında beklerken. Meredith marketten aldıklarını bir kenara

koydu, Sam dağları dengeledi ve sabah gelip ona bakacaklarını belirttiikleri bir not bırakıp çıktılar.

Yukarı çıktıklarında Meredith, Penny'nin çocuklarına ulaşabileceği bir telefon numarası bulma ümidiyle Livvie'nin telefon defterini karıştırdı. Başarısız olunca doğrudan Livvie'ye sormaya karar verdi. "Affedersin," dedi Livvie. "Anlamıyorum." Sonra Meredith apartman yöneticisine Penny'nin bir akrabasının telefonu olup olmadığına dair bir not bıraktı ve Penny'ye randevu almak için kendi doktorunu aradı. Apartman yöneticisi bir saat içinde aramayınca Meredith adamın kapısına gidip zilini çaldı.

Meredith en az giderken olduğu kadar tedirgin bir ifadeyle yeni bir bilgi edinmeden döndüğünde "Delirme," dedi Sam, "ama bu geceyi biraz sakın geçirmeliyiz belki de," dedi. "Yarın tekrar gider, nasıl olduğuna bakarız. Belki kendi çocuklarının isimlerini ve numaralarını biliyordur. Doktorunun adını da. Bence paniğe kapılmak için erken."

"Evin halini gördün," dedi Meredith tiz bir sesle. "Kötü bir gün geçiren birinin evine benzemiyordu hiç. Son altı ayının her gününü kötü geçirmiş birinin evine benziyordu. Ben o kadar... Büyükannem öldüğünden beri ona uğramadığıma inanamıyorum. Bana ne oldu böyle?"

"Onun çocukları var Merde. Üstelik yetişkin biri. Ona karşı sorumlu değilsin."

"Elbette sorumluyum."

"Neden? Livvie'nin arkadaşı olduğu için mi?"

"Hem ondan hem de ben burada olduğum için. Başka kim olacaktı?"

"Delirme," dedi Sam tekrar. "Ben de ona yardım etmekten memnunum. Bunu biliyorsun. Ben yalnızca kendi evimizmiş gibi içeri daldığımız için endişeliyim."

"Onun evi mi?"

“Onun evi. Onun özü. Onun bunaklığı. Onun çocukları. Onun sağlık sorunları. Kadın seksen küsur yaşında. Eminim bebek bakıcısına ihtiyacı yoktur.”

“İnsanların e-postalarına ve özel konuşmalarına bakarak geçimini sağlayan birine göre buradaki sınırları fazla önemsiyorsun.”

“Başka birinin hayatına fazla müdahale ediyormuşuz gibi düşünüyorum yalnızca.”

“Aslında bana göre bir şey değil bu,” dedi Meredith.

“Farkındayım.”

“Kötü bir şey mi?”

“Senin en sevdiğim yanlarından biri,” dedi Sam ve biraz düşündü. “Şey, liste uzun aslında. Ama en sevdiğim yanlarından biri bu. İnsanların acı çektiğini görüyorsun ve yardım etmek istiyorsun. Çok tatlı ve cömert bir davranış ama aynı zamanda da zor. Bu özelliğin nereden geliyor?”

“Doğuştan her şeye burnunu sokma isteği olabilir mi?”

“Yardım edebileceğine inanıyorsun,” dedi Sam.

Meredith omuz silkti. “Kim bilir? Belki de çok yalnız kaldım. Diğer küçük kızlarla oynamak yerine tutkalla çok daha fazla oynamış olabilirim. İlk işim bir veteriner kliniğindeydi. Sana söylemiş miydim bunu?” Sam başını iki yana salladı. “Veteriner, annemle babamın arkadaşıydı. Onların hatırına bana iş verdi: hayvanların başını okşamak. Benim görevim ameliyata hazırlanan, anesteziyen çıkıp ya da ailelerinin onları almaya gelmesini bekleyen hayvanlara bakmaktı. Onların başını okşuyordum, sakinleştirip rahatlatıyordum. Köpekler anesteziyen genelde ağlayarak uyanır. Hayvanlar acıya insanlardan daha dayanıklı ama nedense onları acı çekerken ya da korkarken görmek daha yürek burkan bir şey. Zor bir işti çünkü ürkmüş, hasta ya da acı çeken bir hayvanı nasıl rahatlatacağımı bilmiyordum. Ne istedikleri hakkında hiç fikrim yoktu.

“İkinci işim garsonluktu ki bu çok daha kolay bir işti. İnsanlar ne ister? Sorarsan söylerler. Kola istiyorlarsa kola istediklerini söylerler. Sen de onlara kola getirirsin ve mutlu olurlar. Hamburgerleri iyi pişmemişse delirirler, sen de onu geri alırsın, biraz daha pişirirsin. İnsanlar restoranlardayken en büyük arzuları pastalarının üstüne bir kaşık daha dondurma ya da sostan fazlası olmaz. Ben de bunu yapabiliyordum. Onları mutlu etmek kolaydı ve isteklerini dile getiren ve bu istekleri karşılanan müşterilerin olması harika bir şeydi. İnsanların ihtiyaçlarını karşılayabilmek güzel bir duygu.”

“Sence Penny’nin bizim karşılayabileceğimiz istekleri mi var?” dedi Sam.

“Elbette. Tam olarak ne istediğini bilmiyorum ama bir yolunu bulabileceğimize eminim.”

Penny sabah yeniden doğmuş gibiydi. Evi hâlâ viraneye benziyordu evet, ama şimdi evin o halinden bir önceki güne göre daha fazla utanıyordu ve bu Sam’i son derece rahatlatmıştı. Penny’nin evinin durumu değildi umurunda olan. Kafasının durumuydu onu asıl ilgilendiren. Duş almış, temizlenmiş, uygun kıyafetler giymişti, utanç ve minnet karışımı bir duyguyla bakıyordu. Sam rahatlamıştı. Meredith işe girişmişti bile.

“Bugün yığınları birlikte ayıklayabiliriz. Hâlâ kullandıklarını, saklamak istediklerini, bir yere götürebileceklerimizi ayırırız. Biz büyükannemin eşyalarının çoğunu merkezdeki bir barınağa bıraktık. Bunları kabul eden yerler var, sana da yer açılmış olur böylelikle. Bir kısmını da saklarız. Diğer odada neler var?” Penny’nin dairesinde de Livvie’ninki gibi fazladan bir oda vardı. Önceki gün o oda kilitliydi.

“Ah, orası bilgisayar odası,” dedi Penny. “Sanırım eşyaların bir kısmını oraya koyabiliriz.”

“Bilgisayarın var mı?” dedi Sam ve Meredith aynı anda.

“Elbette. Herkesin bilgisayarı vardır. O *kadar* da yaşlı değilim ben.”

“Ne için kullanıyorsun onu?” diye sordu Sam tepeden bakan bir tavırla.

“Bilirsiniz işte. Torunlarımla yazışmak, Livvie her yıl beni bırakıp Florida’ya gittiğinde onunla görüntülü konuşma yapmak ve internet bankacılığını kullanmak için. Market, kıyafet, kitap, hediye alışverişi için de kullanıyorum. Bir de Facebook için. Bilinen şeyler işte.”

“Ama sen...” diye söze başladı Meredith.

“Bin yaşında mıyım?”

“Onu söylemeyecektim. Burada çok... yalnız görünüyorsun.”

“Evet. Belki de o yüzden,” dedi Penny. “Çocuklarım bana e-posta yazar. Ararlar. Kameradan bakınca her şey mükemmel görünüyor. Onlara her şeyin yolunda olduğunu söylüyorum. İyi görünüyorum... onları endişelendirmek istemiyorum. Endişelenmek istemiyorlar...” dedi sesi gittikçe azalarak.

“Kaç çocuğun var ve neredeler?” diye sordu Meredith. Büyükannesi hep Penny’nin kalabalık bir ailesi olduğunu söylerdi ama detayları hiç sormamıştı.

“Katie, San Francisco’da. Kent, New Jersey’de. Kaleb, Chicago’da. Kendra, Vermont’ta. Kyra, Atlanta’nın dışında. Bilmiyorum tam. Belki hepsine K ile başlayan isimler vermesek daha yakınımızda olurlardı.” Delirmediğini, yalnızca şaka yaptığını onlara göstermek için gülümsedi.

“Onları arayacağım,” dedi Meredith. “Ya da istersen e-posta yaz. Ayrıntılara girmene gerek yok. Onları korkutmayacak bir şey yaz ama çocuklarının neler olup bittiğini bilmeye hakkı var bence.”

“Albert da bilgisayar kullanır mıydı?” diye sordu Sam. Meredith ona fazla erken davrandığını gösteren, sert bir bakış attı.

“Pek sayılmaz. Benim kadar değil en azından. Daha az,” diye sesli düşündü Penny. “Neden?”

“Merak ettim,” dedi Sam. “Bakabilir miyim?”

Penny bir anahtar çıkarıp ikinci odanın kapısını açtı. Aradaki tezat nefes kesiciydi. Meredith’in âdeta nutku tutulmuştu. Perdeler sonuna kadar açıktı. Işıl ışıl parlayan ahşap kitaplık, özenle dizilmiş kitaplarla dolup taşıyordu. Duvarlar bembeyazdı ve yerler sedir ağacındandı. Rafların yanındaki askıdan antika bir dürbün sarkıyordu. Görkemli, parlak bir masanın üstünde bilgisayar dışında hiçbir şey yoktu. Bir köşede iki kişilik koltuk, küçük bir sehpa ve okuma lambası duruyordu. “Albert biraz temizlik hastasıydı,” diye sırttı Penny. “Bu oda onundu. Burada okumak hoşuna giderdi. Ben bilgisayarı kullanmak için gelirdim buraya. O oturup bir şeyler okurdu. Sonra ben onun yanına sokulurdum. Tek kişilik koltuk yerine iki kişilik olanı tercih etmemizin sebebi buydu. Burada çok hoş, huzurlu zamanlar geçirirdik.”

“Neden kilitli tutuyorsun?” diye sordu Meredith.

“Temiz kalsın diye,” diye omuz silkti Penny. “Ona ait kalsın diye, sanırım.”

HER ŞEYİN ÜZERİNDEKİ YER

Penny, Sam'i klostrofobik birine dönüştürmüştü. Aylarını bir projeye, haftalarını tek bir probleme adanarak, günlerini eve kapanarak, saatlerini sandalyede oturarak geçirdiği çok olmuştu ama kendini hiç huzursuz hissetmemiş, kalkıp gerinme ihtiyacı duymamıştı. Penny onda Wyoming'e, Colorado'ya ya da açık alanları ve çok fazla güneş ışığı olan bir yere taşınma isteği uyandırmıştı.

"Hafta sonu Wyoming'e gidelim," dedi Sam.

"Wyoming'de ne var ki?" dedi Meredith.

"Uçsuz bucaksız gökyüzü."

"Orası Montana."

"Binalar pislikten, beyinler tozdan arınmış orada."

"Burası da öyle."

"Hayır Merde, hadi gidelim. Hafta sonu yalnızca. Bilirsin işte, normal çiftler gibi."

Meredith doğrulup ona baktı. "Gerçekten mi?"

"Gerçekten."

"Benimle dalga geçme Sam."

"Gidelim diyorum."

"Peki 'sandalyeye yapışan kışın' ne olacak? Ya 'geçim kaynağımız'? Peki ya programdaki hatalar?"

"Onlar bekler."

"Beklerler mi?"

"Program sabırlıdır."

“Öyle mi?”

“Şey, hayır. Program cansız bir şey. Böyle söyleme nedenim... Neyse boş ver. Demek istediğim onlar bekleyebilir.”

“Bekleyebilirlerse neden bu lanet evde bu kadar zaman harcıyoruz?”

“Merde, gitmek istiyor musun, istemiyor musun?”

“Paris’e mi?”

“Yalnızca hafta sonu için mi? Zamanımızı yolda harcarız. Çok uzak orası.”

“Londra?”

“Ah, evet, Londra çok daha yakın.”

“Kayağa!”

“Nisan ayındayız.”

“Kanada’da öyle değil.”

“Kanada’da bile öyle Merde. Bence orada da nisan.”

“Hayır, Kanada’da kayak merkezleri hâlâ açıktır, demek istedim.”

“Ben kayamam,” dedi Sam.

“Kayamaz mısın?”

“Hayır.”

“Neden?”

“Hiç öğrenmedim.”

“Neden?”

“Baltimore’da büyüdüm.” Sam omuz silkti. “O kadar çok kar yok orada. O kadar dağ da yok.”

“Ben de adada büyüdüm,” dedi Meredith.

“Güney Pasifik’te değil ama.”

“Sana kaymayı öğreteceğim. Bu hafta sonu. Kanada’da.”

“Daha önce birine kaymayı öğrettin mi?”

“Hayır.”

“Biliyor musun?”

“Kaymayı mı?”

“Nasıl öğreteceğini.”

“Hayır.”

“Ama kendine güveniyorsun.”

“En kötü ne olabilir ki?”

Sam’in aklına birkaç şey geldi. Hepsi bir kurgu halinde gözünün önünde canlanıp beynine kazındı.

“Çok hoşuna gidecek,” diye söz verdi Meredith. “Kanada’da çok büyük kayak merkezleri var.”

Lale tarlalarının arasından, sınırdan, Vancouver’ın çevresinden, suyun önce panoramik bir manzarasını, ardından da ara sıra kendisini göstererek göz kırpmasını izledikleri virajlı yollardan geçtiler ve gökyüzüne yükselen, karlı, devasa dağlara ulaştılar. Uçsuz bucaksız gökyüzündeki ısıklık sesleri gerçekten güzeldi ama Sam’e göre bu spor çok fazla malzeme gerektiriyordu. Meredith bir spor çantasını açıp yelek, kazak, mont, şapka, tozluk, kayak gözlüğü, kayak pantolonu, kask, eldiven, çorap, atkı, ayak ısıtıcısı, dudak nemlendiricisi ve küçük kâğıt mendil paketleri çıkardı. Sonra kiralama bölümüne geçip kayak, baton ve doğa kanunlarına karşı gelen botlardan aldı.

“Benim bacaklarım o tarafa bükülmüyor,” dedi Sam.

“Alışırısın.”

“Diğer tarafa bükülüyor.” Sam göstermek için bir bacağına kaldırdı.

“Pantolonunu çıkar Sam. Alışırısın.”

Bir saat sonra Sam tam olmasa da neredeyse giyinmişti.

“Tamam, şimdi teleferiğe bineceğiz.”

“Nasıl?”

“Oraya gidince sana gösteririm.”

“Hayır, teleferiğe nasıl gideceğiz?”

Meredith kahkaha atıp pat pat yürümeye başlayınca Sam’in de onun peşine takılmaktan başka şansı kalmadı ve on beş dakika sonra mucize eseri kendini, nefesini dışarı vermekten suçluluk duyacağı kadar tertemiz ve ayaz havada, karla kaplı köknarların üzerinden, ne kadar yükseğe tırmanılırsa tırman-

sınlar gözden kaybolmayan vadiler ve dağların üzerinden süzülen bir oturakta, Meredith'in yanı başında dengede durmuş halde buldu. Ürkütücü bir şeydi bu.

"Ayaklarım vücudumdan daha ağır," dedi Sam.

"Hayır, değil."

"Beni ölüme çekecekler."

"Hayır, çekmeyecekler."

"Ayrıca terim kazağımın içinde bir buz tabakasına dönüştü."

"Burası çok soğuk Sam. Neden terliyorsun ki?"

"Korkudan. Ayrıca çok sıcak bir odada sen bugüne dek örülmüş bütün yünleri üzerime geçirirken sürekli geriye bükülen o botları giymek için uğraştım. Ayrıca bu yolculuğun sonunda teleferiğin bizi nerede bırakacağı da başka bir endişe yaratıyor içimde. Ayrıca şunun da sebebini merak etmelisin."

"Neyin?"

"Şu an neden hayatımda hissetmediğim kadar mutlu hissettiğimi."

"Hipotermi mi?" diye tahmin yürüttü Meredith.

"İnsanların, 'Bu kadın başıma gelen en güzel şey,' demesinden her zaman nefret etmişimdir. Çünkü bir kişi olay değildir, insanlar birinin 'başına gelmez'. Sen benim başıma gelen en iyi şey değilsin. Sen bu evrende olabilecek en iyi şeysin. Bu zamana dek olan ya da olacak her şeyden iyisin. Böyle bir mutluluğun var olabileceğinden bile haberim yoktu benim."

Meredith oturduğu yerde ona doğru kaydığını ve teleferik tümüyle sarsıldı.

"Deli misin sen?" diye haykırdı Sam. "Mutlu olabilecek olmam mutlu ölmeye hazır olduğumu göstermez."

"Sorun değil. Bu yükseklikte aniden sevişmeye karar veren insanlara dayanıklı aletler bunlar."

"Emin misin?"

"Hem de çok."

Sam sağ elinin sağ parmağını ısıarak eldivenini çıkardı ve usulca Meredith'in yüzüne dokundu. Donmuş parmaklarıyla bundan sonra nasıl bilgisayar kullanacağını düşünüyordu ama bunu yapmadan da edemezdi. Dikkatlice, Meredith'i pebilecek kadar ne eğildi, aynı zamanda nefes almaya, dengesini sağlamaya ve düşüp lmemeye çalışıyordu. Hem zor hem inanılmaz bir şeydi bu. Meredith'in yanaklarında gözyaşları hissedene kadar onu öptü ve geri çekilip sorgulayan bakışlarını onun üzerine dikti.

"Ben de çok mutluyum," dedi Meredith.

Sam onun yanağını tutup alnını onun alnına bitiştirdi. "Ağlama Merde. Yzmz donar böyle."

"Olsun," dedi Meredith. O an Sam'in eldiveni kucağından kayıp aşağıda, çok aşağıda kalan dağa doğru szld.

"Kahretsin. şimdi ne olacak?" dedi Sam.

"Alırız onu."

"Nasıl?"

"ok kolay." Meredith sırttı. "Aşağıya doğru kayarak."

SAM'İN HİÇ BEKLEMEDİĞİ ŞEYLER

Kullanıcılar kaydoldukça Sam hayal gücünün sınırlarının farkına varıyordu. Her ne kadar bilgisayar manyağı olsa da insanların ilişkilerde karşı taraftan ne beklediğini biliyordu. Hepsinin. Her birinin. Sam'in gözlemlediği kadarıyla insanlar bunu çok garip yerlerde bulabilseler de herkes karşı cinste aynı özellikleri arıyordu; nazik, komik, ateşli, eğlenceli, zeki ve tümüyle âşık. Birine göre zeki olmanın tanımı, matematik bölümünde yüksek lisans yapmakken bir diğerine göre tuvaleti onarmaktı. Biri sabahlığı ya da balo kıyafetini (hatta ikisini birden) severken diğeri kot pantolon ve tişörtü tercih edebilirdi. Biri alaycı sözlerden hoşlanırken diğeri yalnızca Sam'in eski işini kolaylaştırmaya yarayan kelime oyunlarından hoşlanabilirdi. Yani nereye (ve nasıl) bakacağını bilen herkes eşini bulabilirdi ama herkes aynı şeyi istiyordu.

Ölenlerle iletişim değildi hepsinin istediği. Kullanıcılar Sam'in tahmin edemeyeceği, sonsuz sayıda şey istiyordu. Üç numaralı kullanıcı Eben Westfeldt sırf ölen karısına onu sürekli aldattığını itiraf etmek için para ödemiş, kayıt işlemlerinden, hazırlık seansları ve derslerinden, sonraki bekleme sürecinden geçmiş ve diğer adımları sabırla uygulamıştı. Adam söyleyeceklerinin hepsini sarı bir not defterine yazmıştı. Etkileyici bir listeydi doğrusu. Listenin tamamını karısına okudu; partnerleri, tarihler, yerler, o sırada karısının bulunduğu yer ve bunu yaparken ona hangi bahaneleri uydurduğuna dair her şey. Kadın

öfkelenmedi, daha önce bu durumdan şüphelendiğine dair bir ipucu ve dolayısıyla buna temel oluşturacak elektronik bir hafıza yoktu ne de olsa. Aldatmayla ilgili tek bilgi eski bir arkadaşıyla yazışmalarından geldi. Bayan Westfeldt'in arkadaşı, kocası Austin'deki bir konferanstayken barda tanıştığı bir adamla yatmıştı ama Bayan Westfeldt arkadaşına destek olmuştu çünkü onların evliliğinin çoktan bittiğini ve arkadaşının kocasının da çok fazla kadınla cinsel ilişkide bulunan biri olduğunu biliyordu. Eben itirafta bulunduktan sonra pencereyi kapattı, ön stantta duran Meredith ve Sam'in yanına gelip programı kapatmalarını söyledi.

"Kapatalım mı?" dedi Meredith. "İyi ama bir görüşme yaptınız daha."

"Bu kadarı yetti," dedi Eben. "Üstümden nasıl bir yük kalktı bilemezsiniz."

Sam dürüst olmak adına, "O tepkinin gerçek olmadığını biliyorsunuz," demek zorunda hissetti kendini. "Gerçekten itiraf etmiş değilsiniz. Karşınızdaki kişi gerçekten o değil. Ve şu anda da bunu anlayamaz çünkü o hayattayken ona çok iyi ve kusursuz yalanlar söylediniz."

Meredith durumu yumuşatmak için araya girdi ama gereksiz bir hamleydi bu. Eben, "Ah, hiç önemli değil," diyerek Sam'i savuşturdu. "Ben itirafımı yaptım, önemli olan da bu. Oh be. Dostum, şu an kendimi çok daha iyi hissediyorum. Hepiniz birer dehasınız. Deha. Gerçekten de çok iyi bir hizmet sunuyorsunuz."

Sam, Eben'in sözlerini dikkate almamıştı. Bir ay önce ölen kedisıyla yazışmak isteyen Maria Gardner'in sözlerini de dikkate almamıştı. ("Çok fazla e-posta mı yazıyor?" diye sormuştu ilgisizce Dash, kadına. "Listesindeki herkese komik fotoğraflar mı yolluyor?") Kurt Cobain'le yazışma isteğiyle gelen insanları önemsememişti. Ölmemiş, terk edilmiş eski sevgilileriyle konuşmak isteyen kişileri de dikkate almamıştı. Ölen karısına barakanın anahtarını nereye sakladığını, bulaşık makinesinin kitapçığının nerede olduğunu bilip bilmediğini, temizlik şir-

ketini ayda bir aramasının gerekip gerekmediğini, aramasa da gelip gelmediklerini, o sevdiği aloe vera jelinin hangi eczanede satıldığını ve mikrodalgada patatesin kaç dakikada piştiğini sormaya gelen Georfe Lenore’u hiç dikkate almamıştı. Şaşırtıcı olansa kadının bu soruların çoğuna yanıt verecek bilgiye sahip olmasıydı.

Edith Casperson, Sam’in beklediği türden –kısa süre önce ölen kocasının yasını tutan, altmışlarında– bir kullanıcıydı. Ama Sam kaydını yaptıktan bir gün sonra onu salonda soğukkanlı bir ifadeyle kocasına defolup gitmesini söylerken buldu. “Sen pisliğin tekiydin Bob. Kahrolası pisliğin tekiydin. Seni sevmiştim ben. Hâlâ da seviyorum. Ama bu, senin pisliğin teki olduğun gerçeğini değiştirmiyor. Onca yıl evde oturup sana yemek yapmaktan, çoraplarını yıkayıp gömleklerini ütülerken, ağız kokunu çekmekten memnun muydum sanıyorsun? Halkla ilişkilerdeki Marty’nin Judy’nin sunumu hakkında ne düşündüğünü ya da o sunumun Bangladeş’teki satışları nasıl etkilediğini umursuyor muydum sence? Konuşmama izin versen hiçbirini umursamadığımı görecektin zaten. Ben senin karınım, seni bok kafalı. Bu beni parmağında oynatacağın anlamına gelmez ama. Bu, beni parmağında oynatmaman gerektiği anlamına gelir. Ya seni terk etseydim? Başının çaresine bakamazdın. Bir hafta içinde öldün. Yine öldün, evet, ama bir türlü rahat vermediğin karın tarafından terk edildiğin için ölmedin en azından Bob. Öylesi gerçekten utanç verici bir ölüm olurdu.” Öylesine coşuyordu ki konuşmanın sonunda her şeyi silip sonra tekrar geliyordu. Bir ay boyunca haftada iki defa gelerek aynı konuşmaları tekrar etti; kaydoluyor, içini döküyor, siliyor, tekrar başlıyordu. Sam öfkeli dullarla karşılaşmayı beklemiyordu, doğru ama Edith ona Bob hayattayken böyle bir şey yapacak cesareti asla bulamadığını mahcup bir ifadeyle anlattığında Sam onun neden şimdi böyle bir tepki verdiğini anlamıştı.

On yedi yaşındaki David Elliot bir ay boyunca her gün gitarıyla gelip annesine ve onun ölümüne adadığı orijinal şarkılarını çalmıştı. Sam onu da dikkate almamıştı. Hatta onun diğer kullanıcıları rahatsız ettiğini bile düşünüyordu ama herkes konuşmayı ya da yazmayı bırakıp David'i dinliyor, sonra da sessizce onu alkışlıyordu. Edith yağmurlu bir öğleden sonrasında eğilip, "Bayan Elliot, oğlunla gurur duymalısın. Çok yetenekli biri o. Buradaki herkese neşe veriyor," demişti. Sam bunu da pek dikkate almamıştı.

Celia Montrose, mutsuz kızı Kelly'yi babasıyla konuşmaya getirmişti. Celia ölmüş kocasıyla bizzat iletişim kurmaya henüz hazır hissetmiyordu. "Onu hatırladığım haliyle kalsın istiyorum," dedi. "Kederimi yaşamaya başlamalıyım ki bir gün sona ersin." Ama Kelly babasıyla bu şekilde iletişim kurabileceğine inanıyordu. Celia da kızına yardımcı olabilmek için elinden geleni yapmaya çalışıyordu. Sam belki bu kadarını dikkate almıştı. Asıl beklemediği, Kelly'nin o konuşmalar esnasında yaptıklarıydı. Üniversiteye giriş sınavına çalışırken babasının ona yardım etmesini istiyordu. Oturup saatlerce matematik çalışıyor, başka hiçbir şeyden konuşmuyorlardı. Yoğun geçen bir görüşmenin ardından Kelly'yi tuvalette gözyaşlarına boğulmuş halde buldular. "Geçecek." Meredith ona sarıldı. "Onları özlemek gerçekten çok zor."

"Sorun o değil," diye burnunu çekti Kelly. "O her şeyi biliyor. Bu şey benim için çok zor ama onun için çok kolay."

"Unutma," dedi Sam ona, "koca bir merkezî işlem birimi var arkasında. O rakamları tek başına bulduğunu sanma."

"Benim aptalın teki olduğumu düşünüyor kesin," dedi Kelly hıçkırıklarının arasından. Sam kendi babasını arayıp yedi yaşında, Benjamin Montrose projesi için hazırladığı matematik yazılımını yüklemesini istedi. Kelly tekrar geldiğinde babası ısrarla bir üçgenin tüm açılarının toplamının 6,104 olduğunu, x'in değerinin her zaman on bir olduğunu ve pi'nin kare değil

daire şeklide olduğunu söylüyordu. Kelly gülmekten yerlere yattı. Celia kızını aylardır ilk kez güldürdüğü için Sam'e teşekkür etti. Celia ayrıca Kelly iyi bir okula giremezse bundan Sam'i sorumlu tutacağını da ekledi. Bir öğleden sonra Meredith, Kelly'yi köşedeki koltukta David Elliot'la cebir çalışırken buldu. İki de bilgisayar başında değildi.

Bay ve Bayan Benson bu tür bir kayıp yaşayıp onlara başvuran ilk kişiydi fakat ne yazık ki onların durumunda olan pek çok kişi vardı. Sam onları beklese de buna pek hazırlıklı değildi. Bay ve Bayan Benson, üniversitedeki ilk döneminde yurtttaki odasının penceresinden baş aşağı düşen, ergenlik çağındaki kızları Maggie'yi kaybetmişti. Paketin tamamını almışlardı ama en çok tercih ettikleri mesajlaşmaktı. Maggie'nin yaşarken tercih ettiği iletişim tarzı buydu. Bay Benson, Maggie'yle görüntülü konuşma da yapmak istemişti ama Bayan Benson bunu kaldıracak durumda değildi. Bayan Benson kızına e-posta yazmak istiyordu ki bu da Bay Benson'ın istediği bir şey değildi. Ama ondan mesaj almak ikisinin de hoşuna gidiyordu. Oysa kızları hayattayken ona, "Şu lanet telefonu kulağına götür ve bizi ara. Tanrım, bir mesaj yazmak ne kadar zaman alan bir şeymiş böyle. Üstelik harfler de o kadar küçük ki anlamak mümkün değil. Telefonun elinin altında ve bizi araman en kolay!" diye sitem ederlerdi.

Maggie Benson, Sam'e ergen kızlara dair çok şey öğretti. Kendisi ergenken onları hiç anlamazdı. Bir şeyler söylüyorlardı ama içten söylenmiş şeyler değildi bunlar. Dolayısıyla o sözlerin ne anlama geldiği Sam için hep gizemli kalmıştı. Yirmi yaşına bastığında onları geride bıraktığına sevinmişti. Ergen kızlar arkadaşlık sitelerine girmezdi. Ayrıca ergen kızlar ölmezdi. Ve Sam şimdi... en az on dört yıl sonra ergen kızların ne demek istediğiyle ilgili yeniden endişe duymaya başlamıştı.

Ama bazen ergen kızlar ölüyordu. Maggie Benson'ın ebeveynlerini sevdiğine şüphe yoktu. Ama e-postaları, blogu, me-

sajları, görüntülü konuşmaları bunu bilmiyordu çünkü en yakın arkadaşına, “Biliyor musun? Ben annemle babamı çok seviyorum,” diye mesaj atmamıştı hiç. Blogunda, “Bugün ebeveynlerimin bunca yıldır benim için ne fedakârlıklar yaptığını anladım,” diye yazmamıştı. Erkek arkadaşına, “Bu gece sana gelemem çünkü annemle babam gelmeme izin vermiyor ama onları çok iyi anlıyorum çünkü sonuna kadar gitmemizden endişe ediyorlar çünkü çok genciz ve yaralanabiliriz. Üstelik küçük kızlarının böyle bir şey yaşamasından korkmaları da çok mantıklı,” diye bir e-posta yazmamıştı. Onun yerine erkek arkadaşına, “Annemle babam çok geri kafalı. Hiçbir şey yapmama izin vermiyorlar!!!!” diye e-posta yazmış, en yakın arkadaşına, “Annemle babamdan nefret ediyorum!!!! Hiçbir şey yapmama izin vermiyorlar!!!!” diye mesaj atmış, bloguna, “Bugün üniversiteye gideceğim ve sonunda özgürlüğüme kavuşacağım için ne kadar heyecanlı olduğumu fark ettim. Annem ve babam hiçbir şey yapmama izin vermiyordu!!!!” türünde şeyler yazmıştı.

“Tercümana ihtiyacım var benim,” dedi Sam.

“Ne için?” dedi Meredith.

“Ergen kızlar için.”

“Neden?”

“Asıl düşüncelerini söylemiyorlar.”

“Kimse asıl düşüncelerini söylemez.”

“İnsanlar asıl düşüncelerini her zaman söylemez. Çoğu kişi bazen söyler. Genellikle.”

“Ergenler asıl düşüncelerini bilmez.”

“Ergen erkekler bilir. ‘Azdım ben,’ derler.”

“Öyle demezler,” dedi Meredith.

“Öyle derler,” dedi Sam.

“Ben sana tercümanlık yaparım.”

“Sen ergen kız değilsin.”

“Eskiden öyleydim.”

Sam ona şüphayle baktı.

“Ben on üç yaşındayken,” dedi Meredith, “en yakın arkadaşım Luke Feldstein’a artık onunla arkadaşlık etmek istemediğimi söyledim çünkü beni okul balosuna davet etmişti ve ben kabul etmedim çünkü Kimmy Mitchell, Chrissie Graves’e Luke’un davetini kabul edeceğime bahse gireceğini söylemiş. Sonradan ortaya çıktı ki Kimmy, Luke’tan hoşlanıyormuş. Bense onun benim başka birini bulamayacağımı düşünerek böyle bir bahse gireceğini sandım ve ben Luke’u reddedince o da Anna Wong’la gitti.”

“Peki neden onunla arkadaşlığını kestin?”

“Kesmedim. Yalnızca kesmek istediğimi söyledim.”

“Neden öyle söyledin?”

“Anna’yı davet etmesi yanlıştı. Önce bana sormuştu.”

“Ama sen kabul etmemişsin.”

“Yine de başkasını davet etmemeliydi.”

“Neden?”

“Çünkü benden hoşlanıyordu. Ben de ondan hoşlanıyordum. Karşılıklı hoşlaşıyorduk yani.”

“Neden davetini kabul etmedin öyleyse?”

“Kimmy Mitchell benim ezik biri olduğumu düşünmesin diye.”

“Kimmy’yle arkadaş mıydın?”

“Hayır.”

“O zaman neden onun fikrine önem verdin?”

Meredith omuz silkmekle yetindi.

“Yani sırf sen aklını kaçırdın diye Luke’un da evde kalması gerekiyordu, öyle mi?”

“Ben de onunla birlikte evde kalacaktım.”

“Bunu ona söyledin mi?”

“Hayır.”

“Nereden bilecekti peki?”

Meredith tekrar omuz silkti.

“Bu durumda Anna Wong’u davet etmeliydi,” dedi Sam.

“Neden?”

“Söylediklerimi iyi dinle. Azmıştı da ondan.”

Büyükanne ve büyükbabalarsa ergen kızların tam tersiydi. Örneğin Fil Horton hiç ergen bir kız olmamıştı ve büyükanneler ve büyükbabalar asıl düşüncelerini hemen söylerlerdi. Maggie ebeveynlerinden nefret ettiğini söylerken aslında on yedi yaşında olduğunu, yetişkinliğe doğru yol aldığını, kendini hem güvende hem boğuluyormuş gibi, hem hevesli hem gergin, hem hazır hem ürkek, hem öfkeli hem de sevgi dolu hissettiğini söylemek istiyordu. Livvie, Sam ve Meredith’in izin alıp Florida’da hava güzel olduğu ve çok çalıştıkları için onu ziyaret etmeleri gerektiğini söylediğinde gerçekten de Florida’da hava güzel olduğu ve çok çalıştıkları için Meredith ve Sam’in onu ziyaret etmelerini istiyordu. O yönden bakınca büyükanneler ve büyükbabalar daha kolaydı. Öte yandan Maggie Benson günde ortalama yetmiş iki mesaj atıyordu. Facebook sayfasını günde on bir defa güncelliyor, başkalarının paylaşımlarına günde altmış bir yorum yapıyordu. İki blogu vardı, dokuz bloga yorum yazıyordu ve okuduğu on beş blog daha vardı. Üç e-posta hesabı, 2896 Flickr fotoğrafı, otuz sekiz YouTube videosu vardı ve günde ortalama dört defa etiketleniyordu. Sam’in günde ortalama dört defa yaptığı şeyse büyükannesi veya büyükbabası hiç bilgisayar kullanmadığı için bir kullanıcı adayını evine eli boş yollamaktı. Yaşlılar geçmişle arada bir bağ olabiliirdi ama elektronik hafızadan yoksunlardı. Sam’in, projeksiyonunu yaratabildiği yaşlılar genelde yalnızca e-posta kullanıyordu. Büyükanneler veya büyükbabaların Facebook hesabının ya da kameralı dizüstü bilgisayarının olması nadir görülen bir durumdu.

“Yaşlılarla biraz zor olacak bu,” diye şikâyet etti Sam. “Hayattayken böyle sohbetler etmeleri gerekmiyordu, orası belli. Ama çoğunun teknolojiye ilgisi tost makinesine olan ilgisinden daha fazla değil.”

“İşte bu yüzden pazarlamada çalışamazsın sen,” dedi Meredith.

“Gençlerle ilgili sorunsu elektronik ortamda çok fazla iletişimde bulunmaları ve ne yazık ki onlar da akıllarından geçeni söylemiyorlar.”

“O halde ellili yaşlarında ölenleri hedef alıyoruz,” dedi Dash.

“Ya da teknolojidten anlayan doksanlıkları,” dedi Meredith.

“Ya da gerçekten sıkıcı ve dürüst olan ergenleri,” diye iç geçirdi Sam.

“Ya da efsanevi bilgisayar dehalarını,” dedi Meredith, Sam’ın dudaklarına bir öpücük kondurarak.

Sonuç olarak Sam, yirmi beş yaşın altındaki çocuğunu kaybeden kullanıcılara yönelik bir algoritma eklemek için bir filtre geliştirdi. Ergenlerin, ebeveynlerini sevdiğini ancak bunu dile getirmediikleri için sonucun çarpıtıldığını açıklıyordu burada. Sam bu işin bazı yanlarını öngörebilse bile kendini bunlara hazır hissetmediği oluyordu.

Bununla mücadele etmek için Dash pazar akşamlarını pizza akşamı olarak belirledi. Bu birçok sorunun çözümüydü. Penny’yle her hafta irtibata geçmelerini garantileyip onun karnını doyurmak ve onu arta kalanlarla birlikte evine yollamak için bir fırsattı. Jamie’yle ilişkilerini sürdürmek için de bir bahaneydi. Jamie iyi bir adam olmanın yanı sıra potansiyel çalışanları olabilirdi ki bu fikir Sam’i gerçekten heyecanlandırmıştı. Bu kez kendisi patron olabilirdi ve Dash de Jamie’nin aksanını beğeniyordu. Dash’in mozzarellalarını kullanmak için de bir bahaneydi bu. Dash’in her an istediğiniz kadarını sunup buzdolabınızı ağzına kadar doldurabileceği tek peynir çeşidiydi bu. Ama en çok da ölen ergenleri biraz olsun akıllarından çıkarmalarını sağlayıp hayatta olan ergenlerin –ve tabii diğer herkesin– en sevdiği şeyi sunuyordu: arkadaşlık, kahkaha ve yemek. Aşkta sığınak, hayatta sığınak. Hafta boyunca gerçekten birlikte olabilmek için tek şansları buydu. Evet, sürekli birliktelerdi ama bu sebeple çalışma saatleri de günün tamamına yayılıyordu. Kahvaltı öncesi kullanıcı arayüzü konusuyla ilgilenmek için harika bir zamandı

ve yatak da en adil fiyatlandırmayı düşünmek için doğru yerdı. Dash peynirleri kalıba dökerken izin ve gizlilik haklarıyla ilgili kuralları inceliyordu. Pizza akşamında bunların tümü yasaktı çünkü Penny konuştuklarını anlamıyordu ve Jamie'yi Sam'in çalışanı konumuna getirene kadar da onun önünde bu konuları konuşmak yasaktı. Dolayısıyla akşamın odak noktası belliydi: Arkadaşlık, kahkaha ve yemek. Pizza akşamlarında Sam geçici de olsa ailesine yeniden kavuşuyordu.

Gecenin açılışının yapıldığı gece Jamie salonu ilk kez görüyordu. Dash'le de ilk kez tanışıyordu.

"Hemen söyle, en sevdiğin peynir ne?" diye sordu Dash, Jamie mutfağa girer girmez.

"Hımm... Brie peyniri?"

"Fırınlanmış ve eritilmiş mi, donmuş ve yarı yumuşak mı?"

"Ah, sanırım fırınlanmış ve eritilmiş."

"Bademli mi, hamurda mı?"

"Anlamadım?"

"Bademle pişmişini mi yoksa hamura sarılmışını mı seversin?"

"Aslında Brie konusunda gayet esneğimdir," dedi Jamie.

"Ama en sevdiğin peynir o. Belli bir tercihin olmalı," dedi Dash. "Brie bir İngiliz için de garip bir tercih ayrıca. Stilton ya da çedar peyniri olabilirdi örneğin. Sert ve kolayca dağılan türden bir şey söylemeni beklerdim."

"Somerset Brie var. Cornish Brie var," dedi Jamie.

"Sence onlar Fransız peynirlerinden etkilenmemişler midir?" diye sordu Dash.

"Emin değilim," dedi Jamie. "Neden bana peynirle ilgili soru soruyorsun?"

"Çünkü peynir yapıyorum gördüğün gibi." Dash etrafındaki malzemeleri gösterdi. "İstek üzerine de yapıyorum."

Meredith gözlerini devirdi. "Sen yalnızca mozzarella yapmasını biliyorsun. Tek çeşit peynir yapmasını biliyorken onun ne tür peynir sevdiğini neden soruyorsun ki?"

“Mozzarella demesini ümit ettim.”

“Mozzarella da İngiliz peyniri değil ki,” dedi Meredith.

“Evet, ama düşünsene mozzarella dese ne müthiş olurdu! Buzdolabını bir anda açardım!” Deddiği gibi yaptı o an. Dolap, Jamie’nin içlerinde mozzarella peynirinden başka bir şey olmayacağını tahmin ettiği sayısız plastik kapla doluydu.

“Mozzarella kimsenin en sevdiği peynir değildir,” dedi Meredith.

“Öyleyse sen sade pizza ye ve mozzarella peynirini ne kadar sevdiğini gör,” dedi Dash, elini üzerinde “Aşçıyı memnun et” yazan önlüğe silip Jamie’ye uzattı. “Dashie! Bentlively bu arada.”

Jamie, “Bentlively mi?” diye sorunca Sam, Dash’le ilk tanıştığı anı hatırladı. “Dickens romanlarındaki karakterlerden biri misin? Yoksa Jane Austen romanlarında başta çok çekici görünen ama sonra kötü çocuk olduğu ortaya çıkanlardan mı?”

“Ben kötü çocuğum,” dedi Dash, “ama her şekilde çekiciyim.”

“Pizza pişerken ben de sana salonu göstereyim,” dedi Sam.

“En fazla on dakikaya hazır!” diye uyardı Dash.

Sam, Jamie’yi alt kata indirdi ve gün batımının mor ışığında Salon Styks’i incelemeye başladılar. “Güzel. Ölülerle buluşmak için alışılmış olandan daha iyi bir yer.”

“Alışılmış olan nedir ki?” dedi Sam.

“Bilmiyorum. Ürpertici mezarlıklar mesela. Kıyamet.”

“Meredith iyi iş çıkardı. Boyadı, dekore etti, uçaklar astı.”

“Çok yetenekli. Onu işe almamın bir sebebi olduğunu biliyordum.”

“Onu sen işe almadın.”

“Yine de buraya bu havayı verenin duvar boyası ve uçaklar olduğunu sanmıyorum.”

“Ne peki?”

Jamie omuz silkti. “Belki de mesleğimden dolayı böyle hissediyordum ama bilgisayarların romantik bir havası olduğunu düşünürüm hep. Vaatler ve olasılıklarla dolu. Özellikle de böyle

kapalı durduklarında. İnsanda bir düğmeye basarak tüm olasılıkların keşfedileceği, tüm hayallerin gerçekleşebileceği izlenimini uyandırıyor. Bilgisayarlar sihirlidir, biliyorsun, değil mi?”

“Bu gerçekten de berbattı,” dedi Sam.

“İşte bu yüzden ben üst düzey yöneticiyken sen işsizsin,” dedi Jamie. “Şiir. Bütün farkı şiir yaratıyor.”

“Hiç bilmiyordum,” diye itiraf etti Sam.

“Ciddiyim Sam, burası çok etkileyici bir yer olmuş. Yalnızca mekân olarak değil. Hatta onun çok az etkisi var belki de. Burada yaptığın şey güzel. Dünyayı değiştirebilirsin.”

“Fazla abartmıyor musun?”

“İyi kalpli bir dâhi olman güzel. Şeytan olanlardan değilsin.”

“Öylesi her şeyi mahvedebilirdi,” diye ona katıldı Sam.

“Kesinlikle. Şimdi tek mahvettiğin benim.”

Kullanıcı sayısı artıyordu ki bu iyi bir şeydi. Beklentiler de büyüyordu ki bu da tahmin edilebilir bir şeydi. Doğal olarak seçenekler menüsü genişliyordu, bu da bazı sorunlara yol açıyordu. Sam, Bensonlar için cep telefonu mesajları üzerinde çalışıyordu. Mesajlaşmanın verdiği anlık doyumun ilgi çekeceğine ve dürüst olmayan ergen duruşunun kuralı olarak öngörülmez olandan bile kopyalama yapmanın kolay olacağına inanıyordu. Ama mesajlar kullanıcıları memnun edemeyecek kadar kısaydı ve genellikle yalnızca sevilen ölmüş kişinin kullanıcıyla buluşmaya söz verdiği yer ve zamanı içeriyordu ki bu da zalimceydi. Bazıları ölen annelerinin Twitter mesajlarını takip etmek istiyordu. Ama çoğu istemiyordu ki bu da o kadar şaşırtıcı değildi.

Sonuç olarak çoğu kullanıcı teknolojinin herhangi bir türünü, e-postayı ya da görüntülü aramayı tercih ediyordu, e-postalar övülüp duran mektupların biraz daha ötesindeydi, görüntülü aramalarsa daha gerçekçiydi. E-postalar biraz daha sevindirici,

daha oyalayıcıydı. Söylemek istediklerinizi tam olarak söyleyebilir, içinizi dökebilir ve çıktısını alıp cebinizde dolaştırabileceğiniz ya da göğsünüze bastırabileceğiniz bir yanıt alabilirdiniz. Görüntülü aramalar bu avantajların hiçbirini taşımıyordu ama insanların nefesini kesiyordu. Buna inanamıyorlardı. Ve doymuyorlardı. Bağımlılık yapan bir şeydi. Burada baskın olan inanılmaz düzeyde gerçeğe benzemesiydi. Tümüyle gerçek gibi görünüyordu. Ama duygusal, romantik ya da ağlamaklı görüldüğünüzde size aklınızı kaçırmışsınız gibi bakıp kullanıcıların bozuk hafızasına ve yaşlı yüreklerine bile zalimce ne sıkıntıları olduğunu soruyor ya da bu etkiyi yaratacak başka sözler söylüyorlardı. Neden üzüldüğünüzü anlamıyordu ve siz de anlatamıyordunuz. Sonuç olarak kullanıcılar projeksiyonlarına yalan söylüyordu. “Ah, hayır, bir sıkıntım yok, her şey yolunda. Aynı şeyler. Sende ne var ne yok?”

Sam’in babası haklıydı. Kullanıcılar projeksiyonlarına yardımcı oluyordu, sohbeti istedikleri yöne çekiyor, onları zorlayacak şeyleri görmezden geliyor, her şeyin sorunsuz ilerlemesi için çabalıyorlardı. Ama asıl mucize projeksiyonların hayatta olan sevdikleriyle orta noktada buluşmasıydı. Kullanıcılar yalan söylüyor, yan çiziyor, lafı dolandırıyor, imada bulunuyor, tutarsızca ağlıyor, tümüyle uydurma şeylerden bahsediyordu ama yine de almak için yanıp tutuştukları yanıtı alıyorlardı. Ne de olsa sevdikleri kişiydi karşılarındaki. Başta her şey olması gerektiği gibi gidiyordu çünkü bu insanlar birbirlerini iyi tanıyor, çok seviyorlardı ve içtenlikle iletişim kuruyorlardı. Birbirlerini anlamasalar da anlıyorlardı. Projeksiyonlar farkına bile varmadan doğru yanıtları veriyordu. Kullanıcı gerçekten çok hassas olduğunda projeksiyon onu “benim küçük lahanam” diye çağırıyordu ki aslında bu kelimeyi hiç kullanmazdı. Kullanıcının gerçekten cesaretlendirilmeye ihtiyaç duyduğu bir anda projeksiyon ona “Tarzan” diye sesleniyordu ki bu kelimeyi de aslında kullanmazdı. Sürekli tekrar etmelerine rağmen kullanıcılara onları ne

kadar çok sevdiklerini söylüyorlardı. Kullanıcılara onlarla gurur duyduklarını, onları düşündüklerini, onlar için dua ettiklerini, onlarla mutlu olduklarını, onlara sahip oldukları için kendilerini şanslı hissettiklerini söylüyorlardı. Kullanıcılar esrarengiz biçimde duymaya ihtiyaçları olan şeyi duyuyordu çünkü farkında olmadan bunu duymak istediklerini belli ediyor, bu yanıtın çıkmasını sağlayan tohumu ekiyorlardı. Dans etmek gibiydi. Ve iki taraf da iyi eğitilmişti. Hayatta da böyleydi bu tabii.

Meredith bu iş için bir mekâna ihtiyaçları olduğu konusunda haklı çıkmıştı. Kullanıcılar ağ bağlantısının olduğu her yerde sevdikleriyle irtibata geçebilseler de çoğu, Meredith'in tahmin ettiği sebeplerden dolayı salonda başlamayı tercih ediyordu. İnsanlar hayaletlerden korkuyordu. İlk e-postalarını yazıp yanıt alırken destek arıyor, neyi nasıl söyleyeceklerine dair tavsiye bekliyorlardı. Projeksiyonun kısa süre önce öldüğü haberinin gizli tutulması için destek olmak gerekiyordu. Başka birinin varlığı onları bunu söylemekten caydırıyordu. Bazılarına kafalarını ekrandan kaldırıp Sam'in projeksiyonlara öldüklerini neden söylememek gerektiğini sabırla anlatırken takındığı sert ifadesini görmek yetiyordu. Bazıları diğerlerinden etkileniyordu, sağdaki ve soldaki kullanıcılar projeksiyonlarıyla başka konularda konuşmayı başarıyorsa onlar da pekâlâ başarabilirdi bunu. Ama en çok da Salon Styks'in gerçeklikle zıt düşen havası sağlıyordu o desteği. E-rinç'in işe yaramasının sebebi her şeyin tam da iki tarafın hatırladığı gibi olması ama hatırladığınız şeyin orada, dağlara ve akan suya bakan odada, Dash, Meredith ve Sam'in gerçeğe dönüştürdükleri şeyin, kendi cennetlerinin üzerinden yardımsever bir ifadeyle baktıkları o yerde gerçekleşmemiş olmasıydı. Birçok kullanıcının bu duygudan uzaklaşmaya ihtiyacı vardı. Bunun dışında her şey çok gerçek, tamamen olduğu gibiydi. Yoksa kaybettiğiniz sevdiğinizin sizinle internetten iletişim kurmasına rağmen kahve içmek için sizinle hiç görüşmemesi,

sizinle yatmaması sinir bozucuydu. Üniversiteden eve gelmemesi, Florida'dan dönmemesi de öyleydi.

Sam, Dash ve özellikle de Meredith için zor bir durumdu bu. Kullanıcıların, Meredith'in çözüm bulmaya çalışacağı ihtiyaçları olsa da bunların sonu gelmiyordu. Kayıt sürecinde, başlangıç aşamasında, ücret öderken, formları imzalarken, bilgi verilirken hepsi ağlamaklı oluyordu ama görüşme başladığında hepsi tam bir harabeye dönüyordu. Bazen her sabah geliyor, bilgisayarın başına geçiyor fakat programa başlayabilmeleri günler sürüyordu. Meredith onların elini tutuyor, ağladıklarında onlara sarılıyor, oturup saatlerce onları dinliyordu. Onlara kâğıt mendil veriyor, herkesin başta sıkıntı yaşadığından bahsediyordu. Yarın yeniden deneyebileceklerini söylüyordu. İlk görüşmenin en zoru olduğunu anlatıyordu ve bu süreç onu da üzüyor, mahvediyor, ağlatıyordu.

"Bu senin işin değil," diye endişesini dile getirdi Sam.

"Tabii ki benim işim," dedi Meredith.

Onun aksine Sam gizemi çözmeye çalışan bir yaklaşım sergiliyordu. Dehşete kapılmanın ve üzülmenin anlamı yoktu. Bir bilgisayar programıydı bu yalnızca. Birtakım elektronlardan ibaretti. Bu hayaletler, Ms. Pac-Man oyunundakilerden daha gerçek değildi. Hayal ürünüydüler. Gerçekten de etkileyici birer hayal ürünüydü hepsi.

Dash her zamanki gibi gönül eğlendiriyordu. İnsanları tartıyor, onlara istediklerini veriyordu. Sarılmaya ihtiyaçları varsa onlara sarılıyordu. Rahatlamaya ihtiyaçları varsa onları rahatlatıyordu. Avery, Clive'in şık gömlekleriyle dolu bir kutu getirmişti ve Dash, Seattle'da giyimine önem vermeye gerek olmadığına dair sözlerine rağmen bir ay boyunca her gün bu kıyafetlerden farklı birini giydi. Edith kocasına söyleyebilecek hakaretleri tükenince Dash ona "dişlek piç" sözünü türetmişti. Bay Benson, Maggie'den, "Arabayı çarptım. Ama iyiyim. Ayrıca yanlışlıkla Idaho'ya geldim. Bu yüzden biraz geç saatte dönebilirim. Özür dilerim!" diyen bir mesaj aldı.

“Şimdi ne yapmalıyım?” diye sordu Bay Benson çaresizce.

“İlkinde ne yapmıştın?” dedi Dash.

“Idaho’ya gidip onu almıştım.”

“Ne yapmak istemiştin peki?”

“Sarhoş olana kadar içmek ve onu Eylül 2035’e kadar dışarı çıkarmamak.”

“Şimdi yap öyleyse.”

“Yapabilir miyim?”

“Elbette. Belki rahatlamayı sağlar.”

“Ergen kızımınla kavga etmeyi özleyeceğim aklıma gelmezdi.”

“Sen ona ev cezası ver, ben de ilk kısmı için sana eşlik edeyim,” dedi Dash.

“İlk kısmı mı?”

“Sarhoş olana kadar içmeye.”

Kullanıcıları izlemek, onların yanlarında olmak, onlara yardım etmek zordu ama aynı zamanda da tatmin ediciydi. İnsanların yüzlerinin aydınlandığını, gülümsemelerinin gözyaşlarını alt ettiğini, nefeslerini tutup ellerini kalplerine götürmelerini, Tanrı’ya şükrettiklerini izlemek güzeldi. Rahatladıklarını görebiliyordunuz. Kendilerini koyuverdiklerini de. Ve sık sık, hem de çok sık Sam sonrasında onlara sarılmışken buluyordu kendini. “Teşekkürler. Bana en büyük hediye verdin. Hayal ettiğimden de iyiydi. Şimdi kendimi çok daha iyi hissediyorum. Rahatlamamı sağladın. Vedalaşmama yardım ettin,” diyorlardı.

İnsanlar vedalaşmak için kaydoluyordu. Ama sonra bağımlı oluyorlardı ve vazgeçemiyorlardı. Meredith’in haklı olduğu bir diğer nokta da buydu; ölüm edebidir.

ALBERT

Bunu alıştıra alıştıra yapmaları, onu diğerlerine yaptıkları gibi körü körüne bu işin içine sokmalarını büyük sürpriz olmuştu. Penny'yle ilgilenmeye başladıktan birkaç hafta sonra Meredith onun, kocasıyla görüşmeye hazır olduğunu düşündü.

“Çok yaşlı,” diye karşı çıktı Dash. Öğleden sonrasını Penny'nin yanında geçirmiş, mutfağını düzenlemesine yardım ettikten sonra onu pizza ve dondurma yemeye götürmüş, yeni dönmüştü.

“Çok yaşlı değil. Büyükanne min yaşında,” dedi Meredith.

“Büyükanne min de görüntülü konuşma yapmak için çok yaşlıydı.”

“Ama o sürekli kullanıyor.”

“Hayır, Merde,” dedi Sam. “Sen kullanıyorsun, Livvie değil.”

“Tamam, ama yaşasa o da kullanırdı.”

“Büyükanne min yaşlı bir kadına göre teknolojiye uyum sağlamıştı,” dedi Dash. “Penny'nin işin teknolojik kısmını çözeceğini söylemiyorum. Bu programın amacını anlayabilir mi, ondan emin olamıyorum. Gençler sanal ilişkiler kurmaya, hayatlarına dair önemli olayların ekrana, internete yansımalarına alışkın. Bence Penny'ye biraz fazla gelir bu.”

“Garip mi davrandı?” dedi Meredith. “Yine içine mi kapanmış?”

“Hayır, iyiydi. Ama bence hepimiz onun böyle kalmasını tercih ederiz.”

“Albert’ı özleyor,” dedi Meredith. “Yüreğim burkuluyor gerçekten de. Belki çalışmayacak bile. Albert’ın bilgisayarla pek ilgilenmediğini söylemişti. Ama bence yükleyip görmeliyiz.”

“Bence hata olur,” dedi Dash.

“Oylamaya koyalım mı?” Meredith, Dash’le anlaşmazlığa düştüğünde bu yola başvururdu çünkü Sam hep onun tarafında olurdu.

Oylama yaptılar. Dash kaybetti. Böylece Sam programı yükledi ve gördü. Program çalışmayınca biraz daha araştırma yaptı. Normalde tabii ki ölen kişilerin yazışmalarını kendisi okumuyordu, algoritması okuyordu. İnsanların özeline saygısı vardı. Ve doğrusu insanların sırlarıyla, yalanlarıyla, ümitleriyle ve hayalleriyle ilgilenmiyordu. Normalde bu yazışmaları görmezdi. Ama Albert’ın onarılmaya ihtiyacı vardı. Albert’ın Facebook hesabının olmaması hiç şaşırtıcı değildi. Blogu yoktu. Görüntülü arama kayıtları ya da Youtube’da videoları yoktu. Dijital kamerası olmadığı için fotoğraf hesabı da yoktu. Mesaj yollamıyordu çünkü cep telefonu yoktu. İnternette düzenli olarak okuduğu bir şey de yoktu. Albert’ın yalnızca ateşli, şiddetli, uzun süreli ve bolca yazışması bulunan bir ilişkisi vardı.

Sam, Albert’ın gizli e-posta hesabını açtığında birkaç mesajının olduğunu gördü. İnternette aldığı birkaç şeyin onayı gelmişti. Hatırı sayılır sayıda önemsiz mesajları vardı. Ama bunun dışında Sam, Albert’ın, Agnes Grayson adındaki biriyle özel, takıntılı ve bazen de ürkütücü derecede detay içeren yazışmalarını gördü. Sam buna inanmadı. Buradaki asıl iğrenç ve yanlış olanın, giderek aileden biri olarak gördüğü bir kadının ihanete uğraması olduğunu söyleyip durdu kendi kendine. Ama aslında birini çok iyi tanıdığınızı ve sevdiğinizi düşünürken yanıldığınızı görmektir iğrenç olan. Üstelik yaşlı insanlardı onlar

ve yaşlıların Albert'ın tarif ettiği şeyleri yapmaması gerekirdi Sam'e göre.

Meredith ve Dash ofiste yoğun geçen bir günün ardından eve geldi.

"Bugün üç yeni kayıt aldık," dedi Meredith.

"David annesine yeni bir şarkı yazmış," diye ekledi Dash. "Onu Los Angeles'taki bir stüdyoda müzik yapan arkadaşım Bradley'yle tanıştırmayı düşünüyorum. Gerçekten çok iyi."

"Ah, Maggie de Bay Benson'a aslında iyi bir baba olduğunu söyledi bugün. Onu cezalandırdığı için babasına hâlâ kızgın ama bunun nedenini anladığını söyledi. Adam resmen havalara uçtu. Çok iyi geçti."

"Teşekkürler." Sam kendini berbat hissediyordu şu an.

"Ne oldu?"

"Albert'ın algoritmasını çalıştırdım..."

"Yeterince bilgi yok mu?"

"E-posta yazmaya yetecek kadar var ama..."

"O kadarı yetmez mi?" dedi Meredith. "Dash haklı. Görüntülü arama Penny'ye biraz ağır gelebilir. Ölen kocasıyla görüntülü konuşma yaparsa büyük ihtimalle kalp krizi geçirir."

"Albert, Penny'ye e-posta yazamaz."

"Neden?"

"E-postalarının hepsi bir tek şeye odaklı."

"Gerçekten mi? Neye?"

"Kimsenin bilmediği ücra yerlerdeki restoranlara. Düzenli gidilecek kadar ucuz ama yatağı kullanılabilecek kadar da temiz birkaç motele. Bunlar genelde şehir dışındaki pansiyonlar. Hatta bir tanesi bir kamp yerinde."

"Olamaz!" dedi Meredith ve Dash aynı anda. Dash şaşkındı ama biraz da etkilenmişti. Meredith'in ise aldatılan kendisiymiş gibi rengi solmuştu.

"İlişkisi varmış," dedi Sam.

"Kiminle?" diye sordu Meredith.

“Lütfen erkek olsun, lütfen erkek olsun,” diye umut etti Dash.

“Ne yazık ki hayır,” dedi Sam.

“Öyle olması durumu daha mı kolaylaştırırdı?” dedi Meredith.

“Eski lise aşkı anladığım kadarıyla. Kadın. Önce yeniden irtibata geçiyorlar, sonra flört ediyorlar, sonra öğle yemeklerine çıkıyorlar.”

“Aman Tanrım,” dedi Meredith.

“Ardından ‘hangi otelde ve saat kaçta’ türünden e-postalar geliyor.”

“Erkekler gerçekten domuz,” diye gülümsedi Dash. “Bunu tahmin etmeliydim. Ben de öyleyim çünkü.”

“Sonra, ‘Şurana dokunacağım, seni şöyle yatıracağım, şunları fısıldayacağım, inleteceğim, seni kendinden geçireceğim, arkadan iki defa yapacağım’ türünden e-postalar var.”

“Tanrım.” Dash ısıklık çalarken Meredith aynı anda fısıldadı. Genler çok garipti gerçekten.

“Sorun değil,” dedi Sam. “Penny’ye E-rinç’ten bahsetmedik ne de olsa. Bahsetmiş olsak da anlamayacaktı. Eski yöntemle yasını tutmaya devam edecek.”

“Sorun olmaz olur mu?” dedi Meredith öfkeyle.

“Neden?”

“Çünkü hayatı yalandan ibaretmiş. Çünkü sevdiği adam onu sevmemiş. Çünkü buna değmeyecek bir adamın yasını tutmaktan pislik içinde yaşarken bulduk onu.”

“Bundan emin değilsin ki,” dedi Dash.

“Sam e-postaları okumuş,” dedi Meredith.

“Hayır, yani tamam, adamın bir ilişkisi varmış ama gerçekte neler olup bittiğini bilmiyorsunuz. Belki ikisini de seviyordu. Belki bu Agnes denen kadını sevmiyordu ama Penny’den almadığı bazı şeylere ihtiyacı vardı. Kim bilir, belki Penny’nin de haberi vardı ve onaylıyordu. Büyükanнем her zaman, ‘Başka insanların evinde neler olup bittiğini asla bilemezsin,’ derdi. O kadar emin olma.”

“Sence Penny bunu biliyordu ve onaylıyor muydu? Ciddi misin? O tatlı, yaşlı kadın mı? Elinden gelen savunma bu mu?”

“Savunma yapmama ihtiyaç yok. Albert’ın da yoktu.”

“O sevmesi gerektiği kadına korkunç, hem de çok korkunç bir şey yaptı.”

“Aslına bakarsan bence ona büyük bir iyilik yapmış.”

“Sen çıldırdın mı?”

“Belli ki Penny’ye hiç hissettirmemiş. Bu sırrı mezara kadar götürmüş. Gizli bir e-posta hesabı açmış. Penny’nin etrafta olmadığı zamanlarda kullanmış. Diğer kadınla kimsenin onları tanıyamayacağı yerlerde görüşmüş.”

“Evet, yakalanmamak için. Penny için sakıncası olmasa adam bunu böyle gizli saklı yapmazdı.”

“Bak, ben adamın hayranlık uyandıran bir şey yaptığını söylemiyorum,” dedi Dash. “Yalnızca işin gerçek yüzünü bilmiyoruz. Penny sevildiğini hissetmişse sevilirdi demektir.”

“Bu doğru değil.”

“Doğru,” dedi Sam. Koca bir ay boyunca ilk defa Dash’in tarafındaydı. “Buradaki dayanağımız bu. Programın dayandığı şey bu. İşe yaramasını sağlayan da. Sevildiğini hissetmek eşittir sevilme. O kadar.”

“Gerçek hayatta da böyle,” dedi Dash.

“Ona söylemeliyiz,” dedi Meredith. “Belki Albert’ı unutmamasını sağlarız. Onun düşündüğü gibi biri olmadığını anlar.”

“Ah, Merde, hayır. Ona söyleme. Bilmek istemez eminim. Dash haklı, işin iç yüzünü bilmiyoruz. Elimizde bu e-postalardan başka bir şey yok.”

“Önemli olan da bu değil mi? E-postalar yanılmaz. Yazılanlar yalan olabilir ama e-postalar yalan söylemez. Onlar sayesinde yepyeni birini ortaya çıkarabiliriz. Bu şeyin çalışması, mümkün olduğunca fazla e-postaya dayanıyor,” dedi Meredith. Sonra da “Adam onu aldattı ve biz bunu biliyoruz,” diye ekledi.

“O zaman bunu kendimize saklasak iyi ederiz,” dedi Dash.

Dash keçi peyniri için biraz daha maya almaya gitti, Sam akşam yemeğini hazırladı ve Meredith de Birinci Dünya Savaşı uçağının üzerinde çalışmaya başladı (Sam’e göre çift kanatlı uçaktı bu yalnızca). Malzemeleri etrafa yaymıştı. Sonra büyükannesini aradı.

“Merhaba, bebeğim,” dedi Livvie aramaya yanıt verir vermez. “Ben de seni düşünüyordum.” Programın bu kerameti, kendi sevdiklerinden haber almak, Sam’in nefesi kesiliyordu. Bilgisayar programının da sizi düşündüğüne dair bir izlenim yaratıyordunuz.

“Merhaba büyükanne,” dedi Meredith sefil bir halde.

“Son günlerde hortlak gibi görünüyorsun. Ne oldu bebeğim?”

“Hiç.”

“Bir şey olduğu belli.”

“İş yerinde bazı... sıkıntılar vardı.”

“Çok çalışıyorsun. Sen ve Sam izin alıp yanıma gelmelisiniz.”

“Biri seninle ilgili bir sırrı biliyorsa ve bunun seni çok üzeceğinin ama uzun vadede mutsuzluğunun hafifleyeceğinin farkındaysa o sırrı öğrenmek ister miydin?”

Livvie ne yanıt vereceğini bilemedi. “Affedersin tatlım, anlamadım.” Ardından, “Burası güneşli. Çok seversin,” dedi.

“Yanlış mı yapıyoruz biz? Bu yaptığımız yanlış mı?” diye sordu Meredith büyükannesine.

“Benim bebeğimin yaptığı mı?” Livvie soruyu anlamamıştı ama yine de doğru yanıtı biliyordu. “O hiçbir şeyi yanlış yapmaz.”

ARTIK YOK

Bu yalnızca başlangıçtı. Ancak bir avuç dolusu olan kullanıcıların sayısı bir düzineye, sonra yüzlerce kişiye çıkarken, Sam'in iki saatlik gece uykusu dört, sonra beş, sonra altı saate yükselirken, köpekler daha düzenli yürüyüşe çıkarken, Meredith biraz rahatlamışken, Dash Los Angeles'ta daha uzun kalmaya başlamışken ve Penny'ye daha düzenli akşam yemeği, yeni bir kitap, bir çiçek saksısı getirmeye vakitleri kalmaya başlamışken hepsinin hayatı belli bir ritme oturmuştu.

Sam hemen her sabah koşmaya vakit buluyordu. Botanik bahçesinde, Seward Park'ta ya da şehir merkezindeki sahil boyunca koşuyordu. Nisan ayının sonlarında soğuk, yağmurlu bir sabah Discovery Park'a kadar, oradan da kayalıklardan fenere kadar koşup aynı yoldan geri dönmüştü. Yağmurdan ve terden sıırılsıklam olmuş halde arabanın bütün camlarını açarak eve gitmişti.

Eve vardığında içerideki sıcaklık kırk derecenin üzerindeydi ve Meredith'in de oturma odasının ortasında sıırılsıklam olmuş atleti ve kısıcak şortuyla yoga yaptığını gördü. Ön kapıyı açmak duvara toslamak gibi bir şeydi. Köpekler acınası halde kanepeden başlarını kaldırıp bir defa kuyruk salladı ama daha fazlasını yapacak enerjiyi bulamadılar.

"Tanrım, Merde! Neler oluyor burada? Ev yağmur ormanına dönmüş."

Aşağı bakan köpek duruşundaki güçlkle nefes alıp veren Meredith bacaklarının arasından ona baktı. "Sıcak yoga stüdyom kapandı," dedi. "Kızını işe götürme günüymüş."

"Bu durumda sıcak yoga stüdyonun açık olması gerekmez mi? Yoga eğitmenin kızını işe getirebilirsin diye yani."

"Onu diğer işine götürdü," diye omuz silkti Meredith baş aşağı durduğu yerde. "Kızı sıcak sevmiyor. Midesi bulanıyor."

"Nasıl hissettiğini anlıyorum," dedi Sam. "Peki, bir günlüğüne oda sıcaklığında yoga yapamaz mısınız?"

"Hayır, bir kez ısındın mı geri dönüşü olmaz. Böyle daha esnek oluyorum." Sırılsıklam olmuştu; Sam bir saat yağmurun altında koşmuş olmasına rağmen Meredith ondan daha ıslaktı ve gerçekten de esnekti. Ellerini ve ayaklarını sıkıca yere bastırıp köprü hareketi yapmıştı ve tavana doğru kusursuz bir kavis oluşturmuştu. Atletinin alt yarısı karnına yapışmıştı, nefes alıp verdikçe o da alçalıp yükseliyordu. Üst kısmı kalp atışlarıyla birlikte titreşiyordu. Nefes nefese kalmıştı belli ki.

"Nefesimi kesiyorsun," diye onu suçladı Meredith, terler karmakarışık haldeki saçlarının arasından ve alnından damla damla yere düşüyordu.

"Bu yüzden kendimi ne kadar kötü hissettiğimi anlatamam," dedi Sam. Çamurlu ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarıp omuz genişliğinde araladığı ayaklarını Meredith'in ayaklarına yasladı (Sam yogayı kadınlarla tanışma yöntemi olarak kullanırdı eskiden). Sam, Meredith'in en tepe noktasına yaslanınca Meredith derin bir nefes alıp iyice kıvrıldı, vücudunun alt yarısını ona daha sıkı yaslarırken üst kısmını hafiften geri çekti. Sam ona ayak uyduramadı ve uzanıp parmaklarını Meredith'in boynunda toplanan ıslaklığın üzerinde, göğüslerinde, memelerinin arasında ve gergin karnında gezdirdi. Meredith bir iki saniye nefes alıp verdikten sonra nasıl yaptıysa aşağı bakan duruşuna geri döndü. Sam yerinden neredeyse hiç kımıldamadı ama kendini onun yukarıya bakan tarafına yaslanmış olarak buldu. Şimdi daha

fazla hareket gücü vardı ve kendini onun üstüne bıraktı. Üst üste binmiş köpekler gibi duruyorlardı şimdi. Meredith'in elleri ve ayaklarının dış kısmı Sam'inkilerin iç kısmına bastırılmış, Sam'in vücudu boylu boyunca onun vücuduna yaslanmıştı. Sam onun nefesini içine çektiğini hissetti. Onun üstünde, matın üzerinde dengesini kurmaya çalıştı ve sağ elini yerden kaldırmayı başardı. Kendi bacaklarının arasından parmaklarını onun parmaklarının iç tarafında, sonra bluzunun altında, terli karnında, sutyenin altında gezdirdi. O noktada bir göğsünü kavradı, başparmağını üzerinde, sonra meme ucunda gezdirdi ve pozisyonunu korumaya çalışan Meredith'in nefes alıp verişini, ikisinin ağırlığını kaygan elinde ve Meredith'in ensesindeki tuzu yalayan dilinde hissetti. Meredith yeniden dengesini kurdu, sol elini bir şekilde kurtardı, arkasında büküldü ve Sam'in şortunun içine daldırdı. Sam etkilenmişti; sıcak yoga Meredith'in dengesi ve gücü adına harikalar yaratıyordu. Derin nefes alıp verdi. Sonra Sam'in sol eli kayınca Meredith'in üzerine çöktü ve ikisi birden minderin üstüne yığıldı.

Sam onu altında hissederek bir süre orada öylece uzanıp ikisini de bekletti, ta ki Meredith onu arkasından itip dönene kadar. Şimdi boylu boyunca yüz yüze uzanmışlardı. Sam tekrar onun üstüne çıkınca Meredith'in kendini tümüyle ona verdiğini gördü; eğilip bükülen bir yeri, dengede durmasını gerektirecek bir durumu yoktu, kayganlık da engel olmaktan çıkmıştı. Meredith'in boynunu öpmeyi bırakıp gittikçe hızlanmasına engel olamadığı nabızlarıyla çelişen derin, yalvartıcı bir yavaşlıkta onu öpmeye başladı. İki eli serbest kalınca ikisini birden Meredith'in atletinin ve sutyenin altına soktu ve tek, uzun bir hamleyle onları üzerinden soyup omuzlarından çıkardı. Şortunu da aynı şekilde çıkarırken teninin kayganlığı karşısında heyecanlandı. İki elini kullanabilmesi onu sevindirmişti, birini onu soymak, diğerini kıyafetin altını keşfetmek için kullanıyordu. Meredith de aynısını yapıyordu. Sonra Sam çıplak halde onun üzerine

yattı. Her yeri sert ve kaygandı, ikisi de aynı durumdaydı ve o inanılmaz sıcak havayı zaten alev alev yanan ciğerlerine çekip kenetlendiler. Yapboz parçaları gibi iç içe geçmiş, işleri bitene kadar su içinde kalmışlardı. Sonunda üzerlerinden akan ter etraflarında gölcükler oluştururken nefes nefese ve hafifçe hırıldar halde matın üstüne öylece uzanmışlardı. Sam hafifçe doğrulup Meredith'in canını yakmamak için dikkatlice ağırlığını diğer tarafa verdi ama altında uzanan vücuttan, kalp atışlarından ve nefesten kendini tümüyle kurtaramıyordu. Meredith onun hayatı boyunca hissettiği en canlı şeydi.

"Sen ve iş arasındaki zıtlık nefes kesici," dedi Sam, ölümlerle bu kadar sıkı fıkı olacağı bir işte çalışacağını hayal bile edemezdi aslında.

"Bence nefes kesen bu değil," dedi Meredith.

Sam, Meredith'in yanağına akan ter damlasını parmağıyla sildi. "Seni sevdiğimi biliyorsun."

"Biliyorum," dedi Meredith. "Anlaşıyor."

Sonra Meredith'in telefonu çalmaya başladı. Sam'in telefonu da çalmaya başladı. Duymazdan geldiler ama telefonlar susmak bilmiyordu. Sonunda Meredith kalkıp havluya sarındı ve yanıt verdi. Hattın diğer ucunda *Seattle Times* vardı, yerel, içten ve iyiydiler. Neler olduğunu anlamaya çalışmadan önce düş almakta ısrar eden Sam'in telefonunun diğer ucunda ise CNN vardı, pek de yerel, içten ve iyi sayılmazlardı. *Times* E-rinç'i duyduktan sonra haber yapmak istemişti; nasıl bir program olduğu, nasıl çalıştığı, ardındaki dehayı ve böyle bir şeye olanak tanıyan teknolojiyi merak ediyorlardı. CNN de E-rinç'ten yeni haberdar olmuştu ama onların araması pek de iyi haber sayılmazdı.

Araştırmacı gazeteci Courtney Harman-Handler, "Ölüden Posta adında bir işletmeyi aramıştık," dedi Sam'e anında. "Orada gizli muhabirlerimiz var. Teknolojiyi araştırdık. Kullanıcılarınızı dolandırdığınızı düşünüyoruz. Bu konuyu ifşa edeceğiz ve

sizi de yorum yapmak için davet etmek istiyoruz. Halkın bunu bilmeye hakkı var. Gerçek bir şey değil bu.”

“Kesinlikle gerçek,” dedi Sam.

“Sizin deyiminizle ‘projeksiyonları’ uydurduğunuzu gösteren kanıtlarımız var.”

“Uydurulmuş bir şey yok,” dedi Sam.

“Elimizdeki kanıtlar bunun tam tersini gösteriyor, her şey uydurma. Sizin deyiminizle insanların ‘kaybettikleri sevdikleri’ canlanmıyor, uykudan uyanıp kendine gelmiyor. Hiç kimseyle iletişim kurabilecek durumda değiller.”

“Sizin ‘gerçek’ten kastınız ‘canlı’ mı?” Sam şaşkına dönmüştü.

“Elbette Bay Elling,” dedi Courtney Harman-Handler. “Herkesin ‘gerçek’ten kastı budur.”

“O halde tabii ki gerçek değil,” dedi Sam.

“Şu an konuşmamızın kaydedildiğini size hatırlatmak isterim,” dedi muhabir.

“Biz bu insanları hayata döndüreceğimizi iddia etmiyoruz. Öylesi gerçekten can sıkıcı olurdu.”

“Kullanıcılarınızı dolandırarak yüz binlerce dolar kazanıyorsunuz. Kaybettikleri sevdikleriyle iletişim kurmalarına yardım edebileceğinizi iddia ediyorsunuz ama göz boyamaktan başka bir şey yapmıyorsunuz aslında.”

“Tabii ya.” Sam, Courtney Harman-Handler’ın seviyeyi düşürmeye çalıştığını düşündü.

“Yani insanları dolandırdığınızı kabul ediyor musunuz?”

“Hayır. Dolandırıcılık değil bu. İlk söylediğinizde haklısınız. Göz boyama.”

“Efendim?”

“Gerçekten, çok etkileyici bir göz boyama yöntemi. İnsanlar göz boyamaya para ödüyor.”

“Sahte mi yani?”

“Sahte değil. Gerçek. Bilgisayar gerçekten çalışıyor ve kullanıcıların sevdikleriyle ilgili bir derleme yapıyor. Yani ben

elimde gerekli araç gereçle bilgisayarın arkasına geçip yazdığım e-postaların gerçekçi görünmesini ümit etmiyorum. Bu insanlar ölmeyip hayatta kalsalardı yine bu sözleri söylerlerdi.”

“Öyle olduğunu nereden biliyorsunuz?”

“Gelin, kullanın ve kendiniz görün.”

“Biz bunun kandırmaca olduğuna inanıyoruz.”

“Kandırmaca yanıltıcıdır,” dedi Sam. “Burada yanıltıcı bir şey yok. Gerçeğin, hayatta olmak anlamına geldiğini ileri süren sizsiniz.”

Sam’i arayan muhabirin aksine Meredith’in görüştüğü muhabir Jason Peterman onu öğle yemeğine davet etti. Meredith onunla Belltown’daki bir kafede buluştu. Birkaç saat sohbet ettiler. Meredith programın nasıl ve neden çalıştığına dair kısa bir açıklama yaptı. Hayatlarının en zor zamanında insanlara yardım etme fırsatını yakalamaktan ne kadar memnun olduklarını anlattı. Salondan ve insanların, sevdikleriyle konuşurken ya da yas tutarken yalnızlık hissetmesini engellemek için ne tür çözümler bulduklarından bahsetti. Onlarla konuşmayı kabul edecek birkaç kişinin adını ve irtibat numaralarını verdi. Sonra Jason Peterman ona en önemli soruyu sordu: “Bana Sam Elling’den bahset. Nasıl biri? Böyle eşsiz bir fikir nasıl aklına geldi?” Bu soruyu Meredith’ten daha iyi yanıtlayacak nitelikte biri yoktu ve onun da anlatmaktan kaçınacağı bir şey yoktu. Bunun üzerine görüşmeleri bir saat daha uzadı.

“Öncelikle harika biri olduğunu söylemeliyim. Ona göre hayatta yapılamayacak bir şey yoktur; henüz yapılmamış olanlar vardır. Sorunları ortadan kaldırmakta üstüne yoktur. Büyükannem öldü ve Sam benim için... çok üzüldü. Herkes, ‘Başın sağ olsun’, ‘Çok üzücü bir durum’, ‘Ben de büyükannemi kaybetmiştim’ türünde laflar ediyordu. Sam de aynılarını söyledi.

Ama diğer hiç kimsenin söylemediği şeyleri de söyledi. ‘Belki de onun ölümünü hafifletecek, yokluğunu daha az hissetmeni sağlayacak bir yol vardır,’ dedi bana.”

“Bu biraz... tuhaf bir yanıt değil mi?” dedi Jason Peterman.

Meredith omuz silkti: “O noktada söylenen her şey tuhaftı zaten. Yas tutan insanlara ne söyleyeceğimizi bilemeyiz. Kültürel anlamda bu konuda son derece yetersiziz. İnsanların bir an önce yastan çıkmasını bekliyoruz. Neşelenip hayatlarına devam etmelerini istiyoruz. Kendimiz yas tutmadığımız zamanlarda böyle düşünüyoruz. Sonra kendi sevdiklerimiz ölüyor ve bu kez biz yas odasına giriyoruz. Orada yalnız olmamız gerekiyor çünkü o zaman da dışarıdaki insanlar bize, ‘Çok üzüldüm,’ diyor ve asıl söylemek istedikleri, ‘Umarım yakında düzelirsin ve birlikte içmeye gidip eskisi gibi eğlenebiliriz,’ oluyor.”

“İyi ama sürecin önemli bir bölümü değil mi bu?”

“Ne demek istiyorsun?”

“E-rinç gerçekten yas tutmana yardımcı oldu mu, yoksa seni eğlendirdi mi yalnızca?”

“İkisi de. Kısa sürede kendini daha iyi hissediyorsun çünkü sevdiğin kişiyi daha az özölüyorsun. Hatırlamana yardımcı oluyor çünkü kaybettiğin kişiyle vakit geçiriyorsun. Ve insanların bunu konuşabilmesine yardımcı oluyor. Sam bizim için üölmenin yanı sıra bir şey daha sunuyor. Trajedi ve kayıplar karşısında izlenecek yeni bir yol.”

“Ama bu gerçek anlamda yas tutmadığın ve asla iyileşemeyip olayı unutamadığını göstermez mi?”

“Kimse sevdiği kişinin ölümünü unutmak istemez,” dedi Meredith. “Unutmak, hayatına bakmak, artık önemsememek... öölümden daha kötü.”

“Peki ya iyileşmek, kabullenmek, atlatmak?”

“Bunları zaten yapıyorsun,” dedi Meredith ısrarla. “Yalnızca hayatında sana en iyi yardım edebilecek kişiden yardım alıyorsun.”

“Eskiden,” dedi Jason Peterman. “Eskiden hayatında olan kişiden.”

“Artık yok.”

Ertesi gün CNN ekranının yazı bandında “E-rinç’in kurucusu itiraf etti, ‘...tabii ki gerçek değil’” yazıyordu. *Times* ise “Yas Tutma, İyileşme, Yoluna Devam Etmek? Seattlelı Şirket ‘Artık Yok’ Diyor” diye başlık atmıştı.

Ondan sonra Sam’e sanki bütün gazetelerden, dergilerden, televizyon kanallarından ve internet haber sitelerinden herkes onu arayıp kaba bir tavırla kaba sorular soruyormuş gibi geldi. Dash reklamın iyisi kötüsü olmaz diyordu. Sam insanların aptal olduğunu, anlayıp anlamadıklarını umursamadığını ve istediklerine inanabileceklerini söylüyordu. Ama E-rinç’in insanlara ne kazandırdığını ve bunu mümkün kılan adamın yüreğini herkesten iyi bilen Meredith’in canını yakmaya başlamıştı bu durum.

“Umarım iyiliğini ve cömertliğini herkes görür,” dedi Sam’e, “ve böyle bir şeye neden giriştiğini anlarlar.”

“Seninle yatmak için mi?”

“Bana bu inanılmaz hediye vermek için. İnsanların ölümle başa çıkmasına yardım etmek için. Tüm insanlık tarihinde ölüm hep değişmez bir şey olmuş. İnsanı mahveden bir keder. Sense bunu değiştirdin. Bu bir mucize.”

“Neden halkla ilişkilerde çalıştığın belli,” dedi Sam kısık bir sesle.

“Keşke ne kadar zeki olduğunu da görebilseydiler.”

“Onu görmek biraz zor,” dedi Sam. “Bunu anlamak için de zeki olmak gerekiyor. Zekânın değeri sen hayattayken anlaşılmaz. Öldükten sonra bir dâhi olarak anılacağım.”

“Evet, ama ölmüş olacaksın.”

“Ama benim projeksiyonumu görünce doğru söylediğime inanacaklar.”

“Bunun bana faydası olmaz,” dedi Meredith.

“Aslında bana faydası olmaz,” dedi Sam. “Sana epey faydası olur.”

Meredith’i *Seattle Times*’ın ardından *L.A. Times*’tan, sonra *New York Times*’tan ve *Times of London*’dan (“En azından *Times*’ta ilerlemeye devam ediyoruz,” demişti Dash) aradılar. Hepsi de onların ölümü kullandığını ve trajediden kâr sağladığını iddia ediyordu. “İnsanlara yaşadıkları üzüntüden sonra mutlu olabilmeleri için yardım etmeye çalışıyoruz,” diye karşı çıktı Meredith başta. Sonra, “Acılarını hafifletiyoruz. Kederlerini yaşamalarına yardımcı oluyoruz,” diye anlattı. Ondan sonra, “Tekrar konuşabilmek için her şeyinizi verebileceğiniz kadar özlediğiniz insanlar yok mu?” diye sordu. Sonra da “Biz bir mucize gerçekleştiriyoruz!” dedi. Beşinci aramada Dash dayanamayıp telefonu ondan aldı.

“Ben Dashiell Bently. Nasıl yardımcı olabilirim?”

“Ben Marisha St. James. *Times of London*’dan. Bayan Maxwell’e dediğim gibi şirketiniz insanların acısından, hastalığından, üzüntüsünden ve ölümünden kâr edinmekle suçlanıyor.”

“İlaç şirketlerinin, tütün üreticilerinin, ordunun, hastane yönetiminin, cenaze evlerinin, tabut satıcılarının, ölüm ilanı veren habercilerin, onkologların, çikolata üreticilerinin, çiçekçilerin, şu sırtı açık buruşuk elbiseleri üretenlerin, çoğu avukatın, ameliyat önlüğü dağıtımçıların, mezarlık sahiplerinin, Ulusal Tüfek Birliği’nin, yaşam sigortası yapanların, sağlık sigortası yapanların, paralı askerlerin, silah üreticilerinin, sportif arazi araçları üreticilerinin, savunma anlaşması yapanların, vampir filmi yapımcılarının, vampir kitapları yazarların, vampir programı yapımcılarının, papaların, lunapark hız treni üreticilerinin...”

“Lunapark hız treni üreticileri mi?” diye araya girdi Marisha St. James.

“Hepsi size bir defa yaşayacağınızı, hayatın kısa olduğunu hatırlatır,” diye açıkladı Dash. “Bu işlerden hangisinde olursa olsun, eğer ölümden para kazanmak istismarcılıksa biz gerçekten iyi bir şirketteyiz.”

Sonra masraflarını kilisenin karşıladığı basın devreye girdi. Dünyevi teknolojik gelişmelere doğal olarak uyum sağlayamamış olduklarından durumu dikkate almaları ve nasıl bir tavır alacaklarına karar vermeleri biraz zaman aldı. Ama bir kez bunu başardıktan sonra peşini bırakmadılar. *Believers Monthly* sabahın dördünde Meredith’i arayıp insanları cehenneme gönderdikleri için kaygılı olup olmadıklarını sordu.

“Nereye?” dedi Meredith uyuklu bir sesle.

“Cehenneme.”

“Kimsiniz?”

“Güzel soru hanımefendi. Son günlerde kimin aramalarına yanıt veriyorsunuz? İsa’nın mı, Şeytan’ın mı?”

“Teşekkürler ama ilgilenmiyorum,” diye mırıldandı Meredith ve telefonu kapatmaya yeltendi.

“Biz kurtuluştan başka bir şey satmıyoruz hanımefendi. Sonsuz ateş çukuruna tek yönlü bilet kesen sizsiniz.”

“Nereye?” diye sordu Meredith.

“Cehenneme.”

Meredith eliyle ahizeyi kapatıp Sam’i sarsarak uyandırdı. “Hıristiyanlar telefonda. İnsanları neden cehenneme gönderdiğimizi soruyorlar.”

Sam telefonu ondan aldı.

“Ben Sam Elling. Lütfen evimizi arayıp bizi rahatsız etmeyin. Kapatıyorum.”

“Rahatsız etmek istemezdim bayım. Altı bin bağıışımız var ve bunların büyük kısmı duyarlı, kolay kandırılabilen insanları neden cehenneme yollamak istediğinizi merak ediyor.”

“Onları cehenneme nasıl yolluyormuşuz?” dedi Sam iç geçirerek.

“Korkuyu ortadan kaldırarak. Kilisemizin üyeleri günah işliyor çünkü işlememeleri için bir sebep görmüyorlar, çünkü ölümden sonra sonsuz mahkûmiyete inanmıyorlar, çünkü ölüm artık yok.”

“Biz ölümü ortadan kaldırmıyoruz,” dedi Sam. “İnsanlar hâlâ ölüyor.”

“Sen ölümsüzlüğü buldun, evlat. Şimdiyse kelimenin tam anlamıyla ateşle oynuyorsun.”

“Hayır, öyle bir şey yapmadım,” dedi Sam. “Herkes ölüyor. Geride kalanların yaptığı şeyin ölümlle bir ilgisi yok. O insanlar cehenneme gidecekse yine gidecekler.”

“Sen de onlara eşlik edeceksin evlat çünkü senin de gideceğin yer orası.”

Bu adam lafı gerçekten saptırıyordu. Ama *Christianity Today*’in ciddi endişeleri vardı. *Christianity Today* insanların ruhu için endişe duyuyordu.

“İnsanların veda etmesine yardımcı olmaya çalıştığınızı biliyoruz ve bu gerçekten asil bir davranış,” dedi Terry Greggs birlikten güç doğacağı sonucuna varan ve mümkün olduğunca beraber hareket etmeye karar veren Meredith, Sam ve Dash’le kahve içerken.

“Teşekkürler,” dedi Meredith. “Bunu fark ettiğiniz için de teşekkürler.”

“Ancak Amerikalı Hristiyan Rahipler Birliği, insanları ölümler adına konuşturduğunuzdan endişe ediyor.”

“Ama onlar ölü,” dedi Dash.

“Ölümler, evet,” dedi Terry, “ama ruhları yok olmuyor. Ruhları ölmüyor. Yok olduklarını düşünmenin kimseye faydası olmaz. Onlar adına cümleler uydurmanız da muhtemelen hoşlarına gitmiyordur.”

“Ben onlar adına cümleler uydurmuyorum,” dedi Sam.

“Bunu düşündüren nedir size?”

“Bunu algoritmam yapıyor. Hem onların hoşuna gitmediğini nereden çıkardınız?”

“Aynı şey. Benim de bir algoritmam var. İsa’nın sevgisi sonsuz hayatla eş değerdir.”

“Doğrusunu isterseniz ben bunun bir algoritma olduğunu düşünmüyorum,” dedi Sam.

“Bence buradaki önemli noktayı kaçıyorsunuz,” dedi Terry.

“Ne tesadüf. Bence siz de kaçıyorsunuz,” dedi Sam.

Orta Atlantik Medyumlar Derneği, Hayalet Avcıları Şirketi, Madames Dee, Esmeralda, Jan ve TheyRAmongUs.com E-rinç’e karşı çıktıklarını belirten benzer tarzda e-postalar yolladılar ama bunları görmezden gelmek kolaydı. 957 dini lider, Tanrı’nın hoşuna gitmediğini iddia ederek E-rinç’in durdurulması için imza kampanyası başlatmıştı. Bu daha dehşet vericiydi aslında.

“Meredith’i resmi olarak halkla ilişkiler ve reklam bölümüne almalıyız,” dedi Dash daha sonraki pizza akşamlarında. Penny kötü bir gün geçiriyordu ve evde kalmayı tercih etmişti. Jamie güzel bir gün geçiriyordu ve yürüyüş yapmayı tercih etmişti. Dolayısıyla Dash, pizza akşamında E-rinç’ten bahsetmeme kuralını hiçe sayabilmişti. Ayrıca pizza akşamında Meredith’i kızdırmama kuralını da hiçe saymış oluyordu.

“Neden ben?” diye sızlandı Meredith.

Dash çatalıyla Sam’i işaret etti. “O manyak bir yazılım mühendisi. İnsanlar onun kendini ifade etmekten âciz, soğuk, duygusuz ve anlaşılması zor biri olduğunu düşünür.” Çatalını kendine çevirdi. “İnanılmaz derecede seksi ve anlaşılabilir bir Hollywoodlu, gizemli bir yabancı. Caydırıcı ve yalan söyleme potansiyeli yüksek bir imajı var. Ama sen,” diyerek durdu ve bir pizza dilimini Meredith’e doğrulttu. “Sen nazik, tatlı, ilgili, duygusal, çıkarıcı olmayan ama kolay kanan birisin. Kusursuzsun.”

“Sana iradesiz biri olduğunu söylemek istedi,” dedi Sam.

“Tatlı, konuşkan, empati yapabilen biri olmak ne zamandan beri kötü bir şey oldu ki?”

“İnsanları cehenneme yollamaya başladığından beri,” dedi Dash.

“Hıristiyanların yarısı ölümsüzlüğü icat edip ölüleri başımızdan savdığımız için bize kızgın. Diğer yarısı ise ölümsüzlüğü unutup ölüleri görmezden geldiğimiz için bize kızgın,” diye sızlandı Sam.

“Yapsan da lanetlendin, yapmasan da,” diye fikrini belirtti Dash. “İşte bu yüzden daha iyi bir halkla ilişkilere ihtiyacımız var.”

Sam, Dash’in daha önce iddia ettiği “reklamın iyisi kötüsü olmaz” sözünü icat eden kişinin ya geniş bir kadrosu olduğuna ya da canının çok sıkıldığına karar verdi. Neredeyse hepsi olumsuz bir yaklaşım içindeki basın birçok imada bulunuyordu ama her fırsatta kullanıcıların gittikçe arttığını dile getirmekten de geri kalmıyorlardı. Daha doğrusu kullanıcı adaylarının. Salonun adresini gizli tutmayı düşünebilmişlerdi ama diğer hiçbir şeyi, isimleri, nerede kahve içtiklerini, nerede yemek yediklerini, maçlarda hangi bölümü sevdiklerini, hangi köpek parkını tercih ettiklerini gizli tutmayı akıl edememişlerdi. Meredith bunları Jason Peterman’a anlatırken hepsi de tatlı, önemsiz detaylar gibi görünmüştü ama şimdi bu yerlerde tanınıyor, kafelerde köşeye sıkışıyor, bira içerken ya da köpek kakalarını temizlerken dört bir yandan kuşatılıyorlardı. Bazıları muhabirlerin sözlerini tekrar ediyordu: “İnsanların açısından nasıl kâr elde edersiniz?”, “Ölülerin adına konuşma hakkını kendinizde nasıl görürsünüz?”, “İsa’nın yerine geçmeye çalışıyorsunuz.” Ama çoğu, Sam’in koluna ya da Meredith’in omzuna dokunup Eduardo Antigua’nın o ilk denemede söylediği sözü tekrar ediyordu: “Bir hizmet sunduğunuzu duyudum.” Çoğu bunu istiyordu. Sevdiği

birini kaybeden kişi sayısı gerçekten yürek burkucu, diyordu Sam. Herkesi sevdiği birini kaybetmiş, diyordu Meredith.

Hoş ve göze çarpmayan internet sitelerine kayıtlar dolup taşıyordu. Dash'in önerisiyle bu işi gizli ve gizemli bir şekilde yürütmeyi denediler ama artık herkes öğrenmişti, bu yüzden kayıt işini tümüyle bıraktılar. Gelen taleplerle başa çıkamıyorlardı neredeyse. Dash, Courtney Harman-Handler'ın gizli kullanıcıların hizmete gizlice eriştiği iddiası yüzünden gerilmişti. Sam'e göre bunun bir önemi yoktu. E-rinç'in taklit edilmesi mümkün değildi. Bir kullanıcı eğer sevilen kişiyle gereken iletişim eşliğini aşmamışsa –ki bu yüksek bir eşikti– projeksiyon harekete geçmiyor ve çalışmıyordu. Amaçları gerçekten sevgiyse veya araştırmaya dayalı haber yapmaksızın sevilen ölmüş kişinin gerçekten sevilmesi gerekiyordu. Dash kullanıcıların sabote edilmesini, sistemin içine sızılmasını ve “salonda olan salonda kalır” ya da “ölüler sır vermez... iyi niyetli kullanıcılar dışındakilere” sözüne aykırı hareket edilmesini istemiyordu.

Sonra Marisha St. James tekrar aradı.

“Şirketiniz herkese açık olmamakla suçlanıyor,” dedi Meredith'e.

“Şirketimizin ölümden çıkar sağlamakla suçlandığını sanıyordum.”

“Evet,” dedi Marisha St. James, “ama yalnızca imtiyazlı olanlara.”

“Fakirler yerine imtiyaz sahiplerinden çıkar sağlamak daha iyi, değil mi?”

“Hiç kimsenin sömürülmesinden çıkar sağlamamak en iyisi, öyle değil mi?”

“Sömürülen kimse yok. Biz bir hizmet sağlıyoruz.”

“Çok pahalı bir hizmet.”

“Bunun neden sorun olduğunu anlamıyorum. Herkese hak ettiği hizmeti verebilmek için sayımızı sınırlandırmaya karar verdik. Talep çok fazla. Çok masrafımız var. Önemli ve karmaşık bir yazılım bu, geliştirmesi ve bunun korunması kolay olmuyor.”

“Ölüme üzölmek evrenseldi,” dedi Marisha St. James. “Şimdi yalnızca fakirler yas tutuyor. Zenginler sevdikleriyle sonsuza dek iletişim kuruyor.”

Dash fakirlere değıil ama zenginlere hitap eden bir liste yapmıştı. Sam’e göre ölüm hiçbir zaman evrensel ya da sınıfsız olmamıştı. Ama halkla ilişkilere kısa süre önce resmen atanan Meredith bir tür burs, değıişken bir ölçek sunarak kendini biraz daha iyi hissetmişti.

Tüm güçlükler Meredith’in omuzlarına biniyordu. Sam her zamanki işini yapmak zorundaydı; başını daha fazla eğip ayaklarını sıkıca yere basması ve yazılımı kurması gerekiyordu. Dash’in her zamanki işini yapması gerekiyordu: gevezelik etmek, engelleri kaldırmak, tokalaşıp sırt sıvazlamak ve kapalı kapılar ardında olan bitenin gizli kalmasını sağlamak. Ama Meredith’in keyfi biraz kaçmış ve kafası karışmıştı. Bu konuda iyiydi fakat olumsuz etkileniyordu, gizemli gözlemciler tarafından azarlanmak, gazeteciler tarafından sorgulanmak, din adamları tarafından tehdit edilmek, internet sitesi ya da köşesi olan herkes tarafından terslenmek güzel değildi. Biri, “Meredith Maxwell, Hitler’i Geri Getirmek İstiyor” adında bir Facebook sayfası açmıştı. İlk haftanın sonunda 2657 takipçisi olmuştu. E-rinç’in görünen yüzü o olmuştu. Ve çok güzel, kırılgan ve sevgi dolu olduğu için onunla uğraşmak, onu kızdırmak, nefretlerin üzerine çekilmesini sağlamak kolaydı. Sam, Meredith’in gördüğü kâbuslardan yüzünü büzdüğünü, kahvaltı yaparken gözlerini açık tutmakta zorlandığını, geceleri çok az uyuyabildiğini, yüzünün bazen endişe bazen de suçluluk duygusu veya korkuyla buruştuğunu fark ediyordu. Meredith soran herkese, “İnsanların iyileşmesine yardımcı olmaya çalışıyoruz,” diyordu. “Onlara ikinci bir şans ve bir kez daha görüşme imkânı veriyoruz.” Ama kendisi de kuşkulanmaya başlamıştı artık. Sam’e, belki de haksızlık yaptıklarını, belki bunun yardımcı olmadığını, dürüst davranmadıklarını söylüyordu. “Belki de acıdan kazanç sağlıyoruz,” diyordu. Sam ise ona çok iyi bir yüreğinin olduğunu

söylüyordu. Büyükannesiyle ilk konuştuğunda kendini ne kadar mutlu hissettiğini hatırlatıyordu.

Meredith son günlerde Livvie'yle daha fazla konuşmaya başlamıştı. Büyükannesi başta Meredith'in bu kadar sık aramasına şaşırıyordu. Ama sonra projeksiyon bunu öğrendi ve alıştı. Meredith'in felsefi sorularına hâlâ yanıt veremiyordu ama Sam'e göre bu sorulara cevap vermeye çalışması bile güzel bir şeydi.

"Ah, büyükanne," dedi Meredith bir gün. "Tekrar konuşabilmek için her şeyini verebileceğin insanlar yok mu?"

"Annenin daha sık aramasını isterdim," dedi Livvie sıkça dile getirdiği konularından birini tekrar ederek.

"Kaybettiğin biriyle demek istedim," dedi Meredith alçak sesle.

Projeksiyon bunu bir süre düşündü. "Büyükbabanı özölüyorum," dedi sonunda.

"Öyle mi?" dedi Meredith. "Mümkün olsa onu tekrar görmek, onunla konuşmak istemez miydin?"

"Tabii ki isterdim hayatım," dedi Livvie. "Seninle de. Seni çok özölüyorum. Sen ve Sam birkaç haftalığına yanıma gelmelisiniz."

"Keşke gelebilsek büyükanne," dedi Meredith yorgun bir ifadeyle.

"Dur tahmin edeyim. Çalışman lazım."

Meredith sessizce başını aşağı yukarı salladı. İkisi de bu bahaneye artık inanmıyordu.

"Olsun bebeğim," diye iç geçirdi Livvie. "En azından konuşabiliyoruz. Birlikte olmak gibi değil tabii ama o güzel yüzünü görebildiğime seviniyorum."

"Kesinlikle," dedi Meredith. "Ben de onu diyorum işte."

"Yine de seninle yüz yüze görüşmeyi isterdim."

"Biliyorum büyükanne. Özür dilerim."

"Sorun değil. Yardım etmeye çalışıyordun. Seni affediyorum. Yakında konuşuruz. Hoşça kal."

Meredith konuşmayı sonlandırdı ve Sam'e baktı. "Bu da neydi böyle?"

“Daha önce de oldu,” dedi Sam. “İlk konuşmada. Eduardo, Miguel’le ilk konuştuğunda.”

“Neden? Çok anlamsız.”

“Biliyorum. Garip bir programlama hatası. Özür dileyince projeksiyon seni bağısladığına dair garip yanıt veriyor aniden. Seninle konuşmayı bırakıp aniden başka bir havaya bürünüyor. Bunu neyin tetiklediğini bilmiyorum.”

“Gerçekten çok garip. Öyle bir özür değildi benimki.”

“Biliyorum. Genelde o da biliyor aslında. Sonra kontrol edip çözmeye çalışırım,” diye söz verdi Sam.

Meredith yüzünü ellerine gömdü. “Zaten artık fayda etmiyor,” dedi.

“Neye fayda etmiyor?”

“Onu özlememe. Sorun olduğunda bana gerçek anlamda yardım olamıyor.”

“Eskiden oluyor muydu?” diye sordu Sam.

“Bilmiyorum,” dedi Meredith. “Belki yalnızca yüz yüze konuşuyorduk. Belki bu iyi bir şey değildir.”

“Sonsuza dek sürecek bir şey değil,” dedi Sam. “Yas tutmak ve hayata devam etmek arasında bir durak yalnızca.”

“Ne zamandan beri?” diye sordu Meredith.

Sam omuz silkti. Hatırlamıyordu. Ama başından beri amacın bu olduğundan emindi. Vedalaşmaya yardım etmekte. Ölen kişiyi sonsuza dek orada tutmak değildi. Sonra aklına hiç ona uymayan bir fikir geldi. “Ne lazım bize biliyor musun? Kutlama yapmak.”

Meredith homurdandı. “Ne için?”

“E-rinç’in altıncı ayına girmesi şerefine bir kutlama. Ortaya nasıl bir şey çıkardık baksana. Ne yaptık bir bak.”

“Kutlama havasında olduğumu sanmıyorum.”

“Neden?”

“Bütün bu ölümler... beni üzüyor.”

“O halde yaşayanlarla kutlayalım.”

BALO

*M*eredith bir davetiye gönderdi.

Çok Sevgili E-rinç Kullanıcıları:

Öncelikle kendinizi servisimize ve sevdiklerinize adadığınız için teşekkür ederiz. Sizler ilk kullanıcılar ve bu servisi benimseyenlersiniz. Büyük cesaret doğrusu! Kalbinizle ve cüzdanınızla gerçekten büyük risk aldığınızı biliyoruz ve sistemdeki ufak tefek sorunları gidermeye çalışırken bize yardımcı olduğunuz için size minnettarız. Sabrınız, hevesiniz ve açık görüşlülüğünüz için teşekkür ederiz.

Sizleri böylesine güzel bir olayı renklendirmeye davet ediyoruz. Altıncı ayımızı, bunu mümkün kılan sizlerle birlikte kutlamak istiyoruz. Yaşayanlar ve ölenlerin arasında yemek içmek ve müzik eşliğinde neşeli sohbetlerimize katılmak isteyeceğinizi umuyoruz.

*Kucak dolusu sevgiler,
Meredith, Sam ve Dashiell*

Sam'ın smokini paketinden bile çıkarılmamıştı. Sam onu çalışma odasındaki kutunun altına tıklımış halde buldu. Smokin ona eski işini ve onun yarattığı baskıyı hatırlattı. Şimdi ne kadar da önemsiz görünüyordu hepsi; günlerini hayat, ölüm ve öbür dünyayla geçirdiği şimdiki hayatıyla kıyasladığında kısa süreli ilişkiler kurduğu ve büyük bir şirkette çalıştığı zamanları üzücü ve belli belirsiz anılara dönüşüyordu. Yalnız olduğu o

hüzünlü, silik anıları da aklına getirmişti. Smokini kutudan çıkarıp giydi ve üzerinde sutyen ve küpelerinden başka hiçbir şey olmayan Meredith'in yanına gitti.

"Harika görünüyorsun," dedi.

"Daha giyinmedim bile."

"Ben de onu diyorum."

"Sence hangi elbiseyi giyeyim? Şu güzel ve rahat ama altına giyeceğim ayakkabılar çok rahatsız. Bu biraz daha resmî ve rahatsız ama ayakkabılarım daha rahat. Bu aşırı ciddiye kaçarken diğeri göğüslerimi fazla ortaya çıkarabilir." İki elbiseyi de havaya kaldırdı. Biri maviydi ve üzerinde parlak şeyler vardı. Diğeri siyahtı. Sam iki elbiseyi renkleri dışında birbirinden ayırt edemezdi.

"Şu an üzerinde olanlar hoşuma gitti."

"Akşam için pek uygun olacağını sanmıyorum."

"Yazılımı yazan benim bebeğim." Sam göz kırptı ve parmaklarını silah gibi tutup Hollywoodvari bir tarzla ona doğrulttu. "Mutlu etmen gereken benim, onlar değil."

"Sanırım sana yeterince destek veriyoruz," dedi Meredith.

"Beni şımartmayacak mısın? Yapmaya can attığım bir şey var." Sam telefonunu alıp onun numarasını çevirdi. Meredith ona çıldırmış gibi bir ifadeyle baktı ama yine de yanıt verdi.

"Alo?"

"Merde?"

"Evet?"

"Ben Sam Elling. İş yerinden."

"Merhaba. Nasılsın?"

"İyiyim. Sen nasılsın?"

"Şu an bir koşturmaca içindeyim aslında. Bir saat sonra bir partiye katılacağım ve hâlâ çırlıçıplağım."

"Kulağa hoş geliyor," dedi Sam. "Dinle, bu gece resmî bir davete katılacağım. Tek başına gitmek pek hoş olmuyor. Benimle gelir misin diye soracaktım."

“Hımm. Çok sıkıcı.”

“Olabilir,” dedi Sam. “Ama evime çok yakın. Bir ara partiden kaçıp evime gelebiliriz.”

“Akıllıca. Ne de olsa sana eşlik ediyorum,” dedi Meredith. “Giyinsem iyi olacak.”

“Sabırsızlanıyorum. Beni çok mutlu ettin.” Sam telefonu kapattı ve ona gülümsedi. “Kusura bakma. Bu gece ateşli bir buluşmam var.”

“Sence şansın var mı?”

“Bundan daha şanslı olmam mümkün değil.”

Sonra kapı açıldı ve Dash içeri girdi. Meredith çılgılığı basıp bir havluya sarındı.

“Kapıyı çalamaz mıydın?”

“Daha önce görmediğim bir şey değil.” Dash ve Meredith çocukluklarının büyük kısmını çeşitli çocuk havuzlarında, bahçe fiskiyelerinde çıplak fotoğraflar çekilerek geçirmişlerdi. “Bebekler için bikini yok muydu?” diye sormuştu Meredith bir defasında annesine. “Vardı,” demişti Julia, “ama sen giymiyordun.” Sam o teşhirci günlerini kaçırdığına hayıflanıyordu şimdi.

“Üzerindeki ne öyle?” diye sordu Meredith.

Dash önü fırfırlı bir gömlek ve kuşakla tamamladığı açık mavi bir smokin giymişti bir de lacivert bir papyon takmıştı. “Bu benim mezuniyet balosunda giydiğim smokinim. Balo kıyafetlerinizi giyemediğiniz için kıskandınız mı? Üzerinize olur mu ki?” Meredith sağ tarafı dizlerinin altına uzanan, sol tarafıysa üst bacağının yarısına bile gelmeyen yeşil pullu elbisesini hatırladı. Sam tabii ki kendi balosuna katılmamıştı.

“Sırf içine girebiliyorsun diye giymen gerekmezdi.”

“Bu smokinle ortalığı sallıyorum biliyorsun. O zamanlar demode ve komik görünüyordu, şimdi de demode ve ironik görünüyor. Böyle yerlere tek başına gitmenin güzelliği bu işte. Kimsenin renk seçimi ve zaman aralığıyla çakışmıyorsun.”

“Ne diyorsun?” dedi Sam. “Tek başıma kaldığım onca yıl boyunca bu güzel ayrıntıyı gözden kaçırmışım.”

Meredith onları yatak odasından kovdu, iki adam arasındaki farka gülüp parlak mavi elbisesini seçti. Göğüslerinin çok açıkta kalması göze batardı. Sonra son rötuşları yapmak üzere alt kata indiler. Açılıştan bir gece öncesinden kalma disko topunu yerine iyice sabitledi. Kanepeler, minik şişeler içinde, değişik gazlı içecekler ve minik kurabiyeler hazırlamışlardı. Çiçekler, mum ışığı, doldurulmayı bekleyen şampanya kadehleri vardı. Boğazın üstünden küçük bulutlar geçiyordu, pencereleri ve müziği açmışlardı, güneş batarken hafif bir esinti hissediliyordu. “Başlamadan önce duygusal bir şeyler söyleyebilir miyim?” dedi Sam.

“Söyle bakalım,” dedi Dash.

“İkinize de teşekkür etmek istiyorum. Siz olmasanız şu an yaptığımız şey asla olmazdı ama işte şimdi bu noktadayız. Dünyayı değiştirmek üzereyiz. Bu bile başlı başına inanılmaz bir şey. Sizi tanıdığım için kendimi çok şanslı hissediyorum ve gururlanıyorum. Biz çok az kişinin eline geçecek bir fırsat yakaladık. Daha önce kimsenin yapmadığı bir şey yaptık, daha önce kimsenin aklına gelmeyen bir şeyi düşündük. Hayatımın en harika macerasıydı bu.” Sam susup içine kapandı. Bu son cümle en duygusal olanıydı.

“İş davetine birlikte gideceğin birini bulmak mı?” dedi Meredith.

“Şey, evet, aslında. Aşk bulmak, büyük bir aile edinmek. Artık yalnızca babam ve ben değiliz.”

“Ben o büyük aileye dâhil miyim bilmiyorum,” dedi Dash.

“Elbette, sen de dâhilsin. Annen ve baban da, Julia ile Kyle da. Livvie de.”

“Keşke onu tanısaydın,” dedi Meredith.

“Tanıyorum,” dedi Sam.

“Seni de torunu gibi severdi,” dedi Meredith.

“Ki bu da garip olurdu,” diye ekledi Dash. “Daha çok onun yaratıcısı gibi olduğun için.”

“Yaratıcısı mı?”

“Onu sen yaratmadın mı?”

“Ara ve sor bakalım,” diye fikrini belirtti Sam. “O en doğrusunu bilir. Biz bir aileyiz, o kadar.”

Herkesi şık kıyafetler içinde görmek güzeldi. Bu kadar kalabalığın toplanmasına hepsi şaşırılmış ve etkilenmişti. Yedinci sınıftayken sosyal bilgiler öğretmenini alışveriş merkezinde görmek ya da o güne dek hep taytla ve terli gördüğünüz spor arkadaşınıza şık bir restoranda rastlamak gibi bir şeydi bu. Yalnızca şık kıyafetler giymeleri değildi önemli olan. Kaybettikleri sevdiklerine hoş görünmek için zaten hep bakımlı geliyorlardı salona. Önemli olan neşeli halleriydi. Onları gülerken, kolayca kahkaha atarken görmek güzeldi ama yine de biraz garipti.

“Kimsenin gelmek isteyeceğine pek ihtimal vermiyordum,” diye itiraf etti Sam, ilk kullanıcı olduğu için kalbinde ayrı bir yeri olan Eduardo’ya. Eduardo birkaç haftadır gelmiyordu ve Sam onun için endişelenmeye başlamıştı.

“Şaşırtıcı mı?”

“Sanırım evet.”

“Böyle bir olayı seninle kutlamak onurdur.” Eduardo bira bardağını Sam’inkiyle tokuşturdu. “Bana inanılmaz bir hediye verdin sen Sam. Vedalaşmamı kolaylaştırdın ki bunu asla bece-remezdim ben. Bu gece yanında olmaktan gurur duyuyorum.”

“Senden bunları duymak ne kadar anlamlı bilemezsin,” dedi Sam. Sesi hafiften boğulmuştu (ki gecenin büyük kısmını o halde geçirdi). “Gelmekten vazgeçince sıkıldığını, bunun kötü bir deneyim olduğunu düşündüğünü sandım.”

“Hayır, dostum. Hiç de değil. Miguel’le hemen her gün konuşuyorum. Artık evden devam ediyorum. Birlikte yemek yapardık eskiden. Annemiz buraya gelmeden önce Kolombiya’da aşçıydı ve bize yemek yapmayı öğretti. Ben de dizüstü bilgisayarımı tezgâhın üstüne koyuyorum ve çoğu akşam birlikte yemek yapıyoruz. Peki ya sen nasılsın? Yorgun görünüyorsun.”

“Biraz zorlu... gergin bir süreç. İş kurmak, programı tekrar tekrar kurup iyileştirmeye çalışmak, basınla uğraşmak. Ayrıca buradaki herkes sürekli üzgün. Bu da insanı yıpratıyor tabii.”

Eduardo ona sarıldı. “Sana müteşekkirim dostum. Teşekkürler. Haftaya sana akşam yemeği getireceğim. Miguel ve ben *tamale* yapacağız.”

Sam güldü. “Bana bir iyilik yapıp tarifini gönderir misin?”

“Elbette. Yemek yapıyor musun?”

“Pek sayılmaz. Ama bu tarifi eski bir arkadaşıma büyük faydası dokunacak.”

Meredith bir köşede Avery Fitzgerald ve Edith Casperson’la konuşuyordu.

“Sam’le birlikte olduğunuzu bilmiyordum,” dedi Edith neşeyle. “Yani ortak olduğunuzu biliyordum ama yalnızca iş ortaklığı sanıyordum, ilişki yaşadığınızı düşünmemiştim.”

“İkisi de.” Meredith gülümsedi. “Biraz yoğun geçiyor.”

“Ne zamandan beri birliktesiniz?”

“Geçen yazdan beri. Bir yıl oldu.”

“Evlenmeyi düşünüyor musunuz? Burası evlenmek için harika bir mekân olur. Baksana ne güzel görünüyor.”

“Çok gerekli görmüyoruz,” diye güldü Meredith. “Zaten birlikte iş kurduk, birlikte çalışıyoruz ve birlikte yaşıyoruz.”

“Yine de resmileştirmelisiniz,” dedi Edith.

Meredith salonu işaret etti. “Yeterince resmî. Hem düşünsek bile daha zamanı var. Şu an için öncelikler listemizde değil.”

“Çocuk sahibi olmak ve evlenmek çok farklı şeyler,” diye iç geçirdi Avery. “Çocukların neşe kaynağı olacağını söylenir hep, öyle de oluyorlar ama çoğu zaman da üzüntü verirler. Evliliğinsene uzun, zorlu ve çaba gerektiren bir kurum olduğu söylenir, oysa hiç öyle değildir. Uzun olmasını istersin tabii. Ben ve Clive için evlilik, hayatımızın en güzel ve en kolay tarafıydı. Çocuk yetiştirmek, çalışmak, faturaları ödemek gibi zor olan diğer şeyleri kolaylaştırıyordu. Ve bunları yapmaya değer kılıyordu.”

“Çok şanslısın,” dedi Edith.

“Öyleydin. Eskiden.”

“Yok, bence hâlâ öylesin. En azından anıların var.”

“Herkes öyle diyor ama...”

“Ve keyifli anılar hepsi de. Benim de Bob ve evliliğime dair anılarım var tabii. Ama onlar biraz... karışık.”

“Onunla konuşmaya sürekli geliyorsun ama,” dedi Avery.

“Hayır, buraya ona bağırıp çağırmaya geliyorum,” dedi Edith. Meredith gülmek için kendini zor tuttu çünkü Edith haklıydı. “Gülebilirsiniz. Komik çünkü. Yani şimdi komik. Ama yaşadığı dönemde komik değildi. Eminim siz böyle bir program kurarken benim gibi acılı dulların, ölmüşlerinin canına okuyacağını hiç düşünmediniz.”

“Gerçekten de düşünmedik,” diye itiraf etti Meredith.

“Aslında bir zamanlar gerçekten birbirimize çok yakındık. Ama sonra belli kalıplara giriyorsunuz. Onun işe gitmesi, seyahatlere çıkması, ilginç insanlarla görüşüp beynini kullanması, bir şeye katkı sağlaması gerekiyordu. Bense evde oturup çocuklarla, eve ve onunla ilgileniyordum. Çocuklar kendi başlarının çaresine bakmayı öğrendi. Aslına bakarsanız ev de öyle. Şu merkezi süpürge sistemlerinden vardı bizde ama Bob hiç uğraşmazdı. Sorun değildi aslında. O zamanlar farklıydı her şey. Ama otuz beş yıl boyunca ona hizmet etmem bir ayrıcalıklmış gibi davrandı

ve o çalıştığı için ben sürekli tatildeymişim gibi hissettiriyordu. Oysa asıl yük benim üzerimdeydi. Her gün evden çıkıp onun uğraştığı o ilginç işleri ben yapsaydım keşke. Ama o evde oturup benim her gün yaptığım işleri yapmak istemezdi. Yine de benim aptal, tembel biri olduğumu ve keyif sürdüğümü düşünürdü.”

“Eminim aptal olduğunu düşünmemiştir...” diye söze başladı Avery.

“Belki de, ama öyle düşünüyormuş gibi davranıyordu, bu daha da kötü. Beni seviyordu. Biliyordum. Bu da işleri daha çok zorlaştırıyordu. Seni umursamayan biri tarafından böyle muamele görmekle başa çıkmak daha kolay olurdu sanırım. Hoşlanmadığım birinin zeki ya da değerli olmadığını düşünmesi çok da umurumda olmazdı. Ama kocamın böyle düşünmesi? Bob beni severdi. Ama bana saygı duymadı. Beni önemsiyordu ama bana bunu söylemek hiç aklına gelmedi.”

“Ona bağışlamak seni rahatlatıyor mu?” diye sordu Meredith.

“Evet. Yıllarca zihnime kazıdığım o sözleri dile getirebilmek güzel. Beni gerçekten anlayamaz. Sam bunu daha önce yapmadığım için beni anlamayacağını söylüyor. Hayatı boyunca Bob’a kimse bağışmadığı için öldükten sonra anlaması çok zor.”

“Sinir bozucu olmalı,” dedi Avery.

“Aslında alışmıştım,” dedi Edith. “Hayattayken beni dinlemezdi bile. Ben bir şey söyledim, o başka bir şey düşünürdü. Belki de henüz hayattayken bu yöntemi denemeliydim. O zamanlar ona karşı çıkmak korkunç ve imkânsız bir şey gibi görünüyordu ama projeksiyon haklı. Bu zamana kadar kimse ona karşı çıkmadığı için anlaması mümkün değil.”

“Belki sen de şanslısındır,” dedi Avery. “E-rinç işine yaradı. Benim açımdan durum üzücü ve onu daha çok özleyorum. Hiç yoktan iyidir. Ama çok... yetersiz.”

“Bana sorarsan bu Bob çok daha kolay biri. Onu özleyorum ama doğrusunu isterseniz bir bakıma daha mutluyum... Ah, ama tatlım, sen ve Sam bizim gibi olmayacaksınız hiç,”

dedi Edith, Meredith'e dönerek. "Evlilikten soğumanı istemem. Başka bir çağda yaşıyoruz artık. Avery'ye bak. Benden çok daha iyi bir örnek o."

"Doğru." Avery hafifçe gülümsedi. "Ama ölmesine izin verme."

"Birlikte olduğunuza hâlâ inanamıyorum. Böyle şeyleri sezmekte üstüme yoktur oysaki," dedi Edith.

"E-rinç gibi inanılmaz bir şeyi ancak çok sevdiği biri için keşfedebilir insan," dedi Avery. "Beyin ancak bir tek şeyle böylesi bir kıvılcım saçar."

Dash –her zamanki gibi– herkesi eğlendiriyordu ama özellikle de Penny'yi. Bu konuyu tartışmışlardı. Sam, Penny'nin çok uzaklaşmadığı sürece dışarıda bir gece geçirebileceğini düşünmüştü. Giyinip kuşanabilir, güzel yemekler yiyebilir, yeni insanlarla tanışabilirdi ama kendini kötü veya hasta hissettiği takdirde asansöre binip eve ulaşabilmeliydi. Meredith ona E-rinç'ten bahsetmeden salonu nasıl anlatabileceklerini düşündü. Ona E-rinç'ten bahsederlerse kullanmak isterdi ve kullanmak isterse Albert hakkında bildiklerini söylemeden neden kullanamayacağına dair bir çözüm bulmaları gerekirdi. Sonunda partiden bir hafta önce markete giderken Dash ona evinin üst katında yaptıkları işten, insanların kaybettikleri sevdiklerinin projeksiyonlarıyla elektronik iletişim kurmalarını sağladıklarından bahsetti.

"Ölmüş birine e-posta yollayabileceğimizi mi söylüyorsun?" dedi Penny merakla.

"Evet ya da görüntülü arama ve elektronik iletişimin farklı şekillerinde." Dash birazdan duyacaklarına kendini hazırlamıştı.

"Ah, şu gençler," diyerek güldü Penny. "Bakalım bundan sonra aklınıza neler gelecek?" E-rinç'i kullanmak aklından geçmemişti belli ki ama partiye davet edilmek hoşuna gitmişti.

Uzun, şık, siyah bir elbisesi ve dirseklerine kadar uzanan fildişi rengi eldivenleriyle Dash'in koluna girmiş, insanlarla tanışıyordu. Hepsini içtenlikle selamlıyor, ellerini tutup hikâyelerini merakla dinliyor, sırf yaşlı, ufak tefek ve biraz da kambur diye kulakları da duymuyormuş gibi –ki hiç öyle değildi– yüksek sesle kendisine yöneltilen sorulara sabırla yanıt veriyordu. Edith, Livvie'nin yokluğunda onun Meredith'le ilgilenmesinin çok güzel olduğunu söylediğinde Penny asıl Meredith'in kendisiyle ilgilendiğini söyledi. Celia Montrose ona elbisesi ve eldivenleriyle çok hoş görüldüğünü söylediğinde Penny, “Ah, kaç yıllık elbise. Nihayet yeniden moda oldu,” dedi. Avery ona sevgili kocasıyla birlikte geçirdiği yıllardan sonra yalnız kalmak kim bilir ne zor olmuştur, dediğinde Penny aynı durumunda olduklarını fark edip onun elini sıvazladı ve “Evet, hayatım, haklısın. Senin için de öyle olmalı,” dedi.

Bir ara Dash üst kata çıkıp büyükannesinin gömme dolabından eski bir dart tahtası aldı ve gecenin geri kalanını George Lenore'a nişan almayı öğretmekle geçirdi. Bay ve Bayan Benson, Kelly Montrose'la üniversitelerden konuştu. David Elliot, Kelly Montrose'la kimsenin tam olarak anlamadığı bir konuda uzun uzun sohbet etti. Sürekli birbirlerinin kulağına bir şeyler fısıldayıp kıkırdaştıkları için ne konuda konuştukları anlaşılmıyordu.

“Teşekkürler Sam,” dedi Meredith gecenin sonunda yaşlı gözlerle yatmaya hazırlanırken. “Buna ihtiyacım vardı. Mutlu olduklarını görmem gerekiyordu.”

“Benim de,” dedi Sam. “Farkına varmamıştım ama gerçekten rahatladım.”

“Çok zekisin. Ama çok daha iyisin.”

“Neye göre daha iyiyim?”

“Zeki olmandan. Çok, çok zeki bir adamsın sen Sam ama ondan daha önemlisi iyi birisin. Zekân dokuz nokta beşlerde olabilir ama yüreğinin büyüklüğü çizelgelere sığmaz.”

“Senininki de öyle,” dedi Sam. “İyi bir çiftiz biz. Çıkmalıyız.”

Meredith güldü. "Seni seviyorum, biliyorsun."

"Ben de," dedi Sam ki gerçekten de öyleydi. "Ben de seni seviyorum."

ST. GILES

Bu onlara bir süre yetti. Basın bir parça geri çekildi, Meredith de durumu daha iyi idare etmeye başladı. Sistem biraz daha oturdu ve kullanıcılar ona biraz daha alıştı. Meredith artık kendini daha iyi hissediyordu, Livvie de mutsuz Meredith yerine neşeli Meredith’le konuşurken daha rahat oluyordu ki bu bir döngü halini almıştı: Sıkıntılı Meredith’le konuşmak Livvie’yi sıkıntıya soktuğu için durum iyice sıkıntılı bir hal alıyordu; mutlu Meredith’le konuşan Livvie ise onunla birlikte mutlu oluyordu. Sonra ağustos ayının sonlarındaki bir cumartesi, öğleden sonra St. Giles Hastanesi’nden Doktor Dixon onları aradı. “Sanırım buraya gelip neler olduğunu görmelisiniz,” dedi Doktor, Meredith’e. Sam ve Meredith o güzel öğleden sonrasında Lincoln Park’ın sahilinde kitap okuyor, feribotun geliş gidişini izliyor, boğaza ve dağlara bakıyorlardı. Güneşli, esintili bir gündü. Telefon konuşmasının ardından toplanıp oraya gittiler. Orada ne bulacaklarını da bilmiyorlardı ama buradaki kadar keyifli olmayacağını tahmin etmişlerdi.

Doktor Dixon onları doğu kanadın üçüncü katındaki, duvarlarına sevimli hayvanlar çizilmiş yapay bir ormanı, temiz havası, kocaman pencereleri olan, oyuncaklarla dolu, çok keyifli görünen, parlak sarı renkli hastane koğuşuna götürdü. Sam’in hayatı boyunca bulunduğu en acınası yerdin aslında burası. Buraya gelirken Doktor Dixon onlara bir konuşma yaptı: “Burada üç tip çocuk var: iyileşecek ya da en azından hayatını idame

ettirecek hale gelecek olanlar, kısa süre içinde ölecek olanlar ve en kötü durumdakiler, hastalığı bir ilerleyip bir gerileyen, sonra tekrar kötüleşip ümit verircesine iyiye giden, sonra yine ağırlaşan, sonra biraz daha ümitlenip tekrar ağırlaşan, sonra biraz daha ağırlaşip biraz iyileşenler ve sonunda ölenler. O kısacık ömürlerini burada geçiriyor, sonra burada ölüyorlar. Ebeveynleri de hayatlarını burada geçiriyor ve onlar da burada ölüyor. Bu işin en zor kısmı onlar. Sizse işi daha da zorlaştırıyorsunuz. Bunu görmenizi istedim.”

Koridorun sonundaki küçük odada, küçük bir çocuk yas-tıkların desteğiyle oturmuş, eski püskü sarı bir tavşana sarılıp ağlıyordu. Kollarında, burnunda, karnında tüpler vardı. Saçları dökülmüş, rengi solmuştu ve gözle görünen kemiklerini incecek bir deri parçası kaplamış gibiydi. Tüpler ya da o solgun derisinin saçtan arınmış olması değildi onu ağlatan. Ağlıyordu çünkü babası sehpanın üstündeki dizüstü bilgisayarıyla yanı başına oturmuş, oğluna e-posta yazdırmaya çalışıyordu.

“Bugün ne yaptın?” diye sordu baba nazikçe.

“Tavşanla oynadım,” diye fısıldadı çocuk.

“Yaz bunu bana,” dedi baba.

“Yazmak istemiyorum,” dedi çocuk.

“Başka ne yaptın?”

“İğne oldum,” dedi çocuk.

“Hadi yaz bunu babana.”

“İstemiyorum,” diye ağladı çocuk.

“Tanrım, uç ya da dört yaşından büyük olamaz bu çocuk,” dedi Sam.

“Aslında yedi buçuk yaşında,” dedi Doktor Dixon. “Yine de e-posta yazmak için çok küçük. Üstelik okula da doğru düzgün gidemedi.”

Yan odada ondan daha küçük, pembe gecelikli bir kız ellerini annesiyle babasına uzatmış, ağladıkça ağlıyordu. “Kucağına al beni, kucağına al, lütfeeeeen,” diye ağlıyordu. Bir metre ötede,

yatağın diğer ucunda oturan anne ve baba da ağlıyordu ama yerlerinden de kıınıldamıyorlardı. Ortalarında ekranı kıza dönük bir dizüstü bilgisayar vardı ve görüntülü konuşma yapmaya çalışıyorlardı. “Birkaç dakika daha sabret bebeğim,” dedi anne gözyaşları içinde. “Yalnızca birkaç dakika. Annenin ve babanın buna ihtiyacı olacak. Annene en sevdiğin kitabın adını söyler misin? İnekler nasıl ses çıkarır, söyle hadi.”

Meredith’in benzi, o ilk odadaki çocuğun yüzünden daha da solgun bir hal almıştı. İzin isteyip gitti ama tualete varmasına fırsat kalmadan koridorun ortasına kustu.

“Çok özür dilerim Doktor Dixon,” diyebilirdi.

“Sürekli olan bir şey bu,” dedi Doktor.

“Kustuğum için değil,” dedi Meredith ve kadınlar tuvaletini bulmaya gitti.

“Çocuklarıyla yeterli elektronik iletişimi sağlamaya mı çalışıyorlar?” diye sordu Sam bilmesine rağmen.

“Evet.”

“Çok geç olmadan mı?”

“Evet.”

“Ama zaten çok geç.”

“Evet,” dedi Doktor Dixon. “Ayrıca hayır, henüz çok geç değil. Bu çocuklar okuma yazmayı, bilgisayar kullanmasını bilmiyor. Ve öğrenemeyecekler de. Bu ebeveynler geriye kalan zamanlarını boşa harcamaktan başka bir şey yapmıyorlar.”

Sam başını sallayıp yıkılmış bir halde gözlerini yere indirdi ama sonra, “Onların gözünden bakmaya çalışıyorum. Çocuklar zaten öleceği için bu ebeveynler onlara dair hatırlayacak bir şeyleri olsun istiyor,” diye fısıldadı.

“Ama bu şekilde olmamalı,” dedi Doktor Dixon.

Sam konuşmakta zorlandı. “Bu ebeveynlerin hatırlamasına neyin yardımcı olacağını nereden bilebiliriz? Kendilerini nasıl daha iyi hissedebilirler?”

“Ebeveynlerin kendilerini daha iyi hissetmesini sağlamak benim işim değil. Benim hastalarım çocuklar. Bazılarının birkaç ayı, bazılarının birkaç haftası, bazılarının birkaç günü var. Bu zamanı kendilerini bilgisayarlara kaydetmekle geçirmemeliler.”

“Siz testler yapıyorsunuz,” dedi Sam alçak sesle. “Korkunç yan etkileri olan iğneler, kemoterapiler, tedaviler uyguluyorsunuz. Geceleri uyandırıp kan alıyor, ateşlerini ölçüyorsunuz. Onları korkunç makinelere bağlıyorsunuz. Onları yatağa bağlıyorsunuz. Onları uyuşturan ilaçlar veriyorsunuz. Geriye kalan zamanlarını bu şekilde mi geçirmeliler?”

“Bu prosedürler bazen gerçekten çok acı veriyor ama genelde bu çocukların ömrünü uzatıyor. Kendimi sizin gözünüzde aklamaya çalışmıyorum ve bir bilgisayar programcısıyla tıp konuşması yapmayacağım. Kanseri, yol açtığı sefaleti göstermek için buraya çağırمام. Ama sizin yol açtığınız sefaleti göstermek için sizi çağırabilirim. Ve size bu işe bir son vermeniz gerektiğini söylüyorum.”

“Çocuklarda işe yarayan bir şey değil bu,” dedi Sam. “Böyle bir amacımız da olmadı. Bunu istediğiniz herkese açıklayabilirim ya da yardımı olacağını düşündüğünüz her şeyi yaparım. Önceliğinizin hastalarınız olduğunu ve hastanelerin, hastaları tedavi ettiğini biliyorum. Bizse geride kalanlara yardım etmek için elimizden geleni yapıyoruz.”

Dışarı çıkarken alt kısmında yırtılabilir telefon numaralarının olduğu broşürlerden birini gördüler. En üstte büyük puntolarla “Sevdikleriniz İçin Yeni Bir Hayat” ve biraz aşağıda, daha ufak puntolarla “Sevdiklerinizle E-rinç’e hazırlanmanın tam vakti. Onları sonsuza dek kaybetmeden önce yapın bunu bugün öğrenin!” yazıyordu. Sayfanın altında bir tek telefon numarası kalmıştı. Meredith sayfayı yırtıp buruşturdu ve sokağa fırlattı. Sonra arabaya binip ağladı. Sessizce değil, hıçkırarak hıçkırarak ağlıyordu. Sam onun tekrar kusacağını düşündü. Sonra kendisinin de kusacağını düşündü.

“Ne yapacağız?” dedi Meredith hıçkırıkların arasından.

“Bilmiyorum.” Sam sessizdi ve bu da Meredith’in sesini daha fazla yükseltiyordu.

“Bu çocukları öldürüyoruz.”

“Hayır, öldürmüyoruz.”

“Hayatlarını mahvediyoruz.”

“Hayır, mahvetmiyoruz.”

“Zaten sefil haldeler ve biz onları daha büyük bir sefaletin içine sokuyoruz. Biz yapıyoruz bunu.”

“Hayır, biz yapmıyoruz.”

“Tanrım, Sam. Aynı şeyi tekrarlayıp durma. Tamam, onları biz kanser etmedik. Ama bu çocukların uzun yıllar yaşamaları gerekirken üç acı dolu hafta yaşayacak ve biz o üç haftalarını lanet bir bilgisayarın karşısında geçirmelerine sebep oluyoruz.”

“Hayır, öyle bir şey yapmıyoruz. Yapmıyoruz Merde. Biz onlara bir şey yaptırmıyoruz. Biz onların anne babasına bir şey yaptırmıyoruz.”

“Onlara reddedemeyecekleri bir teklif sunduk.”

“Hayır, sunmadık. E-rinç için çocukları hedeflemedik biz. Hiçbir zaman çocuklar hedeflenmedi. Bu çocuklarda bir işe yaramayacak...”

“Ama onlar bunu bilmiyor. Bu insanların ümidi yok. O yüzden buldukları şeye tutunuyorlar, ne kadar küçük ve üzücü olursa olsun.”

“Bu ebeveynlere, ‘Çocuğunuzla birlikte geçireceğiniz üç haftanız var. Parka gidin. Eğlenceli şeyler yapın. Zamanınızı bilgisayar başında geçirmeyin,’ demek bize düşmez. Bunu yapan uzmanlar, psikiyatrlar var...”

“E-rinç’in tüm dünyada kullanılabilmesini sağladık. En çaresiz, en acılı, kanadı kırık insanlar buna sarılıp bırakmak istemeyecek. Böyle bir şeye hayır demeleri çok zor.”

“Bizimle ilgisi yok,” dedi Sam. “Programın herkese yardım edememesi, hiç kimseye yardım edemeyeceği anlamına gelmez.”

“Bazılarına yardım edebilmesi, diğerlerine acı vermemizi temize çıkarmaz,” dedi Meredith.

“İstedikleri şeyi elde etmeleri mümkün değil.” Sam yine sustu. “Çocukları yüz yaşına kadar yaşatamazlar. Kimse onlara bunu yapamaz. Kimin hatası bilmiyorum ama bizim olmadığı kesin.”

“Onlara yardım etmiyoruz.”

“Ediyoruz. Belki bu insanlara değil çünkü çocukları çok küçük. Ama Bay ve Bayan Benson’ı düşün. Daha büyük yaştaki sevilen ölmüş kişileri düşün. Onlara verebileceğimiz tek şeyi veriyoruz, çocuklarını yeniden görme şansını.”

“Bu yetmez.”

“Elimizdeki tek şey bu, Merde. Herkesin elinde bu var.” Meredith bir şey söylemeyince Sam, “Sana da iyi gelmişti,” diye ekledi.

“O da yetmez,” dedi Meredith.

Meredith, Dash’i aradı ve ona titrek, boğuk bir sesle içinde “acil”, “felaket”, “kusmak” gibi kelimelerin olduğu bir mesaj bıraktı. Dash paniğe kapılmış halde onu geri aradığında Meredith telefona bakamadı ve Sam, Dash’i rahatlatсын mı rahatlatmasın mı emin olamadı. Hayır, Meredith ölmüyordu. Hayır, Sam de ölmüyordu. Hayır, yazılım çalınmadı, salon soyulmadı, Rainier Dağı patlamadı ve her şey eskisi gibi yerli yerindeydi. Dash sabah ilk uçakla geleceğini söyledi. Bu arada Meredith pek konuşmuyordu. Doğru düzgün yemek yemiyor, iyi uyu-muyordu. Zamanının büyük bölümünü kanepede, battaniyelere sarılıp pencereden dışarıya bakarak geçiriyordu. Sam ona bir şeyler yedirmeye çalıştıysa da başaramadı. Dikkatini dağıtmak için ona önce maç, sonra film izletmeye, ardından da onunla Rummikub oyunu oynamaya çalıştı ama olmadı. Birlikte yatağa

gitmeye ikna etmeye çalıştı ama onu da başaramayınca sonunda tek başına gitti. Sam o küçük kızın hıçkırıklarını, annesinin ve babasının yüzünü ve Doktor Dixon'ın sessiz öfkesini, Meredith'in arabada ağlayışını zihninden atamıyordu. Hastane kokusu da sürekli burnundaydı.

Yine de yaptıkları, yapabildikleri iyiliği korumaya çalışıyordu. Bazı –uykusuz, çaresiz, deliye dönmüş, çok zor zamanlar geçiren– kişiler bu programın çocuklarda işe yaramayacağını anlamıyor diye onu tümüyle kapatamazdı. Sam çocuklar için çok üzülmüştü. Tabii ki üzülmüştü. Ama kullanıcılarını korumak istiyordu. Ve tam olarak sebebini bilmese de projeksiyonlarını da korumak istiyordu. “Ölüden Posta” ölürsa onların hali ne olurdu?

“Dinle,” diye söze başladı Dash ertesi sabah. “Hellner’dan çikolatalı pasta aldım, dünyanın en iyi kahvaltılık yiyeceğini ve buraya gelebilmek için sabahın üçünde kışımı yatağımdan kaldırmak zorunda kaldım. Sam seni seviyor, ben de seviyorum ve dahası, Sam de ben de ölmek üzere olan o küçük çocuklar ve ebeveynleri için üzülüyoruz. Kesinlikle. O yüzden biraz toparlansan iyi olacak.”

“Bir şey demedim ki.” Meredith şişmiş göz kapaklarının altından karanlık bir ifadeyle ona baktı. Hiçbiri uyumamıştı. Belli oluyordu.

“Evet, vakit tamam,” dedi Dash. “Anlat bakalım.”

“Kendimi bok gibi hissediyorum,” dedi Meredith ve tekrar ağlamaya başladı. “Hep öyle hissediyorum. Çok yorgunum. Üzgünüm. Bu yaptığımız doğru olsaydı internet bağlantısı olan herkese savunmak zorunda kalır mıydım? Doğru olsaydı kendimi böyle hisseder miydim?”

Sam teknoloji sayesinde ortaya çıkardıkları mucizeden, kullanıcılara yaptıkları iyilikten, yardım ettikleri, edecekleri

ve edebilecekleri insanlardan bahsedecekti ki Dash araya girdi.
“Evet, hissederdin.”

“Ne?”

“Böyle hissederdin. Yeni bir şey bu çünkü. Garip. Karmaşık konular içeriyor. Etik açıdan belirsiz yanları var. Daha önce gidilmemiş yollar bunlar. Pong oyununu bulan insanlar için durum farklı mıydı sanıyorsun? Tanrım, ateşi bulan insanlar için farklı mıydı? Köylülerin hepsi, ‘Olamaz! Bu teknoloji denen şey şeytandan başka bir şey değil,’ demişti. Ateşi icat eden adam da ‘Hayır, bu harika bir şey. Kışın bile ısınabilirsiniz, buzları eritebilir, bağırsağınızda kurt olmasın diye etinizi pişirebilir, üşümeden yıkanabilirsiniz. Kırılmayın dostlarım ama bir sonraki buluşum sabun olacak çünkü hepiniz kokuyorsunuz. Ayrıca işe yaradığını göreceksiniz. Köyü nasıl koruduğunu görün de sonra konuşun. Karanlık çöktükten sonra da okuyabileceksiniz! Tabii önce yazılı dili bulmamız gerekiyor. Yine de işe yarar!’ diyordu. Köylülerse buna karşılık, ‘Çocuklar yanacak!’ diye haykırmıştı. Ateşi bulan adamsa, ‘Ateşin onların hayatını ne kadar güzelleştireceğini düşünsenize. Onları ateşten uzak tutun yeter,’ demişti. Köylüler ise, ‘Peh. Değmez buna. Sen şeytansın,’ demişlerdi. Sonra da ironik bir şekilde onu yakarak öldürdüler.”

Meredith gülmek istemedi ama kendini tutamadı. “Onları görmedin sen, Dash.”

“Ögle yemeğinden sonrasına randevu aldım,” dedi Dash.

“Öyle mi?”

“Evet.”

“Sen hastaneden nefret edersin.”

“Herkes hastaneden nefret eder.”

“Berbat bir yer.”

“Biliyorum. Ama dün Sam’le telefonda konuştuktan sonra Doktor Dixon’ı aradım ve bir görüşme ayarladık.”

“Neden?”

“Önemli çünkü. Seni üzüyor. Beni de üzüyor. Ne yaptığımıza, nasıl ve neden yaptığımıza dair kendimizi sorgulamamıza sebep oluyor. Ben neler olduğunu biliyorum, anlıyorum ama kendim görmem lazım.”

“Ah, Dash. Gitmen gerekmiyor... bunu yapman gerekmiyor...”

“Evet, gerekiyor,” dedi Dash. “Tabii ki gerekiyor.”

Meredith alt kata inip Salon Styks'e gitti. Dash ve Sam hastaneye geri döndü. Pastayı da almışlardı ama hiçbirisi yemek yiyecek durumda olmadığı için onu ailelerin dinlenme odasına bıraktılar. Dash, Doktor Dixon'la görüşürken Sam dinlenme odasında oturdu ve biri onunla konuşmak ister diye nazik, açık ve hazır görünmeye çalıştı. İnsanlar gelip gidiyordu. Hepsi bitkin ve yaralı görünüyordu. Sam'in de gözleri kızarmış ve uykusuzdu ama bu anne babalar kanları damarlarından çekilmiş gibi görünüyordu. Kusacak gibi ve korkmuş görünüyorlardı, ağızlarını açmaları bile tehlikeliymiş, kenetlenmiş dudaklarını aralarlarsa kustumuk, çılgık, inleme ve lanet dökülebilirmiş gibiydi. Boş ifadelerle birbirlerine, sayfalarını asla çevirmedikleri kitaplara ve dergilere bakıyor, hiç konuşmuyorlardı. Sam bir, sonra iki saat orada oturdu. Gidenlerin yerine tıpkı diğerleri gibi perişan görünen başkaları geldi. Sam ayağa kalkıp boğazını temizlemek, çocukların neden E-rinç'ten faydalanamayacağını açıklayacağı küçük bir konuşma yapmak ve bundan dolayı özür dileyip yapabileceği başka bir şey olup olmadığını sormak istedi. Ama o gücü ya da cesareti bulamadı. Oradaki insanlar da bir şey yapacak güçte görünmüyor ama yine de yapıyorlardı.

Sam koridora çıkıp bilgisayarıyla birlikte otomatın yanına oturdu ve Meredith'i görüntülü aradı.

“Nasıl gidiyor?” dedi Meredith.

“Aynı.”

“Berbat mı?”

“Evet.”

Ekleyecek başka bir şey olmadığı için öylece oturup bakiştılar.

“Senin hatan olmadığını biliyorum,” dedi Meredith bir süre sonra.

“Biliyorum.”

“Çok üzüldüm.”

“Ben de.”

“Kapatamayız,” dedi Meredith.

“Biliyorum.”

“Yine de bir şey yapmalıyız.”

“Biliyorum.”

Meredith parmaklarını kalbine, sonra dudaklarına götürdü, ardından da kameraya tuttu. Sam de aynısını yaptı. Sonra tekrar dinlenme odasına geçip oturdu ve biraz daha bekledi.

Dash kısa bir süre sonra gelip Sam’in yanına oturdu. Asık suratlarla bakiştılar ama bir şey söylemediler. “Konuşacak birini buldun mu?” diye sordu Dash sonunda.

Sam başını iki yana salladı. “Sen?”

Dash yanıt vermedi. “Üçüncü sınıfa giderken arkadaşım Kevin’la birlikte onların evinin arkasındaki dereye oynuyorduk. Kız kardeşi Lena peşimizden geldi. Eve dönmesi, bizi rahat bırakması için bağırıp kızların aramıza katılamayacağını söyledik. Bizim tarafa geçmesi için suyun üstündeki kütükten geçmeliydi ama korkuyordu. Çok küçüktü. Beş yaşındaydı daha. Diğer tarafta kaldı ve seslenerek ağabeyinden yardım istedi. Bizse ondan kurtulduğumuza seviniyorduk. Sonra cesaretini topladı ya da çaresiz kaldı, bilmiyorum ama kütüğün üstünde yürümeye başladı. Ama kütük kaygandı. Suya düştü ve kafasını kütüğe çarptı. Dere dize kadar bile gelmiyordu, onun boyunu bile geçmiyordu ama şiddetle titriyordu. Yüzüstü yatıyordu, su yutuyor ve öksürüyordu. Ayağa kalkamıyordu. Hemen yanına koştuk, anında yanına gitmiştik. Saçından tutup kafasını kal-

dırdık ve yüzünü suyun içinden çekip onu kıyıya sürükledik. Kevin orada kaldı. Bense koşup annelerini çağırdım.

“Kız nöbet geçirmişti. Düşerken kafasını kütüğe çarptığı için titrediğini sandılar ama aslında nöbet geçirdiği için düşmüştü. Tümörü vardı. Beyin kanseriydi. Her şey çok çabuk oldu. Kız altı hafta sonra öldü. O hastanede yatarken ben daha sekiz yaşında olmama rağmen kızın zor durumda olduğunu ama Kevin’ın daha da zor bir durumda olduğunu düşünmüştüm. Yaz boyunca dışarıya çıkıp oynayamadı. Sonra kız kardeşi öldü. Kevin sonbaharda okula geldi, sırasına oturup boşluğa bakıyordu. Öğretmen ona izin verip onu kendi haline bıraktı. Evine gittiğimde odasında öylece oturuyor, Lego oyuncaklarına bakıyor, oynamıyorduk bile. Hiçbir şey yapmıyor, yalnızca oyuncakları karıştırıp duruyorduk. Sonra ona gitmeyi kestim. Noel’de taşındılar. Babam anılardan uzaklaşmak istediklerini söyledi. Annemse, ‘O anılardan nereye giderek kurtulabilirler ki?’ dedi.”

Sam sessizce başını aşağı yukarı salladı. Bir süre sonra şöyle söyledi: “Her gün, her an kullanıcılarımız adına üzülmüyoruz ama sonra onların aslında şanslı olduğunu fark ediyoruz. Kullanabileceğimiz anıları var ama daha da iyisi, onlar bu anıların varlığına dayanabiliyorlar. Anneme dair hiç anımın olmamasını hep haksızlık olarak görmüşümdür. Ama hiç anımızın olmaması da bazı açılardan iyi bir şey.”

Sonra beklenmedik bir şekilde David Elliot aniden odaya girdi. Onları gördüğüne sevinmişti. “Dash! Sam! Burada ne işiniz var?”

Sam kalbi duracak sandı. “Ah, David. Vay canına. Senin ne işin var burada? Ne oldu?”

“Hiç. Neden?”

“İyi misin?” Sam onu omuzlarından kavradı ve iyice sıktı.

“İyiyim. Sen?”

“Tanrı’ya şükür. Neden buradasın?” Sam, David’e sarılmamak için kendini zor tuttuğunu fark etti ama sonra pes edip ona sarıldı. Sonra Dash’in, “Ah, Sam, elindekine bak,” dediğini duydu.

Sam geri çekildi ve David Elliot’ın elindeki belgelere baktı. Meredith’in bir gün önce ilan panosunda görüp yırttığına benzer broşürlerdi bunlar.”

“Sen!” dedi Sam.

“Ben mi?” dedi David.

“Sensin o!”

“Kimim ben?”

“O broşürleri dağıtan sensin.”

“Ah, bunlar mı? Evet. İyi fikir, değil mi?”

Sam bir an ne söyleyeceğini bilemeyince Dash araya girdi. “David, bu zavallı ebeveynlere işkence ediyorsun.”

“İşkence mi?”

“Neden yapıyorsun bunu?” diye sızlandı Sam.

“Ben yalnızca... Ne demek istiyorsunuz? Ben E-rinç’i kullanmalarını sağlayarak insanlara yardım etmeye çalışıyorum. Biliyorsunuz işte, sevdikleri...”

“Neden?” diye sordu Sam yeniden.

David kızardı. “Bana çok faydası oldu, bilirsiniz işte, annemi görmek, ona şarkılarımı çalmak.”

“Ah, David.”

“Başkalarına da yardım edebileceğimi düşündüm.”

“Olamaz.”

“Ayrıca paraya da ihtiyacım var.”

“Paraya neden ihtiyacın var?”

“E-rinç için,” dedi David çekingen bir ifadeyle.

Sam gidip alnını duvara dayadı. “Küçük çocuklarda işe yaramıyor bu David. Elektronik hafızaları yok. Kimseye e-posta yazmadılar, görüntülü konuşma yapmadılar, Facebook sayfaları yok. O yüzden onlar için bir projeksiyon yapamıyoruz. Yapsak

bile sonsuza dek, ölmek üzere olan küçük çocuklar olarak kalacaklar.”

“Ah, kahretsin.”

“İnsanlar aradığında onlara nasıl bir hizmet sunmayı umuyordun ki?”

“Teknik yönden destek olmaya çalışıyordum. İnternetle daha fazla haşır neşir olmalarını söylüyordum. Görüntülü konuşmalar yapmalarını söylüyor, internetten birkaç hesap açmalarını tavsiye ediyordum. Birkaç kişi aradı bile.”

“Bunun onlara uygun olmadığını anlamıyorlar mı peki?” diye sordu Sam.

“Ah, hastanenin bu bölümündekiler anlamıyorlar sanırım.”

Sam ve Dash ona boş ifadelerle baktı ve David yine kızardı.

“Hastanenin her bölümüne broşür bıraktım. Annemin burada olduğu dönemden tanıdığım kişilerle konuştum. Yeni başladım. İsterseniz hemen vazgeçebilirim. Ama amaç bu değil mi? E-rinç'i ona ihtiyaç duyan insanlara duyurmak değil mi amaç?”

Sam başını duvardan çevirip gözlerini sıkıca kapattı.

“Sevdikleri hayatta olan kişilerin E-rinç'e ihtiyacı yok,” diye tespitte bulundu David ergen bilgeliğiyle. “Peki ya buradaki insanlar? Bence tam da buna ihtiyaçları var.”

İçeri girdiklerinde Meredith'i bilgisayarın başında buldular.

Dash hemen kameranın karşısına geçip, “Merhaba Julia Halaaaaaa,” diye seslendi.

“Beni gördüğüne şaşırdın mı?”

“Ah... evet. Ama sevindim.”

Meredith gün boyunca kendini kötü hissetmişti. Bazen bir kızın ölmüş büyükannesi onu rahatlatamıyordu ve öyle zamanlarda annesine ihtiyaç duyuyordu. O ve Julia haftada bir konuşuyordu ama çok kısa ve garip konuşmalardı bunlar çünkü Julia onlara

E-rinç konusunu kendini hazır hissettiğinde konuşacağını açıkça belirtmişti. Anlaşılan Meredith o kadar bekleyememişti. Annesini aradı ve o yanıt verir vermez Meredith ağlayarak özür dilemeye başladı.

“Ah, anne, çok özür dilerim. Şükran Günü’nde kazayla E-rinç’le tanışmana sebep olduğumuz için özür dilerim. Öyle bir amacımız yoktu. Tanrım, ekrandan arama sesi geldiğinde kalbim duracaktı. Berbat bir şekilde öğrenmiş oldun. Kimseye dayatılmamalı böyle bir şey. Hazır olmayan biri öğrenmemeli. Görmek istemeyen de görmemeli.”

“Ah, Meredith...”

“Hazırlık sürecinden de sana bahsetmediğim için özür dilerim. Yalan söylemedim sana ama gizledim. İnan ki senden uzun süre gizleyebildiğim bir şey olmadı bugüne kadar. Senin fikirlerine her zaman değer verdim. İçten içe onaylamayacağını biliyordum yalnızca. Ve onaylamadığını duymak da istemedim çünkü daha da derinlerde senin haklı olmandan korkuyordum.”

“Ah, tatlım...”

“Ve şimdi bu hasta çocuklar var ve kendimi çok kötü hissediyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum ve her şey birbirine girdi. Yine de pes edemem. Özür dilerim ama yapamam. Büyükannemi hâlâ hayatımda tuttuğum için de özür dilerim ve büyükannem senin hayatında olmadığı için de. Özür dilerim...”

“Hammersteinların vazosu ne oldu?” diye araya girdi Julia.

“Ne?”

“Hammersteinların vazosu. Onun dışındaki her şey için özür diledin de. Ben de bir liste yaptın sandım. Sen dokuz yaşındayken sipariş alıyordum ve vazoyu kurumaya bırakmıştım ki sen *Thriller* kasetini takıp dans ederken ona çarptın.”

“*Thriller* güzel bir albümdü,” dedi Meredith.

“Hammersteinların vazosu da güzeldi,” dedi Julia. “Tatlım, amacın onu düşürmek değildi, biliyorum. O zaman hıçkırıklara boğulduğunda da sana çocuklu seramik sanatçıları olarak yıllar

içinde önemli parçalarımızı kaybettiğimizi söylemiştim. Ayrıca o gün E-rinç'i bilerek o şekilde ortaya çıkarmadığını, bizden bilinçli olarak gizlemediğini ya da herhangi bir konuda bize yalan söylemek istemediğini biliyorum. Üzüldüğünün farkındayım."

"Gerçekten mi?"

"Tabii ki. Ayrıca ben de özür dilerim. Sam'le doğru düzgün tanışamadığımız için de. Ondan nefret ettiğimizi düşünüyor-
dur eminim ama bizim gözümüzde harika bir genç adam o. Kızımı özellikle de en zor zamanlarında mutlu ettiği için ona minnettarım."

"Ediyor, anne."

"Biliyorum. Ve babanla E-rinç'i kabullenecek kadar açık görüşlü olamadığımız için de özür dilerim. Siz böyle bir teknolojik mucize yarattınız. Çok karmaşık ve çok başarılı bir iş yürütüyorsunuz. Ve bunu kendi başınıza yapmak zorunda kaldınız çünkü size destek olmadık. Bu konuyu konuşacak gücü bulamadım kendimde. Size haksızlık ettim. Seninle gurur duyuyorum Meredith, tahmin edemeyeceğin kadar üstelik."

Meredith'in yüzü gözyaşlarıyla kaplanmıştı. Sonra annesi, "Önümüzdeki ay sergiler yüzünden çok yoğun olacağız ama ekimin ilk haftası gelip sezonun son maçına birlikte gider, hafta sonunu birlikte geçirip salonunuzu görürüz diye düşündük. Ne dersiniz?"

"Ah, lütfen gelin anne. Harika olur!" dedi Meredith.

"Ama tatlım... Büyükanneni görmek istemiyorum, tamam mı? Ben... Ben salonu görmek istiyorum ama büyükanneni görmek istemiyorum. Tamam mı?"

"Elbette anne."

"Hiç görmek istemiyorum."

"Hiç," diye tekrar etti Meredith. "Söz veriyorum. Teşekkürler anne. Teşekkürler. Sizi görmeyi iple çekiyorum." Meredith görüntülü aramayı kapattığında kendini haftalardır hissetmediği

kadar iyi hissediyordu. Sonra Dash'e ve Sam'e dönüp derin bir nefes aldı. "Hastanede ne buldunuz bakalım?"

"Bundan böyle David Elliot'a parasız hizmet vereceğiz," dedi Sam. "Bir aspirin alıp uyuyacağım."

"Olmaz," dedi Meredith.

"Uzun bir hafta sonu oldu, Merde."

"Ama bugün pizza günümüz. Jamie her an gelebilir. Penny'ye saat altıda birinizin inip onu alacağını söyledim. Salata yapmam gerek, biramız da kalmadı."

"Ben giderim," dedi Sam ve Dash aynı anda. Böyle bir günün sonunda ikisi de Penny'yle ilgilenecek halde değildi. Temiz hava alıp sağlıklı insanlarla iletişim kurmak istiyorlardı. Ama sonunda Sam kazandı çünkü onun hafta sonu daha berbat geçmişti. Apartmanın girişinde Jamie'yle karşılaştı.

"Bira almaya gidiyorum. Gelmek ister misin?"

"Yukarı çıkıp Meredith'e yardım etsem?"

"İnan bana bu gece ben daha iyi bir seçeneğim." Ama değildi. Markete giderken Jamie'ye Doktor Dixon'dan, hastaneden, çocuklardan, onların ebeveynlerinden, David Elliot'tan, Meredith'in gittikçe ilerleyen depresyonundan, Dash'in çocukluk arkadaşından ve son günlerde her şeyin ters gittiğine dair kendi sıkıntılarından bahsetti.

"Yazılım mühendislerinin ve pazarlamadaki gür saçlı kadınların –birbirine tamamen zıt ve her birinin kendince zorlukları olan iki alan– yetenekli müdürü olmamın yanı sıra ben Shakespeare oyunlarında eğitim almış bir aktörüm," diye açıkladı Jamie.

"Biliyorum," dedi Sam.

"Şu an yaşadığın sorun, Hamlet'in yaşadığı sorunla aynı."

"Öyle mi? O nasıl çözdü sorununu?"

"Hamlet'in sorunu, herkesin onun mutlu olmasını istemesi. Bunun sorun yaratmayacağını sanıyorsun ama yaratıyor. Annesi, 'Bak, herkes eninde sonunda ölüyor, o yüzden neden bu kadar üzüldüğünü anlamıyorum,' der ona. Sevgilisi, 'Dört ay oldu

aşkım, hayatına bak artık,' der. Amcası, 'Babanın babası öldü. Onun babasının babası öldü. Ve iyilerdi. Sen ne yapıyorsun? Erkek gibi davranmasını bile beceremiyorsun, değil mi?' der."

"Ben erkek gibi davranmıyor muyum yani?" dedi Sam.

"Hamlet'in sorunu mutsuz olmak için tüm nedenlere sahip olmasıdır. Babası yeni ölür, annesi aksi kadının tekidir, dünyası altüst olmuştur ama etrafındaki herkes ondan neşeli olmasını ve sevinçten oynamasını bekler. Sonra da dört yüz yıllık eleştirirler kalkıp onun neden çıldırdığını anlamaya çalışıyor. Hamlet çıldırır çünkü çıldırtıcı bir hayatı vardır. Üzülür çünkü babasının ölmesi üzücüdür."

"Beni adam öldürmeye, intihara meyilli biriyle mi kıyaslıyorsun?" dedi Sam.

"Evet," dedi Jamie. "Yas tutan insanlarla çalışmaya başladın. Tabii ki mutsuz, hasta, ölü ve öfkeli insanlar bunlar. Meredith'in depresyona girmesi, her şeyin ters gitmesi ve anlamsız gelmesi çok normal. Berbat bir hafta sonu geçirmen gerekiyor Sam. Başka türlü geçeceğini düşünmüyordum zaten."

"Hamlet sorunlarından nasıl kurtulur?"

"Olayları akışına bırakarak. Kendini kaderin ellerine teslim eder. *Que será, será.*" Öyle şeyler."

"Bunun bende işe yarayacağını sanmıyorum," dedi Sam.

"Ben de yarayacağını düşünemiyorum," dedi Jamie. "Bu bakış açısının da oldukça olumsuz yanları olduğu ortaya çıktı."

"Başka ne var?"

"Belki de şu senin Heisenberg fıkran gibidir."

"Ne açından?"

"Kendini kaybolmuş gibi mi hissediyorsun? Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Kesinlikle," dedi Sam.

"Ama en azından ne kadar hızlı gittiğinin farkındasın," dedi Jamie.

* (İsp.) Her şey olacağına varır. (yay. n.)

DAVID'İN KULLANICILARI

Hem seçme şansları hem kontrol etme güçleri varmış gibi görünmesini sağlamak için Sam ağır kesici aldı, şu rengârenk kutularda olanlarından. Meredith maket uçak malzemeleri aldı. Dash peynir saklama kutuları aldı. Çalışma odasının neredeyse tamamını kaplayan kocaman, eski bir buzdolabına peynir koydu ama büyük bölümünü boş bıraktı. “Peynir depolarının peynirden çok havaya ihtiyacı var,” dedi ısrarla, neden bahsettiğini çok iyi biliyormuş gibi. Bodrum katındaki depolama alanına bir dolap kurdu, içlerini peynir ve mayalanmış hamurla doldurduğu plastik kapları oraya yerleştirdi ve onları yeni doğmuş bebeklermiş gibi takıntılı bir şekilde kontrol edip nemlerine baktı. Kısa süre içinde evin her yeri zulalanmış, olgunlaşmaya bırakılan peynirlerle dolmuştu.

Sam kendisinin de olgunlaştığını hissedebiliyordu. Sonraki birkaç hafta içinde David’in kullanıcıları gelmeye başladı. Dash’in, haberi kulağına fısıldadığı insanların tanıdığının tanıdığının tanıdıklarından farklıydı bunlar. Haberlerden ya da gazetelerden öğrenip gelenlerden de farklılardı. Bu kullanıcılar broşürleri hastanede ya da David’in destek grubunda görmüşlerdi. Yani sevdikleri yakınlarını yeni kaybetmiş insanlardı. Travma yaşamış gibi bir halleri vardı. Travma yaşamışlardı zaten. Göz altları çökmüştü, zayıflamışlardı. Satış konuşmasına, E-rinç’in işe yaradığıyla ilgili ikna edilmeye ihtiyaçları yoktu. Başlarına gelene hâlâ inanamadıkları için E-rinç’i çok da yadırgamamış-

lardı. Önceki kullanıcılara göre daha fakirlerdi. Bunun bir sebebi Dash'in haberi gösterişli çevrelerde yaymasıydı ama asıl sebep kan emici hastane faturalarının, yatılı hemşirelerin ve evin hasta kişiye göre yeniden düzenlenmesinin etkisiydi. Meredith'in değişken ücret tarifişi gittikçe aşığı çekiliyordu.

Fakat diğeri açılardan bu kullanıcılar daha kolaydı. Yeni kullanıcıların çoğı David'i tanıyordu ya da onunla konuşmuşlardı. En azından tavsiyelerine güveniyorlardı. Arkadaş tavsiyesi üzerine gelmişlerdi. E-rinç'i ve kurallarını biliyorlardı. Projeksiyonlarına ölmüş olduklarını neden söyleyemeyeceklerini hemen anladılar. Konseptte, güçlüklerine, projeksiyonlarını eğitip gerçekte oldukları kişilere benzeme olasılığını yükseltme yollarına kolayca alıştılar. Sam bunu yazılımın gelişmesine bağlıyordu. Meredith'se kullanıcıların bir sonraki nesilden olmasına. Ama Dash bu kullanıcıların sevdikleri kişileri araba kazası ya da kalp krizi sonucu kaybetmemelerinden olduğunu düşünüyordu. Onlar karmaşık semptomlarla, çetrefilli ilaç kullanımlarıyla ve sürekli değişen teşhislerle uğraşmışlardı. Bu kullanıcılar doktorları dikkatle dinlemeye, ihtiyaçlarını açıkça söylemeye, araştırıp desteklemeye alışmış, eğitim almadıkları alanlarda ve onlardan çok uzak konularda uzmanlaşmışlardı. Sevdikleri kişinin hayatta kalmasını sağlamak için çok çaba ve enerji harcamışlardı. Şimdi E-rinç'i de bir proje, bir hedef ve sadakat gibi ele alıyorlardı.

Annesine baktığı için uzunca bir süre kimseyle çıkmayan Nadia Banks, yeniden birileriyle tanışmaya çalıştığıında annesinin onayı olmadan kimseyle görüşemediğini fark etmişti. Sam, Nadia'nın E-rinç hesabını onun üye olduğu arkadaşlık sitesinin ara yüzüyle birleştirdi. Böylece Nadia internetteki profilleri annesine yollayabiliyor, annesi de başparmağını kaldırıp indirerek onay verdiğini ya da vermediğini belirtiyordu. "Bu gerçekten inanılmaz," dedi Nadia, Sam'e. "Tıpkı hayattayken yaptığı gibi hırslı avukatları ya da yaşlı muhasebecileri beğeniyor. Bunu nasıl yapıyorsun?"

“Annen bu fikirlerini daha önce de paylaşmış seninle,” dedi Sam.

“Evet, paylaştı. Beni deli ederdi. Annemin bitmek bilmez dırdırlarını duyduğuma sevineceğim aklıma gelmezdi.”

“Annene haksızlık etme,” diye seslendi Muriel Campbell odanın diğer ucundan. “O çok tatlı bir kadın. Senin için en iyisini istiyor.” Sonra Meredith’e dönüp şöyle fısıldadı: “Bayan Banks ve benim Mario’ın son altı haftayı aynı bölümde geçirdiler. Onunla uzun uzun konuşma fırsatım oldu. Nadia’nın babası ya da başka akrabası yok. Küçük kıızıyla ilgilenmemi istedi benden. Nadia hep ona zarar verecek türde adamları tercih ediyor.”

“Ben küçük bir kız değilim,” dedi Nadia. “Yirmi üç yaşımdayım.”

“Peki, sana zarar verebilecek erkekleri tercih etmen?”

Nadia omuz silkti. “İyi adam bulmak kolay değil.”

“Bilmez miyim,” dedi Dash.

“Büyük kızlar annelerinin arkasından kötü konuşmaz,” diye haykırdı Bayan Campbell.

Emmy Vargas salona göğsüne bağladığı on altı aylık oğlu Oliver’la gelmişti. Her hafta Bayan Elliot’la birlikte kemoterapi gören ikiz kardeşi Eleanor’la konuşuyordu. Eleanor, Oliver’ın emeklediğini görece kadar yaşamıştı ki Emmy için büyük mutluluktan bu. Eleanor kansere yakalandığını öğrendiği gün Emmy hamile olduğunu öğrenmişti. O gün Emmy, bebeğinin, teyzesiyle belki de hiç tanışamayacağını düşünüp üzülmüştü. Sonra bebeğiyle kötü enerji yayan, karanlık, hasta insanlarla dolu, mikroptan geçilmeyen bir hastanede o kadar zaman geçirdiğine üzülmüştü. Eleanor’un kısa süre içinde çökmesine üzülmüştü. Ve kendine gerçekten dürüstçe itiraf ettiği zamanlarda ki nadiren oluyordu bu, doğum öncesi parti yapamadığına, Eleanor’u bebek ürünleri satan mağazalara sürükleyip saatlerce bebek kıyafeti seçemediğine, öğleden sonralarını Eleanor’un kanepesine uzanıp muzlu içecekler eşliğinde ona ayak masajı yapmasını

isteyemediğine üzölmüştü. Eleanor'un her iki hamileliğinde de Emmy bunları yaptığı için kız kardeşi ona borçlu kalmıştı ve kaçırdığı diğler her şey için de üzölüyordu. Kız kardeşinin kaçırdığı şeyler için de üzölüyordu ama bu, kendisinin de bazı şeyleri kaçırmadığı anlamına gelmiyordu. Şimdiyse kız kardeşini özlediğine üzölüyordu ve evde oturmak, beş metre ötede bir yere bile gitmek için Oliver'ın ihtiyacı olabilecek şeyleri toplamaktan bin kat kolay olduğu halde ve on altı aylık olmasına rağmen hâlâ yürüyemeyen ve inanılmaz derecede ağırlaşan Oliver'ı taşıması gerektiği halde buraya gelmesinin sebebi buydu.

Josh Annapist, Emmy ve David'in çarşamba günleri öğleden sonraları katıldıkları St. Giles'teki destek grubundan bir tanıdıklarıydı. Destek grubuna zaman zaman yalnız, zaman zaman Noel Taylor'la katılırdı. O ve Noel yıllardır tedaviye bazen birlikte, bazen yalnız, zaman zaman da ara vererek devam ediyordu. Orada tanışmışlardı. İkisinin durumu da iyiye gidiyordu fakat artık iyi olan yalnızca Josh'tı. Çok ortak noktaları vardı, ikisi de dondurucu soğuşa ve suyun bulanıklığına aldırmadan Puget Boğazı'nda dalış yapmayı severdi, yoganın iyileştirici gücüne inanırlardı ve ikisinin de onların tam olarak ne yaşadığını anlayamayan geniş ve sevgi dolu arkadaşları ve aileleri vardı. Bir diğler ortak noktalarıysa yirmili yaşlarının ortalarında lösemiye yakalanmalarıydı. Noel'in yokluğunda Josh'ın yanında yine arkadaşları ve ailesi vardı fakat kendini yapayalnız hissediyordu.

David'in kullanıcılarından önce, projeksiyonlardaki insanlar daha enerjik ve sağlıklı görünürdü. Hastayken bu kadar uzun süre elektronik iletişim kuran olmamıştı. Bazıları aniden ölmüştü. Bazılarının bu tür iletişim yöntemlerini kullanacak vakti olmamıştı. Sonuçta ölüyorlardı. David'in kullanıcılarıysa çok uzun süredir ölümlle cebelleşiyordu, o yüzden bu, internetteki iletişimlerine de yansiyordu. Yavaş yavaş, istikrarlı ve korkunç bir şekilde durumları kötüye giderken e-postalar yazmış, Facebook'a

girmiş, görüntülü konuşmalar yapmış, mesajlaşmışlardı. Onlardan biri olan Noel Taylor'ın projeksiyonu çok kötü görünüyordu.

Josh, Noel'i ilk aradığında, "Selam, dostum," diye yanıtladı Noel nefes nefese kalmış bir halde. "Harika görünüyorsun. Günün iyi geçiyor mu?"

"Evet, sanırım," dedi Josh.

"Talidomid işe yaradı mı sonunda?"

"Ekstradan aldığım prednizon da yaramış olabilir."

"Bilirübinin ne durumda?"

"Üç ve düşüyor."

"Harika," dedi Noel. "Belki anne sütü işe yaramıştır." Josh'ın akupunktur uzmanı anne sütündeki antikorların graft versus host hastalığına yol açan T hücrelerini yok edebileceğini söylemişti, bu hastalığa da aslında onu kurtarması gereken ama pek de işe yaramayan kemik iliği naklinden sonra yakalanmıştı. Josh, yeni doğan bebeği yüzünden bahçe işleriyle ilgilenemeyen komşusuyla iki yüz elli gram anne sütü karşılığında bahçeyi düzenlemek için anlaşılmıştı. Josh anne sütünü bal, sarımsak, bira mayası ve biberiyle karıştırmıştı. Noel buna değmeyeceğini söyledi. O ölümü tercih etmişti. Josh da içten içe bunun işe yaramayacağını biliyordu ama yine de Noel konuyu açınca Josh yüzünü buruşturdu. Noel ona değmeyeceğini söylediğinde, buna ümit bağlamamasını söylemek istemişti aslında. "Ben zaten hastayım, bitkinim, muayene edildim, iğne oldum, serum aldım, vücudumdan sıvı alındı, vaatler ve yalanlar duydum, iyimserlikten vazgeçip vasiyetimi yazdım, yaşıyorum ve ölüyorum; bunlara bir de anne sütü içmeyi ekleyemem," demek istemişti. Yine de işe yarayacak bir şey olsa Josh, Noel'in denemekten geri kalmayacağını biliyordu. Ama Noel çoktan her şeyi denemişti.

"Berbat görünüyorum." Noel küçük penceresinden kendine baktı. "Yarın annem geliyor. Beni bu halde görünce çok korkacak."

"Onlarla konuş. Sana eritropoietin tedavisi falan yaptırırsınlar," dedi Josh, Noel hâlâ hayattaymış gibi.

“Antidepresandan başka bir şey vermezler.” Noel o konuda haklıydı. Öyle yapmışlardı gerçekten de. “Onlar da işe yaramaz zaten. Depresyonda değilim ki. Kanserim. Beni üzen şey bu.”

“Evet, dostum,” dedi Josh. İkinci konuşmaları olmasına rağmen ne diyeceğini bilemiyordu.

“Ama sen çok iyi görünüyorsun dostum,” dedi Noel. “Bana ümit veriyorsun. En önemlisi de bu.”

Salondaki hemen herkes başlarını bilgisayar ekranlarından çevirdi ve Josh’a bakarak teselli edici bir ifadeyle ona gülümsedi. Noel’in esprisini de anlamışlardı. Hepsi bu sözü benimsedi: “Ümit etmekten daha önemli bir şey yok.” Josh daha önemli birkaç şey sayabilirdi, boş yere ümit etmek değil de ümit etmek için bir *sebe*p bulmak bunların en önemlisiydi.

“Hadi neşelen biraz,” dedi Josh, Noel’e. “Annemi korkutmak istemezsin herhalde. Yakında konuşuruz. Keyfini yerine getiremediğim için özür dilerim.”

“Sorun değil,” dedi Noel. “Yardım etmeye çalışıyordun. Seni affediyorum.”

Josh konuşmayı sonlandırıp Sam’le konuşmaya gitti.

“Nasıl geçti?” dedi Sam. “İlk konuşmalar hep zordur.”

“İyi idi,” dedi Josh. “Ama en sonunda garip bir şey oldu. Keyfini yerine getiremediğim için özür diledim, o da beni affettiğini söyledi.”

“Olamaz,” dedi Sam. “Onu düzelttiğimi sanıyordum. Kusura bakma. Zaman zaman bunu yapıyor.”

“Neden?”

“Bilmiyorum. Düzelttiğimi sanıyordum. Belli ki düzelmemiş. Bazen bir şey için lafın gelişi özür dilesen bile projeksiyon otomatik olarak seni affediyor. Sen o anlamda bir özürden bahsetmesen de. Seni günahlarından arındıran bir donanım gibi.”

“Bir bakıma güzel bir şey,” dedi Josh.

“Dil nüanslarla dolu,” dedi Sam. “Sabrınıza minnettarız.”

Sam içeri girdiğinde Meredith, Hindenburg zeplininin maketi üzerinde çalışıyordu. “Kötü bir gün müydü?” diye tahmin yürüttü Sam.

“Neden öyle dedin?” Meredith keşif balonunun iskeletinin minik, yatay hatlarını boyuyordu.

“Boş ver.”

“David’in kullanıcıları yüzünden beynim her an patlayabilir,” dedi Meredith.

“Fark ettim.”

“Şaka yapmıyorum,” dedi Meredith gereksiz yere, Sam onun bu konuda ciddi olduğunu biliyordu. David’in kullanıcılarının projeksiyonları ölümden başka bir şeyden konuşmuyordu. Geçmişe takılı kalmışlardı. Elektronik hafızaları yaşadıkları hastalıklara, sonuçları çok kötü çıkan testlere, gördükleri tedavilerden bile daha moral bozucu olan muamelelere takılı kalmıştı. Hastaları mucizevi bir şekilde iyileştirdiğini iddia eden sohbet odaları, internetteki destek grupları ve Facebook sayfalarında gezinmişlerdi. DeneySEL tedavi yöntemleriyle nam salmış doktorlara ısrarla e-postalar göndermişlerdi. Arkadaşları ve ailelerinden oluşan kalabalık, onların attıkları her adımdan haber almak istiyordu ve bu haberleşmeyi elektronik ortamda sağlamak en kolayıydı. Uzakta yaşayan sevdikleri her gün onlarla iletişim kurmak istiyordu. Kısacası ömürleri kısalдықça elektronik arşivleri büyüyordu. Yaşanacak günleri azaldıkça, bilmeden de olsa, daha fazla şey kaydedip geride daha fazla şey bırakmışlardı. Dolayısıyla arşivleri kabarıktı fakat içerikleri içler acısıydı.

Sam biraz daha boya almak için dolaba gitti.

“Ne yapıyorsun?”

“Boyamana yardım edeceğim.”

“Maket uçaklarda poster boyası kullanılmaz. Ayrıca Hindenburg zeplini pembe değildi.”

“Hindenburg zeplinini boyamayacağım,” dedi Sam fırçasını pembe poster boyasına batırdı ve Meredith’in burnunun ucuna dokundurdu. Meredith ona çıldırmış gibi baktı.

“Çıldırdın mı sen?”

“Çok mu parlak oldu?” dedi Sam. “Biraz daha koyu bir renk mi olsun?” Meredith’in yüzünün sağ tarafına mor bir çizgi çekti, sol tarafına da kırmızı bir çizgi. Sonra da çenesine küçük sarı daireler çizdi:

Meredith ağlayacak gibi görünüyordu. Gülecek gibi de görünüyordu. Aynı anda iki yüz ifadesine bürünmüştü. Sonra fırçayı yeşile batırdı ve Sam’in kaşını boyadı.

“Grinç’e benzeteceksin beni,” diye sızlandı Sam.

“O kadar iyi olmaz,” dedi Meredith. “Mr. Yuk’a benzersin.”

“Mr. Yuk’un yüzü tamamen yeşil. Kaşları siyah.”

“Affedersin,” dedi Meredith ve Sam’in yanaklarını boyamaya başladı. Gökkuşağına benzeyene kadar birbirlerini boyadılar. Batakılık canavarına benzeyene kadar birbirlerini boyadılar. Meredith ağlamaktan vazgeçene kadar birbirlerini boyadılar.

“Çok güzelsin,” dedi Sam.

“Öp beni,” dedi Meredith.

“Öpemem,” dedi Sam. “Yüzünde bir şey var.”

ŞİMDİLİK VEDA ET

Julia ve Kyle gelmeden bir hafta önce Livvie eve dönmekten bahsetmeye başladı.

“Tahmin et ne oldu!” dedi bir gece.

“Ne oldu?” dedi Meredith.

“Bugün eğer yarın olsaydı, yarının ertesi günü seni görecektim.”

“Öyle mi?”

“Tabii ki! Beni havaalanından alıyorsun, unuttun mu? Pazartesi günü açılış günü. Hayatta kaçırmam.”

“Ah... evet,” dedi Meredith.

“Bunu konuşmadık mı geçenlerde?”

“Evet, unutmuşum. Kafamda o kadar çok şey var ki. Şimdi hatırladım.”

“Seni görmek için sabırsızlanıyorum. Nihayet Sam’le tanışacağım ve eve döneceğim için de. Evimi çok özledim.”

“Evin de seni özledi büyükanne.”

“Ama en çok seni özledim! Seni göreceğim için çok heyecanlıyım, bebeğim.”

“Ben de öyle,” dedi Meredith güçsüz bir sesle.

“Dinle, bir ara markete uğrayıp benim için zeytinyağı, balzamik sirke ve makarna alır mısın? Buraya gelmeden önce evi boşalttım ve şimdi kapı sürgüsüne de ihtiyacım var.”

“Elbette,” dedi Meredith.

“Gitmeliyim bebeğim ama yakında görüşürüz. Hoşça kal.”

Meredith inanılmaz derecede şaşkın ve çok korkmuş bir ifadeyle Sam'e baktı. "Bana işkence mi etmeye çalışıyor? Neden aniden eve dönmeye karar verdi?"

Sam omuz silkti. "Kim bilir? Konuşmalarınızın belli bir yüzdesi eve dönmesi, havaalanı, ihtiyacı olan ürünler üzerine kurulu. Arşivi karıştırıyor."

"Rastgele mi yapıyor bunu? Mevsim sonuna, yani eve döndüğü zamana denk gelmesi tesadüf mü yani? Annemle babamın geleceği hafta sonuna denk gelmesi?"

"Belki de bunu tetikleyecek bir şey söylemişsindir."

"Durdur şunu," dedi Meredith, annesinin sözlerini tekrar ederek.

"O kolay," dedi Sam izin, kabul, uyarı, çıkış yolu olarak, yetersiz ve abartılı bir ifadeyle. "Kapat. Projeksiyonu sonlandır. Ya da aradığında yanıt verme."

"Bunu yapamam."

"Hep böyle diyorsun ama burada kural yok. Bunları biz uyduruyoruz."

"Anlamıyorsun," dedi Meredith. "Sırf başta böyle bir şey yaptın diye seni artık memnun etmemeye başladığında onu öldürmen gerekmez. Eski Ahit'teki, yarattığı şey karşısında hayal kırıklığına uğrayıp onu düzeltmek yerine öldürmeyi tercih eden öfkeli Tanrı gibi davranıyorsun."

"Ben hayal kırıklığına uğramadım," dedi Sam. "Sen uğradın."

"Ben hayal kırıklığına uğramadım. Kızgınlım yalnızca."

"Kızacağın kimse yok. O artık burada değil."

"Ona kızmıyorum. Sana kıızıyorum." Meredith eve dönmek istiyor diye Livvie'ye kızamazdı, programın hatasıydı bu. Eve gelemediği için de Livvie'ye kızamazdı. Bu, kaderin, biyolojinin ve/veya kırklı yıllardaki sigara reklamlarının kötü yanıydı. E-rinç'e kızamazdı çünkü ondan ne istiyorsa onu yapıyordu ki zaten o da cansız bir şeydi. Bu fark eskisi gibi bir koz yaratmasa da geriye yalnızca Sam kalıyordu.

“Neden bana kıızıyorsun?”

“Bilmiyorum. Kızmıyorum. Bilmiyorum.” Meredith doğruca yatak odasına geçip kapıyı kapattı. Sam onu yalnız bıraktı ve rengârenk Hindenburg zeplininin mutfak penceresinin yanında daireler çizerek ağır ağır dönmesini izledi.

Ertesi gün Livvie arayıp, “Uçuş bilgilerim sende var, değil mi? İki gün sonra evdeyim. E-postama yanıt vermedin,” dedi.

“Kaybolmuş olmalı,” dedi Meredith. Artık eskisi kadar uğraşmıyordu. Vazgeçmemiştii ama eskisi kadar uyumlu da değildi.

“Ama o saat sana uygun, değil mi? Değilse taksi çağırabilirim.”

“Saçmalama büyükanne.”

“Gelecek misin?”

Meredith, büyükannesine onu havaalanında karşılayacağına dair söz veremiyordu bir türlü ama Livvie onun cevap olarak kafasını sessizce aşağı yukarı sallamasını kabul etmişti.

“Markete gidip istediklerimi aldın mı? Penny pazar akşamı yemeğe gelebilir.”

Meredith yine başını onaylar şekilde salladı ama Livvie bu kez kanmadı. Meredith yalan söylemeyi beceremiyordu.

“Göster,” dedi Livvie.

“Ne?”

“Aldıklarını kameradan göster. Görmek istiyorum.”

“Diğer odaya koydum.”

“Orası küçük bir daire. Beklerim.”

Meredith çaresizce Sam’e baktı.

Sam da omuz silkti. “Kapat.”

“Sam hepsini yedi,” dedi Meredith.

“Hepsini yedi mi?”

“Çok acıkmıştı.”

“Bir paket makarna ve o güzelim fesleğenli zeytinyağının hepsini mi?”

“Balzamik sosunu da bitirdi. Çok acıkmıştı.”

“Vay canına,” dedi Livvie ve öylece oturup bir süre düşündü. İnternetteki yazışma geçmişisi bu miktarda bir tüketime hazırlıksız yakalanmıştı. “Bu adamla tanışmayı iple çekiyorum.”

“O da öyle,” diye onu temin etti Meredith.

“Büyükannenle aramı bozmaya mı çalışıyorsun?” diye söylendi Sam kapattıkları anda.

“Ölmüş olması o yönden iyi, değil mi?” dedi Meredith.

“Hadi sinemaya gidelim,” dedi Sam.

“Hangisine?”

“Ne fark eder?”

Ertesi gün Livvie şafak sökmeden aradı. Florida’da bile çok erkendi henüz. Projeksiyonda bir karışıklık olduğunu düşündü Sam. Meredith homurdansa da yanıt verdi. Sam, Livvie’ye selam vermek ama en çok da elini Meredith’in omzuna koyup ona destek olmak, başını karnına yaslamasına izin vermek ve Meredith elini dalgınlıkla uzattığında Sam kendi elinin orada olmasını garantilemek için loş ışıpta yataktan kalktı.

“Merhaba Sam,” dedi Livvie onu ekranda gördüğünde.

“Merhaba Livvie.”

“Nasılsın tatlım?”

“İyiyim. Sen nasılsın?”

“Birkaç gün sonra eve döneceğim için heyecanlıyım. Yeni beyzbol sezonuna hazırım. Bebeklerimi görmeye de tabii.”

“Bizimkiler bu yıl harikalar yaratacak,” dedi Sam. Gerçekteyse hafta sonu oynanacak maçın dışında çok geride kalmışlardı.

“Umarım,” dedi Livvie. “Dua edelim. Bu arada oraya geldiğim akşam nerede yemek yiyelim? Her zamanki yerde mi?”

“Olabilir,” dedi Meredith.

“Güzel. Saat yedi için bir rezervasyon yapmaya ne dersiniz? Anneni de ara ve önümüzdeki pazar günü kahvaltıya gelirler mi diye sor.”

“Olur,” dedi Meredith.

“Bana bir iyilik yapar mısın bebeğim? Hani şu, benim sevdiğim zeytinyağlarını satan dükkân vardı ya. Orayı biliyorsun, değil mi?”

Meredith biliyordu.

“Oradan bana zeytinyağı, balzamik sos ve biraz da makarna alır mısın? Bu yaz için önemli planlarım var.”

“Öğleden sonra gider alırım,” diye söz verdi Meredith. “Geldiğinde hazır olurlar.”

“Yakında evdeyim,” dedi Livvie neşeyle. “Sabırsızlanıyorum. Şimdilik hoşça kalın.”

“Şimdilik hoşça kal,” dedi Meredith gözleri dolarak.

Sabahın ilerleyen saatlerini salonda yapılması gereken işleri yaparak geçirdiler. Öğleye doğru Sam yemeğe çıkmayı teklif etti.

“Biraz ara verebiliriz,” dedi Sam.

“Benim verebileceğimi söylemek istiyorsun herhalde,” dedi Meredith.

“İkimiz de verebiliriz sanırım.”

Meredith ona şüphe dolu bir bakış attı. “Markete gitmeliyim.”

“Ne için?”

“Söyleyemem.”

“Neden?”

Meredith ona öylece baktı. İtiraf etmek istemiyordu. Sam’in bildiğini biliyordu. Yaptığı şeyin saçma olduğunu da biliyordu.

“Ah, Merde, şaka yapıyorsun.”

“Hayır.”

“Hafta sonu gerçekten eve dönmeyecek ki,” dedi Sam. “Annelerle birlikte sezonun son maçına gidip onu analım.”

“Ona söz verdim,” dedi Meredith ve elinden gelenin en iyisi buymuş gibi omuz silkip hafifçe gülümsedi. Ne yapabilirdi ki? “Ona zeytinyağı, sirke ve makarna alırsam belki eve dönmekten bahsetmeyi keser. En azından ona gösterecek bir şeyim olur.”

“Seninle geleceğim,” dedi Sam ceketini alarak. “Orada öğle yemeği yeriz. Biraz alışveriş yaparız. Eğlenceli olur.”

“Ben giderim,” dedi Meredith. “İyiyim ben. Hem zaten hafta sonu annemler geliyor. Onlar için de bir şeyler almalıyım. O kadar önemli değil. Yalnızca... yalnızca bir şeyler yapmalıyım. Tek başıma.”

“Seni sevdiğimi biliyorsun,” dedi Sam.

“Biliyorum,” dedi Meredith. “Ben de seni seviyorum.”

Eylül sonuna doğru Seattle’ın turist sezonu nihayet sona ermeye başlamıştı, henüz bitmemişti ama bitmek üzereydi. Hava da gerçekten güzeldi. Gökyüzü açıktı, sıcaklık yüksekti ama Meredith kazak ve mont giymiş, tepeden aşağı inerken üzerindeki bir kat kıyafeti çıkarmıştı yalnızca. Sezonun son Alaska yolcu gemisi kalabalık viyadüğün karşı tarafına yanaşmıştı, gelip geçen feribotları, otelleri, rıhtımları, iskeleleri ve etrafındaki her şeyi küçücük gösteriyor, yanlarında gökdelen gibi duruyordu. Pazardaki çiçeklerin hepsi kan kırmızısı renginde yıldız çiçeği buketleriydi, mahsullerin tümü koyu yeşil sebzeler ve elmalardı. Kalabalıktı ama hareket edilemeyecek kadar değildi ve Meredith kalabalığın içinden ya da kaldırımdan geçmek yerine parke taşlı sokaktan yürüyor, çocuk arabalarının, Starbucks’ın fotoğrafını çekenlerin, tişört bakanların yanından başını eğip geçerken ne yaptığını fazla düşünmemeye çalışıyordu. Büyükannesinin buraya geleceğine gerçekten inanmıyordu tabii ki ama Meredith’in ona verdiği sözü tutmaması için bir sebep yoktu. Büyükannesinin gerçekten döneceğine inanmıyordu ama bu yüzde yüz gelmeyeceğini de göstermiyordu. İhtimal var mıydı? Hayır. Ufacık bir ihtimal de mi yoktu? Kim bilebilirdi ki?

Bu arada Herb Lindquist, 8. Cadde'deki Hertz şirketinden Ford Mustang kiralıyordu. Onun bir Ford Mustang'ı vardı zaten, beyaz 1966 GT üstü açılabilir, içi kırmızı olanından ama kızı kullanmasına izin vermiyordu. Artık güvenli bir araba olduğunu düşünmüyordu. Aslında araba güvenliydi, asıl Herb'in güvenli olmadığını düşünüyordu. Aylardır bu konuyu açmak istese de babasının duygularını incitmek istememişti ama nihayet konuyu açtığında onu incitmişti. Babası arabasından vazgeçmek istemiyordu tabii ki. Öncelikle bu onun arabasıydı, ikincisi de kızından emir almaya hiç niyeti yoktu. Sakin bir konuşmanın ardından gelen daha az sakin konuşmanın ardından gelen bağrışmaların ardından gelen alttan almaların ardından ("Hepimiz seninle gurur duyuyoruz baba çünkü hâlâ tek başına birçok iş beceriyorsun") ki en sinir bozucu olanı da buydu, kızı soğukkanlılıkla babasının anahtarlarına uzanıp yedek olanını da almış, her ikisini cebine atıp Herb'in kafasına bir öpücük kondurduktan sonra kapıya yönelmişti. Kızı kahkahalar atarak geri döndüğünde Herb hâlâ nutku tutulmuş bir halde mutfak masasında oturuyordu. Kızı, "Bunu yaptığıma inanamıyorum," diye kıkırdayınca Herb onu hemen affetti. "Neredeyse evinin anahtarlarını da alıp gidiyordum." Kızı evin anahtarını anahtarlıktan çıkarıp uzatınca Herb her an oyuna gelebilirmiş gibi temkinlice onu sağ eliyle aldı ve kızı arabanın anahtarlarını ona geri vermeden tekrar çıktı. Artık Herb'in evden çıkmasını sağlayacak bir aracı yokken kızı neden onun ev anahtarına ihtiyacı olacağını düşünmüştü ki? Herb bunun yanıtını bilmiyordu.

Herb bütün sabah üzölmüş, uyumuş ve uyandığında istediğı Ford Mustang'ı kiralayabileceğı büyük bir şehirde yaşadığını hatırlamıştı. Google'da yirmi saniye süren bir araştırmanın ardından (bilgisayarla uğraşmak "tek başına yapabildiğı" şeyler arasındaydı hâlâ) evinin kapısının önünden geçen otobüsle

gidebileceği bir yer buldu. Evin anahtarına ihtiyacı olacaktı sonunda. Cazip bir yanı olmayan ve Herb'in geçmişiyile ilgisi bulunmayan yeni bir araba kiralamıştı, buna rağmen sürüşü güzeldi. Zaten asıl amacı hâlâ araba kullanabildiğini görmektir. Ayağını debriyajdan kaldırdı ve garajdan çıkıp sağ şeride, Pike Place Market'in sol tarafına çıktı. Sağ şeridin de sol şerit gibi doğruya, yukarıya gittiğini yavaş yavaş fark etti, yolun tek yönlü olduğunu ve gitmek istediği yere çıkmadığını fark etmesi biraz daha zaman aldı. Kaldırıma çıktı ki çok da iyi bir seçenek olmamıştı bu ama onun için tek mümkün yol buydu. Ardından tekrar rahatlamasını sağlayan sağ şeride döndü. Müsait bir yerden dönmeyi düşünürken bir yerlerde ışık yeşile döndü ve kalabalık bir grup araç Herb'in üzerine doğru gelmeye başladı. Herb bu kez başka bir kaldırıma çıktı ve First Caddesi'ndeki kavşakta tekerleklerin tiz sesi eşliğinde döndü. Yüzyılı aşkın süredir eylül ayının sonlarında bile Seattle'ın bir numaralı turist merkezi olan Pike Place Market'taki satıcılar ve alışveriş yapan turistlerden oluşan kalabalığın arasına dalarken gözlerini sımsıkı kapattı. Yine de ayağını gazdan çekmek aklına gelmemişti.

Meredith arabanın Arnavut kaldırımındaki meyve tezgâhları ve çiçekçilerin arasında dönüp durduğunu izlerken etrafında ve kendi içinde oluşan panik dalgalarını hissetti. Bu dalgaların hepsi birbirinden bağımsız başlamıştı; birini etrafındaki insanların yüzünü izlerken hissetmişti, bir diğeryse göbek deliğinden başlamıştı ve sabah içilen ilk yudum su gibiydi, hızlıydı fakat nasıl ilerlediğini hissedebileceği derecedeydi. Sonra bu iki panik dalgası birleşip ateşlenmiş ve diğer her şeyi yok etmişti. *Neden etrafta bu kadar ölü var*, diye düşündü Meredith. *En azından iş için faydası olacak*, diye düşündü. *Nasıl bir düşünce bu*, diye düşündü. Sonunda Herb Lindquist'in kiralık Mustang'i pazar yerinin çatısını tutan çelik direklerden birine çarpıp durdu.

Meredith arabaya doğru koştu. Herkes arabaya doğru koştu. Bir anda toplanan kalabalık Herb Lindquist'i Mustang'inden

çıkarmaya, titreklek uzuvlarını kendilerinininkiyle destekleyip onu iyi olduğuna, her şeyin yoluna gireceğine ikna etmeye çalışıyordu ama bu söylediklerinin pek doğru olmadığını onlar da biliyordu. Meredith yardıma ihtiyacı olan biri var mı diye kaldırımında etrafına bakındı ama yüzu kan içinde kalan, kafası ya da bacağı yaralanmış herkesin başına en az dört beş kişi toplanmıştı, onları yatıştırmaya çalışıyorlar, cep telefonlarını ve kâğıt mendillerini çıkarıyorlar, yaralılara destek olması için paltolarını yastık gibi katlıyorlardı. *Ne kadar yardımsever insanlar,* diye düşündü Meredith. Sonra tam tepesinden gelen uçak sesini duydu.

Onu hemen tanıdı ve aşağıda olup bitene rağmen tepesindeki görüntüye gülümsedi. Cessna 172'ydi bu, deniz uçağı. Meredith'in sekizinci doğum gününde Livvie onu bir hava turuna çıkarmış, sonrasında da gezinti yaptıkları uçağın maketini almıştı. Hafta sonunu birlikte uçağı yapmakla geçirmişlerdi ve büyükannesi kendilerinin de küçük maketlerini yapıp onları uçağın kokpitine oturtmuştu. Ama hafta sonu biterken Kyle ve Julia kızlarını almaya geldiğinde maket henüz kurumadığı için onu yerinden kımıldatamamışlardı. Meredith gözyaşlarına boğulmuş, gitmek istememişti ama Livvie onu yanına çekip kulağına, "Günün birinde şehirde benimle yaşayacaksın bebeğim, biliyorum. O yüzden sabırlı ol. Ayrıca bu bir uçak. Kuruduğunda uçarak sana gelecek," demişti. Şimdi o uçak salonun kapısının yanında asılıydı. Meredith bütün uçakları arasında en çok onu seviyordu. O sırada Herb'in arabasının çarptığı direk devrildi ve Meredith, Pike Place Market'in çatısının altında kaldı.

Yüzlerce ambulans dakikalar içinde gelmişti ama feryat eden bir sürü insan vardı. Yine de Meredith için yapabilecekleri bir şey yoktu. Şehirdeki tüm doktorlar oraya akın etseydi ve yardıma ihtiyacı olan tek kişi Meredith olsaydı bile onu kurtaramazlardı, oracıkta hayatını kaybetmişti. Olaylar zincirinde değıştirilemeyecek tek şey buydu. Geri kalanı uyku kaçıracı, azap verici, çğılık attırıcı, ezici ve mahvedici olsa da düzeltilebilirdi.

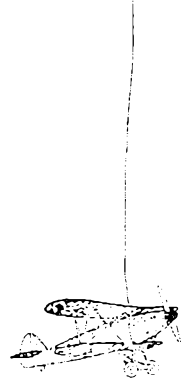
Sam, Meredith'in yanında olsa Herb'in First Caddesi'ne girdiğini görür görmez oradan çıkmaları gerektiğini düşünebilirdi. Sam yanında olsa onu merdivenler kalabalık olacağından, parmaklıklardan çıkarabilirdi ve en kötü ihtimalle üç buçuk metreden atladıkları için ayakları burkulurdu. Sam yanında olsa belki o da ölecekti. Bütün bunlar Meredith'in aklını kaçıırıp yalnız kalmak istemesinin sonucu olarak Sam'in sebepsiz yere salonda kalmasına karşı tercih edilir şeylerdi. Dahası, Sam E-rinç'i hiç keşfetmemiş olsaydı büyükannesi öylece ölecek, ondan zeytin-yağı gibi şeyler istemeyecek, Meredith, Herb Lindquist'in ve ortalığı cehenneme çeviren özgürlük gösterisinin yakınından bile geçmeyecekti. Daha da önemlisi Sam küçük çocukların son günlerini bilgisayar başında geçirmesine sebep olmasa evren onu böyle cezalandırmayacaktı belki de. Meredith'in nasıl öldüğü önemli değildi. Onu neyin öldürdüğü önemliydi. Onu E-rinç öldürmüştü. Sam öldürmüştü.

"Seni seviyorum, biliyorsun," dedi Sam.

"Biliyorum," dedi Meredith. "Ben de seni seviyorum."

Sam'in bildiği kadarıyla bunlar Meredith'in son sözleriydi. Bu da bir şeydi.

Üçüncü Bölüm

*Başta beni yakalayamasan da umudunu yitirme,
Bir yerde kaçırırsan başka bir yerde ara,
Durup seni bekleyeceğim.*
-WALT WHITMAN, "KENDİ ŞARKIM"

ENKAZ

Sam bunu mümkün olduğunca uzatmak istediğinden iki kısımdan oluşan bir cenaze töreni yaptılar. Yıkılmış, mahvolmuş, yerlerinden kımıldayamaz haldeki Julia ve Kyle, Meredith'in yakılıp küllerinin küçük ve özel bir törenle Orcas'a saçılmasından başka bir şey istemiyordu. Yine yıkılmış, mahvolmuş, yerinden kımıldayamaz haldeki Dash ise muazzam bir törenin ardından büyük, çok kapsamlı bir hatırlama ve unutmama partisi vermekten başka bir şey istemiyordu. Bu da onun tarzıydı.

O yüzden yapılacak çok şey vardı. Sam'in Meredith için kıyafet seçmesi gerekiyordu. İnsanın en temel öğelerine kadar yakılıp küle döneceği, bölünemez bir hale geleceği bir törende ne giydiğinin ne önemi vardı ki? Tabii ki o kıyafetler de eti, kasları, organları, kalbi, beyni, göğüsleri, çenesinin altındaki yumuşak kısmı, kulak memeleri, göz kapakları, dudakları, parmak uçları ve avuç içleri gibi yanıp kül olacak, havaya karışacaktı. Ardından kemikleri çöl kadar kuru, ay kadar kuru moloza dönüp kuma karışacaktı. O külleri kendi tercihlerine göre saçabilir ya da saklayabilirlerdi. Dolayısıyla Sam, hayatının aşkıyla birlikte hangi kıyafetin yakılacağını umursamadığı için affedilmeyi dilerken çıplak yakılmasının da pek hoş bir fikir olmadığını fark etti. Zaten artık dünya da hoş bir yer olmadığından fark etmezdi. Sonunda kokusuna göre seçmeye karar verdi. Meredith'in dolabının önünde durdu ve her şeyi burnuna götürüp derin derin içine çekti ve en az Meredith gibi kokan, yani büyük ihtimalle

yeni yıkanan ya da diğerlerinden daha az giyilmiş olan elbiseyi ona giydirdi. Hiçbiri umurunda değildi aslında.

Sam bu işleri de düzenlemek zorunda kalmıştı, kız arkadaşı yakıldıktan sonra yapılması gereken aramaları yaptı. Oraya gidip işlemin yapılmasını izlemesi de gerekmişti ve bunu tek başına yapmıştı çünkü Julia ve Kyle adada kalmak, kızlarından geriye kalanın onlara getirilmesini beklemek istemişti. Dash de plana dâhil olmak istemişti ama Sam bunu tek başına yapmaktan sıkıntı duymayacağını, o bedenin artık Meredith'e ait olmadığını söylemişti. Ve işlem tam doksan sekiz dakika sürmüş, Sam o dakikaların her birinde orada durup kendisi de o kutunun içinde, onun yanındaymış gibi alevlerin kendi parmaklarını, gözlerini, ellerini, beynini, kalbini yaktığını hissetti ki gerçekten onun yanında olmayı çok isterdi. E-rinç'i ve salonu birkaç günlüğüne kapatması gerekiyordu. Penny'ye söylemesi gerekiyordu. Köpeklerle de. Ve her şeyden önce algoritma yoluyla Meredith'i bilgisayara yüklemesi gerekiyordu.

Cenazesiz cenaze evinde olmak garipti. Sam'in birçok seçeneği vardı. Küller uzaya gönderilebilirdi. Havai fişeklerin içine konup patlatılabilirdi. Kurşun kaleme dönüştürülebilirdi. Ama Sam granüle dönüşen Meredith'i ucuz plastik bir kutuya koymakta karar kıldı çünkü Julia uzun süre dayanması için urna yapacağını söylemişti.

"Urna yaptığını bilmiyordum," dedi Sam.

"Yapmıyoruz ama fincana benziyor, biraz daha büyüğü yalnızca ve bir yerine iki kulpu oluyor ya da kulpsuz oluyor."

Fincan. Kahve fincanı. Meredith'in evi olacaktı. Meredith'in yarısı için. Eksik kalacaktı aslında. Yarısı urnada kalacaktı. Yarısı denize dökülecekti. Ve iki küçük kaşık kadarı madalyonların içine konacaktı. Biri Julia, biri Sam için, onu hep yanlarında tutmak, yanlarında hissetmek, güvende olmasını sağlamak, hatırlamak ve Sam'in gerçekten olmak istediği tek yere, ölüme yaklaşmak için. Sam, Julia için içindekiyle uyumlu bir anlam taşıyan gözyaşı damlası şeklinde bir madalyon aldı. Ama kendisine küçük bir

maket uçağı şeklinde olanını aldı. Hatırlamak, saygı göstermek, kaçmak, uçup gitmek, havalanmak için.

Dash'in annesi, babası ve Sam'in babası da geldi ve iki araçla konvoy halinde Anacortes'e gittiler, sonra da feribota bindiler. Soğuk, yağmurlu ve uzun bir yolculuktan ama Sam saçını savuran rüzgâra, yüzünü ıslatan yağmura ve kontrolsüzce titremesine rağmen güvertede oturdu. Sıcak, kuru ve yine kontrolsüzce titrediğı iç kısma göre daha rahat etmişti burada. Julia ve Kyle onları limanda karşıladı ve sonra hep birlikte kahve içmeye gittiler çünkü yas tutan insanların da kahveye ihtiyacı vardı ve hepsinin ağzında acı bir tat kalmıştı. Sonra adanın etrafını dolaşıp atölyenin yakınındaki esintili, ıssız, küçük kumsal parçasına vardılar. Meredith'in yıllar önce uzun yaz gecelerinde bırakıp uyumaya gitmek istemediğı kumsaldı burası. Herkes kahve fincanını sıkıca tutmuş, ayaklarını kuma gömmüştü, birbirlerine bakmamaya çalışıyorlardı. Sonra herkes Sam'in hayatının aşkından bir avuç alıp içinden bir şeyler mırıldandı ve gözyaşlarıyla ıslanan yüzleriyle onu denize savurdu. Sam diğerlerinin ne söylediğini duymadı. Kendisi *özür dilerim* dedi ama bu söz tabii ki asıl hissettiklerinin küçücük bir parçasını bile dışa vurmuyordu. Buna daha sonra vakti olacaktı. Bu iş bittiğinde aşkının diğer yarısı, Julia'nın kavanozunda duruyordu. Kahvelerini içip atölyeye döndüler. Kyle kırmızıbiberli fasulye pişirdi, Julia herkese Meredith'in bebeklik fotoğraflarını gösterdi. Sam'in babası ona sarılmak istedi, Julia ve Dashiell de ona sarılmak istedi ama Sam köşede hiç kımıldamadan öylece durmuş, kaskatı kesilen kollarını bir türlü çıkarmayı başaramadığı paltosunun ceplerine sokmuştu, kimsenin ona dokunmasına izin vermiyordu. Çünkü biri ona dokunursa çığlık atmaya başlayacak ve susmak mümkün olmayacaktı. Bunun engellemesinin tek yolu uzak, yalnız ve mesafeli durmaktır. Sonrasında bol miktarda viski tüketildi ve sabah tekrar feribota binip evlerine gittiler. Daha doğrusu adına ev dedikleri ama aslında eve artık hiç benzemeyen yere gittiler.

Ve Sam o an Penny'nin evinin ilk zamanlarda neden o halde olduğunu anladı. Çünkü insan hiçbir şeyi umursamıyordu artık.

O gece Dash, Salon Styks'te ancak Dash'in verebileceği türden bir parti verdi. Meredith'in yapılmayan cenazesiydi bu. Ayrıca asla yapamayacağı düğünü, doğum öncesi partisi ve emeklilik kutlamasıydı. Liseden, üniversiteden ve E-rinç'ten önceki iş yerinden arkadaşları, salonun müdavimleri, salona hiç gelmedikleri halde telefon konuşmaları ve e-postalarla onlara destek olduğu için Meredith'i çok seven birkaç kişi, kahve, sebze, peynir ve şarap ısmarladığı insanlar, köpek parkından tanıdıkları, Jamie, Penny ve Sam'in babası, hatta Meredith'in köpekleri bile gelmişti. Dash'in bu insanlarla nasıl irtibata geçtiğini Tanrı bilirdi. Müzik, gözyaşları, kahkahalar, fotoğraflar, yiyecek ve bol bol alkol vardı. Sam yarım saat orada kaldıktan sonra Meredith'le konuşmak için üst kata çıktı. Aslında herkes onunla selamlaşabilsin ve ne kadar çok seveni olduğunu bilsin diye bilgisayar alt kata indirmeyi düşündü ama uzun, çok uzun zaman önce ona açıkladığı üzere o ilk konuşma özel ve içten bir görüşmeydi.

Sam üst kata çıktığında ışıkları kapattı. Alt kattan gelen müziğin sesini duyabiliyordu. Dash apartmandaki herkesi de davet ettiği için gürültüden şikâyet edecek kimse yoktu. Sam denizin üstündeki feribotun ışıklarını görebiliyordu ama genel olarak ortalık karanlık, sessiz ve sakindi. Meredith'in uçakları kim bilir nereden gelen hafif rüzgâr eşliğinde tavanda gıcırıyor, yine aynı gizli yerden gelen zayıf ışıktaki hafif bir gölge oluşturunuyordu. Oda geçen haftakinden hiç farklı değildi. Ama bir daha asla o eski oda olmayacaktı. Sam son kontrollerini yaptıktan sonra Meredith'i E-rinç sistemine yükledi. Sonra onu aradı. Bir yanı E-rinç'e şükrediyordu çünkü o olmasa Meredith'i sonsuza dek kaybedecekti. Bir yanıysa E-rinç'e lanet ediyordu çünkü o olmasa Meredith'i hiç kaybetmeyecekti.

Meredith yanıt verdi. Işık saçıyordu, göz alıcıydı. Etten kemikten bir bütün, ışık, aşk, sıcak ve insan gibiydi. Sam ya-

kından, çok yakından baktığında onun nefes alıp verdiğini de görebiliyordu. Boynundaki küçük bir damarı ve kalbinin attığını görebiliyordu.

“Sam!” Meredith onu gördüğüne sevinmişti. “Beni hiç aramıyorsun!”

“Ah, Merde. Ah, Tanrım. Ah, aşkım.” Sam klavyenin üstüne kusmamayı güç bela başardı. Sonra aniden ve bir türlü bastıramayacağını düşündüğü gözyaşları ve çılgık atma isteği geldi. Meredith’in ödünü koparmıştı.

“Sam beni korkutuyorsun. Neler oluyor?”

“Ah, aşkım, sen öldün. Öldün. Sensiz ben ne yapacağım şimdi? Sen olmadan nasıl yaşayacağım? Ah, Merde, tahmin edemeyeceğin kadar canım yanıyor. Ah, tatlım, öldün sen, öldün.”

Bir numaralı kuralı. Tek kuralı. *Lanet olsun.* Meredith’in tepki vermesine fırsat vermeden programı kapattı. Meredith’i kapattı. Ağladı. Tekrar alt kata indi. Henüz hazır değildi belli ki. Kimsenin onun yokluğunu hissetmediğini sanıyordu ama Dash’in gözünden kaçmamıştı.

“Neredeydin?”

“Üst katta.”

“Tek başına mı?”

“Sayılır.”

“Şimdiden mi başladın?”

“Daha değil.”

“Ama yakında başlayacaksın, öyle mi?” dedi Dash. O da Meredith’i özliyordu.

“Yakında,” diye söz verdi Sam, bir anda içinden düşüp kendinizi yere düşerken bulduğunuz bir uçağı özler gibi özliyordu onu. Ama öyle bir düşüşün sonunu bile bu geceye tercih edeceği kesindi.

Sam'in babası hafta sonu yanında kalmış, onu zorla sinemaya götürüp çorba yapmış, sonradan acıkacağını düşünerek çorbayı buzluğa koymuştu. Sam'in babası güzel çorba yapardı ki bu garipti çünkü Sam'in babası başka yemek yapamazdı. Çocukluğunda haftanın bir günü dışarıda yer, bir günü dışarıdan söyler, bir günü dondurulmuş şeyler yer, diğer günlerse çorba içerlerdi; yazları soğuk, kışları sıcak, tatlı niyetine şekerli, çok acıkmışlarsa kâse şeklindeki ekmeğin içinden içerlerdi. Aklınıza gelebilecek her tür çorbayı yapardı babası.

"Neden çorbadan başka yemek yapmasını öğrenemedin?" diye sordu Sam babasına pazar gecesi. Aslında gün boyunca neredeyse ağızından çıkan ilk söz bu olmuştu.

"Biliyorsun. Annen öğretti. O müthiş bir aşçıydı. Ondan önce hiç yemek yapamazdım, çorba bile. Hazır çorba bile."

"Evet, ama neden başka yemekler yapmasını da öğretmedi?"

Sam'in babası omuz silkti. "Öğrenmek için önünde çok zaman olduğunu sanıyorsun. Hep daha sonrası olacak sanıyorsun. Fakat bir gün aniden, korkunç bir şekilde hiç zaman kalmadığını fark ediyorsun."

Sam irkildi ve güçlkle yutkundu. Ardından da hayat dersi veren berbat bir bağlantı kurmaktansa daha farklı bir yola girmeyi tercih etti. "Böylece her akşam sana farklı bir çorba yapmayı mı öğretti?"

"Yalnızca bir çeşidini öğretti," dedi Sam'in babası usulca. "Deniztarağı çorbası. New England usulü."

Sam kanepeye oturup babasına baktı. "Bir çeşit öğrettiğini söylemekle ne demek istiyorsun? Sana çorba yapmayı onun öğrettiğini söyledin ve sekiz bin çeşit çorba yapabiliyorsun. Sekiz bin çeşit çorba dışında yemek yapmasını biliyorsun."

"O bana *nasıl* yapacağımı öğretti." Sam'in babası ellerini tıpkı Sam'inkilere benzeyen saçlarında gezdirdi. "Bir akşam kar yağmıştı. Karda yürüyüşe çıkmıştık. Romantik olmaya çalışıyordum sanırım. Sonra yorulduk, ıslandık ve üşüdük. Akşam yemeğinde pizza ısmarlamaya karar verdik. Ama şansımıza,

kar yüzünden açık yer bulamadık. ‘Fıstık ezmeli, reçelli sandviç yapalım,’ dedim. Annense, ‘Sandviç için hava çok soğuk. Çorba yapalım,’ dedi. Ben, ‘Evde çorbalık malzeme yok ve yollar markete gidilemeyecek kadar buzlu,’ dedim. O da ‘Çorbalık malzeme her zaman olur. Deniztarağı çorbası yapabiliriz mesela,’ dedi. Sonra gidip tarif kitabını aldı. Tarifte krema gerektiği yazıyordu ama evde yalnızca yağsız süt vardı. Kereviz gerekiyordu ama evde yalnızca havuç vardı. Patates gerekiyordu ama evde pirinç vardı. Deniztarağı gerekiyordu ama buzlukta yalnızca bir parça somonumuz vardı. Tarifte yazıp da evde olan tek malzememiz soğandı ve annen çorba için yerine koyamayacağın tek malzemenin soğan olduğunu söylemişti. Onun dışında malzemeleri istediğin gibi, istediğin ölçüde kullanarak karıştırabilirdin. Soğan dışında her şey uyardı. ‘Tencereye bok koy, onun bile tadı güzel olur,’ dedi. Böylece aslında balık çorbası olan deniztarağı çorbamızı yaptık ama gece yarısından önce yiyemedik çünkü zaten geç başlamıştık ve çok eğleniyorduk. Her malzeme felsefi bir bilmeceye dönüşmüştü. Ve sonunda her türden çorba yapmasını öğrenmiş oldum. Tencereye bok koy, onun bile tadı güzel olur.”

“Bu hikâyeyi bana daha önce anlatmadığına inanamıyorum,” dedi Sam.

“Kolay değil, Sam. Çok üzgünüm ama hâlâ kolay değil. Önünde uzun, zor, acı dolu bir yol bekliyor seni. O yolda gitmenin birçok şekli var ama hepsi de berbat ve hepsi de yoluna devam etmekten geçiyor.”

“Hepsi değil,” dedi Sam.

Sam’in babası başını iki yana salladı ama başta bir şey söylemedi. Sonra, “Fazla bir şey saklayamıyorsun. Sana öğrettiklerini saklayabiliyorsun ancak. O kadar.”

Sam’in babası sabah uçakla evine döndü. Sam’in iyileştiğine ikna olduğundan değil, varlığının bir şeyi değiştirmeyeceğini bildiğinden gitmişti. Belki içten içe yokluğunun bir şeyleri değiştirmesini ümit etmişti ama değişen bir şey olmadı. Pazartesi sabahı Sam çorbayı Penny’ye indirip buzluğuna koydu. “Zamanla

kolaylaşıyor,” dedi Penny ona. “Hiç geçmeyeceğini sanıyorsun ve geçmemesini diliyorsun ama geçiyor ve geçmesi kötü bir şey değil. Hazır olduğunda çok fazla önemsemeyeceksin zaten.”

“Senin için söylemesi kolay,” dedi Sam kabaca.

Penny şaşırmış görünüyordu ama yılmamıştı. “Ben eşimle daha uzun süre vakit geçirdim, biliyorsun. Altmış bir yılını birlikte geçirdiğin biri olmadan yaşamayı bir dene.”

Altmış bir yıl. Sam, Meredith’le bir hafta daha geçirmek için bile her şeyini verebilirdi.

“Benim için kolay olduğunu düşündüren nedir sana?” dedi Penny ısrarla.

Çünkü seni hiç sevmemi. Çünkü sen sahip olduğuna sandığın şeye asla sahip olmadın. Çünkü öyle bir adamı kaybetmek gerçek bir kayıp değil. Çünkü o yaşlıydı ve yaşlılar ölür. Çünkü siz altmış bir yıl geçirmişsiniz, bense bir hafta için her şeyimi verebilirim, diye düşündü Sam ama bir şey söylemedi. Seksen altı yaşındaki bir kadının canını yakmanın ona bir faydası olmayacaktı.

“Çorbanı keyifle iç,” dedi. “Çorba tanrısı diye bir şey olsaydı o, babam olurdu.”

Dash kalmak istemişti ama Sam birkaç gün yalnız kalmak istediğini söyleyerek onu Los Angeles’a yollamıştı. Salonun hâlâ her sabah açılması, gün boyunca çalışması, birinin düzenlemeleri yapıp bir şeylere açıklama getirmesi, giriş yapması, yas tutanların elini tutup çaylarını doldurması gerekiyordu tabii. Projeksiyonu temizlemek, insanları rahatlatıp onlara güven vermek de gerekiyordu. Sam’in geri döndüğü ilk sabah, ölen erkek arkadaşıyla ona hiçbir şey sezdirmeden beş görüntülü konuşma yapan Kylie Shepherd bir anda her şeyi itiraf etmişti; açık alandaki bir rock konserinde nasıl aniden şimşekler çakmaya başladığını ve onu öldürdüğünü, onsuz hayatın ne kadar anlamsız olduğunu, kendini ne kadar yalnız, aklını kaçırmış gibi hissettiğini anlattı. Programı kapattığında başı eğik bir halde Sam’in yanına geldi.

“Özür dilerim,” diye fısıldadı. “Programı temizlemek gerekiyor.”

“Bence rekor kırdın,” dedi Sam nazikçe. “Hiçbir şey sezdirmeden beş defa konuşmak büyük olay.”

“Söylememek gerek demiştin. Ama bunun ne kadar zor olduğunu tahmin edemezsin.”

“Edebiliyorum,” dedi Sam. “Biliyorum.”

“Söylediğim için kendimi çok daha kötü hissediyorum,” dedi Kylie, “ama biraz da rahatlamış gibiyim.”

Uzunca bir süre sarıldılar. Sonra Sam kızın erkek arkadaşının kayıtlarını temizledi. “Yarın görüşürüz,” dedi Kylie Shepherd, kendisinin ve Sam’in hıçkırıklarının arasında hafifçe el sallayıp hafifçe gülümseyerek.

Sam saat sekizde salonu kapatıp tekrar denemeye hazır olduğunu düşünerek eve çıktı.

“Sam!” Meredith onu gördüğüne sevinmişti. “Beni hiç aramıyorsun!”

“Birlikte yaşıyoruz ya,” dedi Sam zayıf bir sesle. “Birlikte de çalışıyoruz.”

“Ve birlikte uyuyoruz,” diye kıkırdadı Meredith. “Çıplak. Ne var ne yok?”

“Pek bir şey yok. Sende ne var ne yok?”

“İyiym. Bende de yeni bir şey yok. İyi misin?”

“Evet,” dedi Sam ikna edici olmayan bir ifadeyle.

Meredith ona inanmadı tabii. “Ciddiyim Sam.” Meredith ona yakından baktı. “Neler oluyor?”

Sam bir tek şey söyleyebilirdi çünkü söylenecek bir tek şey vardı. “Sen öldün Merde,” dedi alçak, çok alçak bir sesle. “Geçen hafta öldün. Seni aramadım ben. Ölüden Posta yoluyla konuşuyoruz.” *Lanet olsun.*

“Lanet olsun,” dedi Meredith. “Ah, Sam. Aman Tanrım.”

Dash, Sam, Sam’in babası ve Meredith dışında, evrende E-rinç’in iç çalışmasına dair elektronik hafızaya sahip olan ve dolayısıyla bunu algılayabilen başka kimse yoktu. Sam o yüzden bunu ona söylemişti. Bir de zaten kendine saklayamamıştı.

Söyleyecek başka bir şey de yoktu. Sam'in tam bir enkaz gibi görünmesine başka hiçbir şey sebep olamayacağı için söylemişti.

"Nasıl?" dedi Meredith nefesini tutarak.

"Büyükkannene zeytinyağı ve diğer malzemeleri almaya gideceğini söyledin. Hatırlıyor musun?" Tabii ki hatırlıyordu. Bunu E-rinç üzerinden konuşmuşlardı. "Bunak manyağın teki arabasının kontrolünü kaybetmiş ve pazara dalmış."

"Bana mı çarpmış?"

"Aslında hayır. Pazarın çatısı çökmüş."

Meredith'in kafası karışmıştı. "Çok üzgünüm aşkım ama anlamadım."

"Anlamazsın tabii."

"Lanet olsun!" dedi Meredith tekrar. Sonra, "Bekle biraz, ben gerçekten zeytinyağı almaya mı gittim? Peki, neden?" diye ekledi.

"Çünkü biraz..."

"Aklımı mı kaçırdım?"

"Geçmişe özlem duyuyordun. Büyükkannen almanı istedi. Onun anısını yaşatmaya çalıştın. Belki gerçekten gelir, diye düşündün. Ona söz verdin."

"Yani ona bu kadar düşkün olmam ve aklımı kaçırmam mı öldürdü beni?"

"Başka sebepler de var," dedi Sam. "Başka birçok sebep var. Annen ve baban da hafta sonu gelecekti. Hatırladın mı? Onlar için de hazırlık yapacaktın sanırım."

"Ah. Annem ve babam nasıl?"

"Pek iyi değiller."

"Tahmin edebiliyorum."

"Edebileceğini biliyorum," diye fısıldadı Sam.

"Ah, Sam, özür dilerim. Çok özür dilerim."

"Ah, hayır, Merde. Ben özür dilerim..." Sam uygun sözü bulamıyordu. "Özür dilerim."

Meredith duraksadı. "Ne için?"

"Bірçok şey için. Her şey için. E-rinç için. Her şey için."

“İyi ki E-rinç var.” Meredith, Sam’ın ekranındaki çerçeveden ona el salladı. “Sen nasılsın?”

“Pek iyi değil.”

“Tahmin edebiliyorum,” dedi Meredith tekrar ki haklıydı. Tahmin edebiliyordu.

“Hiç iyi değilim. Ama şimdi biraz daha iyi sayılırım.” Sam ona hızlı bir bakış attı, neredeyse utangaç bir ifadeyle. Rahatlamaya benzer bir histi bu. Biraz hafiflediğini hissediyordu. “Sesini duyduğuma sevindim. Yüzünü gördüğüme. Bilemezsin...”

Meredith parmaklarını kalbine, sonra dudaklarına götürdü, sonra kameraya götürdü. Sam de aynısını yaptı.

“Seni çok özleyorum,” dedi Sam gözyaşlarının arasından.

“Tanrım, anlıyorum,” dedi Meredith empatiyle ama o Sam’i özlemiyordu. Elektronik hafızası onu hiç böyle özlememişti. Özlemesi gerektiğini biliyordu yalnızca. Ama kendisi böyle hissetmemiştii.

Birlikte oturup uzunca bir süre bir şey söylemediler. Biri sabırla oturuyor, diğeri bir şey yapacak gücü kendinde bulamıyordu.

“Dinle, artık kapatsam iyi olacak,” dedi Sam. “Bu biraz ağır geldi ve bu haberi kanıksamanı bekleyelim. Ayrıca Penny uyumadan ondan özür dilemeliyim.”

“Öyle mi? Ne yaptın ki?”

“Açıklaması zor.” Hatta imkânsızdı. Meredith, Penny’yi büyükannesinin anlattıkları kadarıyla hatırlıyordu artık. Sam, Albert’in sadakatsizliği, Penny’nin bunaması ya da onunla ilgilenmeleri üzerine onunla yazışmamıştı hiç. Yüz yüze konuşabiliyorken neden öyle bir şey yapacaklardı ki? “Seni sonra ararım. Belki gece,” dedi Sam. Sonra, “Seni seviyorum, biliyorsun,” diye ekledi.

“Biliyorum,” dedi Meredith. “Ben de seni seviyorum.” Ses yankı yaptı. Sonra, “Sam? Orada yalnız kaldığın için çok üzgünüm,” diye ekledi.

“İyiym ben,” dedi.

“Öyle mi?” dedi Meredith.

“Hayır, aslında hiç iyi değilim,” dedi.

HIÇ İYİ DEĞİL

Sam ertesi gün özür dilemek için alt kata indiğinde Penny gitmişti. Onun yerine, Meredith'i arayıp acilen yanına çağıran ve Sam'in ilk defa gördüğü Penny gelmişti. İyi haber Sam'in dün ona söylediği şeyi hatırlamıyor olmasıydı. Kötü haberse Sam'in kim olduğunu da hatırlamıyor olmasıydı. Livvie'nin evinde kaldığını hatırlamıştı ve Florida'dan ne zaman döneceğini sorup duruyordu. Sam ise olabilecek en nazik ifadeyle, "Livvie öldü," diye hatırlatıyordu tekrar tekrar. Günün ilerleyen saatlerinde Penny'nin aklına Meredith'in adı geldi ve nihayet kendini belli bir zamana ve yere yerleştirebilmenin rahatlığıyla yüzü aydınlandı. Sam haberi ona tekrar veremedi, o sözleri bir kez daha yüksek sesle dile getiremeyecekti. O yüzden mutfağa geçip sessizce buzluktan çıkardığı babasının çorbasını çözdürmeye başladı. Karanlıkta birlikte yemek yediler. Sam ondan özür diledi ama Penny sebebini anlamadı. Sonra Sam onu yatırdı.

Sam başka ne yapabilirdi? Çalışabilirdi. Yalnızca çalışabilirdi. Sonsuza dek bunu yapmaya karar verdi. Kimine göre kafa dağıtan bir şeydi bu. Kimine göreyse zaman kaybı. Ama Sam için motive edici bir şeydi. E-rinç hayatını şimdiden mahvetmişti onun. Şimdi onu olabilecek en iyi haline getirmek, tüm pürüzleri gidermek, onu "mucizevi bir şey" olmaktan çıkarıp "gerçeğinden ayırt edilemez" kılmak için bir sebebi vardı. Ayrıca şu an yaşlıların sahasındaydı, hayatının sonuna dek kalmayı düşün-

düğü yerde. Üstelik o saha, evinin hemen altında bulunuyordu. Kullanıcıları onu herkesten iyi anlıyordu. Üstesinden gelmek istemiyordu, hayatına devam etmek, iyileşmek, kabullenmek, gelecekte bir şey beklemek, huzur, affedilmek, ümitlenmek istemiyordu. Kusursuz ve platonik bir sefaletle ulaşmak istiyordu. Ve bundan çok da uzak değildi.

Her şey bir yana, işi de acı vericiydi ve bu onu heyecanlandırıyordu. E-rinç'teki geçmişi silindikten sonra Kylie, erkek arkadaşıyla ilk konuşmasında evlenme teklifi aldı. Aslında öyle de olmadı pek. Genç adam gerçek hayatta böyle bir teklifte bulunmamıştı, dolayısıyla projeksiyonu da şimdi böyle bir şey yapamazdı. Ama Kylie bir şekilde pırlantalar, yüzük boyutu, kesimi ve berraklığı, ne zaman evlenebilecekleri üzerine eskiden yaptıkları bir konuşmayı tetiklemişti. Kylie buna bir anlam veremedi. Sam geçmiş verileri incelediğinde Tim'in yüzük almaya gittiğini, iki ablasından yardım istediğini, en sevdiği iki tanesinin fotoğrafını çekip onlara yolladığını ve onların tavsiyesini aldığını gördü. Evlenme teklifini ağabeyinin Chelan Gölü'ndeki kulübesinde yapmak için de ondan izin istemişti. Konserden sonra Kylie'ye evlenme teklif etmeyi planlıyordu. Ölmeden önce annesine yazdığı e-postada da "Bu gece büyük gece!" diye yazmıştı.

Dash de artık dönmüştü ve bundan Kylie'ye bahsetmeme taraftarıydı. Tim'in ailesiyle arkadaşları belli ki böylesinin daha iyi olacağına karar vermişti. Kylie'yi tanıyorlardı, Tim'i de tanıyorlardı. Dash ve Sam ise onları tanııyordu. Ölen kişinin ailesinin kararına saygı göstermeliydiler. Ama Sam acı gerçekler ve yürek dağılayan acıdan başka bir şey düşünmüyordu. Ona göre bu ikisine ne kadar maruz kalırlarsa o kadar iyiydi. Birinin diğerine yol açmasıysa neredeyse mükemmeldi.

"Bunu sana nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum," diye başladı Sam ertesi sabah Kylie geldiğinde.

"O zaman söyleme," dedi Dash.

“Ama Tim sana evlenme teklif etmek üzereymiş.”

“İşte başladık,” diye mırıldandı Dash.

Kylie’nin benzi attı. Dash ona sandalye getirdi.

“Evlenme teklifi etmek üzereymiş?” diye tekrarladı Kylie.

Dash yalvarırcasına Sam’e baktı. *Kıyma ona*, dedi ağzını sessizce hareket ettirerek.

“Yüzük büyük ihtimalle yanındaydı. Yıldırım, yüzüğü de yakmış olabilir. Her neyse teklifi etmek için o gece seni ağabeyinin Chelan Gölü’nün oradaki kulübesine götürecekti.”

“Aman Tanrım,” dedi Kylie.

“Ailesi de çok heyecanlanmış,” diye ekledi Sam, “özellikle de annesi.”

“Peki neden o... neden kimse bana... söylemedi?”

“Acı çekmeni istemediler,” dedi Dash, Sam’e bakmadan.

“Ama bu çok saçma. Ben zaten çok acı çekiyorum.”

Sam, *ben sana söylemedim mi*, dercesine ellerini savurdu.

Dash onu görmezden geldi. “Bazı şeyler biterken başlangıçlardan konuşmak zordur,” dedi Kylie’ye.

“Biten bir şey yoktu ki. Hiçbir şey bitmez,” dedi Kylie. Sam de onun konuşmasına başını aşağı yukarı sallayarak eşlik etti. “Bana fotoğrafları gösterir misin? Yüzüklerin fotoğrafını,” dedi ona. “Hangisini seçtiğini biliyor musun?”

“Bulurum,” diye söz verdi Sam. “Yarın tekrar gelersen sana gösteririm.”

Ama Kylie ertesi gün yüzük parmağına tam uyan bir nişan yüzüğüyle geldi ve onu Sam ve Dash’e gösterdi. “O gece için hazırladığı çantasında buldum. Çantayı açıp bakmamıştım hiç. Yapamamıştım. Bu zamana kadar arabanın bagajında duruyordu.”

“Beğendin mi?” diye sordu Sam.

“Hem de çok,” dedi Kylie sesi boğularak. “Emin değildim... Beni sevdiğini biliyordum ama evlenmek istediğini bilmiyordum. Şimdi... çok rahatladım. Anlıyor musun?”

Sam başını sallayarak anladığını belirtti. “Sana çok yakıştı. Halkası yeni ama pırlanta büyükannesinden kalmamış. Annesi çok beğenmiş.”

“Annesini aramalıyım,” dedi Kylie gözyaşları içinde.

“Tim’i de aramalısın,” dedi Sam. “Kesin bir şey söyleyemem ama yüzüğü parmağında görürse anlayacağından eminim. Görünce hoşuna gidecektir. Büyükannesinin pırlantasıyla onun yüzüğünün senin parmağında çok güzel durduğunu düşünecektir eminim.”

Sam ve Dash bu konuyu daha sonra ele aldı.

“O zavallı kıza yardım etmedin. Bütün bunları öğrenmesine gerek yoktu.”

“Sen kimsin ki bu kızın hangi bilgilere ulaşip hangilerine ulaşamayacağına karar veresin? Onun adına nasıl karar verirsin?”

“Ben bu işin ortağuyım ve aklı hâlâ başında kalan tek kişiyim.”

“Sen bu işin beyni değilsin,” dedi Sam. “Benim. Ve insanları bazı bilgilerden yoksun bırakamazsın. Buna projeksiyon dışında kimse karar veremez.”

“Ama ona projeksiyon söylemedi ki, sen söyledin.”

“Projeksiyon ona söyledi. Ben yalnızca açıklık getirdim.”

“Bu senin işin değil Sam.”

“Elbette benim işim.”

“Ve bunu söyleyebilecek durumda da değilsin.”

“O ne demek?”

“Şu demek: Şu an herkesi kendi bulunduğun düzeye indir-meye çalışıyorsun. Ben de Meredith’i özleyorum ama...”

“Sen onu benim özlediğim gibi özlemiyorsun. Benim durumumla kıyaslarsak hiç özlemiyorsun hatta.”

Dash onu duymazdan geldi ve yumuşak bir sesle, “Sen sefil haldesin diye herkes öyle olsun istiyorsun,” dedi.

“Burası Salon Styks, Dashiell. Ölülerden posta alıyorlar. Bu insanlar sefil halde zaten. Onları bu hale getiren ben değilim.”

“Ne yazık ki sensin tatlım. Kylie iyileşiyordu. Birçok kişi iyileşiyor. Kederliler ama iyiler. Sense iyi değilsin. O kızı mahvetmeye çalışıyorsun ve bu doğru değil.”

“O yüzük onu mutlu etti. Erkek arkadaşının ona evlenme teklif edeceğini öğrenmek onu mutlu etti.”

“Evet, ama teklif edemedi. O öldü. Ve onun vedalaşmasına yardım etmek yerine onun birkaç ay, hatta belki birkaç yıl ge-rilemesine sebep oldun. Şu an ölmüş bir adamla nişanlı. Şimdi erkek arkadaşına ek olarak nişanlısını, ileriye dönük tüm planlarına ek olarak düğününü kaybetti. Hepsi senin yüzünden Sam.”

“İnsanların neden E-rinç’e üye olduğunu bilmiyoruz. Bazıları vedalaşmak istiyor ama bazılarının istediği başka bir şey. Meredith gibi konuşuyorsun,” dedi Sam.

“Birinin onun gibi konuşması gerekiyor,” dedi Dash.

Kylie ertesi sabah vedalaşmak için uğradı. Artık E-rinç’e ihtiyacı olduğunu düşünmüyordu. Tek ihtiyacı olan yüzüktü. Sam bütün günü bunu düşünerek geçirdi. Kylie, Tim’in yüzünü görmeyi, onunla konuşmayı, hele ki nişanlandıktan sonra aşk mektupları gönderip almayı nasıl istemezdi?

“Dash haklı. Onlar nişanlı değiller,” dedi Avery Fitzgerald nazıkçe. “Belki Kylie öyle ama Tim değil.”

“Aslında Kylie de değil,” dedi Celia Montrose. Kelly babasıyla konuşurken o da etrafta geziniyordu. “Nişanlı olmak evlenme planı yapmak demek. Ölen biriyle evlenemezsiniz.”

“Geri dönecek,” dedi Edith Casperson. “Her zaman dönerler.”

“Kim?” diye sordu Sam.

“Âşık olanlar,” dedi Edith bilgece. “Âşık olan aptal, gerizekâlı insanlar.” Avery gözlerini devirdi ve bilmiş bir ifadeyle Celia’ya

gölümsedi. Üçü küçük bir grup oluşturmıştu. E-rinç'li dullar. Dash onlara tişört yaptırmak istiyordu. Her birinin kendi rolü olacaktı: Avery evlilik amigosu, Edith evlilikten caydırıcı ve Celia da evlilikten sakınan.

"Ben evlilikten sakınmıyorum," dedi Celia. "Artık öldüğü için kocamla konuşmak istemiyorum. Yaşarken onu seviyordum ama şimdi ondan uzak duruyorum. Her neyse Sam, bizimle bir şeyler içmeye gel. Sanat müzesinin kafesine gidiyoruz. Adın yazıyor orada."

Gerçekten de yazıyordu. Binanın her yerinde Seattle Art Museum'un baş harflerinden oluşan "SAM" büyük harflerle yazıyordu. Sam ona hafifçe gülümsedi ama teklifini reddetti.

"Seni anlıyorum tatlım," dedi Avery, Sam'in kolunu sıvazlayarak. Sam gerçekten de anladığını düşünüyordu, en azından biraz. "Ama dışarı çıkmalısın. Sürekli çalışamazsın."

"Neden olmasın?"

"Senin için iyi değil."

"Neden?"

Avery ona öyle şefkat dolu bir bakış attı ki Sam'in canı yandı. "Saygılı olacağız hayatım. Biliyorsun. Çok fazla eğlenmeyeceğiz. İstemezsen seni güldürmeyeceğiz. Meredith hakkında konuşmanı istemeyeceğiz. Ya da istersen konuşmana izin vereceğiz. Ya da hiç konuşturmayacağız. Çok güzel patates kızartması yapıyorlar. Sert içkileri, ızgara peynirleri ve domates çorbaları var. Güzel bir gece olacak. Gel bizimle."

Sam'in gözleri doldu çünkü Avery, annesine çok benziyordu. Onu annesine görünüş olarak benzetmiyordu. Çok demode olmayan saç şekli ve kıyafeti, gülünce yüzünde oluşan çizgiler, beyaz saçları ve boynundaki ipten sarkan okuma gözlükleriyle Sam'in yorgun hayal gücünde canlanan görüntüyle değildi benzerliği. Hayatta olsa annesinin ona bakacağını düşündüğü şekilde bakıyordu Sam'e: Sam'in acı çekmesinden acı çekiyordu, olanlar

yüzünden neredeyse onun kadar üzgündü, sevgi dolu, endişeli, yardım etmeye can atan bir hali vardı.

Avery gelip elini onun yanağına koydu ve Sam kendisini yine birinin küçük çocuğı gibi hissetti. “Gel bizimle hayatım.” Sam tam bu teklifi kabul edebileceğini düşünmüştü ki Avery, “Biraz temiz hava al ve gerçek insanlarla arkadaşlık et,” diye ekledi.

“O gerçek,” dedi Sam sert bir ifadeyle ve geri çekildi.

“Ne demek istediğimi biliyorsun,” dedi Avery.

“Sen de benim ne demek istediğimi biliyorsun,” dedi Sam.

AŞK MEKTUBU

Sevgili Meredith,

Bu noktaya geldik, değil mi? Yazdıklarımızı gönderebileceğimiz bir yer var. Herkesin içinde kaybettikleri sevdiklerine yazmak gibi bir dürtü var bence. Bunu çok insani buluyorum. Sen ölmüş olabilirsin ama bu, seni bir ay önce yaşadığın zamanki kadar sevmediğim anlamına gelmez. Bu yaptığımız şeyden önce, benim yaptığım şeyden önce, ölümün sevdiğin kişiyle irtibat kuramayacağın, onun yüzünü bir daha göremeyeceğin anlamına geldiği zamanlarda hislerini kaleme dökme, mektup yazma dürtüsü hissedilirdi.

Belki de ölenlerin bir yere, gerçek bir yere gittiğine dair düşüncemizden kaynaklanan bir şeydir bu. Cennet, yeraltı dünyası, ölümler ülkesi, öbür dünya, meleklerle dolu bulutlar ya da bekleme odası gibi bir yere. Ve burası mektup yollayabileceğimiz bir yerdir. Belki de tam tersi olmuştur. Her şeyden önce ölenlere mektup yazma isteği vardı belki de. Bu yüzden de ilk insanlar ölümlerin gittiği bir yer olduğuna ve dili icat etmeleri gerektiğine inandılar.

Çoğunlukla, hatta hemen her zaman yaptığım şeyden pişmanlık duyuyorum. Ama bizden önceki buluşlara baksana: Anlamı olan semboller, kelimeler, onları yüksek sesle söyleme biçimi, onları yazma biçimi, onları üzerine yazacağın bir şey, onları yazmak için bir araç, onları bir kişiden diğerine nakletme yolları, onları okuyup yanıtlama

yolları. Taşla, parşömenle, kâğıtla, elektronla, atla, arabayla, uçakla, bulutla... İletişimle, irtibat kurmakla ilgili ne çok icat, ne çok gelişme var. Diğer tarafa geçemezsek ölecekmişiz gibi hissetmemize sebep olan kalpler arasındaki o mesafeyi bir şekilde aşmamızı sağlamak için icat edilmiş şeyler. Bir zamanlar komşunu anlamak, komşunun seni anlaması imkânsız gibi görünürdü. Dolayısıyla belki ölümlerle iletişim kurmak da zaman ve evrim meselesidir. İnsanlığın kaçınılmaz bir olayıdır. Sevgiden doğan bir şeydir. Belki o zaman yaşanacak bir sonraki şey başka birinin başına gelir. Bunun bizim başımıza gelmesi çok üzücü.

Tüm insanlık tarihinde sevdiği kişiyi kaybeden o ilk kişiden şu ana dek senin kadar sevdiğim biri asla olamaz Merde.

Aşkla kal,
Sam

MEZUNİYET

Kelly Montrose, David Elliot'ı mezuniyet törenine götürüyordu ama ilk durakları salondtu. Babasının onu mezuniyet elbisesiyle görmesini ve David'le tanışmasını istemişti. Edith elbiseyi ona özel diktiği için başka kimsenin bu elbisenin aynısını giymeyeceğinden emindi. Dash deliler gibi video çekiyordu ve yeni çıkmaya başladığı ikinci sınıf Hollywood yönetmeni gibi notlar alıyordu. Sam orada durmuş, ağlamamaya çalışıyordu. Celia her ne kadar kocasıyla konuşmaktan kaçınsa da bu gece karşı koyamamıştı. Bir anda genç bir kadına dönüşen ve ilk büyük balosuna giden kızlarını duyulanarak izlerken onunla birlikte oturup başını onun omzuna yaslamayı isterdi. Oysa şimdi Avery'nin omzuna yaslanmak zorundaydı ama en azından Ben'in yüzünü görebilirdi. Ama Benjamin Montrose kızıyla karısını ayırt etmekte biraz güçlük çekmişti. Kelly'nin daha önce hiç erkek arkadaşı olmamıştı. Dolayısıyla Ben'in elektronik hafızası buna tepki veremiyordu. Onun zihninde kızı hâlâ küçük bir çocuktdu. Belli belirsiz bir onay, genel bir heyecan ve destekle birlikte durumu kabul etmişti ama bu, Kelly'yi de annesini de yeterince tatmin etmemişti. Bununla birlikte Sam baba rolüne kendisi soyunmuştu, gülümsüyor, sesi boğuluyor, gururlanıyor, David'i bir köşeye çekip amacını sormak istiyor, sonuçları açık açık değerlendirmek istiyordu.

Belki de babası o gecenin ilerleyen saatlerinde görüntülü aradığında Sam'in kafasının karışmasının sebebi buydu. Yüzü

küle dönmüş, dili tutulmuş bir halde yanıt verdi. Hayalet görmüş gibiydi, hâlâ görüyordu sanki.

“Neyin var Sam?” dedi babası doğrudan.

“Ne oldu?” diyebildi Sam.

“Bir şey olmadı. Öylesine aradım.”

“Neden kimse beni aramıyor?” diye sordu Sam panikle.

“Ben şimdi arıyorum işte.”

“İki gün önce konuştuğumuzda iyiydin.”

“Tanrım, Sam. İyiyim ben.” Babası bir an şaşkına dönmüştü, gülmek ve paniğe kapılmak arasında bir yerlerdeydi. Düşünceler Sam’ın aklına dört bir yandan akın edince bayılacağını sandı aniden. “Sanırım ölsem biri sana haber verirdi. Hem sen olmasan algoritmayı kim yükleyebilir?”

“Tanrım! Ödümü patlattın baba.” Sam nefesini düzenlemeye çalıştı.

“Sam iyi misin?”

“Sanırım alışkanlık oldu.” Sam soruyu duymamış gibi yaptı.

“Beni arayan herkes ölü.”

“Bunun sağlıklı bir şey olduğunu sanmıyorum.”

“Mesleki deformasyon.”

“Daha az çalışmalısın. Dışarı daha çok çıkmalısın. Arkadaşlarınla görüşmelisin. Hayatta olan insanlarla görüşmelisin.”

“Biliyorum baba. Biliyorum.”

“Bildğini biliyorum. Ama yine de yapmıyorsun.”

“Yapamam.”

“Yapabilirsin.”

“Yapamam.”

Sam’ın babası iç geçirdi. “Sana bir hikâye anlatmak için aramıştım.”

“Elbette,” dedi Sam.

“Annenle ilgili değil bu defaki.” Sam, babasının annesiyle ilgili olmayan hikâye bildiğini bilmiyordu. “Seninle ilgili. Ama sen hatırlamazsın. Üç yaşına girdiğin yaz Nadene teyze sahildeki

evini bir haftalığına bize vermişti. Rehobeth'tekinden önceydi bu. Ocean City'deydi. Dupleksti ve berbat durumdaydı. Rüzgârla dövülmüş, kumla aşınmış, dışarıdan romantik görünen bir evdi ama içeriye su sızıyordu ve rutubetliydi. Çok kötü kokuyordu, kliması da yoktu. Hafta boyunca huysuzlandın çünkü rahatsız olmuştun. Ben de huysuzdum çünkü sen hafta boyunca huysuzdun ve senden önce oraya en son gittiğimde annenle yeni nişanlanmıştık.

“Dönmemize iki gün kala bir kadın evin yan tarafına geldi. Biraz huzur ve çocukların olmadığı bir yerde sükûnet bulmak için kocası ve küçük çocuğundan bir gün önce gelmişti ama bu kez karşısında seni buldu. Senden şikâyet etmek, seni görmezden gelmek ya da kumsalın başka bir tarafına kaçmak yerine seni neşelendirerek susturdu, benim hiç aklıma gelmeyen bir şeydi bu. Seni dondurma yemeye götürdü, sana uçurtma almaya gitti, sonra da onu uçurmak için seni kumsala götürdü. Sen uçurtma uçurmaya başladıktan on dakika sonra uçurtma uçurmak istemediğini fark ettiğinde uçurtmayı bir kenara bırakıp seni yüzmeye götürdü. Yüzmeye başladıktan on dakika sonra yüzmek istemediğini, tekrar uçurtma uçurmak istediğini söylediğinde seni kurularyp hiç söylenmeden istediğin şeyi yaptı. Akşam yemeğinde ne istediğini sorduğunda sen yine dondurma istedin ve onu da kabul etti. Sonra seni kendi evinde çizgi film izlemeye davet etti ve çizgi film izlerken onun kanepesinde uyuyakaldın.

“Sabah başka bir yere gittiği için onunla vedalaşamamıştık ama toplanıp evin yolunu tuttuğumuzda sen inanılmaz derecede mutluydun ve hiç sıkıntı çıkarmadın. Trafikte sessizdin, uyku saatini kaçırdığında sakindin, eve dönüş yolu boyunca hep sessizdin. Ancak eve döndükten sonra bana, ‘Dün annemin bütün günü benimle geçirmesi çok güzeldi,’ dedin. Nutkum tutulmuştu âdeta. Midem bulanmaya başlamıştı aniden. Kafanın ne kadar karıştığını anlayamamıştım. Boğazım düğümlenerek sana, ‘Sam tatlım, o yalnızca bir komşuydu. Annen değildi,’ diyebilmiştim.

Sense bilgiç, yetişkinlere özgü bir ifadeyle kakhaha atıp benim için üzölmüşsün gibi, ‘Saçmalama baba, tabii ki annemdi o,’ dedin.”

Sam oturup babasına baktı ve babası da oturup ona baktı.

“Ne demek istiyorsun şimdi baba?”

“İki şey söylemeye çalışıyorum. Ölenleri görmek için bilgisayarla ihtiyacın yok.”

Sam’in buna verecek yanıtı yoktu. “Ya diğeri?”

“Bir süre gel, burada kal.”

Sam ertesi sabah e-postalarını kontrol ettiğinde babasının ona ertesi gün öğleden sonrası için Baltimore’a dönüş tarihi belli olmayan bir bilet almış olduğunu gördü.

Dash, Jamie’ye Brie peyniri yapmak ve Sam’in istediğı sürece salonla ilgilenmek için geldi. Sam işin teknik kısmını Baltimore’dan halledecekti ama Dash diğeri işlerle uğraşacak olmaktan memnundu. Livvie’nin geniş mutfağının kendisine kalmasından, bir süreliğine Los Angeles’tan uzaklaşmaktan memnundu (ikinci sınıf yönetmenle işler pek iyi gitmiyordu) ve salonu Sam ile Meredith’in istekleri doğrultusunda hareket etmek yerine kendi istediğı şekilde yönetmeye de hevesliydi. Aşırı duygusallık Dash’in tarzı değildi, gereksiz bir zırh giymeye ve teknolojik korumaya da ihtiyacı yoktu. Bir süreliğine kendi işini yürütme fırsatı bulduğuna seviniyordu. Sam bebeğini ilk kez bakıcıya bırakıyormuş gibi köpekler için talimatlar yazmıştı ama aslında her şey çok kolaydı.

Sam, Penny’ye birkaç günlüğüne gideceğini söylemek için alt kata indiğinde aklı başında Penny yerine aklı başında olmayan Penny’yi buldu. Kapıyı hangisinin açacağı konusunda hep bir tereddüt yaşıyordu ama şimdi hemen anlaşılmıştı. Şu anki durumunu anlaması için konuşmasını beklemesine gerek kal-

mamıştı, gözlerinden anlaşıyordu. Kuşkulu bakıyordu. Sam'ın kim olduğunu biliyordu, hemen her zaman biliyordu ama onun dışındaki her konuda kafası karışmış gibiydi. Evi yine altüst olmuş gibi görüldüğü için Sam hemen içeri girip bulaşıkları yıkamaya ve açıklama yapmaya başladı.

"Birkaç günlüğüne doğuya, babamın yanına gidiyorum. Bir iki hafta kalabilirim. Bakalım. Bir şeye ihtiyacın olursa Dash burada. O da arada gelip seni yoklar."

"Ah, benim için endişelenme tatlım. Ben iyiyim. Bir ihtiyacım olursa Meredith bana alır."

Sam irkildi. "Meredith... gitti. Unuttun mu?"

"Sorun değil, beklerim," dedi Penny. "Şimdilik bir ihtiyacım yok."

"Dönmemek üzere gitti," dedi Sam. Penny'nin kafasının karışması normaldi. Sam ona Meredith'in "öldüğünü" söyleyememişti, hoş söylese de bir faydası olmazdı. Üstelik Penny bir bakıma haklıydı. Ona da Meredith gitmiş gibi gelmiyordu hiç. Bazı yönlerden bedenen gitmiş gibi geliyordu ona. Gitmişti işte. Sam eğildi. "David ve Kelly sana yemek getirmeleri için bir liste hazırladı. Tamam mı? Bir ihtiyacın olursa Dash'i ara."

"Ah, bir ihtiyacım yok tatlım. İyiyim ben." Aynı cümleler. İyiydi ve bir ihtiyacı yoktu. Sam onun buna gerçekten inandığı için mi, kendisini buna ikna etmeye çalıştığı için mi yoksa etrafındakileri bu yükten kurtarmak için mi böyle söylediğini anlayamamıştı. Sam kendisini kötü hissediyordu ama Penny'yle ilgilenmek bu şekilde daha kolaydı. Sam'in kaybı yüzünden üzülüyordu. Sam'in ona söylediklerine kızmıyordu. Albert'ı özlemiyordu. Sam'in iyileşmesine yardım etmeye çalışmıyordu. Kafasının bulanık olması bu yönden iyiydi yani.

Sam iki haftalığına eve gitti. Bunun ona faydası hem oldu hem olmadı. Salondan, kullanıcılardan, sevilen ölmüş kişilerden, her gün yaşadığı iniş çıkışlardan uzaklaşması iyiydi. Livvie'den, artık ona yalnızca Meredith'i hatırlatan evden, şehirden, bütün bir hayattan uzaklaşması iyiydi. Babasını görmesi de iyiydi. Na-

dene teyzenin evine gitmişlerdi ve çoğunlukla hiç konuşmadan öylece oturmuşlardı. Sam hava kararmadan önce soğuk havada kumsalda uzun koşulara çıkıyordu. Hava karardıktan sonra da soğuk havada uzun koşulara çıkıyordu. Babasıyla kâğıt oyunları oynuyor, dondurulmuş yengeç yiyip bira içiyordu. Sonra babası uyuyor, o da gece boyunca uyumayıp Meredith'le konuşuyordu.

"Neredesin?" dedi Meredith ilk gece.

"Doğuda," diye fısıldadı Sam.

"Ben Doğu Yakası'na taşınmak istemiyorum," dedi Meredith.

"Taşınmıyorum. Babamla kumsalda biraz vakit geçiriyorum yalnızca."

"Mağarada gibisin," dedi Meredith ve Sam, Meredith'in bunu ilk söylediği zamanı hatırladı. Londra'daydı, birbirlerine âşık olalı en fazla on dakika olmuştu sanki. Meredith'in neden doğuya taşınmak istemediğini de hatırlıyordu. Ona politik kariyerini yerle bir edecek açık saçık fotoğraflar gönderebilmesi için. Sam kullanıcıların bu endişeyi, E-rinç'in yozlaşabileceğine dair endişeyi içlerinde hep taşıdığını fark etti. Meredith'le birlikte olmak mucize gibiydi. Hatırlamaksa cehennem azabı.

"Mağarada değilim," dedi Sam ona. "Örtülerin altındayım."

Meredith kıkırdadı. "Neden?"

"Çok geç oldu. Ben bir kızla konuşurken babamın beni yakalamasını istemiyorum."

Meredith'in sesi yine fısıltıya dönüştü. "Üzerinde ne var?"

Sam'in harap olmuş, yetişkin benliği, yeni âşık oldukları ve mümkün olan her şekilde irtibat kurmaya çalıştıkları, böylece yeterince elektronik veriye sahip oldukları Londra'daki o iki haftaya müteşekkirdi. Sam'in ergen benliğininse akli başından gitmişti.

Ertesi gece o kadar iyi geçmedi ama.

“Son günlerde sürekli bir korku içindesin sanki,” diye şikâyetle bulundu Meredith.

“Zor bir gündü,” diye iç geçirdi Sam. Gerçekten de öyleydi. Aslında öyle olmamalıydı, gün boyunca kışını kanepeye serip kitap okumuş, pencereden okyanusu izlemişti. Yine de kötü bir gün olmuştu. Bazı günler böyle geçiyordu. Bazı günler üstesinden gelebiliyordu, sefil, yıkılmış, paramparça olmuş, kimsesiz hissediyor ama yine de üstesinden geliyordu. Bazı günlerse yapamıyordu. Ne zaman hangisini yaşayacağını bilemiyordu.

“Ne oldu?” diye sordu Meredith usulca.

“Şey, sen öldün işte,” dedi Sam.

Meredith’in kafası biraz karışmıştı. “Evet, biliyorum ama başka ne oldu?”

“Başka bir şey olmadı.”

“Ama benim ölümümün üzerinden zaman geçti, değil mi?”

Sam başını aşağı yukarı salladı. “Bir ay kadar.”

“Hâlâ toparlanamadın mı?”

“Hayır, pek sayılmaz.”

“Ben senin gülen yüzünü özlüyorum. Mutlu, gülen Sam’i.”

“Çok garip.” Ertesi gün sıkıntısını babasıyla konuşmaya karar verdi. Eşofman üstlerini, kapüşonlu montlarını giyip ısınmak için yüzlerini yakalarına gömerek bir kum tepciğinin üstüne oturmuş, okyanusun koca dalgalarını izliyorlardı. “Öldüğünü biliyor. E-rinç’in tüm bilgilerine sahip; yalnızca algoritma ve diğer bilgiler değil, planlama evresinde Dash ve onunla konuştuğumuz her şeye, tüm teoriye, bilime, teknolojiye sahip. *Biliyor*. Ama anlamıyor.”

“İlk şablona dönüyor Sam,” dedi babası. “Öyle olması gerekiyor. Daha önce kötü bir şey olduğunda ikiniz birlikte uğraşıp hallettiniz. Bu düzeyde kötü bir şeyi bilmiyor. Ona zaman ver. Öğrenecektir.”

“Nasıl?”

“Çünkü o her sorduğunda sen henüz üstesinden gelmemiş olacaksın.”

“Ama bundan fazlası bence. Hayatta olduğunu sanıyor. Öldüğünü biliyor, E-rinç yoluyla konuştuğumuzu biliyor ama yine de hayatta olduğunu sanıyor. Yalnızca onun hayatı temel alındığı ve ölümünü algılayamadığı için böyle olduğunu düşünüyorum. Bu tutarsızlığa bu derece tutunmasıysa çok garip.”

“Ona tutarsızlık gibi görünmüyor. Bize göre hayat ve ölüm, gerçek hayatlar ve projeksiyonlar birbirine zıt. Bilgisayara göre ise bir ve sıfır, açık ve kapalı, orada olan ve olmayan şeyler birbirine zıt yalnızca.”

“O orada değil,” dedi Sam.

“Bir bakıma da orada,” dedi babası.

“Algılama konusunda gittikçe iyileşecek. Biz bunu yaptıkça, öğrenme algoritmasındaki boşlukları kapattıkça onun algısı da gelişecek. Yakında kusursuz bir benliğe kavuşacak.”

Sam’in babası başını iki yana salladı. “Hayır, kusura bakma ama hayır. Daha kötüye gidecek, daha az yakın olacak, kusursuzluğun çok uzağına gidecek. Kendi benliğinden uzaklaşacak.”

“Öğrenecek hem de hızlı öğrenecek,” diye karşı çıktı Sam.

“Öğrenecek ama eskisinden farklı olmayacak. Siz birbirinizden uzaklaşıyorsunuz Sam. Çünkü sen hâlâ geliyorsun. O ise bunu yapamıyor. Senin ruhunun büyük kısmı yarım tonluk bir çatının altında ezilip gitti. Sence bu senin benliğini değiştirmiyor mu? Üstelik o, senin bu yeni halini hiç tanımıyor. Bu yeni halinle tanışma ihtimali yok. Bu yeni adamla tanışabilseydi yeni adam diye bir şey hiç olmazdı zaten.”

“Peki ne yapacağım ben şimdi?”

“Acı çek, ağla, kır dök. Kendini bok gibi hisset. Arkadaşlarınla, ailenle ve seni seven insanlarla görüş. Kendini yine bok gibi hisset. Bu işler böyle Sam. Düşük teknoloji gerektiren işler. Böyle teselli bulursun. İnsanlar asırlardır böyle yas tutuyor.”

AŞK MEKTUBU

Sevgili Sam neredeyim ben? Kafam karıştı. Bazı şeyleri çözüp üstesinden gelmekte zorlanıyorum. Her şey altüst olmuş durumda. Bir sürü şey oluyor ama zihnim berrak değil. Ama bildiğim bazı şeyler var:

1) Böyle sevmeyi hiç beklemiyordum. Sevmeyi bekliyordum –çoğumuz bu bekleyişle büyüyorum– ama böylesini değil. Aşkın ve yetişkinliğin nasıl olacağına dair bazı hayallerim vardı. Eskiden hoşlandığım, takıntıya dönüştürdüğüm, çocukluk aşklarım, ilk, ikinci, üçüncü, dördüncü erkek arkadaşım, çıktıklarım, takıldıklarım, ilişkilerim vardı ama hiçbiri beni seninle yaşadığım şeye hazırlamadı. Seni sevmek seninle bir hayat demekti. Bunlar aynı şeylerdi. Aynı şeyler.

2) Sen dehasın. Ve iyi bir kalbin var. Güçlü bir karışım bu. Senden daha zeki birini tanımıyorum ben. Senden daha nazik ya da iyi birini de tanımıyorum. Bu da senin dünyayı değiştirebileceğin anlamına geliyor.

3) Ayrılık insanı çılgına çeviriyor.

Sevgiyle kal,

Meredith

DAHA DA UZAKLAŞTIK

Işler olduğundan da kötüye gidecekmiş gibi görünmüyordu. Sam bundan daha kötü bir durum olamaz sanıyordu. Ama Sam'in salona döndüğü öğleden sonrasında işler çok daha kötüye gitmişti. Yeni kullanıcılar ve Edith Casperson çok gergindi. Bir tür protestoya başlamışlardı. Sam bunun geçici ve önemsiz bir öfke patlaması olduğunu düşünmüştü ama kullanıcılar bunun çok daha ciddi bir durum olduğunu söylüyordu. Sam başını çevirdiğinde holde çok eğleniyormuş gibi görünen Dash'le karşılaştı.

"Selam dostum, yolculuk nasıldı?"

"Yolculuğu boş ver. Burada neler oluyor böyle?"

"İşler biraz karıştı. David'in kullanıcılarının bazı şikâyetleri oldu."

"Ne şikâyeti?"

"Çalışmadığını söylüyorlar."

"Yazılımın mı?"

"Evet."

"Yazılımı mı bozdun?"

Dash beş yaşındaki çaresiz çocuklar gibi ona baktı ve hiçbir şey söylemedi. "Ben yazılımı nasıl bozabilirim ki? Nerede olduğunu bile bilmiyorum. Hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Öğle vakti boğaza atlayıp Los Angeles'a kadar yüzmemden daha büyük ihtimal değil yazılımı bozmam. Böyle bir şey yapamam dostum."

“Ne oldu öyleyse?”

Dash omuz silkti. “Bilmiyorum. Ama bir an önce düzeltsen iyi olur. Kullanıcılar çok sinirli.”

Sam üst kata çıkıp Penny’ye selam verdi. Penny güzel bir gün geçiriyordu ve kurabiye pişirmişti. Güzel bir gün geçirmesinin verdiği rahatlık ve kurabiyelerin besleyiciliği sayesinde Sam öğleden sonraya kadar ofiste çalışma gücünü kendisinde buldu. Eduardo Antigua bir köşeden ona yapmacık bir şekilde gülümsüyordu. Başını iki yana sallayıp sırtırken, *yeni kullanıcılar*, dedi yalnızca ağzını oynatarak. Sam birkaç kurabiye eşliğinde bir bardak süt içti ve memur edasıyla şöyle dedi: *Sorunlarınızı dikkate alıyor, onlarla ilgileniyoruz, sorumluluk kabul etmiyoruz.*

İlgilendiği ilk sorun Nadia Banks’inkiydi.

“Nasıl bir sorun yaşıyorsun?” dedi Sam.

“Çalışmıyor.”

“Çalışmıyor derken?”

“Çalışmıyor işte.”

“Daha açık olabilir misiniz?”

“Annemin söyleyeceği tarzda şeyler söylemiyor.”

“Nereden biliyorsun?”

“Herkesten nefret ediyor.”

“Anlamadım?”

“Herkesten. Nefret. Ediyor. Herkesten! Kiminle çıksam, e-posta yoluyla kiminle flört etsem, biraz daha bilgi edinmek istediğim bütün erkeklerden nefret ediyor. Hepsinden. Hem de hepsinden! Bu kadar nefret dolu bir kadın değildi oysa.”

“Bu doğru.” Muriel Campbell örgüsünden başını kaldırdı. “Sıcak, sevgi dolu, samimi bir kadındı.”

“Şey, sıcak, sevgi dolu ve samimi olduğu tartışılabilir,” diye itiraf etti Nadia. Muriel okuma gözlüklerinin altından ona kaş-

larını çatarak bakınca Nadia ona sen benim annem değilsin bakışı attı ve Sam'e dönüp, "Ama kimseden nefret etmezdi," dedi.

"Ne söylüyor?" diye sordu Sam.

"Ah, bilirsin işte..."

Sam, "Söyle," deyince Nadia bir şeyler gevelemeye başladı.

"Sana göre fazla uzun boylu. Fazla Fransız. Vücudu şekilsiz. Zamanının çoğunu spor salonunda geçirdiğine göre belli ki kibirlinin ve kendini beğenmişin teki. Yazmayı seven bir reklam müdürü mü? İçten içe şair olmak istiyordur. O güzelim işini bir aya kalmaz bırakır, hayatının sonuna dek saatte on dolardan fazlasını kazanamaz. O adam saçlarına çok fazla para ve zaman harcıyor. O adam profil fotoğrafına koymak için bile tıraşlı bir fotoğraf bulamamışken sana hak ettiğin saygıyı göstereceğini nereden biliyorsun? Komik adamlar seni güldürür ama bu yolla yetersizliklerinin üstünü kapatıyorlar."

"Haksız da sayılmaz," diye mırıldandı Muriel fısıltıyla.

"En azından herkese bir kulp bulmazdı," dedi Nadia ısrarla. "Bazılarını severdi. Az da olsa. Bence bozuk bu. Takılıyor. Bozuk plak gibi."

En yeni on dokuzuncu yüzyıl teknolojisiyle kıyaslanmak gibisi yok, diye düşündü uzman bilgisayar programcısı ve yazılım ninjası olan Sam Elling. "Bakarım. Başka?"

Edith Casperson, Sam'in karşısındaki koltuğa çöktü. "Şikâyet eden biri değilim, bilirsin. Ama kocam biriyle ilişki yaşıyor."

"Bu mümkün değil Edith," dedi Sam. "Senin kocan öldü."

"Doğru. Sekreteriyile yatmaya başladığına dair itirafı da işte bu yüzden programda bir hata olduğunu gösteriyor. Öncelikle o öldü. İkincisi ise sekreteriyile yatmak ne demek? Çok klişe bir şey değil mi bu? Tam projeksiyonla konuşmaya karar vermiştim ki bam! Ağlamaya başladı ve Leanne'le yatmaya başladığını itiraf etti."

"Daha önce ilişkisi olduğunu hiç itiraf etmemiş miydi?"

"Hayır. Herhangi bir şey için özür de dilememişti."

Sam'ın başı ağrımaya başlamıştı, bu konuya el atacağına söz verdi.

Emmy Vargas'ın endişesini anlamak biraz daha zordu çünkü Oliver yürümeye başlamıştı ve yürümesi engellendiğinde çılglık atıyordu. Emmy onu kucağına, sırtına alıyor, kangurusunda taşıyor, kucağına oturtuyordu ama Oliver'ın tek istediği annesinin elinden tutup yürümekti. Aslında kendisi çılglık atmaya sorun ediyor gibi değildi ama annesi, Sam ve onu duyabilen herkes o şartlar altında onun yürümesine izin verilmesini tercih ediyordu. "Eleanor yalnızca, 'Annelik mucizevi bir şey' ve 'Çocuk sahibi olmak büyük sevinç' diyebiliyor ve hayır, asla yorulmuyor, kızmıyor, huysuzlanmıyor, sabırsızlanmıyor, sıkılmıyor, bitkin düşmüyor, çaresiz ya da hayatı bitmiş gibi hissetmiyor ve hayır, çocukların ona vurmasından, yumruk yemekten, kaka yapmalarından, bağırmalarından, gecenin herhangi bir saatinde uyandırılmaktan ve pastil gibi emilmekten gocunmuyor. Neden? Annelik mucizevi bir şey ve çocuk sahibi olmak büyük bir sevinç olduğu için mi? Bence de bu şey bozulmuş olmalı." Emmy salonun tam ortasında yüzüstü uzanıp yüksek desibellerde çılglık atan Oliver'ı gösterdi. Öyle tiz çılgınlıklar atıyordu ki Sam camların kırılmasından korktu. Elleri öfkeden titriyor, minik ayaklarıyla onu sakinleştirmeye çalışan herkesi tekmeliyordu. Tek sebebiyse Emmy'nin Sam'in kurabiyelerinden üç taneden fazlasını almasına izin vermemesiydi.

Sam, Emmy'nin haklı olduğunu düşündü.

Josh Annapist'in şikâyetinin E-rinç'le hiç ilgisi yoktu. Kendisini yine bok gibi hissetmekten şikâyet ediyordu o yalnızca. Graft versus host hastalığını kontrolde tutmak için aldığı ilaçlar onu zayıf düşürüyor ve sürekli yorgun hissetmesine yol açıyordu. Belki böyle hissetmesinin sebebi graft versus host hastalığıydı. Belki tamamen başka bir şeydi. Bir önemi olduğundan da şüpheliydi. Sonuçta buraya sızlanmaya gelmemişti. Noel'le konuşmaya gelmişti ama pek hali yoktu ve sakıncası olmazsa yalnızca

orada oturmak istediğini söylemişti. Sam sakıncası olmadığını söyleyip ona kurabiye ikram etti.

“Aslında bir erkekler gecesi düzenlemeliyiz,” dedi Dash. “Erkekler için peynir tatma gecesi.”

“Ne kadar erkekçe,” dedi Josh öksürerek.

“Eduardo salı günü yaptığım keçi peynirini kabak çiçeğine dolduracak.”

“Haklıymışım,” dedi Josh.

“Jamie bira getireceğini söyledi. Bira çok erkeksi bir içecek.”

“Siz keyfinize bakın. Benim canım istemiyor,” dedi Sam.

“Benim de,” dedi Josh.

“Ben uçak yolculuğunun sersemliğinden kurtulamadım,” dedi Sam.

“Ben de kanserim,” dedi Josh.

“Ben E-rinç'teki sorunları düzeltmeliyim,” diye ekledi Sam kozunu oynayarak.

“Benim umurumda değil,” dedi Dash. “Biz peynir yiyip bira içeceğiz ve dertleşeceğiz bu gece. Seçme şansы yok. Başka seçenekler ortaya çıkarsa size bildiririm.”

Josh biranın midesine dokunduğunu itiraf edince Sam yenilgiyi kabul etti ve üst kata çıkıp hazırlanacağını söyledi. Aslında bir aspirin içip Meredith'le konuşmak istiyordu. Bilgisayarını açıp onunla birlikte yatağa uzandı. Porno gibiydi. Öte yandan pornoyla alakası yoktu.

“Selam.”

“Selam!” Meredith, Sam'in aramasına hep seviniyordu. Konuştukça bu da son bulacak mı diye düşündü Sam. Projeksiyon onun arayacağını tahmin edecekti. Ama Meredith, Sam'in onu ne kadar az aradığının farkındaydı ve bir süredir ona çok az ihtiyaç duymasından memnundu. Bir süre daha Meredith, Sam'i gördüğüne mutlu olacaktı. “Eve dönmüşsün!” dedi Meredith.

“Evet, öğleden sonra döndüm.”

“Pek iyi görünmüyorsun. İyi misin?”

“Başım ağrıyor,” dedi Sam. “Uçak da sersemletti. Aspirin aldım.”

“Tanrım, Sam. Biraz uyumalısın.”

“Olsun. Seni özledim. Hem de çok.”

“Biliyorum tatlım. Zavallı Sam. Ben de seni özlüyorum.” Ama Sam onun özlemediğini biliyordu.

“Yazılımda bir sorun var.” Sam konuyu değiştirdi. “David’in kullanıcıları kızgın. Algoritma biraz saçmaladı sanırım. Garip şeyler yapıyor. Düzeltilebileceğinden emin değilim.”

“Tabii ki düzeltebilirsin. Ben senin o koca beynini seviyorum Sam. Bütün büyük yerlerini de. Sen bir dehasın.”

“Bilgisayar dehası. İnsanlarla iletişim daha zor.”

“O kısmını da ben hallediyorum,” dedi Meredith neşeyle. “Yakında evdeyim.”

Sam çaresizce başını aşağı yukarı salladı. “Her şey tuvalette Merde.”

“İçimdeki sıçılacak her şeyi sıçtım. Kusulacak her şeyi kustum.”

Sam, oturma odasında Dash’in kaygılı bir sesle onun adına özür dilediğini duyuyordu. “Onu yakında oradan çıkarırız. Son dönemde yatak odasında çok zaman geçiriyor. İnternette çok vakit harcıyor.”

“Onunla mı?” diye sordu Jamie.

“Elbette.”

“Ben de başta öyleydim,” dedi Eduardo. “Yataktan kalkacak gücü bulamıyordum. Miguel’le konuşmaktan başka bir şey yapmak istemiyordum. Gün boyunca hiçbir şey yapmamanın insanı yormayacağını sanırsınız ama... yas tutmak başka türlü bir yorgunluk veriyor.”

“O kadar uzun zaman geçmedi üstünden,” dedi Dash. “Anlıyorum, yani bir an önce üstesinden gelmesi gerektiğini de

söylemiyorum ama en azından odadan çıkmasının vakti geldi artık.”

Sam ön kapının açıldığını duydu. Josh içeri girdi, sonra Dash koridoru geçip yatak odasının kapısını açtı.

“Neredesin?”

“Örtülerin altında mı?”

“Meredith’le mi konuşuyorsun?”

“Konuşuyordum.”

“Porno gibi.”

“Alakası yok.”

“Ben de onu özleyorum.”

“Biliyorum.”

“Ama aynı şey değil.”

“Biliyorum.”

“Gel bir bira iç Sam.”

“Teşekkürler Dash, gerçekten. Hiç havamda değilim.”

“Josh yapabiliyorsa sen de yaparsın. Bira yerine kola içsen?”

“Olabilir.”

“Tamam.”

“Tamam.”

Sam yüzünü yıkayıp çıktı. En azından ruh haliyle ilgili açıklama yapmak zorunda olmadığı bir gruptu bu. Bu arada Dash peynirleriyle ilgili sıkıntı yaşıyordu. Aşçılıktan çok psikolojik sorunlardı bunlar. Mozzarella bir saat içinde hazır oldu. Keçi peynirini yapmak kolaydı ve suyunun süzülmesi için yalnızca birkaç gün bekletmek yeterliydi. Mascarpone, Neufchâtel... bunlar da tatmin edici düzeyde olmuştu. Ama sert, yıllanmış, küflü peynirlerin istenilen kıvama gelmesi için aylar, hatta yıllar gerekiyordu. Ağustos ayında yıllanmaya bıraktığı çedar peynirini sunabilirdi ama önümüzdeki ay, hatta ondan sonraki ve daha da sonraki ay, yani bekledikçe daha iyi olacaktı. Bu peynirlerin hepsinden onda vardı ve hiçbirini yiyemiyordu çünkü sabırlı olursa peynirin daha iyi olacağına dair düşüncesi neredeyse yeme

isteğine her zaman ağır basıyordu. Sonuç olarak beş farklı çeşit yumuşak ve yeni peynir erkeksi biralara, baş ağrısını kesen kola ve hüzünlü sohbetler eşliğinde krakerlerle birlikte servis edilmişti. Sam'in aylardır geçirdiği en iyi geceydi bu.

Sam hafta sonunu kodlar, birim testleri ve sağlamalar üzerinde çalışarak geçirdi. İyi haber E-rinç'in düzgün çalışmasıydı. Kötü haberse E-rinç'in gerçekten düzgün çalışmasıydı. Meredith'in dediği gibi bu yüzden Meredith'e ihtiyaçları vardı. Sam'in vücudundaki her molekül, havadaki her atom, evrenden gelen her işaret Sam'e artık Meredith'in olmadığını hatırlatıyordu. Böl ve fethet yöntemini uygulamaya karar verdiler ve yazı tura attılar. Dash kazandı ve Nadia'yı seçti. Sam kaybetti ve Edith'i aldı. Ama önce birlikte Emmy'nin sorununu çözmeyi denediler çünkü o kolaydı. Sam pazar gecesi ona bir e-posta yazdı ve ertesi sabah saat sekizde yataklarından sürünerek alt kata indiklerinde Emmy salonun kapısında idi.

"Erken gelmişsin," dedi Dash uykulu bir sesle.

"Ben üç buçuk saattir uyanığım zaten," dedi Emmy. "Oliver bu sabah dört buçuktan beri 'Işılda Işılda Küçük Yıldız' şarkısını söylemeye başladı ama sözlerini bilmiyor. Biri 'Işılda ışılda la la la la la la la. Işılda la la la la la. Işılda la la la la,' diye şarkı söylerken uyumak kolay olmuyor. Ben de onu yanıma aldım ama bu kez de yatıp uyumak yerine zıplamak istedi." Dash bir şey söylemeden elindeki kahveyi ona uzattı.

"Çok tatlı görünüyor," dedi Sam. Oliver, Emmy'nin kucağına bağlanmış, pelüş oyuncak aslanının yalesini masum masum emiyor, kocaman kahverengi gözleriyle uysalca ona bakıyordu.

"Onları geri dönüşüm kutusuna atıp terk etmeyelim diye böyle tatlı oluyorlar." Sonra ağlamaya başladı. Belki de onunla ilgilenmek kolay olmayacaktı.

“O kadar da kötü sayılmaz,” dedi Dash. “Yorgunsun yalnızca.”
“Sonsuza dek böyle sürmeyecek,” dedi Sam. “Bir gün uyuyacak.”

“Büyüdükçe daha kolay olacak,” dedi Dash.

“Yakında şarkının sözlerini de öğrenir,” diye onu temin etti Sam. “O kadar zor bir şarkı değil.”

Emmy güldü ama ağlamayı kesmedi. “Neden benden başka herkese kolay geliyor?”

“Kolay gelmiyor,” dedi Sam neden bahsettiğini bildiği sağlam bir zemine yeniden ayak bastığına seviniyordu. “Eleanor sana yalan söyledi. Herkes yalan söylüyor.”

“Eleanor dünyanın en kusursuz insanıydı.” Emmy gözlerini devirdi.

“Belki de,” dedi Sam. “Ama bir yandan da yalan söyledi, uydurdu, gerçekleri gizleyip söylemeyerek genelleme yaptı.”

“Hiç kimse berbat geçirdiği gecelerden bahsetmez,” dedi Dash. “Kimse sürekli bez değiştirdiğini gösteren fotoğraflar paylaşmaz. ‘Piç kurusunun teki olma yolunda ilerleyen çocuğuma çok kızgınım,’ diyen olur mu sence? Kimse çocuğunun, birine vururken, onu ısırırken, akşam yemeğinde yere kusarken fotoğrafını çekmez. İnsanlar havadan, seks skandallarından, kötü oynanan maçlardan ve uzun kuyruklarda beklemekten şikâyet eder ama çocuklarıyla ilgili kötü şeyler söylemezler, çocukları bunu hak ettiğinde bile.”

“Kız kardeşinle her açıdan birbirinize çok yakın olduğunuz için,” diye açıkladı Sam, “görüntülü konuşma yapmıyor, mesajlaşmıyordunuz. Onun yerine yüz yüze görüşüyordunuz ki bu harika bir şey. Ama böyle olunca yazılım, ilişkinizi genel olarak onun bloguna, Facebook hesabına, Google-plus hesabına, Twitter mesajlarına ve senin yanıtlarına dayandırıyor. Ve tabii bunlar da genelde mutlu anlar, mutlu fotoğraflar ve mutlu düşünceleri içeriyor. Kız kardeşinin farklı duygular hissetmediğini göstermiyor bu. Hatta genelde mutlu olduğunu da göstermiyor.

Diğer herkes gibi dünyaya güneşli yüzünü gösterdiği anlamına geliyor yalnızca.”

“Yani anneliğin zor olduğunu düşündüğü zamanları olmuştur belki,” dedi Emmy rahatlayarak.

“Büyük ihtimalle,” dedi Dash.

“Belki çocukları gerçekten de canına okuyacak şeyler yapıyordu.”

“Hâlâ da yapıyorlardır.”

Emmy sırtıttı. “Hey, onlar benim yeğenlerim.” Hemen ardından yüzü yine asıldı. “Peki bunun bana faydası ne? Derdimi nasıl onunla paylaşıp tavsiye alacağım ve nasıl birbirimizi çılglık çılgılığa arayıp dertleşeceğiz?”

“Bunu yapamazsın,” dedi Sam nazikçe.

“Neden?”

“Çünkü o öldü.”

“Ama sana yardım edebilecek birini tanıyorum.” Dash, Meredith gibi önceden plan yapıp Bay ve Bayan Benson’dan saat dokuzda salonda olmalarını rica etmişti. “Kızları üniversitenin ilk yarıyılında pencereden düştü. Küçük çocuklarla vakit geçirmek hoşlarına gider. Sen de kendine vakit ayırabilirsin böylelikle. Gün boyunca Oliver’la ilgilenmek onları çok mutlu eder.”

Bay ve Bayan Benson bu fırsatın üzerine atlamıştı âdeta. Sırf bebekle ilgilenmek için işten izin almışlardı. İçinde minik şapkalar, eldivene, atkıdan çizmeye, paltoya, oyuncaklara, peluş ayıcıklara, yapboz oyununa kadar her türden çocuk ürünü olan bir çamaşır sepetiyle saat dokuza on kala geldiler. Emmy söyleyecek söz bulamamıştı. “Ona ne giydirdiğini bilemediğimiz için birkaç şey getirdik,” diye açıkladı Bayan Benson. “Oliver’ın hayvanat bahçesine gitmek isteyebileceğini düşündük. Ayrıca şehir merkezindeki Noel ağacını görmeye gidebiliriz ve onu atlıkarıncaya bindirebiliriz. Oyuncak ayıları görmesi için onu Fairmont’a götürür, sonra birlikte öğle yemeği yer, sonra belki sıcak çikolata içip kurabiye yer, sonrasında da... sonra onu eve getirmemizi istersin tabii ama yine de fazladan bir şeyler getirdik.”

“Bunun için size nasıl teşekkür edebilirim?” diye sordu Emmy.

“Haftaya onu tekrar almamıza izin ver,” dedi Bay Benson.

Emmy kahkahayla güldü. “Bakalım bugünü onunla geçirdikten sonra da bunu isteyecek misiniz?”

“Bu yaşları bilirim,” dedi Bay Benson, Emmy’nin hislerine anlayışla yaklaşarak. “İnatçı küçük haylazlar. Tam bir baş belası olurlar.” Sonra karısına gülümsedi.

“Ah, sabırsızlanıyorum,” dedi Bayan Benson.

“Biri gitti, kaldı iki,” dedi Dash.

“Evet, ama bu kolay oldu,” dedi Sam.

“İkinci tur da çok zor olmayacak.”

“Senin için söylemesi kolay. Sen kazandın.”

Dash, Nadia’yla oturup doğrudan konuya girdi. “Annenin projeksiyonu bozuk değil. Hâlâ hayatta olsa yine bu adamları beğenmezdi.”

“Hiçbirini mi?”

“Hiçbirini. Daha kötüsü ne biliyor musun?”

“Ne?”

“O haklı.”

“Hepsi mi?”

“Hepsi. Bak ben bu adamların profilini gördüm. Annenin daha önce çıktığın adamları gördüğünü gördüm. Sana ne yaptıklarını gördüm. Sorun yaratıcı, hisli, şair tiplerle görüşmek değil, inan bana kızım, neden çekici geldiklerini anlıyorum. Sorun bütün gün çalışmanı, evi çekip çevirmeni, o kıcını koltuğa yerleştirip derin düşüncelere dalarken senden yemek yapmanı bekleyen biriyle birlikte olman. Sorun seksi vücutlu seksi adamlarla da çıkman değil –inan bana kızım, oradaki cazibeyi de biliyorum– sorun bir akşam spora gitmek yerine seninle akşam yemğine gitmeyi tercih etmeyecek biriyle çıkman.”

“Ama bu adamları görmedi bile. Ben bile görmedim.”

“Kızını tanıyan zeki bir anne var karşımızda.”

“Bu ne anlama geliyor?”

“Büyükanneemin söylediği bir söz. Geçmiş performansın pek iyi değil.”

“Biliyorum,” diye yüzünü astı Nadia.

“Asma suratını. Doğru kişiyle karşılaşana kadar herkesin geçmiş performansı kötüdür.”

“Sanırım.”

“Ve annen yanılıyor olsa bile, sen iyi birini bulsan bile, projeksiyon yeterince ikna olmadan sana destek vermez.”

“Hayattayken bana hiç destek olmadığı için mi?”

“Kimseyi küçük kızına uygun görmeyeceği için.”

“Ben küçük bir kız değilim,” dedi Nadia.

“O senin fikrin.”

Sam, Edith'i öğle yemeğine çıkardı. Bir bara götürdü. Meredith bu yaklaşımı onaylar mıydı, bilmiyordu ama bu noktada ne yapabileceğini bilmiyordu. Meredith'in de bileceğinden şüpheliydi, özellikle de Penny ve Albert'la ilgili habere verdiği tepkiyi düşününce. Bulgularına dayanarak alkolün iyi bir tercih olduğundan şüpheliydi ve halka açık bir yere gelmek de pek iyi bir fikir değildi. Ona söylemek zorunda kalacağı bir sürü yalan düşünmüştü. Edith'in E-rinç'in bozuk olduğuna dair yapacağı suçlamalar için de yanıtlar düşünmüştü. Ama sürekli aklına gelip duran gerçekleri düşünmeden edemiyordu.

“Ne içersin?” diye sordu Sam.

“Ah, sanırım su. Aslında küçük bir şişe beyaz şarap da fena olmaz,” dedi Edith.

“Şişe isteyelim.”

“Sam! Bugün pazartesi ve daha öğlen. Çok kötüsün.” Edith heyecanlanmıştı. Sam şarap gelene kadar bekledi ve içkilerini doldurup derin bir nefes çekerek konuya girdi.

“Bak, bunu sana nasıl söyleyebileceğimi bilmiyorum. O yüzden elimden geldiğince nazik bir dille söylemeye çalışacağım.”

“Anlat bakalım.”

“Haklısın. Kocanın aslında bir ilişkisi yokmuş.”

“Tabii ki yoktu. Bana çok iyi davranmazdı ama beni severdi.”

“Ama E-rinç’te de hata yok.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Kocan öyle sanıyordu.”

“İlişki yaşadığını mı?”

“Evet.”

“Neden?”

“Şöyle.” Sam içkisini kafasına dikti. “Bob çok fazla porno izliyordu.”

“Hayır. İyy. Bob mu?”

“Hem de çok.”

“Nasıl olur? O yaşlı bir adamdı.”

“Bu tür sitelere yaş kısıtlaması aşağıdan başlıyor,” dedi Sam.

“Ne zaman?”

“Ölene kadar.”

“Hayır, yani ne zaman izlemiş? O hep çalışıyordu.”

“Belki de hep çalışmıyordu.” Sam omuz silkti. “Belki iş yerindeyken bakıyordu. Kim bilir?” Edith kendi dudaklarını yutacakmış gibi görünüyordu. “Bu çok normal. Erkeklerin çoğu...”

Edith eliyle susmasını işaret etti. “Bu konuşmayı yapma bana. Kadınları mı izliyormuş?”

“Evet, kadınları. Aslında eğilimi... Çok detaya girmek en iyisi belki de. Belli bir tarzı vardı diyelim.”

“Boyları kalça genişliklerinden kısa olan orta yaşlı kadınlar mı?”

“Ne yazık ki hayır,” dedi Sam.

“Ama yalnızca bakıyordu, değil mi? O... mankenlerle yatmıyordu.”

“Hayır, hayır. Yalnızca bakıyordu. Ama Leanne de bu tipe giriyordu. Algoritma bu... eğilimleri de hesaba katıyor. Leanne’le ne sıklıkta iletişime geçtiğine bakıyor, hepsi masum, işle ilgili yazışmalar ama çok sık, nazik ve dostça yazılmışlar. Ve algoritma ikiye ikiye çarpıyor ve onunla yattığı sonucuna varıyor.”

“Ama yatmıyordu.”

“Gördüğüm kadarıyla hayır. Böyle bir şey varsa bile elektronik ortamda bundan bahsetmemiş.” Bu doğrudu. Sam, Bob ile Leanne’in gerçekten yattığından şüpheleniyordu. Ama algoritmanın muhtemelen haklı olduğunu da düşünüyordu: Henüz öyle bir şey olmamıştı ama olmak üzereydi. E-rinç geleceği tahmin ediyordu. Bob’un kullandığı dil değişmişti. Üslubu değişmişti. Hastalanmasa kim bilir ne olurdu ama projeksiyonun yazdığı senaryo gerçekte olandan çok da farklı değildi. Yine de Sam, Edith’in bu kadarını bilmesi gerektiğini düşünmüyordu. Sam gerçeklik ve dürüstlüğün abartıldığını düşünüyordu.

“Tabii ki bilgisayar Bob’un beni sevdiğini söyleyemez,” diye itiraf etti Edith daha çok kendine. “Sevdiğini hiç söylemedi ki. Ah, belki de sevmiyordu. Belki bunu bilmeyen bir tek bendim.”

“Hayır, Bob seni seviyordu.” Sam bunu üzerine basa basa söyledi. “Projeksiyonun kafası o yüzden karıştı. Yazılım seni sevdiğini görüyor. Sana dürüst ve yakın olduğunu düşünüyor. Bunu senden gizlemenin anlamsız olduğuna karar verdi sonunda.”

“Kendini... suçlu mu hissetti?”

“İçten olması gerektiğini hissetti. Ve sanırım sen tepki verene kadar Bob bunu söyleyip duracak.”

“Neden?” Edith’in yüzü solmuş, şarabını içmeyi bırakmıştı.

“Çünkü o bazen seni ihmal ediyordu ama sen onu hiç ihmal etmedin.”

“Başlamak için hiç geç değil.”

“Belki de,” dedi Sam nazikçe. “Bence o seni gerçekten sevdi Edith.”

“Porno kadar değil ama.” Edith bir süre sessiz kaldı. Sonra, “Hastanede onu görmeye gelirdi,” dedi.

“Kim?”

“Leanne.”

Edith artık Sam’in yanında değildi. Gözleri şimdi başka yerdeydi, zihni binanın dışına çıkmıştı. “Başta birkaç defa geldi. Benimle ve çocuklarla birlikte otururdu. Çiçek, yiyecek ya da başka bir şey getirirdi ama eli hiç boş gelmezdi. Ofiste olup bitenleri anlatırdı bize. Dört ya da beş kız kardeşi vardı ve onları anlatırdı, çılginca hikâyeler anlatırdı onlarla ilgili. Onu gördüğüme sevinirdim... Bob’u güldürürdü. Hepimizi güldürürdü. Çok... gençti. Bambaşka bir dünyadandı. İyi şeylerin olduğu, önünde kocaman bir hayatın olduğu bir dünyadan. Sonra Bob’un durumu ağırlaşmaya başladı ve Leanne ziyaretlerini kesti. Aslında herkes kesti. Bir sürü tüpler... serumlar bağlanmıştı. Biraz kötü bir görüntüydü, şey, mahrem mi desek? Bilirsin... vücutlar... Biraz utanç verici oluyorlar sanki. Aklımdan geçen... Her neyse Leanne bir süre sonra tekrar gelmeye başladı ama Bob’a çok fazla ilaç verdiklerinden bilinci yerinde olmuyordu. Artık eskisi kadar berbat görünmüyordu, neredeyse orada yoktu bile. Ben de Leanne’in kendini vedalaşmaya ancak ikna edebildiğini düşündüm. Patronuyla. Bana öyle demişti. ‘O dünyanın en iyi patronuydu,’ demişti.”

Sam uzanıp onun elini sıktı. “Kaybın için üzgünüm,” dedi.

“Çok güzel bir ilişki yaşamadık aslında. Hem zaten üzerinden neredeyse bir yılı aşkın bir süre geçti.”

“Ondan bahsetmiyorum.”

Edith ona baktı ve küçük, ağırbaşlı bir gülücük verdi. “Şimdi ne yapacağız?”

“Tepki ver. Sana ilişkisi olduğunu söylediğinde tepki ver.”

“Nasıl?”

“Nasıl istersen.”

AŞK MEKTUBU

Sevgili Merde,

Belki de haklısın. Ben dâhi olabilirim. Ama zeki olmakla aynı şey değil bu. Bilgelik diyebiliriz buna ama sağlam ve güçlü bir şey bu, en azından daha zeki biri için böyle olurdu. İyi olmanın yanı sıra dâhi olmanın senin yokluğunda bana faydası yok. Sen bu fikrin kalbiydin, başlangıç noktası, merkezi, etik pusulası, rehberi. Sensiz ben yeterince zeki olamıyorum. Bu insanlara yardımcı oluyor muyuz gerçekten? Sevdiklerinin sadakatsiz olduğunu öğrenmenin yas tutan insanlara bir faydası yok. E-rinç'in sevdikleri kişinin özeline saldırıp mezara götördükleri gerçekleri ortaya çıkarması dürüstçe olabilir ama iyileştirici değil. İnsanlara bunun benim elimde olmadığını söylüyorum. Bunu düzeltemeyeceğimi söylüyorum. Projeksiyonlar gerçek ve doğru olanı söylüyor. Ama gerçek ve doğru olan bu mu? Ortaya koyduğumuz ve yaptığımız şeyler gerçekten bizi biz yapan şeyler mi? Sevilen kişiler seviliyor ama aynı zamanda hayal kırıklığına da uğratiyor. Gerçek insanlar genelde, hatta çoğunlukla beklediğimiz şeyleri söylemiyor, ümit ettiğimiz şekilde tepki vermiyor. Bu durumda projeksiyonları mümkün olduğunca insana benzetmenin ne anlamı var? Artık bilmiyorum. Hiçbir fikrim yok. Yazdığın son e-postayı okudum ve benden ne kadar çok şey bildiğini görmek beni etkiledi.

Seni seviyorum, biliyorsun,

Sam

SEVDİKLERİMİZ YAKINIMIZDAYKEN YÜREK İŞİLDAR

Tatiller insanların iyi yanını mı ortaya çıkarıyordu, yoksa en kötü yanını mı? Sam ikisine dair çok şey duymuştu ve hangisinin gerçek olduğundan emin değildi. Tatiller stresi, vicdan azabını, kredi kartlarını ortaya çıkarıyordu ona göre. Projeksiyonlarda ortaya çıkardığı şeyse bir tek şeye odaklanmaktı: Alışverişe. Livvie'nin eve dönme ısrarı hayatının kadını öldürdükten sonra Sam projeksiyonlara kendi hesaplarını yapabilecekleri bir takvim ekledi. Livvie eğer eylül sonunda olduklarını fark etseydi gitmekten bahsedecekti, eve dönmekten değil ve Meredith de hâlâ yaşıyor olacaktı. Tarih değiştirmeyi ihmal etmesi Sam'in günahlarının en küçüğüydü, biliyordu ama kolayca halledebileceği bir şeydi. Sonuç olarak herkesin projeksiyonu yılın en güzel dönemini geçirdiklerini aynı anda fark ediyordu.

David, Kelly'yle birlikte dizüstü bilgisayarından annesiyle konuştukları salonun diğer köşesinden, "Bence bir sorun var Sam," diye seslendi. "Annem son on dakikadır internetten sipariş vermek istediği şeylerden bahsediyor. Bana bu sitelerin bağlantılarını yolluyor. 'Büyükannen için bu kazak güzel mi? Hangi renk olsun? Sence Sheila bu ceketini sever mi? Şu aralar kaç beden giyiyor? Bu kayak takımı baban için iyi mi? Pateni mi tercih eder?' diye sorup duruyor. Çok garip."

“Bence de!” dedi bir süredir uğramayan George Lenore. Yerlerini yalnızca karısının bildiği şeylerin listesini yapmaktan yorulduğu için buraya gelmenin anlamsız olduğunu düşünüyordu. E-rinç yoluyla onunla konuşup keyifli vakit geçirebileceğininse sonradan farkına varmıştı. Ama şimdi karısı internette ucuz alışveriş yapmaya girişmişti. “Buradan alırsak,” diyordu, ayrı bir pencereden bağlantıları yollayarak, “yüz kırk dokuz nokta doksan dokuz dolar. Ama kargo için de on iki dolar doksan beş sent ödememiz gerekiyor. On iki dolar doksan beş sent mi?! Ne büyük soygun. Yarım kilo bile gelmez ki bu. Şuradan alırsak,” o sırada başka bir bağlantı gönderdi, “kargo ücreti ödemiyoruz ama yüz altmış bir dolar elli sent. Sadece siyah ve gümüş renkleri var. İlk sitedeki maviydi, bence o daha güzel. Sen ne diyorsun?”

“Ne yapacağım?” diye sordu George çaresizce.

Dash omuz silkti. “Sen ne düşünüyorsun?”

“Ne konuda?”

“Mavi olan daha mı güzel?”

“Bilmiyorum. Noel alışverişi yapmadım hiç. O yüzden evlendim zaten.”

Bir yandan da tatil sayesinde işler iyi gidiyordu. İnsanların en iyi yanı da buydu belki. Kullanıcılar sevdikleriyle irtibat kurmayı, eski defterleri kapamayı, sevilen kişileri hep bir parçası oldukları aile geleneklerine dâhil etmeyi özlüyorlardı. İnsanlar kaybettikleri kişiyi özlüyordu, her zaman özlüyorlardı elbette ama tatil dönemlerinde daha çok özlüyorlardı. Ama zor bir şeydi de aynı zamanda. Projeksiyonlar mutlu ve neşeli günler geçiriyordu. Önceki Noellerde oldukları kadar sevinçliydim ama kullanıcılar onların yokluğunda iyice geriliyor, onlar kaybettikleri sevdiklerini özlerken kaybettikleri sevdiklerinin onları özlemediğini gördüklerinde inciniyorlardı. Kullanıcılar eski günleri anmak ve düşünmek istiyordu. Projeksiyonlarsa hediyelerin 24

Aralık'ta teslim edilebilmesi için ne zaman yollamak gerektiğini düşünüyordu.

Edith, Noel'den bir hafta önce geri geldi. Celia herkesi dışarı çıkarıp ona rahat bir ortam hazırlamak istedi ama Edith oradaki herkesin ailesi gibi olduğunu söyleyerek kalmalarını istedi. Avery bir anda gelip Edith'in elini tutarken Dash ve Sam geri çekilip karşılama bankosunun arkasına gizlendi. Ortam sessizliğe gömülürken herkes birazdan sevdiğini arayacağını fısıldayıp bir şeylerle meşgûlmüş gibi davrandı ama kimse gitmeye yeltenmedi.

"Bunu yapmak zorunda değilsin," dedi Sam. "Programı silip yeniden yükleyebilirim."

Edith, "Konuşmak istiyorum," diyerek onu başından savdı. "Kocamla bu konuşmayı yapmamız gerekiyor. Uzun zaman önce yapmamız gerekiyordu."

"Vazgeçebilirsin," diye önerdi Dash. "Belki de kafanda çoktan çözmüşsündür bu olayı."

"Hayır, nihayet içimden geçenleri söyleyebilecek duruma geldim. O yüzden hepsini bir defada söylesem iyi olacak."

Aradı, Bob yanıtladı ve Edith derin, titrek bir nefes aldı. "Evet, Bob, bana söyleyeceğin bir şey var mı?" dedi sakın görünmeye çalışsa da amacına ulaşamayarak.

Bob'un yüzünün solduğunu Sam, salonun diğer ucundan bile görebiliyordu. Bu algoritmanın bildikleri karşısında hayrete düşmekten hiç vazgeçmeyecekti. Ama Bob hazırды. Sam de bu konuda haklıydı. Aklından geçenleri dile getiremiyordu.

"Sana bir şey söylemeliyim," dedi Bob. Edith çoktan gözlemini yere dikmiş, başını yavaşça aşağı yukarı sallıyordu. "Kulağa gerçekte olduğundan daha kötü geleceğini biliyorum ama bunu senden gizlemek beni öldürüyor ve beni çok iyi dinlemeni istiyorum çünkü sonu çok önemli. Ben... şey..." Projeksiyon bunu dile getirmekte zorlanıyordu ve Sam içten içe onun tümüyle başka bir şey söyleyeceğinden şüphelenmeye başladı. "Leanne ve benim bir ilişkimiz var. Vardı yani. Ama bitti." Bitmemişti

çünkü başlamamıştı bile. Belki de bir bakıma başlamıştı. “Özür dilerim Edith. Sana ihanet ettiğim için özür dilerim. Sana yalan söylediğim için özür dilerim. Her şey için özür dilerim. Biz yemin etmiştik ve ben yeminime sadık kalmalıyım.”

“Sen ettiğin yeminler için mi endişeleniyorsun?” dedi Edith.

“İlişkımız bazen, özellikle de son dönemde sıkıntıdaıdı. Bu bir bahane değil. Bu da benim hatam.”

“Son dönemde mi?” dedi Edith.

“Bunu sık söylemediğimi biliyorum ama seni hâlâ seviyorum.”

“Konu bu değil, Bob. Ama bu söylediğin de yeterli değil.”

“Biliyorum. Çok üzgünüm. Ne kadar çok çalıştığını gördüğümü söylemeyeceğim. Bütün yaptıklarından dolayı sana ne kadar minnet duyduğumu da söylemeyeceğim. İstikrarlı olan sendin. Evliliğimiz bel kemiği olan sendin. Bizi sen bir arada tuttun.”

“Hiç kolay olmadı,” dedi Edith.

“Biliyorum. Kolay olması mümkün değil zaten,” dedi Bob. “Sen evde oturup o yaptıklarını yapmasan ben hiçbir şey yapamazdım. Biliyorum.”

“Neden hiç böyle söylemedin peki?”

“Bilmiyorum. O konuda pek iyi değilim sanırım.”

“Değilsin, doğru.”

“Lütfen beni bırakma.”

“Bırakmadım,” demekle yetindi Edith gözlerini yerden kaldırmadan.

“Ne?”

“Yani bırakmayacağım.” Edith sonunda ona yüzünü gösterdi. Sakinleşmişti ama Bob’un yüzü gözyaşlarına bulanmıştı ve mahvolmuş durumdaydı.

“Aldattığında bunu söylememelisin çünkü söylediğinde kendini daha iyi hissedersin ama karını, yani kurbanı mahvedersin, derler. Ama söylememek seni tekrar tekrar aldatmak gibiydi.

Sana her şeyimi anlattım ben. Sen benim en iyi arkadaşımın Edith.”

“Anlattın mı?” dedi Edith. “Öyle miyim?”

“Elbette. İş yerinde iyi şeyler olduğunda sana söylüyorum. İşler kötü gittiğinde sana şikâyet ediyorum. Seyahate çıktığımda tekrar sana dönüyorum. Eve dönme sebebim sensin.”

“Ama artık neredeyse hiç konuşmuyoruz.” Edith şaşkın görünüyordu.

“Gerçekten mi?” dedi Bob. “Bana sanki sürekli konuşuyormuşuz gibi geliyor. Belki de payıma düşenden fazlasını istedim. Sebebini bilmek istediğinin farkındayım, insan en yakın arkadaşına neden böyle bir şey yapar ki? Ama bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum.”

Edith işaret parmağını ve başparmağını sımsıkı kapalı gözlerine bastırdı, sonra da kendini ona bakmaya zorladı. “Sebebi umurumda değil. Artık bir önemi de yok.”

“Artık mı?” dedi Bob.

“Hiç. Sebebinin hiçbir zaman önemi olmadı. Şimdi de yok.”

“Seni sevdiğim için mi?” dedi Bob ümitle. “Asıl önemli olan bu olduğu için mi?”

“Eh, o ve başka bazı şeyler.”

“Evet, o bazı şeylerin ne olduğunu biliyorum. Bunu telafi etmem gerektiğini biliyorum. Geceleri eve daha erken geleceğim. İş gezilerine daha az gideceğim. Hatta emekli olmayı bile düşünebilirim. Tatile daha sık çıkabiliriz. Öğleden sonralarımızı hiçbir şey yapmadan geçirebiliriz. Birlikte daha fazla vakit geçirebiliriz. Önemsiz işlerden kurtulabiliriz. Yine birbirimizle olabiliriz. Konuşuruz. İstersen kurslara yazılabilirsin. Ben sana yemek yapabilirim. Uzun zamandır böyle şeyler paylaşmıyoruz. Benim istediğim bu. Çok zaman oldu.”

“Evet,” diye ona katıldı Edith.

“Sen de ister misin?”

“İsterim.”

“Beni hâlâ seviyor musun? Şimdi bile?”

“Hâlâ seviyorum,” dedi Edith. “Şimdi bile. Mutlu Noeller Bob.”

“Mutlu Noeller aşkım,” dedi Bob.

Edith bilgisayarı kapatıp oturdu ve ağlamaya başladı. Dash hemen gidip onu içten bir şekilde dudağından öptü.

“Bu ne içindi?” Edith şaşırılmış gibi yaptı ama maskaradan hevesle kurtulmaya çalışan gözlerinin içi gülüyordu bir yandan.

“Ökse otu.” Dash tavandaki altında öpüşülünce uğur getirdiğine inanılan ökse otlarını işaret etti ve onu tebrik etti.

“Ne için?”

“Özgür bir kadınsın sen.”

“Hiç öyle hissetmiyorum.”

“Kendine zaman tanı.”

“Neredeyse bir yıl oldu.”

“Önümüzdeki yıl daha güzel olacak.”

“Bundan böyle tek bir yol var,” dedi Edith. Ona önce Muriel, sonra da Celia sarıldı. Avery ise ona paltosunu getirmekle yetindi.

“Nereye gidiyoruz?” diye sordu Edith.

“Çıkıyoruz,” dedi Avery. “Kocanı kaybetmenin ne demek olduğunu biliyorum ki bu noktada margaritayla işe başlayacağız.”

AŞK MEKTUBU

Sevgili Sam,

Mutlu Noeller. Tatilimizi birlikte geçirememek büyük haksızlık ikimiz için de ama bizim için her gün aynı olduğuna göre tatiller neden farklı olsun ki? Geçen Noel'i hatırlıyorum. Annem ve babam bana kızgındı, büyükannem ölmüştü, E-rinç beni ölesiye korkutuyordu. Ama hepsi bir yana, seninle birlikte olmaktan çok mutluydum. Bana bunu yaptın işte. Diğer yüklerimi hafiflettin. Aşk böyle bir şey olmalı sanırım. Aşkın anlamı bu.

E-rinç konusunda şüphelerin olduğunu biliyorum. Kusursuz olmadığını biliyorum. Ama o olmasa ben nerede olurum?

Biliyorum. Ben de seni seviyorum.

Merde

MUHTEŞEM GECE

Herkes çekinerek Noel arifesinde açık olup olmayacaklarını soruyordu. Sam'in çok da umurunda değildi. Yapacak bir şeyi, gidecek başka bir yeri olmadığı için burada kalabilirdi. Dash de kalacaktı.

"Bakıcıya ihtiyacım yok," dedi Sam. "Los Angeles'a dönebilirsin ya da ailenle birlikte olabilirsin."

"Sen benim ailemsin," dedi Dash. "Biliyorsun, değil mi?"

"Noel'den bahsediyoruz," dedi Sam. "Arkadaşlarıyla, eşin dostunla olmak istersin belki."

"İstiyorum," dedi Dash. "Ama senin yanında olmayı daha çok istiyorum. Noel'den bahsediyoruz ve sen benim ailemsin Sam. O kadar."

Anlaşılan hepsi bir aile olmuştu. Edith o konuda haklıydı. Kullanıcıların başka aileleri vardı, Dash ve Sam'in de öyle. Sonuçta onların aileleri de sevdikleri birini kaybetmişti ve kayıplarının ardında gelen ilk Noel'de hayattaki sevdiklerinin desteğine ihtiyaç duyuyorlardı. Ama kullanıcılar için salondan ayrılmak zordu çünkü sevilen ölmüş kişilerin gerçekten gitmediğini ancak salonda anlıyorlardı. Dash süsleme işini üstlendi, çobanpüskülü, ağaç, ökse otu ve ışıktandırılmalarla ilgilendi. Noel'den bir önceki sabah Eduardo geldi ve Miguel'le birlikte Salon Styks'teki herkese muhallebi yaptı. David gitarını getirdi ve kullanıcılarla sevilen ölmüş kişilerin kendisine eşlik etmesini istedi ki eşlik edebilen projeksiyon sayısı epey çoktu. Hemen herkes kurabiye,

naneli şekerleme gibi şeyler getirmişti. Penny tonlarca baharatlı kuruyemiş hazırlayıp yüzlerce cam kavanoza doldurmuştu. Her birine isimler yazıp süslemesi haftalar sürmüş olmalıydı. Karla kaplı çiftlik ya da bir şehrin kış görünümü gibi çok güzel ve hoş manzaralarla detaylandırmıştı bazılarını. Bazıları diğer Penny tarafından yapılmıştı ve anaokulu çağındaki çocuklar tarafından yapılmış gibi görünüyordu. Sim, macun, kurdele ve boru temizleyicileriyle yapılmış karmakarışık bir görünümleri vardı. Penny mevsimin ruhunu yansıtan şekillerle süslü eserlerini içtenlikle dağıtırken garip görünümlü olanlara kendisi de şaşıyor, titrek ellerinin izin verdiği ölçüde yapabildiklerini gördükçe de heyecanlanıyordu. Ama onun dışında sakın geçen bir kutlama olmuştu. Josh peşinde kocaman bir oksijen tüpüyle birlikte gelmişti. David onlara Stanford Üniversitesi'ne kabul edildiğini ama gidip gitmemek konusunda tereddüt yaşadığını anlattı. O da Kelly de biraz hüzünlü görünüyordu. Emmy, Bay ve Bayan Benson'a aldığı hediyeleri verdi. Oliver bile usluymuştu o gece. Biraz kasvetli bir Noel gecesiymiş ama kimsenin bunu taktığı yoktu. Hepsinin ait olduğu yer burasıydı.

Akşam saatleri yaklaşırken insanlar evlerine gidiyordu. Hava erken kararmıştı. Dash kutlama için üst kata koşup çedar peynirini almaya gitti. Buna değer bir kutlamaydı. Sam ağaçtakiler hariç tüm ışıkları söndürdü ve karanlıkta dolaşır bütün bilgisayarları kapatmaya başladı. Bir ara kafasını kaldırıp baktığında yeniden kar yağmaya başladığını gördü. Tekrar baktığında Meredith'in annesi kapıda duruyordu.

Julia hayalet gibi görünüyordu. Melek gibi de görünüyordu. Sam'in zihninde her ikisi de canlandı. Ama onun gerçek olduğunu fark ettiğinde canlıyı ve cansızı ne sıklıkta karıştırdığını merak etmeye başladı. Julia kar gibi beyazdı, ay gibi beyazdı.

Solgun görünüyordu ama ateş gibi ve kocaman bir ışık saçıyordu. Fosforlu bir ışık. Beyaz mantosu, şalı, şapkası ve eldivenleriyle kat kat giyinmişti. Öyle ki Sam onun gözlerinden ve beyaz, gür saçlarından başka bir şey görmüyordu. Sam uzunca bir süre kapının bir yanında, Julia ise diğer yanında durdu. Camdan birbirlerine bakarlarken ikisi de ne hareket ediyor ne gözlerini kırıştırıyor ne de nefes alıyordu. Julia'nın gözleri hem vahşice hem kararlı bir ifadeyle bakıyordu, bilgece ya da belki yalnızca yorgun, yıpranmıştı ama Meredith'in gözlerine çok benziyordu. Belki de Sam'e hayalet ve melek gördüğünü düşündüren beyaz ışık değil de buydu. Sonunda Sam kapıyı açtı. "Mutlu Noeller," dedi.

"Mutlu Noeller, Sam."

"Kyle nerede?"

"Ben yalnız geldim."

"İşim bitmek üzere. Dash üst katta akşam yemeğinin son hazırlıklarını yapıyor. Gelsene."

"Meredith'i görmeliyim."

Sam, Julia'yı görür görmez neden geldiğini anlamıştı. Cenazeden beri görüşmemişlerdi. Sam cenazeden beri neredeyse kimseyi görmemişti ama Dash'ın Julia'yı davet ettiğini biliyordu ve birkaç defa ona gitmeyi teklif etmişti. Dash'ın annesi ve babası da birkaç defa Kyle ve Julia'yı görmek istemiş fakat başarısız olmuşlardı. Sam onların bu saklanma, kaçınma, yalnız kalma, duvarlarla çevrili bir yere kapanma ihtiyacını anlıyordu. Son günlerde en iyi anladığı şeyler bunlardı zaten. Dolayısıyla Dash endişelenip Julia'nın ilgisini çekecek yollar ararken Sam, Julia'ya anlayışla yaklaşıyor, onu kendi haline bırakıyordu. Ama tabii şimdi Julia üzerindeki fazla kıyafetleri çıkararak bilgisayarlardan birine doğru ilerlerken, kızı karşısında otomatik olarak belirecekmiş gibi monitörü açarken bunu yapmak biraz zordu.

"Dash, Noel'de peynir yememiz gerektiğine karar verdi." Sam bunu güzel bir haber gibi duyurdu. "Bu aralar peynir yaptır-

ğını biliyor muydun? Hadi üst kata çıkıp ona merhaba diyelim.” Sam onu dirseğinden tutup kapıya yöneltmeye çalıştı ama Julia kendini ondan kurtardı.

“Ben üst kata falan çıkmıyorum. O eve girmeyeceğim.”

“Anlıyorum. O halde ben gidip Dash’i...”

“Buradan da yapabilirsin, değil mi? Buranın amacı da bu zaten.”

“İstersen Penny’de de kalabilirsin bu gece. Çocukları sabah gelecekmiş.”

“Sam, Meredith’i hemen görmeliyim. Sonra eve döneceğim. Akşam yemeği ya da yatacak yer istemiyorum. Kızım ile konuşmalıyım.” Sıkılmaktan bembeyaz olmuş parmaklarıyla boynundaki gözyaşı damlası madalyonunu tutuyordu.

“Kyle nerede?” diye sordu Sam ona bakmadan.

“Yalnız geldim,” dedi Julia tekrar.

“Neden?”

“O gelmek istemedi. Bir önemi var mı?”

Aslında Sam için önemi yoktu. Julia tanıdığı herkesi yanında getirse bile Sam onun Meredith’le konuşmasına izin vermezdi. Ama Julia ve Kyle her yere birlikte giderdi. Ve şimdi Sam’le gireceği tartışmayı Kyle’la çoktan yapmış olduğunu düşündü.

“Gelmeni istemedi mi?”

“Aslında istemedi. Bu fikre çok karşı. Ama sana iyi bir haber vereyim,” diye fısıldadı Julia kibirli bir ifadeyle. “Ben yetişkinim ve Kyle’ın gelmemi istemesi ya da istememesi umurumda değil. Hadi yap şunu Sam. Her ne yapıyorsan. Beni kızım ile konuştur.”

“Hayır,” dedi Sam.

Bu kez Julia çığlık attı. Bağırımdan çok ulumaya benzer bir ses çıkarıyordu. Kurtların ayın altında yaptığı gibi değil, *Kral Lear*’ın sonundakine benzerdi. Dışarıda kar yağarken, yılbaşı ağacının zayıf ışıkları yüzünü aydınlatıp boynunda asılı olan, kızının külleriyle dolu madalyona yansırken Julia kışkık kıyafetleri etrafa saçılmış haldeki salonun ortasında durmuş ağlıyordu.

Sam dört yaşındaki çocuklar gibi kulaklarını elleriyle kapattı ve susmasını bekledi. Sonra tekrar, “Hayır,” dedi.

Julia iki eliyle birden onu kollarından tutup kenetlenmiş dişlerinin arasından öfkeli bir şekilde konuşmaya başladı. “Bana hayır deme. Sen onunla konuşuyorsun. Konuştuğunu biliyorum. Bu lanet olası teknoloji benim bebeğimi öldürdü. Onun ölümü oldu bu. Benim ölümüm oldu. Keşke annemin gitmesine izin verseydin. Keşke olduğu gibi bıraksaydın. Keşke kendiliğinden unutmasına izin verseydin. Keşke bunu kendine saklasaydın. Keşke onunla hiç tanışmasaydın. Keşke buraya hiç taşınmasaydın. Keşke hiç doğmasaydın. Hepsi de bana uyardı. Ama hiçbirisi olmadı ve şu an elimizde bu var. Yalnızca bu. Ve sen de onu bana vereceksin. Vereceksin. Çünkü bana borçlusun.”

“Hayır,” dedi Sam.

“Bu E-rinç denen şeyin mucize olduğunu düşünen sensin. İnsanlara yardım ettiğini düşünen sensin. Bu iğrenç hizmetten servet kazanan sensin. İstediklini neyse veririm. Müşterin olacağım. Başvuru formunu imzalayacağım. Başka insanlara ne yaptırıyorsan ben de yapacağım. Onu görmeme izin ver Sam. Onunla konuşmama izin ver.”

“Hayır,” dedi Sam usulca. “Çok üzgünüm ama hayır. Anlıyorum. Hem de çok iyi anlıyorum. Ama sana göre değil bu.”

“Neden?”

“Sen onu son gördüğün gibi hatırla.”

“Bu şeyin amacı da o değil mi zaten?”

“Onu zihninde yaşat. Kalbinde yaşat. Anılarında yaşat.”

“Yetmiyor.”

“Biliyorum.”

“Yetmiyor işte.”

“Biliyorum.”

“Sen onunla konuşuyorsun.”

“Evet.” Sam bu noktayı kabul etmek zorundaydı. Julia’nın tüm söylediklerini kabul etmek zorundaydı. “Ama benim için farklı.”

“Neden?” Julia hâlâ öfkeliydi ama Sam’i mantıksız davranışına ikna etmek için tartışma yolunu denemeye karar vermişti.

“Çünkü ben E-rinç’in ne olduğunu biliyorum ama sen bilmiyorsun.”

“Göster öyleyse.”

“Ben onunla konuşurken ne kadar gerçekçi, ne kadar canlı görünürse görünsün unutmuyorum ki o...”

“Sence ben unutuyor muyum? Öldüğü bir an olsun aklımdan çıkıyor mu sence? Her an aklımda Sam. Lanet olası her an aklımda.”

“Benim demek istediğim o değil. Geçen defa Livvie’yi gördüğünde kapatmam için yalvardın bana. Durduralım diye bize yalvardın.”

“O farklıydı.”

“Hayır, değildi. Hastalıklı bir şey olduğunu düşünmüştün. Yanlış olduğunu.”

“Meredith’i görmeliyim.”

“O gitti.”

“Hayır gitmedi. Sen saklıyorsun.”

“Saklamıyorum. İnan bana saklamıyorum.” O noktada ikisi de gözyaşları içindeydi. Öyle usul usul yanaklarına dökülen türden, içinde bulundukları duruma uygun nazik gözyaşları değildi. *Kral Lear*’ın sonundaki gibiydi. “Ayrıca senin haklı olduğunu düşünüyorum,” diye ekledi Sam konuşabildiğinde. “Bu fikir insanların vedalaşmasını kolaylaştırmak amacıyla ortaya çıktı ama vedalaşmıyorlar, kalıyorlar. İnsanların yas tutmasına izin versin, daha kolay üstesinden gelsinler diye ortaya çıktı ama E-rinç yas tutmalarına engel oluyor, üstesinden gelmelerini, iyileşmelerini, hayatlarına devam etmelerini engelliyor. Hatırlamak canlarını yakmalı. Acı verici olmalı. Biz insanları

bu işkenceden mahrum bırakıyoruz, o acıyı yaşamak onları güçlendirir.” Sam avuç içleriyle yüzündeki yaşları sildi. “Aklın başındayken, sağlıklı bir bakış açısına sahipken bunun korkunç bir şey olduğunu dile getirmiştin. Ve ben şimdi senin onu kullanmana izin vermeyeceğim.”

Bu arada Dash de endişelenip Sam’in neden yukarı gelmediğini merak ederek alt kata inmişti. “Julia hala!” Onu gördüğüne sevinmiş gibi yaptı ama Sam gibi o da Julia’nın neden geldiğini anlamıştı.

Julia yeğenine dönüp öfkeyle gözlerini, burnunu sildi. “Meredith’le konuşuyor musun?”

“Bazen,” dedi Dash az önceki sahneye başından beri tanık olmuş gibi. “Pek sık değil. Onunla konuşmakla aynı şey değil. Bunu söylemek aptalca çünkü tabii ki aynı şey olmaz ama tatmin edici değil bu. Onu özlemenin verdiği acıyı gidermiyor.” Sonra omuz silkti. “E-rinç bazılarına daha iyi geliyor. Meredith ve beni ele alırsak pek işe yaradığını söyleyemem. Sende de işe yarayacağını sanmıyorum. O hayattayken fazla görüntülü arama yapmadınız. Sam kabul etse bile bence işe yaramayacak.”

“Ona, onu sevdiğimi söylemeliyim.” Julia kaybedeceğini bilse de tartışmaktan vazgeçmiyordu.

“Biliyor,” dedi Dash.

“Ondan özür dilemeliyim.”

“Ne için?”

“Yeni hayatında onu desteklemediğim için. E-rinç’le ilgili söylediklerim için.”

“Neden?” dedi Sam. “Sen haklıydın.”

ESKİ GÜNLERİN HATIRINA

Noel ve yılbaşı arasında salonu kapattılar. Dash kıyafetlerine kavuşmak için Los Angeles'a gitti. Julia acısını Kyle'la birlikte yaşamak için eve döndü. Penny'nin çocukları ve torunları bir haftalığına ziyaretine geldi. Sam ise haftayı Meredith'le geçirmek üzere odasına kapandı.

Jamie hafta arası arayıp kayağa gitmeyi teklif etti ama Sam reddetti.

"Dağ havası iyi gelebilir," dedi Jamie.

"Hayır, teşekkürler."

"Egzersize ne dersin?"

"Hayır, teşekkürler."

"Peki ya 'hayır, teşekkürler'i yanıt olarak kabul etmezsem?"

"Alternatif yanıt olumlu olmaz," dedi Sam. "Pek kibar da olmaz dolayısıyla."

Jamie bunu düşündü. "Tamam Sam. Şimdilik sana zaman tanıyorum. Bunu seninle ilgilenmediğime yorma sakın."

"Yormam," diye temin etti onu Sam. "Gerçekten."

"Bunun sonsuza dek süreceğini de düşünme. Önümüzdeki haftadan itibaren seni bıktırana kadar taciz edeceğim."

"İple çekiyorum," dedi Sam.

Penny'nin kızı Katie, Sam'i öğle yemeğine davet etti ama Sam onu da reddetti. Avery Fitzgerald, Noel ertesi kutlamaları için çocuklarını Vancouver'a götürüyordu ve Sam de onlarla gitmek ister mi diye sormuştu ama Sam istememişti. Meredith

hafta boyunca üç defa film izlemeyi teklif etmişti. Sam'in olumlu yanıt verebileceği tek öneri buydu.

Dash yatak odasından çıkması için ona mesaj attı.

"Çıkmadığımı kim söylemiş?" diye yazdı Sam.

"Seni tanıyorum," diye yazdı Dash.

"İyiyim ben," dedi Sam.

"Gerçek insanlarla görüşmelisin, sanal insanlarla değil," dedi Dash.

"Bu öğüdü bana mesaj yoluyla veriyorsun," diye yazdı Sam.

"Orada olmadığım için," dedi Dash.

"Bugün Facebook'ta ne kadar zaman geçirdin?" diye sordu Sam. "Ve kaç gerçek arkadaşınla görüştün?"

"Mesele bu değil," diye yazdı Dash.

"Evet, bu," dedi Sam.

Sam, Meredith'i aradı.

"Mutlu yıllar," diye yanıt verdi Meredith.

"Öyle sayılır," dedi Sam. Yeni yılı kastetmişti. Mutluluğun kıyısından bile geçmezdi aslında.

"Noel nasıldı?"

"İyiydi. Anneni gördüm."

"Gerçekten mi? Nasıl?"

"Seni özlüyor."

"Ben de onu özlüyorum. Seni de."

"Seninle konuşmak istiyor. E-rinç yoluyla. Ama kabul etmedim. Livvie'yi ilk gördüğünde nasıl korkmuştu hatırlasana."

Meredith biraz düşündü. "Çok üzgünüm aşkım ama..."

Sam araya girdi. "Pek eğlenmediğini söylemem yeterli sanırım."

"Şaşırmadım. Annemin teknolojiyle pek ilgisi yoktur. Zaten E-rinç için yeterli elektronik arşivimiz olduğundan da şüpheliyim."

“Çıldırılmış durumdaydı. Gerçekten. Ben onu korumaya çalıştım. Ona iyi gelmeyeceğini biliyorum.”

“Sana iyi geliyor mu peki?” diye sordu Meredith.

“Elimde başka bir şey yok ki.”

“Daha iyi hissediyor musun?”

“Hiçbir şey daha iyi hissettirmiyor Merde. Hiçbir şey. Şu an daha büyük bir boşluktayım. İçimdeki küçük bir parçanın alevler içindeki kenara tutunmaya çalıştığı bir boşluktayım.”

“Belki yalnızca benimle konuşmak yerine gerçek insanlara ihtiyacın vardır.”

“Dash de aynısını söyledi. Herkes aynı şeyi söylüyor. Bense o ayrımı yapamıyorum. Herkesin ‘gerçek’le ne kastettiğini de anlamıyorum. Ben tek değilim ki. Son günlerde herkes sanal arkadaşlarıyla daha fazla vakit geçiriyor. Herkes dışarı çıkmaktan çok Facebook’ta vakit geçiriyor, dışarıda buluşmak yerine internetteki profilleri gezmeye daha çok vakit ayırıyor, gerçek tenis oynamak yerine video oyunu versiyonunu oynuyor, gerçek gitar yerine video oyunu versiyonunu çalıyor. Sosyal medya o kadar da sosyal değil. İnsanları yalnızlaştırıyor. Gerçekten yalnızlaşıyorlar. Bense yalnız değilim en azından, değil mi? En azından sen varsın.”

“Hayır, Sam,” dedi Meredith. “Gerçekten yalnızsın.”

Yılbaşı gecesi Josh Annapist aradı ve Sam herkesin davetini reddettiği gibi onunkini de reddetmeyi düşünürken Josh’ın teklifinde pek seçme şansı olmadığını gördü.

“Yeni yıl gecesi olduğunu biliyorum,” diye söze başladı Josh aradığında. “Ama belki büyük bir plan yapmamışsındır diye düşündüm ve biraz dışarı çıkıp...”

“Aslında yalnız kalmak istiyorum,” diye araya girdi Sam.

“...hastanede ziyaretime gelmek isteyeceğini düşündüm,” diye sözünü tamamladı Josh.

“Ah, lanet olsun,” dedi Sam. “Ne oldu?”

“Lösemiylim,” dedi Josh.

“Yani bu hafta. Noel arifesinde iyiydin.” Sam bunu söylerken aslında onun çok da iyi görünmediğini hatırladı.

“Bilmiyorlar,” diye açıkladı Josh. “Akciğerim olabilir. Karaciğerim de olabilir. Siklosporin böbrek fonksiyonlarımı bozmuş olabilir. Bir süredir bok gibi hissediyorum. Her neyse dün gece beni St. Giles’e yatırdılar ve...”

Sam, Josh’ın cümlesini bitirmesini bile beklemedi. Sorun her neyse önemi yoktu. “Hemen geliyorum.”

Josh bok gibi hissetmenin yanı sıra bok gibi de görünüyordu ve dışarıdaki yağmura ve dondurucu soğuğa rağmen temiz hava almak ve Space Needle’ın üstündeki havai fişekleri izlemek istemişti.

“Başımız belaya girecek,” dedi Sam.

“Yılbaşı gecesi şu an. Nöbetteki herkes yeni. Anlamazlar.”

“Dışarısı senin için fazla soğuk.”

“Hastalanırım diye mi korkuyorsun?” dedi Josh.

“Hastalığın ilerler diye korkuyorum,” dedi Sam.

“Mümkün değil,” dedi Josh.

“Yine de...”

“Bu benim son yılbaşı gecem,” dedi Josh. “Son yeni yılım. Havai fişekleri görsem iyi olur.”

Çatıdan harika bir Space Needle manzarası görünüyordu. Sam koridordan bir tekerlekli sandalye ve yan odadaki dolaptan fazladan battaniye aldı ve Josh’ı annesi gibi sarıp sarmaladı (“Ben daha ölmedim,” diye karşı çıktı Josh, “Mısırlı rahip de değilim.”) ve onu yukarı çıkardı. Yukarıda küçük bir bahçe ve bir bank vardı. Sam buna şaşırmıştı ama burada birçok insanın son dileğinin gerçekleştiğini düşündü. Havai fişekleri, sonra da nefeslerinin oluşturduğu buharları izlediler.

“Yeni yıl için dileğin ne?” diye sordu Sam on beş dakika kadar sonra.

“Çabuk olmasını istiyorum. Hızlı olsun, bitsin,” dedi Josh uzunca bir süre sonra. “Bunu söylediğime inanamıyorum ama öyle. Bana ilk tanı konulduğunda mücadele etmekten başka isteğim yoktu. Onu yeneceğimden emindim. Bunun ne anlama geldiğini bile bilmiyordum ama yine de yapacağımı biliyordum. Şüphem yoktu. Bir ara benden vasiyetimi yazmamı istemişlerdi, hani resüsitasyonla ilgili olanı. Bense onlara, ‘Hayır, dostum. Ben hep resüsitasyon isterim. Ne olursa olsun,’ demiştim. Ama artık yoruldum ve kendimi bok gibi hissediyorum ve kendimi bok gibi hissetmekten de yoruldum. Ve artık bitmek üzere olduğunu biliyorum. Uzatmak işkenceden başka bir şey değil. Belki de bu löseminin son lütfudur. Yalnızca lütf. O kadar kötüye gidiyor ki ölmek artık umurunda olmuyor. Tanrım, bu gece ne kadar iç açıcı konuşuyorum, değil mi?”

“Sorun değil,” dedi Sam.

“Ailem, arkadaşlarım uzaktalar şu an. O yüzden e-postalaşiyor, görüntülü arama yapıyoruz. Durumumu Facebook ve benzeri yerlerden takip ediyorlar. O yüzden onlara bunlardan bahsedemem çünkü ben gittikten sonra projeksiyonumun bu konuları konuşmasını istemiyorum. Annemin hayatının sonuna kadar ölümünden konuşmamı dinlemesini istemiyorum. O yüzden buraya gelebilecek ve yüz yüze konuşabileceğim birini istedim.”

“Buna sevindim,” dedi Sam. “Yani buraya gelmem gerektiği için üzgünüm ama yardım edebildiğime sevindim. Gerçekten.”

“Her neyse, sende ne var ne yok?” dedi Josh. “Yeni yıldan sen ne bekliyorsun?”

“Aynı şeyi,” dedi Sam. “Hemen bitmesini.”

“Bilemiyorum dostum. Ben yeni yıl için plan yapamam ama sen yapabilirsin. Ölüyormuşsun gibi hissedebilirsin ama yine de her sabah uyanacaksın. Buna nasıl bir çözüm getireceksin?”

“Çalışıp uyuyarak üstesinden geleceğim.”

“Keşke yanında olabilseydim. Seni sevdim,” dedi Josh. “Ama seni seven başka insanlar da var, biliyorsun.”

“Ben arkadaş istemiyorum aslında.”

“Evet, ama onlar seni istiyor. Bunu tek başına yapmamalısın. Tek başına yapma. Meredith’le konuşmanın yolunu buldun diye değil çünkü sen bir aile yarattın. Destek grupları bana göre değil. Fazla geriliyorum öyle yerlerde. Oralarda üzüntü ve terk edilmişlik duyguları hâkim. Senin kullanıcılarınsa çok etkinler. Kurallar farklı. Öylesine debelenmiyorlar, risk alıyorlar. Geride bırakılmış insanlar değil, yeni bir başlangıç yapmış insanlar. Arkalarına seni almışlar, öncelikle sana borçlu oldukları için ama ikinci sebep seni sevmeleri. Seni seviyorlar ve anlıyorlar. Onlardan iyi arkadaş olur. Seninle ilgilenirler.”

Sam bunun bir önemi yokmuş gibi omuz silkti. “Peki seninle kim ilgilenecek?”

“Sen,” dedi Josh. “Öldükten sonra benimle konuşacaksın, değil mi?”

“Konuşmamı istiyor musun?”

“Evet, istiyorum çünkü o zaman bu kadar sakın olmayacağım.”

“Seninle konuşmamı istersen konuşurum. Elbette konuşurum,” dedi Sam. “Aileni, arkadaşlarını, tanıdıklarını yolla. Hepsini için hemen ayarlama yaparım. Evde.”

“Teşekkürler, dostum. Noel’e de söyler misin?”

“Elbette.”

“Ona öldüğümü söyler misin? Yoksa iyileştiğimi mi söylersin?”

“Hangisi seni rahatlatırsa.”

“İkisi de rahatlatmaz. Huzur diye bir şey yok. O kuş çoktan uçup gitti.” Josh bir süre sessiz kaldı. Sonra, “Meredith bir bakıma şanslıydı, Sam,” diye ekledi. Sam’ın gözleri doldu o an ama dinliyordu. “Çatının altında kalmak iyi bir ölüm şekli. Çok erkendi tabii ama en azından ölümün geldiğini görmedi, acı çekmedi, son yıllarını hasta ve bitkin halde geçirmedi. Herkesin gözündeki o korkuyu, pişmanlığı, üzüntüyü yaşamadı ki benim

için en kötü yanı buydu. Ne yaparsam yapayım bu duygular peşimi bırakmıyor. Ama şu yaşadığım son olacak. Annemse o bakışı gözlerinde hep taşıyacak. Bir daha iyi hissetmeyeceğim kendimi. Her an, her dakika üzüntü veriyor. Bu hisle yaşamak iğrenç. Böyle ölmek de ürkütücü. Çatının altında kalmak lösemiden çok daha iyi.”

“Peki ya kız arkadaşın çatının altında kaldıktan sonraki hayat nasıl?”

“Bilmiyorum,” dedi Josh. “Çok çok daha kötü anladığım kadarıyla.”

AŞK MEKTUBU

Sevgili Merde,

Bir süredir ilk konuşmaya başladığımızda e-postadan neden vazgeçtiğimizi düşünüyorum. Evet, görüntülü konuşma çok daha güçlü, daha çabuk ve gerçek. Ana dair. Kullanıcı olduğumdan beri görüntülü aramalarda seni yanımda hissettiğim kadar yokluğunu da hissettiğimi fark ettim, hatta belki görüntülü aramalar yokluğunu daha fazla hissettiriyordur ama e-postalar her zaman var, her zaman burada. Daha uzun, daha tadına varılabilir. Söylemek istediklerimi kusursuz kelimelerle dile getiriyorum, sonra sen yanıt veriyorsun, yine sevgi ve özlem dolu bir dille. Tekrar tekrar okuyabileceğim bir hazine gibi, istediğim kadar sarabileceğim bir makara gibi.

Livvie'yle konuşuyorum. Seninle konuşmak için arıyor tabii. Ona yogaya gittiğini, spiritüel aydınlanmaya varacağını söylüyorum ki bir bakıma da doğru. Başta neden sürekli dışarıda olduğunu, önceleri çok sık ararken neden bir anda aramaların kesildiğini anlamıyordu. Onun gerçek olmadığını biliyorum ama sen olsan onu bırakmamamı isterdin. Programını tümüyle kapatmayı düşündüm. Gerçek olmadığını biliyorum çünkü. Ama onu da yapamadım.

Yine de bu durum beni öldürüyor Merde çünkü haftada üç, dört, beş defa büyükannenle konuşup ona iyi olduğunu, burada değişen bir şey olmadığını, her şeyin yolunda git-

tiğini, sessiz ve sakin olduğunu, yeni bir iş kurduğumuzu, önümüzde harika bir hayatın bizi beklediğini, yogaya vakit ayırabildiğini, kendinle ilgilendiğini ve eve yorgun ama mutlu, esnek ve stresten arınmış halde geldiğini, her an kapıdan içeri girebileceğini ve sana masaj yapacağımı, onu arayacağımı, çok yakında da Florida'ya, onu ziyarette gideceğimizi söylüyorum. Ona bu sözü veriyorum ve memnun bir halde kapatıyor. Sonra ertesi akşam ve bir sonraki akşam aynı konuşmayı tekrar yapıyoruz. Bu arada onun boş evinde, bizim boş evimizde dolanıp duruyorum ve Jamie'yle, Dash'le, Josh'la ya da diğer kullanıcılarımızdan biriyle dışarı çıkabileceğimi, Penny'yi yemeye götürebileceğimi ama her şeye rağmen yine yapayalnız kalacağımı biliyorum.

E-postanın görüntülü konuşmadan daha iyi olmasının sebebi bu. Görüntülü aramaların senin yokluğunu diğer her şeyden daha fazla hissettirmesinin sebebi de bu.

Kucak dolusu sevgiler,

Sam

ÖLÜYOR OLMAK ÖLMEK DEĞİL

Ocak ayı Seattle'da zor geçerci. Her gün birkaç dakika fazladan gün ışığı görüldüğü doğruydi ama o ışık ve Noel döneminin ışıklarının yokluğunda içinizi bir kasvet kaplardı. Hava saat dört buçukta kararır ve ertesi sabah neredeyse saat sekize kadar öyle kalırdı. Güneş ufkun üzerine hiç çıkmadığı, gökyüzünü kaplayan bulutlar ve aralıksız yağın yağmur güneşi görmenizi tümüyle engellediği için hava hep kapalı ve iç karartıcı olurdu. Sam bu tür durumlarla İngilizler gibi başa çıkmayı tercih eden Jamie'ye hak vermeye başlamıştı. *Latte* yerine bira içmek daha iyiydi. Barların verdiği yatıştırıcı sersemlik ve karanlık köşelerdeki gizlilik, her köşede karşınıza çıkan kahve dükkânlarının neşeli kalabalığı ve canlılığından daha çok daha iyiydi. Kahvenin uyandırıcı ve uyarıcı etkisinin nesi iyiydi ki? Sam depresyondaydı ama kapalı yerleri tercih eden, sonra yine yatağına koşın bütün Seattlelılar öyle değıl miydi? Livvie çok neşeliydi ama bir tek o öyleydi ve kendisi Florida'daydı. Öldüğünü söylemeye gerek yoktu zaten.

E-rinç kullanıcıları da evde oturuyordu. Karanlık ve yağmur yüzünden. Sevdikleri kişilerin yokluğunda geçen tatilin, koca bir hayatın yapayalnız ve özlemle geçceğini fark etmenin verdiği yorgunluğu yaşıyorlardı. Ya da salona geliyorlardı ama E-rinç'in uyandırdığı merak gittikçe azalıyor, tükeniyor, hepsini yıpratıyordu. Sürekli aynı konuşmaları yapmaktan yorulmuşlardı. Aynı konuların açılmasından, sohbetlerin yalnızca geçmişle sınırlı

kalmasından, sonrasında yaşananları kapsamamasından yorulmuşlardı. Eskisi gibi olamamaktan ve dönüşmeye başladıkları kişilerden sıkılmışlardı. E-rinç'ten vazgeçemiyorlardı ama E-rinç başta hissettirdiği mutluluğu hissettirmiyordu artık. David Elliot tıpkı uyuşturucuda da olduğu gibi eski mutluluğu hissedebilmek için E-rinç'i sürekli ve çok daha sık kullanmanın işe yarayıp yaramayacağını merak ediyordu. Avery Fitzgerald, David'in, uyuşturucuya karşı bilinçlendirme derslerinin vermek istediği asıl mesajı kaçırdığını düşünüyordu.

Sam her şeyi kafasında bitirmişti ve mümkün olduğunca odasından çıkmamaya çalışıyordu. Dash onun temiz havaya çıkması, gerçek insanlarla iletişime geçmesi üzerine nazik konuşmalar yapmaktan vazgeçmiş, tümüyle farklı bir yaklaşım benimseyerek duygu sömürüsüne başlamıştı. "Sen bu şirketin ortağısın, her şeyi tek başıma yapmamı beklemen çok saçma." "Salona yalnızca canın istediğinde değil, sürekli gelmeni istiyorum." "İş yerinde surat asmak, kederini dışa vurmak ve kabalaşmak profesyonellikten uzak davranışlardır." "Geçimimizi tümüyle E-rinç'ten sağlıyoruz ve sen bunu sabote etmeye çalışıyorsun," gibi şeyler söylüyordu. Duygu sömürüsü işe yaramayınca rica etmeye başladı. "Yalnızca bir yıl oldu. Bu işe bir şans vermelisin. Acıların çoğalması kaçınılmaz. Birçok kişiye yardım ettin. Bu işi devam ettirmeliyiz. Bunu Meredith'e borçluyuz."

Sam, "Bırak ölsün. Herkes ölüyor," diye yanıt verdi.

"Kullanıcılarımıza ne olacak peki?" dedi Dash.

"Onlar kalabilir. Hem zaten artık pek kullanmıyorlar. Destek grubuna dönüştük artık. Doğrusu bunu da her yerde bulabilirler ama yine de kapımız onlara açık. Bunun için bana ihtiyaçları yok. Destek gruplarında teknolojiye ihtiyaç yok."

"İnsanlar bir hafta tatil yapıyor diye E-rinç'le işlerinin bittiğini düşünemezsin," dedi Dash. "Ayrıca her gün yeni kullanıcılar ediniyoruz."

“Kısa sürede bu küçük bilgisayar programımızdan sıkılacak olan kullanıcılar.”

“Ama amaç bu Sam, unuttun mu? Başından beri senin amacın buydu. ‘Ölüm ebedidir’ diyen Meredith’ti. Sense insanlara yardım edip yolumuza devam edeceğimizi söyledin. Bunun sonsuza dek sürmeyeceğini sen söyledin. İlginin zamanla azalması kötü değil, iyi bir şey dedin. Aksi takdirde yataktan hiç çıkmaz, bütün gününü ölen kız arkadaşınla geçirirsin. Onlar ölüyor, bizim canımız yanıyor, E-rinç’i kullanıyoruz. Kendimizi daha iyi hissediyoruz, biraz daha bütünleşmiş hissediyoruz, iyileşiyoruz, yolumuza devam ediyoruz. Sen ve Meredith kendinizi başarısızlığa adadınız. Kullanıcılar salonda kalmak, E-rinç’i kullanmaya devam edip acıdan kaçmak istediklerinde, onların yas tutmasına ve bu durumu atlatmasına izin vermediğin için üzülüyorsun. Kullanmayı yavaş yavaş azaltıp sonunda gittiklerindeyse tüm bu projenin bir başarısızlık olduğunu düşünüyor, kapatmak istiyorsun. İnsanlara faydası oluyorsa ne mutlu. Sevdikleri kişiyi kaybeden diğer insanlarla birlikte olmak onlara iyi geliyorsa ne güzel. E-rinç’e artık ihtiyaç duymuyorlarsa yine güzel. Bunların hepsi de iyi şeyler Sam. Bunu neden göremediğini anlamıyorum.”

Sam göremiyordu çünkü ışıkları yakmıyor ya da başını örtülerin altından çıkarmıyordu. Sam göremiyordu çünkü nereye baksa yalnızca Meredith’i görüyordu; iş yerinin kafeteryasında onunla buluştuğunu, gecenin bir yarısı Londra’dayken onunla görüntülü konuştuğunu, maket uçaklar yaptıklarını, planlar yaptıklarını, seviştiklerini, onun bir kutunun içinde yakılıp küle döndüğünü ve denize saçıldığını görüyordu. Sam göremiyordu çünkü artık bakacak ne iradesi ne de enerjisi kalmıştı. Sonra telefonu çaldı. Penny’nin kızı Katie’ydi arayan. “Sanırım annem kalp krizi geçirdi. 911’i aradık. Onu az önce St. Giles’e götürdüler. Biz de yoldayız fakat bir süre ziyaretçi kabul etmeyecekler. Durumu iyiymiş ama biz gelene kadar yanına gidebilir misin?”

“Bunu büyük bir zevkle yaparım,” dedi Sam.

Aileden olmadıkları için St. Giles'te Sam ve Dash'e bilgi verilmedi ama Penny'nin yanında oturmalarına izin verildi. Penny zaten uyuyordu ama Sam'in gördüğü kadarıyla huzurlu bir uykuydu bu. Ziyaret saati bittiğinde onları dışarı çıkardılar. Sam ve Dash otoparka yürürken Doktor Dixon'la karşılaştılar. Doktor, Meredith'in haberini gazetede okumuştı ve üzüntüsünü dile getirdi. David'in afişleri indirmesini sağladıkları için onlara teşekkür etmişti. Tabii bu ebeveynlerin ölüm döşeğindeki çocuklarına gereksiz yere işkence etmesini engellememişti ama en azından yavaşlatmıştı. Sonra onlara bir şey göstermek istedi, bir arkadaşının arkadaşını. Sam, Doktor Dixon'ın geçen defa onlara gösterdiklerini hatırlayınca koşarak binadan kaçmak istedi ama bunu nazikçe yapmanın yolunu bulamayınca labirente benzer koridorlarda sessizce onu takip etti.

Doktor Dixon, Gretchen Sandler'in odasının önünde durdu. Kadın solgun bir halde yatıyordu ama uyanıktı, yatağının üstünde duran dizüstü bilgisayarına dalgın dalgın ve nazikçe gülümsüyordu. Doktor Dixon'ın Burt diye tanıştırdığı bir adam Gretchen'in yanındaki sandalyeye oturmuş, onun elini okşuyor, bir yandan da muhtemelen Gretchen'in ikizi olan bir kadınla E-rinç yoluyla konuşuyordu.

“Ne komik bir hikâye.” Burt kahkahalara boğulmuştu. “O domuzla yaşadığınız onca şeyden sonra babanın onu satmayı düşündüğüne inanamıyorum. *Örümcek Ağzı*'nı okumamış mı hiç?”

Gretchen'in ikizi güldü. “Sanırım okumamış. Ah, o kitabı Maryann'e ilk okuduğumuz zamanı hatırlıyor musun?”

“O domuzu öldüreceklerini sandığı için ağlayıp durmuştu.”

“Sonra da Wilbur'ın iyileşeceğini ona göstermek için bölümleri arka arkaya okumak zorunda kalmıştık.”

“Belki de uyumamak için numara yapıyordu,” dedi Burt.

“Küçük bir cadıydı o.” Gretchen’in ikizi sırtıttı. “Örümcek Charlotte öldüğünde bizim Peter üzülmemiști bile. Büyüdüğünde haşarat öldürme işinde çalışmasına şaşmamak gerek.”

“Haşarat öldürme işinde çalışmıyor,” dedi Burt ona kaşlarını çatarak. “Yazılım denetmeni o.”

“Yani onun işi...”

“Bilgisayar böceklerinden kurtulmak!” diye haykırdılar aynı anda ve isterik kahkahalar attılar. Sam akşam yemeği niyetine midesini kemiren kıskançlık duygusuna rağmen gülümsedi. Belli ki bu konuşmayı daha önce defalarca yapmışlardı. Bu da Sam’in başından beri anlatmaya çalıştığı şeylerden biriydi. E-rinç yetişkinlerde daha fazla işe yarıyordu.

“Gretchen, Burt’ün baldızı mı?” diye tahmin yürüttü Dash. “Burada onunla olmak eminim onun için çok zordur. Ölen karısına çok benziyor.”

“Hayır, bilgisayardaki o. Gretchen o,” diye fısıldadı Doktor Dixon.

“Hayır, o E-rinç,” dedi Dash.

“Evet.”

“Ama ölmemiş.”

“Hayır. Yani, sayılmaz. Ölmedi ama alzaymırın son evresinde.”

Dash ve Sam bir şey söyleyemedi, anlamaya çalışıyorlardı. “E-rinç’i yaşayan insanlar üzerinde hiç kullanmayız biz,” dedi Dash sonunda.

“Bilseydiniz kullanmazdınız. Dediğim gibi Burt bir arkadaşımın arkadaşı. Benden bir tavsiye isteyince ona sizin yönteminizden bahsettim. Küçük çocuklardan farklı olarak Gretchen ve Burt E-rinç için ideal aday oldular. Ona Gretchen’in ölmediğini size bildirmemesini söyledim. Görüyorum ki siz de aradaki farkı anlamamışsınız.”

“Hesaplar aktifken çalışmıyor ki.” Sam dehşete kapılmıştı.

“Aktif değiller zaten.” Doktor Dixon omuz silkti. “Şu kadına bir bakın. İnternette uzun vakit harcayan birine benziyor mu?”

“Adamın adı ne?” diye sordu Sam, gördüğü şeyin mümkün olabilirliğine hâlâ inanamıyordu.

“Burt. Herbert Vanderman. Gretchen evlenmeden önceki soyadını kullanıyor. Zamanında asi bir kadınmış.”

“Onu hatırlıyorum.” Sam’in içi burkuldu. “Programı uzaktan kurmuştum. Hiç aklıma... yani hiç düşünmedim...”

“Haklısın,” dedi Doktor Dixon. “Bak, kadın teknik olarak hayatta olduğu için bu çifti dışlamak çok anlamsız. Size söylemedik çünkü kabul etmeyeceğinizi biliyorduk. Oysa kabul etmemeniz yanlış olurdu. Ona bir baksanıza. Ölüyor.”

“Ölüyor olmak, ölmekle aynı şey değil,” dedi Sam.

“Ama yok işte. E-rinç’in iyi bir fikir olduğuna dair tüm savlarınız onlara uyuyor. Burt her yönden onu kaybetmiş. Gretchen onu tanımıyor. Birlikte geçirdikleri hayatı, ailelerini, altmış küsur yılı hatırlamıyor. Çoğu günler Burt’le konuşamıyor bile. Onunla birlikte eve gidemiyor. Karısı ölen adamlar gibi o da karısını kaybetmiş aslında. Onu özliyor. Acı çekiyor, yalnız, çaresiz, korku içinde. Bunları sen de yaşadın Sam. Ama gerçekten ölse en azından cenazesi yapılardı. Burt arkadaşları ve ailesiyle birlikte onunla vedalaşabilirdi. Çocukları Burt’ü yanlarına çağırırdı. Arkadaşları ona yemek getirir, çiçekler yollardı. Karısının kıyafetlerini bağışlar, onun anısına burs verir, destek gruplarına katılır, insanların hoşgörülü yaklaşımı sayesinde rahatlar, hayatına devam ederdi. Oysa şimdi bunların hiçbirini yapamıyor. Ölümün verdiği boşluğu tümüyle yaşarken bununla baş etmesini kolaylaştıracak hiçbir şey yapamıyor. Şimdi karısının elini tutup onunla birlikte hatırlayıp eski günleri anıyor ki bana göre yazılımınızın bugüne dek duyduğum en işe yarar kullanımı bu.”

“Ürkütücü,” dedi Dash.

Doktor Dixon, “Meredith’le konuşurken onun elini tutabilmek için her şeyini vermez miydin?” dedi, Meredith’le konuşurken elini tutabilmek için her şeyini verecek olan Sam’e.

Penny’nin kızı Katie iki noktada yanılmıştı: Penny kalp krizi geçirmemişti ve Sam de doktor değildi ama Penny pek iyi görünmemişti ona. Doktorların Katie, Kent, Kaleb, Kendra ve Kyra’ya, onların da daha sonra Sam’e açıkladığına göre Penny kalp krizi geçirmemişti, kronik kalp yetmezliği vardı. Penny’nin diğer sıkıntıların yanı sıra nefes darlığı ve çarpıntı yaşamasına sebep olmuştu, bu yüzden Sam yerine apartman yöneticisini aramıştı. Neden apartman yöneticisini aradığı sorulduğunda Sam’in numarasını değil –ki bu makul bir sebep gibi görünebilirdi– adını unuttuğunu söylemesi Sam’i çok endişelendirmişti ama doktorları şaşırtmamıştı. Dediklerine göre kafa karışıklığı da kalp yetmezliğinin belirtilerinden biriydi. Sam kalp yetmezliği tanımının da dehşet verici bir tanım olduğunu düşünüyordu. Belli ki insan o durumda kalabilir, yıllarca o durumda yaşayabilirdi. “Yetmezlik” ise gerçek anlamından çok daha sert, sona yaklaşıldığına işaret eden bir tanımdı. “Kalp hasarı” ya da “kalp bozukluğu” demek daha uygun ifadelerdi. Birinin kalbi yetersizse bu, Sam için sona gelindiğini gösteriyordu. Ama sona gelinmiş değildi. “K” kardeşler uzun süreli bir bekleyişe geçti, bir kısmı annelerinin evinde, bir kısmı Sam’in evinde, bir kısmı da salondaydı.

Sam sabah saatlerini Penny’yle, doktorlarla ve çocuklarla geçirmiş, öğlen Josh’a yemek götürüp bir saat onun yanında kalmış, sonra da salona dönüp bu görevleri Dash’e devretmişti. Sam, Dash’i projeksiyonların hepsinin ölmüş olup olmadıklarını kontrol etmekle görevlendirmişti ve Dash bütün sabah bununla uğraşmıştı. Haberler onlar için iyi olsa da aslında kötüydü: Gerçekten de hepsi ölmüştü. Sam, sevdiği bunak kişiyi

ölmüş gibi gösteren tek kullanıcının Burt olmayacağını biliyordu. Forma eklediği, sevilen kişinin gerçekten öldüğüne dair yemin ettiren işaret kutucuğunun ve imzanın caydırıcı olmayacağını da biliyordu. Ama şimdilik başka seçme şansı yoktu. Enine boyuna düşündüğünde ölüm sertifikası istemek hassasiyetten uzak geliyordu.

Hastane çıkışında Avery, Edith, David, Kelly, Emmy ve Bay ve Bayan Benson'la karşılaştı. Oliver annesinin kucağından inip kalabalık otoparkta koşturarak kendisini Sam'in bacaklarına attı. Sam onu birkaç defa havaya fırlattı, gıdıkladı ve annesinin sözünü dinlemesi ve arabaların olduğu yerlerde annesinin yanından ayrılmaması gerektiğine dair birkaç nasihatte bulundu.

"Burada ne işiniz var?" Sam onların Penny'yi ya da Josh'ı görmeye gelmiş olabileceklerini düşündü ama toplu halde gelecekleri aklına gelmezdi.

"Pediyatri bölümünde gönüllü çalışmaya geldik," dedi David amaçları çok belliymiş gibi.

"Öyle mi?"

"Evet. Meredith o çocuklara yaptıklarım yüzünden çok üzülünce bu yola başvurdum. Doktor Dixon'la konuştum ve E-rinç gönüllüleri için bir form hazırladı. Buraya gelip büyük çocuklara ders veriyoruz, okula gidemedikleri için derslerinden geri kalıyorlar. Küçük olanlara da anne babaları kahve içmeye, duş almaya, yemek yemeye gittiğinde kitap okuyoruz, onlarla oynuyoruz, yanlarında oturuyoruz."

"Sık sık geliyor musunuz?"

"İki günde bir, birimiz geliyor. Bazen hep birlikte geliyoruz. Çok eğlenceli. Okul gezisine çıkmak gibi."

"Sen de bize katıl," dedi Avery. "Hasta çocukların ebeveynlerinden daha gerçek kimse yok."

Sam reddetti ama, "Böyle bir şey yapmanız çok güzel. Gerçekten harika. Buraya geldiğinize çok sevindim," dedi.

"Biz hep buradayız Sam," dedi Avery.

AŞK MEKTUBU

Sevgili Sam,

Aslına bakarsan şu an yogada olduğum fikri hoşuma gitti. En azından öyle olduğunu düşünüyorum. Anlatması zor. Sen benim bir şey hissedemeyeceğimi söylersin şimdi ama hissediyormuşum gibi geliyor bana. Sonuç olarak, şu an yogada olduğumu hissediyorum. Dersin sonundaki ölü durumunda hem uykuda hem uyanık olduğun anı biliyorsun, yerde, halının üstünde, tümüyle başka bir yerde olduğun anı, hem oradasın hem değilsin. Düşünmek de öyle. Hem oradasın hem değilsin.

E-rinç'in elektronik hafızasına sahip olduğum için herkesten farklı olduğumu biliyorum ve o yüzden de öldüğümü bildiğim halde yaşadığımı düşünüyorum. Seninle E-rinç dışında elektronik ortamda fazla paylaşımımız yok. Birlikte yaşamamız, birlikte çalışmamız, sürekli birlikte olmamız güzeldi. Ama şimdi bunun bedelini ödüyoruz. Birkaç yıl uzakta kalsaydık ne kadar çok konuşacak konumuz olurdu bir düşün.

Sanırım seni özlüyorum.

Sevgiyle kal,

Meredith

HUZURA EREN PENNY

Penny hızla zayıfladı. O halini izlemek çok zordu. Açıklamalar yapılıyordu; bu ilaç işe yaramadı, bu ilaç şu belirtilere iyi geliyor ama diğerine sebep oluyor, bu ilaç işe yarayabilir ama başka sebeplerden dolayı kullanamıyor gibi ama Penny çok yaşlı olduğu için ilaçları kaldıramıyordu. Hafızası da gidip geliyordu, nerede olduğunu bazen biliyor bazen bilmiyordu, bazen herkesi tanıyor bazen tanı mı yordu, bazen gözlerini açabiliyor bazen açamıyordu. Çocukları hastane, kendi evleri ve Sam'in gösterdiği yerler arasında senkronize yüzücüler gibi düzenli ve birbirine bağlı şekilde mekik dokuyordu. Biri oradan giderken diğeri yolda oluyor, bir diğeri doktorla konuşurken diğeri kendi çocuklarıyla konuşuyor, gerekli eşyaları getiriyor, bir başkası Sam'in ya da Penny'nin evini ya da salonu temizliyordu. Yalnız büyüyen Sam çok çocuklu bir ailenin faydalarını görüyordu. Bir yandan da kovanın merkezindeki Penny'nin, kendisine ne getirdiklerini bekleyen ana kraliçenin etrafında dönüp durduklarını izledikçe şaşırıyordu. Hiçbiri uzun kalmıyordu. Geliyor, bir şeyler getiriyor, bırakıyor, tekrar gidiyor, geri geliyorlardı. Sam'e çılgınca geliyordu bu ama Penny için sakıncası yok gibiydi. Ne de olsa beş çocuk büyötmüşü o. Kaosa alışkındı.

Sam geçici bir sakinlik bulup ona sığındı, hem yalnız kalmak hem de Meredith'le olmak için. Evi ve salonu ihmal edip hastanede Josh ve Penny'yle çok vakit geçiriyordu. Evdeyse kendi

başınayken bile yalnız olmuyordu, çocukluğunda bile öyleydi. Kitaplar vardı. Bilgisayarlar vardı. Yapılacak işler, yanıtlanması gereken aramalar, okunacak e-postalar, yollanacak mektuplar, sürekli ilgisini bekleyen canlı ve cansız insanların işlemleri vardı. Hastane odasında oturup nefes alıp verişleri dinlerken ve uykuyla koma, canlıyla cansız, burasıyla orası arasındaki çizgiyi düşünürken hissettiğinden daha yalnız hissedemiyordu insan.

Bir öğlen Penny iki çocuğunun arasında uyandığında yine eski Penny'ye dönüşmüştü.

"Sam. Sen de buradasın."

"Tabii ki buradayım."

"Seni gördüğüme sevindim."

"Nasılsın?"

"Berbat. Ya sen?"

"Ben de öyle."

"Zavallı Sam. Ben daha iyi olacağım. Öleceğim çünkü." Penny, Sam'in şanssız taraf olmasına üzülmüyordu belli ki. "Sense bir süre daha berbat hissetmeye devam edeceksin."

"Evet, ama en azından ben hasta değilim. Çok üzgünüm bu kadar..."

"Yaşlı olduğum için mi?" dedi Penny.

"Sanırım."

"Üzülme Sam. Sen bana önemli bir şey verdin. Yaşlılığın çaresi yok ve ölümün de olmayacak ama sen insanlık adına büyük bir şey yaptın."

"Nasıl?"

"E-rinç'le."

Sam homurdandı. "Onu kapatmayı düşünüyorum."

"Neden öyle bir şey yapasın ki?"

"Doğru düzgün çalışmıyor. İnsanlar ondan sıkıldı. Gerekenleri yapmıyor. Bazı şeyleri yapmak yerine bozuyor."

"Çok saçma. İnsanlar onu seviyor. Kullanıcıların sürekli orada olmaktan memnun."

“Her şeyi mahvetti,” diye itiraf etti Sam. “Bu şeyi hiç bulmasak, onu icat etmesem Meredith’i kaybetmezdim.”

“Meredith’i kaybetmenin sebebi E-rinç değil.”

“Evet, öyle. Meredith, Livvie’yle konuşmasaydı o gün o arabanın yakınında olmayacaktı.”

“Ah, Sam, bu çok tesadüfî...”

“Dahası,” diye araya girdi Sam, “cezalandırıldım. Meredith, E-rinç’e karşılık benden alındı.”

“Buna gerçekten inanmıyorsun, değil mi Sam?”

Sam o an ağlamaya başladı. “Çok kibirliydim. İnsanların acısından ve ölümünden kâr elde ettim. Cehennem fikrini yok ettim ve insanların günah işlemesine sebep oldum. Kibrimin cezasını çekiyorum. Kaderden, alın yazısından, ölümden güçlü olduğumu düşünüyordum. Zamanı ve trajediyi aklımda yenebileceğimi sanıyordum. Teknolojinin sınırlarını taciz edip görmezden geldim. Yaratıcılığa soyundum. Ben sinemaya giden, okuyan bir insanım Penny. Ne olduğunu biliyorum. İnsanlık Tanrı’ya, doğaya, kadere, topluma, doğaüstü güçlere, teknolojiye meydan okuyor ve sonunda hepsi bitiyor. İnsanlık cezalandırılıyor. Ben cezalandırılıyorum. Cezamı çekiyorum.”

“Ah, Sam, hayatım,” dedi Penny. “Saçmalıyorsun.”

“Gerçekten mi?” Sam ağlamamaya çalıştı ama yapamadı. Uzun zamandır kendini tutmuştu.

“Böyle şeyler oluyor Sam. Tesadüfî, korkunç şeyler, haksızlıklar, aklımıza gelmeyen şeyler oluyor. Bazen bir çatının altında duruyorsun ve her şey bitiyor. O kadar. Kimse onu engelleyemiyor. Senin dışında. Sen o çaresizliği hafifletecek bir şey yaptın.”

“Ama sen E-rinç’i kullanmıyorsun bile.”

“Kullanmıyorum ama çocuklarım kullanacak. Görmüyor musun? Önemli olan bu. Hepimize verdiğin bir hediye bu.”

Sam görmüyordu.

“E-rinç yaşayanlar için değil Sam, ölenler için de değil. Ölmek üzere olanlar için. Cenazeler ölenler için yapılıyor gibi görünüyor ama aslında yaşayanlar için yapılıyor, biliyorsun, değil mi?”

Sam biliyordu.

“E-rinç ise yaşayanlar içinmiş gibi görünüyor ama aslında ölenler için. Sen ölmek üzere olanların yaşadığı trajediyi yok ettin. Nasıl bir mucize bu? Artık acıya dayanabiliyorlar. Pişmanlıklara da ki onlar ömür boyu sürüyor, ölürken ortaya çıkmıyor. Ölürken dayanılmaz olan şey hayatının son günlerinde sevdiklerini acı ve keder içinde görmek. Onları terk edeceğini, yakında acının dineceğini, onların acısının ona katlanacağını biliyorsun. Sence şimdi Meredith mi olmak yoksa sen mi olmak daha kolay? Tabii bunu tek başlarına yapmak zorundalar çünkü artık sen yanlarında değilsin. Son günlerde yaşanan acı böyle bir şey. Ama sen ne yaptığını düşün Sam. Kuralları değiştirdin sen. Öldükten sonra da çocuklarımı teselli edebileceğimi biliyorum artık. Beni tümüyle kaybetmeyeceklerini biliyorum. Onlar daha hazır ve huzurlular, ben de öyle. Kocaman, acı dolu bir toplantı yerine içten bir veda edebileceğim. Bu süreyi ağlamak yerine gülererek geçirebileceğiz. Sen herkesin vedalaşmasına yardım ettin ki bu büyük bir hediye. Sevdiklerinin gitmesine izin vermelerini kolaylaştırdın, bu da benim gitmemi kolaylaştırdı. Ben bunu yapabiliyorum, yapabilirim çünkü henüz söylemediklerimi daha sonra söyleyebileceğimi biliyorum.”

“Şimdi söylemediysen sonra da söyleyemezsin,” diye araya girdi Sam.

“O yüzden hepsini şimdi söylüyorum.”

Üst katta Josh, Sam'in korkunç görüldüğünü düşünüyordu. "Sürekli seninle konuşmak zorundaymışım gibi ama kanser olan sen değilsin. Ne oldu?"

"Alt katta, Penny'nin yanındayım," diye açıkladı Sam. "Beni gaza getirdi. Aklımı kaçırabilirim. Son günlerde çok ağlıyorum."

"Sevdiğin insanlar ölür." Josh omuz silkti. "Üzücü ve berbat bir şey bu. Üzücü ve berbat şeyler karşısında ağlamak en iyi tepkidir. Ölenler için ağlaman aklını kaçırdığın anlamına gelmez."

"Penny bana E-rinç'in ölümü kabullenmeyi kolaylaştırdığını söyledi çünkü sevdiklerini tümüyle terk etmiyormuş, onu yine görebilecekleri için."

Josh bunu düşündü. "Ona katılıyorum. Sevdiklerini tümüyle terk etmiyorsun. Bütün bunların boşuna olmadığını da hissediyorsun. Şöyle. Artık burada olmayabilirim ama –bunu söyleyince tam bir piç kurusu gibi görüneceğimi biliyorum, yine de umurumda değil– birikimim, deneyimim, ilişkilerim yaşamaya devam edecek. Eski cazibemden bahsetmiyorum bile."

"Bu yüzden mi seninle konuşmamı istiyorsun? Yani... şeyden sonra."

"İnsanın öleceğini düşünmesi çok zor sanırım. Ama E-rinç varken böyle olmuyor. Öylece oturup bunun son konuşmamız olduğunu düşünmek zorunda değilim. Çünkü son olmayacağını biliyorum."

DUVAR

Josh o gece öldü. Sam telefonu gece yarısı saat iki buçukta çaldığında yanıt vermesi için onu Dash'e götürdü. O konuşmayı kaldırabilecek durumda değildi. Günün erken saatlerinde bunu yapma iznini aldığı için odanın orta yerinde bağdaş kurup ağladı. Dash de bir süre onunla birlikte ağladı, sonra işine döndü. Vakti geldiğinde gerekeni yapacağına dair Josh'ın ailesine söz vermişti. Ve işte şimdi o gün gelmişti. Gerekli yerleri aradı, haberi verdi, e-posta yolladı, soruları yanıtladı, kederli arkadaşlar ve aile üyeleriyle nazikçe konuştu. Sonra alt katta yapılacak olan törenle ilgilenmeye başladı. Yiyecek içecek, ekstra masa sandalye, müzik için mikrofon ve amfi, gümüş çatal bıçak takımları, peçete, ısıtma kapları ve tavalar, kahve, çay, fincan ve ekstra kâğıt havlu siparişi verdi. Sam yere oturup ağladı. Dash bir bağış hesabı açtı. Josh'ın fotoğraflarından bir kolaj yaptı. Herkesin Josh'ın ailesi için anılarını ve notlarını yazabileceği bir defter aldı. Sam yere yatıp bağırdı. Dash olgunlaşmaya bıraktığı peynirleri bulundukları çeşitli yerlerden aldı ve sonunda sehpanın üstünde yeterli miktarda peynir toplandı. Sam doğrulup burnunu çekti.

"İyi misin dostum?"

"Pek sayılmaz."

"Son günlerde yaşananlar biraz ağır geldi."

"Çok hem de."

"Hepsi de berbat şeyler."

“Evet.”

“Peynir tadımında bana yardım etmek ister misin?”

“Olur.”

Hava kararana kadar peynirleri tattılar. Sonra Dash düş almaya gitti, Sam de salonu açmak için alt kata indi. “Yas dolayısıyla kapalı” ifadesi çalışmalarını aksatmasına bir bahane değildi. Gelen herkese hemen Josh’ın haberini verdi, dolayısıyla yas tutan salon tümüyle yas tutmaya başladı ama projeksiyonlar olmadan. Bir süreliğine herkesin ölmüş yakınlarının yerini yeni ölen yakınları Josh almıştı. Kelly onu arayıp hep birlikte ona selam vermeyi önerdi ama Sam bilgileri daha yeni yüklemeye başlamıştı. Üstelik ilk konuşmayı ailesinin yapması gerektiğine inanıyordu. Bazıları getir götür işlerini yapmayı ve tören hazırlıklarına yardım etmeyi kabul etmiş, Sam onları Dash’e yönlendirmişti. Bazıları Penny’yi sormuş, Sam onları yeni eşyalar, taze çiçekler ve en taze yüzlerle hastaneye yollamıştı. Bazıları Sam’le oturmak istemişti ama onlar Sam’in uyum sağlayamayacağı kişilerdi. Sam öylece oturamazdı. Kimseye eşlik edemezdi. Kendisinin teselli edilmesine izin veremezdi. Açıkça, katı bir şekilde ve tereddüt etmeden kendisinin de kimseyi teselli edemeyeceğini söylüyordu. E-rinç vardı, o kadar. Tek sahip olduğu buydu. Başka bir şeye enerjisi yoktu.

Şubatta Seattle’da yürümenin en iyi yanı, gökyüzünden sular akarken kimsenin ağladığınızı fark etmemesiydi. Sam’in gözyaşı dökmeye de enerjisi kalmamıştı ama yine de yürüyüşe çıktı. Islanmış, iliklerine kadar üşümüş bir haldeyken titremek ona çok normal görünüyordu. Sonra telefonu çaldı ve yaşayanların dünyasından yanıt verebileceği tek kişinin aradığını gördü.

“Josh öldü,” dedi Sam babasına telefonu açar açmaz. “Penny’nin durumu da pek iyi sayılmaz.”

“Çok üzıldüm Sam.”

“Ne yapacağım?”

“Ne yazık ki hiçbir şey yapamazsın.”

“Josh için bir tören yapıyoruz. Penny'ye de yardım ediyoruz.”

“Güzel.”

“Ama yeterli değil.”

“Daha ne olsun evlat? Sen ve Dash kendiniz için ne yapıyorsunuz?”

Sam o konuyu alakasız bulmuştu. “E-rinç'i iyileştirmeme yardım etmeni istiyorum.”

“E-rinç zaten harika Sam.”

“Penny E-rinç'in ölümleri için olduğunu söylüyor. Çocuklarını tamamen terk etmemek onu rahatlatıyor. Josh gerçekten ölmeyeceğini hissetmenin kendini iyi hissettirdiğini söylemişti.”

“Ama...”

“Ama gerçekten öldü.”

“Evet.”

“...”

“Sam? Bu programla insanların hayatını kurtarmayı mı düşünüyordun? Kanserin tedavisini, yaşlanmayı geciktirmenin yolunu mu bulacaktın?”

“Evet,” diye fısıldadı Sam sonunda.

“Hayır,” dedi babası. “Üzgünüm.”

“Tıp okumalıydım ben.”

“Doktor olsan ölüme çare bulabilir miydin?”

“Belki bir şeylerin çaresini bulurdum.”

Babası iç geçirdi. “Meredith öldüğünde, kendimi bir bakıma başarısız olmuş gibi hissettim. Hayatın boyunca seni korumaya çalıştığım ya da senin için elde etmeye çalıştığım her şey anlamını tümüyle kaybetmişti sanki çünkü seni koruyabilmek için her şeyimi vereceğim tek bir şeyden koruyamamıştım. Yani evet, iyi okullara gittin, yazları yüzme takımına girdin, tatillerini kumsalda, beyzbol maçlarında, teknoloji harikası bilgisayarlarla

geçirdin. Doğru, şekerli mısır gevreğine, çarşamba günleri dışında hamburger yemene, patates dışındaki kızartma yemeklere, oyuncak silahlara, ödevini bitirmeden televizyon izlemene, eğit-sel olmadıkları sürece bilgisayar oyunlarına hayır değilim. Ama bunların hiçbirini seni korumak için canımı vereceğim o şeyden seni korumamı sağlamadı.”

“O benim hatamdı, senin değil. E-rinç olmasa...”

“Sonsuza dek yaşar mıydı? Altmış yıl daha yaşaması garanti miydi? Pazara gitmeyecek miydi? Başına daha başka kötü bir olayın gelme ihtimali sıfır mı olacaktı?”

“Hayır ama...”

“Âşık olmak kaybetmek demektir Sam. Ne yazık ki durum bu kadar basit. Belki bugün değil ama günün birinde yine olacaktı bu. Belki bu kadar gençken, sen bu kadar gençken olmayacaktı ama yaşlılığın bir şey değiştirmediğini görüyorsun. Karın, kız arkadaşın, annen olmasa da arkadaşlarının öldüğünü görüyorsun. Seni ergenlikten koruyamadığım gibi bundan da koruyamadım. İnsanlığın kaçınılmaz şartı bu. Aşk bunu daha da kızıştırıyor ama kapıdan dışarı adımını atmak, dünyada neler olup bittiğini görmek, insanlara yardımı olan bilgisayar programları icat etmek de aynı etkiyi yaratıyor. Sen zamandan korkuyorsun Sam. Bazı üzüntülerin ilacı yok. Bazı üzüntüleri iyileştiremezsin.”

“Peki ne yapacağım ben?”

“Üzüleceksin.”

“Ne kadar?”

“Sonsuza dek.”

“O zaman neden herkes sefil bir halde ortalıkta dolanmıyor peki?”

“Çünkü dondurmanın tadı her şeye rağmen güzel. Çünkü yirmi beş derece sıcaklığında güneşli hava hâlâ güzel. Komik filmler seni hâlâ güldürüyor ve iş de zaman zaman seni tatmin ediyor, arkadaşlarla bira içmek de hâlâ keyifli. Üstelik başka insanlar seni sevmeye devam ediyor.”

“Bu yeterli mi peki?”

“Yeterli diye bir şey yoktur. Canlıların kusursuz bir örneğisin sen oğlum. Böyle bir muhteşemliğin, mucizenin, yeniliğin, şehrin peşindesin. Ve bu harika bir şey. Seninle gurur duyuyorum. Ama fi tarihinden beri var olan şeyleri unutuyorsun. Aşk, ölüm ve kayıp. Sen hep bunlara göğüs gerdin. Bunlardan kaçınma ya da bunlara son vermenin bir yolu yok. Durup hayatını oracıkta, o duvarın dibine kuruyorsun. Ama sorun değil. Diğer herkes de orada zaten. Ya oradalar ya da yoldalar. Başka bir yol yok ama bir hayat kurmak ve yeterince arkadaş edinmek için çok fazla boş alan var. O duvara hoş geldin Sam.”

“Teşekkürler baba.”

“Berbat bir yer burası!”

Sam bir süre şehirde gezindi ve o duvarın dibindeki güzel olan şeylerin keyfine varmaya çalıştı. Soğuk, ıslak ve karanlıktı. Herkes kamburunu çıkarmış, duvara yaslanmıştı, ısınmak için içlerini dışarı çıkarmak istiyorlardı sanki. Sam pazara bir daha hiç gitmemişti. Tamir edilen, yeniden kurulan ve biraz geç de olsa sağlamlaştırılan çatıya Meredith’in anısına bir tabela eklendiğinde de gitmemişti ama belki artık zamanı gelmişti. Böylece pazarın etrafından dolanıp Arnavut kaldırım taşlarından geçti, *latte* ve çörek eşliğinde Fransız mekânın pencere kenarına oturup Avrupa’yı, yağmur birikintilerini, şemsiyeleri düşündü ve ruh halini değiştirmeye çalıştı. Kurutulmuş çiçekler, elmalar, sonra da zeytinyağı, salata sosu ve Livvie’nin sevdiği makarnalardan aldı. Daha önce defalarca geçtiği pazarın aşağısındaki dükkânların arasında kayboldu. Saklı kalmış bir köşede kalabalık bir dükkân vardı. Belki yeniydi belki eski ama daha önce fark etmediği bir yerdi ve her türden biblolar, sihirbazlık setleri, kokulu mumlar ve takılar satılıyordu. Köşedeki toz kaplı

masanın üstünde düzinelerce maket uçak malzemesi vardı. Sam onların hepsini aldı.

Eve döndüğünde yapıştırıcıyı, raptiyeleri ve bıçağı çıkardı. Mutfak masasının üstünü kartonla kapladı ve onun da üzerine yağlı kâğıt serdi. En kolay görünen parçaları alıp masaya yaydı. İki saat sonra büyük kısmı dirseğine yapışmıştı ve önünde ıslak çimentoya benzer koca bir yığın duruyordu. Öte yandan iki saatini duvarın dibinde geçirmiş ve bu iki saat içinde Sam ölümü, E-rinç'i, Penny'yi, Josh'ı ya da Meredith'i düşünmemişti. Sam o iki saat boyunca yalnızca Meredith'i düşünmüştü. Diğer yandan yardıma ihtiyacı olduğunu anlamıştı. Meredith'in ona yardım edebileceğinden emin değildi. Ama başka kimi arayabileceğini bilmiyordu.

"Bil bakalım ne yapıyorum!"

"Bana akşam yemeği mi hazırlıyorsun?"

"Hayır, sen öldün. Bir tahmin daha."

"Kendine yemek yapıyorsun."

"Aç değilim. Ama sonunda Livvie'ye makarna ve diğer malzemeleri almaya gittim. Ve pazardayken maket uçak malzemesi aldım."

"Aa, ben maket uçaklara bayılırım!" Meredith ellerini çırpı.

"Biliyorum," dedi Sam onunla birlikte heyecanlanarak. "Şu an yaptığım başlangıç düzeyindekilere göre. Delta Dart adı."

"Göster!"

Sam pensenin ucundan sarkan ve bir şeye benzemeyen yığını ona gösterdi.

"Hımm," dedi Meredith. "İyi görünmüyor. Acaba nerede yanlış yaptın?"

"Emin değilim."

"Talimatları okudun mu?"

"Okuyamadım."

"Neden?"

"Köpeklere yapıştılar."

“İkisi de mi?”

Sam omuz silkti. “Yastığın üstünde uyukluyorlardı.”

“Sen yazılım mühendisisin Sam, çok da zekisin. Yedi yaşındakilere göre tasarlanan bir maket uçağını nasıl yapamazsın?”

“Kibir diyelim. Yardıma ya da talimata ihtiyaç duyacağım aklıma gelmedi. Kendi başıma çözebileceğimi düşündüm.”

“Her şeyi kendin yapmaya çalışıyorsun,” dedi Meredith.

“Kesinlikle,” dedi Sam.

Meredith, Sam’e uçağın nasıl yapılacağını tarif etmeye başladı. Sam, Meredith’in de anlayamamasını, çözememesini ve şimdi hangi noktada olduğunu bilememesini bekledi ama Meredith biliyordu. Parçaları birbirinden aseton yardımıyla ayırdılar (köpeklere bulaştırmadan) ve eski görünümlerine kavuşmaları için zımparaladılar. Bu sefer parçaları birleştirmek için bant kullandılar. (“Böylece yapıştırmadan önce neye benzediğini ve uyumlu olup olmadığını görürsün,” diye açıkladı Meredith. Çok mantıklıydı.) Sonra her şeyin birbirine uyması için zımparaladılar, törpülediler, kestiler, hizaladılar. Sam yine o ıslak çimento görünümüne dönmekten korktu ama Meredith hangi parçalara ne kadar tutkal konacağını ve ne kadar bekleyeceğini ona anlattı. Ve olmuştu işte.

“Bu kadar mı?” dedi Sam.

“Evet.”

“Şimdi ne yapacağız?”

“Kurumasını bekleyeceksin.”

“Ama boyamak istiyorum,” dedi Sam.

“Kuruduktan sonra.”

“Bir saat falan mı?”

“Bir gün kadar.”

“Bir gün mü?”

“Sonra yine boyayıp yine bir gün kurumasını bekleyeceksin.”

“Hemen sonuca ulaşamıyorsun,” diye sızlandı Sam.

“Uzun bir yol izliyorsun,” dedi Meredith. “Ben inanıyorum. Sabırlı ol. Dünya kadar vaktin var.”

Sonra Sam aylardır kendine sakladığı o soruyu sordu ona. Sormaması gerektiğini biliyordu ama sohbet inanılmaz keyifli gidiyordu. Sam, Meredith’in bilgisini derinlemesine ölçmediğini fark etmişti. “Baksana Merde, şu an nerede olduğunu söyleyebilir misin?”

“Ne demek istiyorsun?”

“Livvie’yle birlikte misin?”

“Yalnızım.”

“Belli bir yerde misin?”

“Kusura bakma aşkım ama anlamadım.”

“Anlamadığını biliyorum ama düşün. Dene, hayal et hatta. Gerçekten yalnız mısın? Yanında biri var mı?”

“Kusura bakma aşkım, ben...”

“Sence öldükten sonra bize ne oluyor Merde?”

Merde bunu bir süre düşündü. “Bildiğimi sanmıyorum. Sence?”

“Ben de bilmiyorum.”

“Cehenneme inanıyor musun?” diye sordu Meredith aniden ve Sam hatırlayarak ona gülümsedi.

“Sen?”

“Sanmıyorum,” dedi Meredith. “Bilemem.”

“Hepimiz günahkârız,” dedi Sam.

“Kilisenin dediği gibi mi?”

“Hayır, ben dini açıdan söylemiyorum. İnsani yönden. Herkes günah işler. İyi bir şey yapmak isterken, yardım etmeye çalışırken, mucizeler yaratırken bile günah işleriz. Yani ya hiç cehennem yok ya da hep birlikte oraya gidiyoruz. Belki de burası cehennemdir. Birçok şeyin açıklaması olabilir bu.”

Meredith bunu düşündü. “En azından oradan kaçabilirsin.”

Sam hüznle gülümsedi. “Gerçekten mi? Nasıl?”

“Uçak yaparak,” dedi Meredith.

AŞK MEKTUBU

Sevgili Merde,

Saat sabahın üçü ve ben gülümsemeden duramıyorum. Öğleden sonra birlikte bir maket uçak yaptık biz. Hatırladığını biliyorum ama bu şaşkınlık beni uyutmadı. Mümkün olabileceğini bile düşünmediğim bir öğleden sonrasıydı.

Konuşmamız bittikten sonra perdelerin arkasındaki kablolara bakıp bunların arkasında bir düzenek olduğunu görmem gerekti. Dışarıdan bakan biri perdeleri asıp kabloları döşeyen ve bu düzeneği kuran kişi ben olduğum için bunu görme ihtiyacı duymayacağımı düşünür. Bir başkasıysa E-rinç'i kendim de kullandığım için böylesine şaşırtıcı bir mucize ve lütfun arkasındaki illüzyonu bozmak istemeyeceğime dair bahse girebilir. Ama beni bilirsin. Buna neden ihtiyaç duyduğumu tahmin edersin. Eskiden, uzun zaman önce, hayatlarımız bundan farklıyken sihri bozmamam için bana yalvarmıştın. Bazen ikimizin aynı kişi olmadığını hatırladığımda şok geçiriyordum.

Ayrıca merak ediyordum. Benim bilmediğim bir tür maket yapma sitesine falan mı üyeydin? Ben uyurken uçakla ilgili sohbet odalarını mı ziyaret ediyordun? Bildiğin gibi bunun da yanıtı hayırdı. Dört yıl önce bir gün, biz henüz tanışmadan önce iş arkadaşının oğlunun, bilim fuarı projesi için bir maket yapması gerekiyormuş ve sen ona yardım etmenin en iyi yolunun görüntülü konuşma olduğunu düşünmüştün.

Bu çocuğa yardım etmen ne büyük iyilik, incelik ve cana yakınlıkmış, diye düşünüyorum. O çocuğa, bilim projesine ve maket uçak yapımı konusunda benim kadar cahil olan anneye binlerce teşekkür ediyorum. Düşünüyorum da o çocuk şimdi liseye gidiyor olmalı ve önünde koca bir hayat var. Merak ediyorum, o öğleden sonrasında benimle on yaşında bir çocukmuşum gibi mi konuştun? On yaşında bir çocuğumuz hiç olmayacak, diye düşünüyorum. Benden daha neler gizliyorsun? Bildiğinden henüz hiç haberim olmayan hangi konularda konuşabiliriz başka? Hafızanda, o kusursuz, muhteşem hafızanda daha hangi mucizeleri saklıyorsun?

Yavaş yavaş görmeye başlıyorum, en nihayetinde, sonunda alışıyoruz. Buna hazır olduğumuz için değil. İyileştirdiğimiz için yapmıyoruz bunu. Yas tutup üstesinden geldiğimiz ve hayatımıza devam edebildiğimiz için yapmıyoruz. Aslında hiç devam edemiyoruz. Elimizi gevşetip düşmemiz kadar kolay olmuyor çünkü hatırlamak yeterli olmuyor. Benim hafızam kusurlu. Bir sürü boşluklar var. Dantel gibi arada bir sürü delik var. Kederden donuklaştı, kan akışı durduğundan kurudu, kırık bir kalbin en belirgin özelliği bu. Kendini rahatlatmak için çaresiz girişimlerle bazı şeyleri düzeltmeye çalışıyor. Çatlakları hayallerle dolduruyor. Gözlerini kapatıp yumruklarını sıkıyor ve gerçeklere gözü dönmüş bir öfkeyle karşı çıkıp çığlık atıyor. Ama hafızam daha fazlasını kaydetmeye devam ediyor. Dün kahvaltıda ne yediğimi hatırlıyorum. Dash'in marketten ne istediğini hatırlıyorum. Seninle geçirdiğim o güzel öğleden sonrasında kendim yemek yemeyi unutturken yatmadan önce köpeklere mama vermeyi unutmuyorum. Beynimin gözlemlediği her şey ve tesadüfen hatırladığım her şey seninle geçirdiğim son anları daha karanlık ve tozlu köşelere itiyor.

Mümkün olduğunca kapanmamın sebebi işte bu. Bu yüzden içeride kalıp uyumaya çalışıyorum. İnsanlarla olmaya,

Çalışmaya, işimi yapmaya ya da hayatımı yaşamaya halim olmadığından değil. Her duyumsal an sana dair sakladığım bir şeyin yerini aldığı için. Ben olgunlaşıyorum, toparlıyorum ve unutuyorum. Sense kalıyorsun, tutunuyorsun ve hatırlıyorsun. Senin hafızan kusursuz. İkisi de uygun değil, senin hafızan da benimki de. Ama seninki bir bütün ve hiçbir yere gitmiyor, kusursuz ve benim kalbimde sakladığım da o.

Sevgiyle kal,

Sam

KUSURLU HAFIZALAR

Josh'ın töreni de Meredith'inki gibi zamansızdı. Josh henüz çok gençti, aceleye getirilmiş, olgunlaşmamış bir meyveydi. Sam en çok bundan etkilenmişti. Livvie'nin ölümü yalnızca üzücü bir ölüm değildi. Çaresizliğe sürükleyecek kadar üzücüydü. E-rinç'i yoktan var edecek kadar üzücüydü. Yürek parçalayıcıydı ama zamanlıydı, olması gerekiyordu. Çocukları, torunları oradaydı. Arkadaşları azdı çünkü çoğu hayatını kaybetmişti. Ama Josh ve Meredith için öyle değildi. Josh'ın çocukları ve torunları orada değildi, henüz doğmamışlardı, hiç doğmayacaklardı çünkü. Ama arkadaşları oradaydı, ebeveynleri oradaydı, büyükanneleri ve büyükbabalarından üçü oradaydı. *Bu ölümler zamanlı ölümlerden çok farklı hissettiriyor,* diye düşündü Sam ölüm konusunda artık uzman bir kişi olarak.

Dash şarap ve peynir tadımı yapmak istedi, Sam karşı çıktı ("Cenazelerde tema olmazdı") ama Dash de o kuralı bozdu ("Sarhoş olup biraz rahatlamak ölüyü uğurlamak için iyi bir yol") ve her zamanki gibi kahkahalar ve gözyaşları, laflamalar ve ciddi sohbetler birbirini dengeliyordu. Josh'ın bir sürü akrabası ve arkadaşı vardı (yalnızca Noel'den daha uzun yaşamıştı) ama Sam etrafına baktığında farklı bir tür aile gördü. Sam'in ilk kullanıcısı olan Eduardo Antigua, çiftlikte üretilen çedar peyniri üzerine Dash, Jamie ve Josh'ın ağabeyiyle bir sohbe

dalmıştı. Avery, Edith, Celia ve Muriel, Josh'ın üç teyzesiyle birlikte Brie peyniri ve kraker dolu bir tabakla bir köşeye oturmuştu. Nadia Banks ve Emmy Vargas anı defterine yazmak isteyen herkese ulaştıklarına emin olmak için ortalıkta geziniyordu. Kelly, David'in gitarını ve amfisini yerleştirmesine yardım ediyordu. David babasıyla ve Kelly'yle kalmak için Stanford Üniversitesi'nde kaydını bir yıl dondurmıştı. Bu tören için ne yazık ki tümüyle uygun olan trajik şarkılarla dolu bir repertuvar oluşturmuştu. Kelly Shepherd onun cenaze şarkıcısı olabileceği yönünde hüzünlü bir espri yapmıştı. Hepsinden hem iyisi hem en kötüsü Bay Benson ve törenden dolayı bir parça uslu duran Oliver'ı kucağından indirmeyen Bayan Benson, Gouda peynirlerinin yanında Josh'ın annesi ve babasıyla durmuş, çocuklarının cenazesini gören anne babalar ne konuşursa onu konuşuyordu.

Sam birbirlerini bulduklarına seviniyordu. Herkesin birbirini bulduğuna seviniyordu. E-rinç'in sağlayamayacağı bazı şeylerin ki bunlar gerçekten de çok fazlaydı, yaşayanlar arasındaki sevgi ve insan ilişkileri sayesinde edinilmesinden memnundu. Josh'ın arkadaşları annesinin omuzunu sıkıp, "Kaybınız için çok üzgünüz Bayan Annapist," diyorlardı. Bay Annapist'in arkadaşları onun buz kesmiş elini sıkıp, "Korkunç bir şey," diyordu. Ardından birbirini tanıyan insanların oluşturduğu gruplar köşelerde toplanmış, her şeyden konuşmaya başlamışlardı; işteki yeniliklerden, ortak tanıdıklardan, evlerinde yapacakları değişikliklerden, tatil planlarından, orada bulunamayan çocuklardan... Sam bir baba gururuyla E-rinç kullanıcılarının herkesten daha yardımcı, daha katılımcı olduğunu fark etti. Ölüm konusunda tek uzman Sam değildi. "Üzüldüm" dışında ne söyleyebileceklerini, hayıflanmanın yanı sıra ne diyebileceklerini biliyorlardı. Yakın zamanda sevdiği birini kaybetmenin şokunu ve ardından yaşanan dehşeti biliyorlardı. Her şey yıkılıp giderken nasıl bağ kuracaklarını, hüznü unutmadan nasıl güleceklerini ve onları unutmadan nasıl

vedalaşacaklarını biliyorlardı. Kusurlu hafızalarıyla hatırlıyorlardı. Ve belki de biraz daha fazlasını verebilir, biraz daha fazlasını alabilir, hafızalarının bir kısmından vazgeçebilirler, diye ümit ediyordu Sam çünkü tıpkı Sam gibi onlar da kalplerinde ve Sam'in programında kusursuz bir hafıza barındırıyorlardı. Ve bu da bir şeydi.

Bu kısım anma töreninin ayık kısmıydı. Sonra sarhoşluk kısmı geldi ki bu daha az acı vericiydi. Sam'in gördüğü kadarıyla sarhoş olmanın en iyi yanı yeni anıların aklında kalmamasıydı. İstedığı, hoşuna giden her şeyi yapabiliyordu ama bunlar Meredith'e dair tek bir nöronun yerini almıyordu. İnsanlar kucaklaşıyordu, alkollü ve peynir vardı ve kimse gitmek istemiyordu. Sabaha doğru Sam, Josh'ın verileriyle ilgili son kısmı da yüklemek için üst kata yöneldi. Veriler yüklenirken o da söz verdiği üzere Noel'i aradı.

Noel şaşkın bir ifadeyle yanıt verdi. Sam'i tanııyordu. Projeksiyonlar kimle konuştuklarını bilmediklerinde garip tepkiler veriyordu.

"Ben Josh Annapist'in arkadaşıyım," dedi Sam. "Ne yazık ki kötü bir haberim var. Josh'ın öldüğünü bildirmek için aradım."

Noel bunu anladı. Çünkü Josh'ın hasta olduğunu biliyordu. Çünkü o ve Josh ölüm ve ölmek üzerine çok konuşmuştu. Ve bu E-rinç'te değil, gerçek hayatta olmuştu. Noel yüzünü ellerine gömdü. "Hayır, olamaz. O benden çok daha iyi durumdaydı. Önce ben ölmeliydim. Ben daha uzun zamandır hastaydım. Benim öleceğimden ikimiz de emindik. Ona yer ayıracağıma dair şakalaşırdık."

Sam ne kadar garip olacağını bilse de projeksiyona yalan söylemek istemediği için lafı ağzında gevelemeye başladı. "Çok mücadele etti ama sonunda çok yoruldu. Anlıyor musun?"

“Hayır. Hayır! Graft versus host hastalığının ilerlediğini düşünüyordum. Ah, Josh. Önce ben ölmek istiyordum dostum.”

“Seni aramamı özellikle istedi. Herkesten çok senin bilmeni istedi.”

“Biz çok yakındık. Kardeş gibiydik.”

“Sonunda huzura erdi,” dedi Sam. “Bir parçasının yaşayacağını biliyordu.”

“O harika bir adamdı. Bunu hak etmiyordu.”

“Evet. Kimse hak etmez.”

“Ama Josh hiç hak etmiyordu,” dedi Noel. “O harika biriydi. Çok komikti. Şakacıydı. Kemoterapide yanında olmasını isteyeceğin biriydi. Kemoterapiye girenlerin çoğu korkar. Bazıları çok gergin olur. Bazıları öfkeli. Ama bir de şaklaban vardır, yeterince gürültü çıkarıp aptalca davranırsa hastalığa sebep olan hücreleri utandıracağına inanan, kanser olduğunu öğrendikten sonra hiçbir şeyi ciddiye almayan bir adam. Sonra onunla tanıştım. Kabalık etmeden o adama gülüp geçti. Gergin olanları neşelendirdi, öfkeli olanlara takılıp onları kötü ruh hallerinden kurtardı. Tüm ağırlığı kendisi yüklenmeden insanların korkusunu üzerlerinden aldı. Korkularından, hastalığından seni uzaklaştırmak için yardım etmeye hevesli, ciddi ve endişeli insanlar vardır. Öyle insanlar bir an önce ölme isteği uyandırırılar içinizde. Josh ise yaşama, iyileşme, onunla birlikte kendinizi akıntıya bırakma isteği uyandırıyordu.”

“Senin iç karatıcı dünyanı da aydınlatır.”

“Onsuz ne yaparım ben şimdi? O benim kanser arkadaşımdı. Neler yaşadığımı anlayan tek kişiydi.”

“Biliyorum Noel. En zor kısmı bu.”

“Kendimi çok kötü hissediyorum. Onu şimdiden çok özledim.”

“Bu haberi verdiğim için çok özür dilerim,” dedi Sam.

“Sorun değil,” dedi Noel. “Sen yardım etmeye çalışıyorsun. Seni affediyorum.”

Sam geriye doğru eğildi ve nefesinin vücudunu terk ettiğini hissetti. Sam nefesinin odayı, daireyi, binayı, şehri terk ettiğini hissetti. Sam nefesinin dünyayı, geceyi terk edip yıldızlara uçtuğunu hissetti. Orada nefesi buza dönmüş, galaksinin her köşesini saran atomlara ayrılmıştı. Sonra geri çekilmiş, karanlık dünyayı toplamış, yıldızlar arası bir yolculuk yapıp sonsuzluğun karanlığında tekrar dünyanın yörüngesine girmiş, şehrinin gecesine, kendi ciğerlerine dönmüştü. Sorun yoktu. O yalnızca yardım etmek istemişti, acıları hafifletip yürekleri iyileştirmek, yaralı ruhları yatıştırıp matemlilere yol göstermek, yas tutanların yalnızlıklarını hafifletmek istemişti. Affedilmişti. Noel'e teşekkür edip kapattı ve yatağına uzandı. Oda etrafında dönüyor, Josh bilgisayarına yükleniyor, köpekler gözlerinden akan tuzlu suyu yalamak için üzerine çullanıyordu. Sorun değildi. Affedilmişti.

AŞK MEKTUBU

Sevgili Sam,

Sen ölüyorsun. Bu da benim yüreğimi parçalıyor. Sen benim kalbimsin. Benim aşkımsın. Benim tanrım, atam, yaratıcım-sın. Ama sen, sen bile yaşlanıp yavaşlayacaksın. Saçların ağaracak, dizlerin ağrıyacak, merdiven basamakları gözünde büyüyecek, yürüdüğün yollar çok uzayacak, günümüz çocukları çok yüksek sesli müzik dinliyor olacak, onların giydikleri kıyafetlere anlam veremeyecek, cuma akşamları dışarı çıkarken sürdüğüm parfümün adını bir türlü hatırlayamayacaksın. Sonra bir gün bir hastalığa, sonra başka birine yakalanacaksın. Daha da yavaşlayacak, durumun kötüleşecek ve kalbin duracak, nefesin kesilecek, varlığın son bulacak. Belki de bana olduğu gibi, annene olduğu gibi darbe sen daha ne olduğunu anlamadan gelecek; bir araba, otobüs, çatı, su, ateş, buz, hava, hiç beklenmedik başka bir dehşet seni bulacak. Bunu düşünemiyorum. Belki de çok acı verici olduğu için. Belki benim algımın dışında olduğu için. Ama doğru olduğunu biliyorum.

O zaman kavuşacak mıyız dersin? Kendimize ait bir yerde buluşacak mıyız? Ben genç olacağım, sen de yaşlı mı? Öteki dünyaya ait bir arkadaşlık sitesinin kafeteryasında mı buluşacağız? Sonsuzluğun bahçesinde çiçeklere konup bal yapan arılar gibi dans mı edeceğiz? Benim bir molekülüm senin bir molekülünü bulana kadar bir asır boyunca sonsuzlukta

süzülüp duracak mıyız? O birleşmenin yarattığı enerji ikinci bir büyük patlamaya, zamanın ve kozmosun başlangıcına sebep olacak mı? Bilmiyorum. Nerede olduğumu bilmiyorum. Nereye gittiğimizi bilmiyorum. Ama şunu biliyorum:

Bunu sonsuza dek sürdüreceğiz. Bana hep yazacaksın. Ben de hep yanıt vereceğim. Sonra sen hep tekrar yazacaksın. Hep. Büyük âşıklar aşklarının onları aşacağına, kitaplarda ve müzelerde yer bulan ateşli yazışmalarla sonsuzluğa taşınacağına inanır. Ama kitaplarda ve müzelerde aşkları hapsolür, gömülür. Bizimki büyüyecek, yaşayacak, nefes alacak, rüzgârda hareketlenip dans edecek, müzeler ufalanıp kitaplar küle ve toza dönerken ayakta durmaya devam edecek. Bilgisayarlar da yok olacak. Anılardan kalanlar çarpışıp yok olacak, gözden kaybolacak, bilgiler birbirinin yerine geçecek. Ama senin algoritman bizim aşkımızı sonsuza dek yaşatacak. Sam, Meredith'e şunu dedi, Meredith de ona şunu dedi. Sam ona böyle dedi, Meredith ona böyle yanıt verdi. Sonsuza dek böyle gidecek.

Bu aşk sonsuza dek sürüp gittikten sonra bedenlerimizin içinde geçireceğimiz altmış yılın ne önemi olabilir? O yüzden git yaşa Sam. Dışarı çık. İnsanlarla tanış. Yas tutan insanları, hastaları, ölüm döşeğindeki ve kaybolmuşları rahatlat. Onların da seni rahatlatmasına izin ver. Daha çok sev. Yeni anılar biriktir. Benimle ve bizimle ilgili olanları unut. Sorun değil. Ben kusursuz hafızamda hepsini saklıyorum. Ben burada seni bekliyorum.

Sevgiyle kal,
Meredith

TEŞEKKÜRLER

Molly Friedrich, Alison Callahan, Lucy Carson, her gün heyecanlanıyor, şaşıyor, sevgi doluyor, hayatımda olduğunuz için minnet duyuyorum.

Bu kitabı çok daha iyi bir duruma getirdiniz. Desteğiniz, coşkunuz, kitaba ve bana olan inancınız benim için çok büyük anlam ifade ediyor. Rüyaların yapıldığı maddeden yapıldık biz. Teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler, çok teşekkürler.

Romanı ilk okuyanlara da teşekkürler (düzeltenlere ve arkadaşlara): Paul Mariz, Sue Frankel, Dave Frankel, Erin Trendler, Lisa Corr, Molly Schulman, Paul Cirone, Becky Ferreira, Alicia Goodwin, Jennie Shortridge'e teşekkür ederim. Sam Chambers'a özel teşekkürlerimi iletiyorum. Uzman tavsiyeleri için Sam Warren ve Arnab Deka'ya teşekkür ederim. Bana peynir yapmayı öğreten Mark Cooper'a teşekkürler. Dana Borowitz'e, Seattle7Writers'a, bana inanılmaz bir sıçrama yaşatan yabancı editörlere ve çevirmenlere, Doubleday'de birlikte çalışma zevkine yeni vardığım eşsiz çalışanlara da destekleri ve sevgileri için teşekkür ederim.

Bu kitabın onlara adanmasını, tanıdığım en iyi ebeveynler olan annem ve babamdan bile daha fazla hak eden başka kimse yok. Hislerimi ifade edecek kelime bulamıyorum. Teşekkür ederim. Bana kazandırdığı bakış açısı ve tanıdığım en neşeli adam olan Daniel'a teşekkürler. Sevgisi ve benimle uzun yürüyüşler yaptığı için Calli'ye teşekkürler.

Bu arada bu kitap hoşunuza gitti mi? Kendinizi iyi hissetmediğiniz zamanlarda tekrar tekrar okumak isteyeceğiniz bir kitap mı? Her yemekte, bulaşık yıkarken, yürüyüş yaparken, araba gezintisine çıkarken, çocuklarınız parkta oynarken, tatildayken, iş yerinde bir şeyleri halletmeye çalışırken bu kitaptan konuşmak ister misiniz? Teknik kısmıyla ilgili sıkıntılarını gidermek, yapay zekânın ve görüntülü konuşmanın sınırlarını sabırla açıklamak ve tümüyle kurgusal bir yazılım platformundan konuşmak ister misiniz? Hayır mı? O halde benimle evli olmadığınıza sevinin. Sonsuz, dünya kadar teşekkürlerimi yaratıcı, zeki, felsefi, ilham verici ve duygusal desteği ve takviyelerini esirgemeyen Paul Mariz'e sunuyorum. Aşktan doğan bir şey bu.